

Dr. Izsó István

**A magyar bányajog fejlődésének
átmeneti korszaka**

(1945-1958)

Okmánytári kiegészítéssel

II. kötet

Miskolc, 2010.

Okmánytár

Tartalomjegyzék

II. kötet

60. A miskolci Bányarendészeti Felügyelőség 2258/1952. számú körrendelete a balesetek bejelentéséről és a havi baleseti statisztikai adatszolgáltatásról (1952. július 22.).....7
61. A miskolci Bányarendészeti Felügyelőség körrendelete a bányanyitások és új-ranyitások bejelentéséről (1952. július 28.).....9
62. A miskolci Bányarendészeti Felügyelőség 3669/1952. számon kiadott Lőmesteri Utasítása a bányahatóság felügyeleti hatáskörébe tartozó bányauzemekben alkalmazott lövmesterek és robbantási munkával megbízott vájárok részére (1952. július)..... 10
63. A Bánya- és Energiaügyi Minisztérium Bányarendészeti Osztályának leirata az üzemi fenntartási tervek felülvizsgálatáról (1952. szeptember 2.)..... 15
64. A Bánya- és Energiaügyi Miniszter 290.536 (XI. 27.) 1952. számú utasítása a bányarendészeti hatóság szervezetéről, jogairól és kötelességeiről 16
65. A Bánya- és Energiaügyi Minisztérium Bányarendészeti Önálló Osztályának 30.095/1953. számú leirata a Kerületi Bányarendészeti Felügyelőségek biztonsági felügyeletének szabályozásáról a Mélyfúró Tröszt üzemei vonatkozásában (1953. február 4.) 19
66. A Bánya- és Energiaügyi Minisztérium Bányarendészeti Önálló Osztályának 30.285/1953. számú leirata: a bányarendészeti felügyelőségek dolgozói nem tartoznak a trösztök személyzeti osztályainak hatáskörébe (1953. február 27.)..... 19
67. A Bánya- és Energiaügyi Minisztérium utasítása a bányavágatok állapotának nyilvántartásáról (1953. február 10.)..... 20
68. A Bánya- és Energiaügyi Miniszter 30.225 (III. 12.) 1953. számú utasítása a munkavédelem fokozásáról a szénbányászatban..... 25
69. A Nehézipari Minisztérium Bányaműszaki Főfelügyelőségének 470.142/1953. számú utasítása a körzeti bányaműszaki felügyelők munkájának megszervezéséről (1953. augusztus 4.)..... 29
70. A Nehézipari Minisztérium Bányaműszaki Főfelügyelőségének 470.855/1953. számú leirata a robbanóanyagok vásárlási engedélyeinek szabályozásáról (1953. október 23.)..... 31

71. A miskolci Kerületi Bányarendészeti Felügyelőség 3559/1953. számú körrendelete a robbanóanyagok vásárlási engedélyezése tárgyában (1957. október 27.)32
72. A Nehézipari Minisztérium Bányaműszaki Főfelügyelőségének 471.152/1953. számú utasítása a kerületi bányarendészeti felügyelőségek részére a közérdekű bejelentések kivizsgálásának szabályozásáról (1953. november 28.)33
73. A Nehézipari Minisztérium Bányaműszaki Főfelügyelőségének 471.113/1953. számú leirata az üzemvezetői megbízások elfogadásának vagy visszautasításának szabályozásáról (1953. december 9.).....34
74. A Nehézipari Miniszter 471.187 (XII. 10.) 1953. NIM számú utasítása a bányarendészeti hatóság szervei elnevezésének megváltoztatása tárgyában34
75. A Nehézipari Minisztérium Bányaműszaki Főfelügyelőségének 471.282/1953. számú leirata bányahatósági szakértők biztosításáról a bírósági vagy ügyészségi megkeresések esetén (1953. december 21.)35
76. A Nehézipari Minisztérium Bányaműszaki Főfelügyelőségének 371.387/1953. számú leirata a bányarendészeti hatóság szervei elnevezésének megváltoztatása tárgyában kiadott 471.187 (XII. 10.) 1953. NIM számú utasítás végrehajtásával kapcsolatban (1953. december 21.).....36
77. A miskolci Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség 515/1954. számú jelentése az üzemi nyilvántartások és naplók vezetése tárgyában (1954. február 14.)36
78. A Nehézipari Minisztérium Bányaműszaki Főfelügyelőségének 500.488/1954. számú utasítása a szénbányaüzemek fokozottabb biztonsági ellenőrzése tárgyában (1954. március 8.).....40
79. A Szakszervezetek Országos Tanácsa feljegyzése a szénbányászat munkavédelmi helyzetéről (1954. április 2.)41
80. A Nehézipari Minisztérium Szénbányászati Igazgatóságának 500.997/1954. számú leirata a védőpillérek kijelölése tárgyában (1954. május 11.)43
81. A miskolci Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség 1802/1954. számú körrendelete a robbanóanyag raktárak engedélyezése tárgyában (1954. június 10.).....44
82. A Nehézipari Minisztérium Szénbányászati Igazgatóságának 557.579/1954. számú körlevele a bányaterek állapotának felméréséről (1954. június 30.)45
83. A Nehézipari Minisztérium Bányaműszaki Főfelügyelőségének 501.595/1954. számú leirata a szénbányászatban földalatti munkára rendelt katonák fokozott felügyelete tárgyában (1954. augusztus 7.)46

84. A Nehézipari Minisztérium Bányaműszaki Főfelügyelőségének 501.665/1954. számú leirata a szovjet bányászat biztonsági szabályzata irányelvként történő alkalmazásáról az üzemzavar elhárító és megszüntető tervek jóváhagyása során (1954. augusztus 28.)46
85. A Nehézipari Minisztérium Szénbányászati Igazgatóságának 560.639/1954. számú körlevele a bányaterek állapotának felmérése tárgyában (1954. szeptember 28.).....66
86. A Szénbányászati Miniszter 502.029/X. 28./1954. számú utasítása a lövőmesterek függetlenítésének megszüntetéséről.....67
87. A Szénbányászati Minisztérium Bányaműszaki Főfelügyelőségének 502.105/1954. számú tájékoztatása a bányabiztonságra vonatkozó minisztériumi kollégiumi határozatokról (1954. november 4.).....68
88. A Szénbányászati Minisztérium Bányaműszaki Főfelügyelőségének 502.136/1954. számú utasítása a sodronykötélpályák ellenőrzésére (1954. december 3.).....69
89. A Szénbányászati Minisztérium Bányaműszaki Főfelügyelőségének irányelvei a Kerületi Bányaműszaki Felügyelőségek vezetői, főmérnökei és mérnökei munkájához (1954. december 10.).....70
90. A miskolci Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség általános omlasztási szabályzata a kerületében lévő szénbányák részére (1955. január 24.).....73
91. 1024/1955. (II. 20.) MT határozat az Országos Földtani Főigazgatóság felállításáról75
92. 1025/1955. (II. 20.) MT határozat az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség felállításáról76
93. Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség 15.519/1955. számú leirata a gázfejlesztő készülékek engedélyezési hatásköre tárgyában (1955. április 6.)77
94. A Szénbányászati Minisztérium 54707/1955. számú utasítása a bányaterek állapotának időszaki ellenőrzésére vonatkozó 556.342/1954. (május 7.) számú utasítás módosítása és kiegészítése tárgyában (1955. április 18.).....78
95. Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség szabályzata a Kerületi Bányaműszaki Felügyelőségek ügykezelési és ügyintézési rendjéről (1955. április 30.).....82
96. Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség 363/1956. számú utasítása a bányászati üzemeknél egyes berendezések és létesítmények alkalmazásának bányahatósági engedélyhez kötése tárgyában (1956. február 13.).....88

97. A Legfőbb Ügyész 8/1956. számú utasítása a bányászati üzemeknél előforduló üzemi balesetek miatt indított büntető eljárás szabályozásáról (1956. április 13.) 90
98. 1051/1956. (VI. 3.) MT határozat az Országos Földtani Főigazgatóság hatósági jogköréről és feladatairól..... 93
99. Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség 1532/1956. számú utasítása a Kerületi Bányaműszaki Felügyelőségek negyedévi jelentésének újabb szabályozásáról (1956. június 7.)..... 94
100. Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség 573/1957. számú utasítása a bányászati segédüzemek bányaműszaki felügyeletéről (1957. április 3.)..... 96
101. Cs-30.426/1957. NIM-OBF utasítás a bányaterek állapota időszaki ellenőrzésének végrehajtásáról (1957. április 23.)..... 97
102. 1046/1957. (IV. 28.) Korm. határozat a szénbányászatról..... 99
103. Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség 873/1957. számú utasítása a földalatti művelésű bányák határainak megállapításáról és a bányahatár-okmányok kiadásáról (1957. július 1.) 100
104. Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség 2096/1957. számú utasítása a 873/1957. OBF számú utasítás kiegészítéséről (1957. október 14.) 114
105. Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség 863/1957. számú utasítása a vasúti és egyéb műtárgyak védőpilléreinek lefejtése tárgyában (1957. december 2.) 115
106. Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség 2580/1957. számú leirata a bányahatárok megállapításának és a bányahatár-okmányok kiadásának elrendeléséről (1957. december 7.)..... 117
107. Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség 23/1958. számú leirata az évi tevékenységi jelentés tárgyáról és határidejéről (1958. január 3.)..... 118
108. Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség 209/1958. számú utasítása az Általános Robbantási Biztonsági Szabályzat módosításáról (1958. január 27.)..... 120
109. Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség 387/1958. számú utasítása a robbantómesterek függetlenítésének és oktatásának szabályozása tárgyában (1958. február 20.) 125
110. Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség 565/1958. számú utasítása a Dieselrendszerű bányamozdonyok engedélyezési feltételeiről (1958. február 26.) 126

111. Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség 593/1958. számú utasítása a Kerületi Bányaműszaki Felügyelőségek illetékességi területe tárgyában (1958. március 6.) 131
112. A Miskolci Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség jelentése a bányahatár-
okmányok kiadására vonatkozó 873/1957. utasítás végrehajtásáról (1958. május 3.) 133
113. Törvényjavaslat a bányászatról (1958) - 16. sz. alatt Országgyűlés elé terjesztve
1960. november 21-én..... 135

1952.

Előadó: Dr. Erpf. Ede

Tárgy: Tudnivalók a balesetek bejelentéséről és a havi baleseti statisztika adatszolgáltatásról.

K ö r r e d e l e t

a Borsodi Szénbányászati Tröszt, valamennyi bányavállalat és bányauzem vezetőségéhez

Székhelyeiken

A miskolci Bányarendészeti Felügyelőség a balesetek bejelentése és a havi baleseti statisztikai adatszolgáltatás körül a f.év első felében tapasztalt mulasztásoknak a jövőben való kiküszöbölésére céljából az alábbiakban foglalja össze az ezzel kapcsolatos tudnivalókat megjegyezvén, hogy a rendeletnek nem ismerése a bányauzemvezetőjé a megtalálni mulasztás következményei alól nem mentesít; a bányauzemvezetőt terheli a felelőség abban az esetben is, ha a fentiek elvégzésére kijelölt alkalmazott munkakörét, az illető leváltása vagy ideiglenes távolléte esetében, más tölti be, akit feladatára vonatkozóan ki nem oktattak.

1./ Eljárás balesetbejelentésnél.

A 280.049/I.24/1952.sz.BEM. rendelet 1.pontja szerint: "... minden egyes 3 napon felüli gyógytartamu üzemi balesetről felvett bejelentőnek egyik példányát köteles az illetékes bányarendészeti felügyelőségnek legkésőbb a balesetet követő negyedik napon megküldeni." A 2. pont szerint: "A baleseti bejelentőben a baleset lefolyásának szabatos ismertetésén kívül megjelölendő a sérülés milyensége /törés, zuzódás stb./, valamint a sérült testrésze."

Az Általános Bányászati Biztonsági és Egészségvédő Szabályzat 30.§.-a 2. bekezdése szerint: "halálos és életveszélyes balesetek, valamint a villamosáramütéses, a robbantásos és a belégzésre nem alkalmas levegő által okozott balesetet és végül a tömeges balesetet távbeszélőn vagy távítati uton azonnal be kell jelenteni a bányarendészeti felügyelőségnek." - A balesetek írásbeli bejelentéséhez a 3500-10/3515-1/110/11/raktész. "Balesetbejelentő, bányá" című, a Nyomtatványellátó Vállalat 10.564.sz.alatt nyomtatott, a Budapesti /vagy vidéki/ Szikrától 10.880 /M/ sz.nal megrendelhető nyomtatványt kell használni. A nyomtatvány minden kérdőpontját pontosan és olvashatóan ki kell tölteni.

Eljárás baleset esetében.

Bármely üzemen előfordult balesetet, - abban az esetben is, ha a sérült műszakot nem mulasztja - a legközelebbi felügyeleti személynek azonnal be kell jelenteni. A felügyeleti személy pontosan kitölti a magánál lévő tömb három egyező számú lapját, melyből egy kitöltött példányt sérültnek átad. Sérült a neki átadott lapot a bányauzemvezetőség irodájában /balesetnyilvántartás/ átadja. A balesetnyilvántartó a balesetről ezen tömblap alapján kiállított "balesetet jelentő lap"-ot sérültnek a bányá-/Sz.T.K./ orvosnál való jelentkezés végett nyomban átadja. Sérült az orvosnál haladéktalanul jelentkezni köteles. A tömb második lapját a műszak végén az ezt kitöltött felügyelő - személy adja át a balesetnyilvántartásnak, ki az adatokat abban az esetben is bevezeti a balesetnyilvántartási naplóba, ha sérült nála személyesen nem is jelentkezett.

Munkába menet, vagy munkából hazajövet történt balesetet - tömblap hiányában - tanúkkal bizonyított tényállás alapján kell a nyilvántartási naplóba beírni.

A balesetnyilvántartási napló sorszámát a balesetet bejelentő lap felső bal sarkára rá kell vezetni. A balesetet bejelentő lapot /munkáltatói jelentés/ a bányauzemvezető vagy helyettese írja alá.

Abban az esetben ha az orvos véleménye /15,16. kérdőpont/ késik, a jelentést a nélkül kell elküldeni, de utólag a jelentést az orvosi véleménnyel ki kell egészíteni.

A balesetnyilvántartó naplóba bevezetett baleseteket havonta lehetőleg többbizben, de legkésőbb a következő hónap 3.napjáig az Sz.T.K. által a balesetet szenvedett táppénzesek nyilvántartásával egyeztetni kell. Olyan balesetet, melyről a bányaiüzemvezetőség csak az egyeztetés útján szerez tudomást, a nyilvántartásba csak akkor szabad bevezetni, ha a baleset üzemi ~~jellegű~~ ^{eredetű} tanu igazolja.

2./ Eljárás havi baleseti statisztikai adatszolgáltatásnál.

a./ A bányaiüzem minden hónap 3.napján írásban, vagy távbeszélőn ~~x~~ ^x ~~távíratix~~ ^x útján jelentsék a bányarendészeti felügyelőségnek az előző hónap folyamán történt, három napon túl gyógyuló sérüléssel járt és halálos balesetek számát, földalatti és külszíni megosztással. A jelentést nemleges esetben is meg kell tenni.

b./ Minden hónap 6.napjáig be kell küldeni a bányarendészeti felügyelőséghez az előző hónap folyamán előfordult balesetekről vezetett nyilvántartási napló lapmásolatát, a teljesített műszakok számát, a balesetek miatt a tárgyi hónapban kiesett műszakok számát /tehát a 3 napon belül gyógyultakét is/ az átlagos létszámot, valamennyi ~~adatot~~ ^{adatot} földalatti és külszíni megosztással. A felsoroltakat úgy kell postára adni, hogy a jelentések legkésőbb minden hónap 6.-án a bányarendészeti felügyelőséghez beérkezzenek.

Olyan balesetet, melynek sérülései gyógytartama a következő hónapban /hónapokban/ folytatódik, mint balesetet újból jelenteni nem szabad, de kieső műszakját a gyógyulásig havonként ki kell mutatni.

Figyelmeztetés.

A balesetek bejelentésének, valamint a havi baleseti statisztikai adatszolgáltatásra vonatkozó előírta elmulasztását, határidők be nem tartását vagy hibás adatok szolgáltatását esetről - esetre a 4000/1950 Nip.M.számú rendelet alapján 100.-Ft.-tól az egy havi összkérését 20 %-ig terjedő rendbirsággal fogom sújtani.

A baleseti statisztikai adatszolgáltatást szabályozó korábbi bányarendészeti felügyelőségi rendeletek ~~ezennel~~ hatályukat veszítik.

Miskolc, 1952. július hó 22.-én.

Erp VI - 42
25

bányarendészeti felügyelő h.
főmérnök
/dr Erpf Ede/

Előadó: Dr. Erpf Ede

Tárgy: Utsítás bánya-nyitások és újra-nyitások bejelentésére.

K ö r r e n d e l e t

a Borsodi Szénbányászati Tröszt és valamennyi szénbánya-vállalat igazgatójának,

Székhelyeiken

A Borsodi Szénbányászati Tröszt-höz tartozó bányavállalatok közül egyesek új bányák megtelepítését, elhagyott bányák újra-nyitását, új aknák vagy tárók kihajtását a bányarendészeti felügyelőségnek nem jelentették be. Az utóbbi időben az ~~Ernyő~~ akna mélyítését és a ~~Magybarca-i~~ lejtősakna nyitását, a szelesi és az orospusztai IV.sz. lejtős-aknánál egy-egy légakna mélyítését a bányarendészeti felügyelőségnek bejelenteni elmulasztották.

Előzetes bejelentés elmulasztása esetében a már megkezdett munkálatokkal és berendezésekkel kapcsolatos veszélyforrásokat idejében felismerni és a netalán szükséges változtatásokat, megelőző óvó-rendszabályokat, előírni nem lehet. A bányavállalatok az említett mulasztásokkal a bányarendészeti felügyelőséget kész helyzet elé állítják és ezért minden későbbi veszélyes következményekért a bányavállalat igazgatóját terheli a felelőség.

A fentiekre tekintettel a következőket rendelem el:

Minden tervezett új bánya-nyitást, régi bányának újra-nyitását, akna-mélyítést, légakna létsítést, valamely bányának a külszínre való összeköttetését, lehetőleg 30 nappal a kivitel előtt, két helyszíni- és tervrajz, valamint két műszaki leírás kíséretében engedélyezésre be kell jelenteni.

Miskolc, 1952. július hó 28.-án

E. Erpf

Exp. VII - 29 -
Purgu

3009/1952.

LŐMESTERI UTASÍTÁS

a bányahatóság felügyeleti hatáskörébe
tartozó bányauzemekben alkalmazott
lövőmesterek és robbantási munkával
megbízott vágárok részére.

Felelős kiadó: Romhányi Flórián

Horsodomegyei Nyomdaipari Vállalat Miskolc, Széchenyi utca 163
Felelős vezető: Szendrői Imréné 22982 -- 2000 éb

TARTALOMJEGYZÉK

I. 1-7. §. Általános rendelkezések	3
II. 8-40. §. Robbantási szabályok	5
III. 41-57. §. A villamosrobbantás szabályai	12
a) 8-10. §. A robbantószer szállítása, kezelése	5
b) 11-12. §. A robbantás előkészítése	5
c) 13-14. §. A gyújtószinór levágása	6
d) 15-18. §. A gyutacs felszerelése	6
e) 19-21. §. A fűrt lyukak megtöltése	7
f) 22-24. §. A fűrt lyukak lefojtása	8
g) 25-27. §. A gyújtószinór begyújtása	8
h) 28-30. §. Hol kell tartózkodni robbantáskor?	9
i) 31-32. §. Robbantás után visszatérés a munkahelyre	9
j) 33-37. §. Megállított lövések	11
k) 38. §. Robbantás vizes helyen	11
l) 39. §. A gyújtószinór ellenőrzése	11
m) 40. §. Mikor kötelező a villamos robbantás	12
IV. 58-65. §. A nullszekundus robbantás külön szabályai	14
V. 65-78. §. Külön szabályok a robbantással megbízott vágárok részére	15
VI. 79-87. §. Külön szabályok a köbhányák részére	17
VII. 88-94. §. Záró rendelkezések	19

2

I.

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK.

1. §. A felelős üzemvezető és a bánya műszaki tisztviselői kötelesek a robbantószerkezetek kezelését és a robbantási munkát állandóan és rendszeresen ellenőrizni.

2. §. 1. A robbantáshoz szükséges robbantóanyagot és gyújtószert (gyutacs, gyújtó, gyújtószinór stb.) a lövőmesterek és a robbantással megbízott vágárok vételezik ki a robbantószerraktárból. A robbantószert az erre a célra készített ládáikban állandóan zár alatt kell tartani s a robbantószert a legközelebbi időre is szabadon hagyni, a csupasz földre rakni, vagy az ácsolatok mögött elhelyezni nem szabad.

2. A raktárból a lövőmester egyszerre több munkatársára is vételezhet robbantószert, melyet a munkahelyeknek szükség szerint szétoszt. Ilyen esetben a robbantóanyagot külön ember, külön lakattal lezárt ládában viszi, míg a gyutacsot (gyújtót) a lövőmester viszi magával. A robbantóanyagot vivő munkás az egyes munkahelyek robbantószereit kézi ládájánál megvárja, míg a lövőmester a munkahelyről a csapatvezető vágárt odahívja, s a robbantószert átadja. A robbantóanyagot a munkahelyre vinni és ott átadni nem szabad.

3. §. A robbantószer (lőszer) ládáján mást, mint robbantóanyagot, illetve lőszeret tartani nem szabad, kivéve a gyutacsok megerősítésére szolgáló fogószerszámot (gyutacsfogót).

4. §. Minden lövőmester és robbantószerkezet kezelésével megbízott vágár köteles a kivételezett robbantószert és gyújtóanyagot a felfektetett naplóba a mennyiség

3

pontos feltüntetésével külön-külön bevezetni. Be kell jegyezni a naplóba a vételezés idejét, a jegyzetrovába be kell írni az esetleges észrevételeket, s a bejegyzést alá kell írni. Ugyanígy kell végezni az el nem használt robbantószer bevételezését is. Eszerint a felhasznált robbantó- és gyújtóanyagokról vezetett nyilvántartás alapján a felhasznált és a még készleten lévő robbantó- és gyújtóanyagok mennyiségének bármikor kimutathatónak kell lennie.

5. §. A robbantószerraktárakat és a gyutacsfülkéket, a robbantószer ki- és bevételezéséhez szükséges időtől eltérve, állandóan kulccsal lezárva kell tartani.

6. §. A robbantó- és gyújtóanyagokat illetéktelen egyének kezébe adni, vagy a robbantószer kezelését és gondozását bármely rövid időre is illetéktelen egyőnre bízni nem szabad.

7. §. 1. Dinamitot csak akkor szabad használni, ha ezt a közet minősége és a munka természete megköveteli, s a felelős üzemvezető erre engedélyt adott.

2. Kikristályosodott, úgynevezett fagyott dinamitot és kirozsásodott (grünspanos vagy ólompénészes) gyutacsot a raktárból kivételezni és felhasználni semmiesetre sem szabad.

3. A megkeményedett és kézzel könnyen meg nem puhítható paxitot vissza kell szolgáltatni a raktárba.

4. Külfejtéseknél a személy- és közforgalom biztonságának megóvása érdekében, a felelős üzemvezető javaslata alapján, a bányarendészeti hatóság különleges intézkedéseket tesz.

4

telepítve és ki van-e tisztítva. Ha a fűrtlyuk rossz helyen van telepítve úgy, hogy a lövésnek előreláthatólag nem lenne hatása, a fűrtlyukat megtölteni nem szabad.

e) A gyújtózsín levágása.

13. §. 1. A gyújtózsín hosszát a lövőmester szabja meg, annak végét ferdén, ovális keresztmetszetben kell levágni.

2. A zsín végét behasítani nem szabad, mert a hasítás megnehezíti a gyújtást.

3. 120 cm-nél rövidebb gyújtózsínort használni, begyújtani nem szabad.

14. §. 1. Több fűrtlyuk egyszerre történő elrobbantása esetében a gyújtózsínok hosszát úgy kell megállapítani, hogy minden zsínór annyiszor 10 cm-rel legyen hosszabb 120 cm-nél, ahány zsínort egy-egy ember az első zsínór után meg akar gyújtani.

2. Ha négynél több gyújtózsínort kell egyszerre meggyújtani, akkor a gyújtózsínók hossza egyformán 160 cm legyen.

3. Az utóhátra meggyújtandó zsínórnak a fűrtlyukból kilógó része még legalább 30 cm legyen.

d) A gyutacs felszerelése.

15. §. A gyutacsot csak közvetlenül a töltények felszerelése előtt szabad a ládából elővenni.

16. §. 1. A gyutacsot a gyújtózsínorra rákalapálni, vagy fogakkal ráharapni nem szabad. Erre a célra külön fogószerszámot, gyutacsfogót kell használni.

2. A gyutacsfogót a löszláda-ban, a külön rekeszben kell tartani.

17. §. 1. Gyújtáshoz csomagolt töltényt kell használni.

6

II.

ROBBANTÁSI SZABÁLYOK

a) Robbantószer szállítás, kezelés.

8. §. 1. A robbantó- és gyújtóanyagokat egyszerre szállítani, vagy együtt tartani nem szabad.

2. A lövőmester mindenkor csak a gyutacsot és gyújtózsínort (gyújtót) viheti magával. A robbantóanyagot kulccsal lezárt ládában, a lövőmester mellé beosztott és kellőképpen kiképzett, legalább 20 éves dolgozó viszi utána. A láda kulcsát a lövőmester köteles mindig magánál tartani.

3. A robbantóanyagot a ládában úgy kell elhelyezni, hogy szállítás közben a robbantóanyagot ütődés ne érhesse.

4. Az egyszerre szállítható robbantóanyag 10 (tíz) kilogrammnál több nem lehet.

5. A gyutacsokat csakis fabotécs, minden gyutacs számára különfűrtát, jól elzárható dobozban (tuskóban) szabad tartani és szállítani.

9. §. A robbantószer szállítása, kezelése közben vagy a robbantószer közelében dohányozni nem szabad.

10. §. A robbantószer szállításánál, kezelésénél és a fűrtlyukak felszerelésénél a lámpát mindig megfelelő távolságban, óvatosan kell tartani. A lámpát közvetlenül a robbantószer (láda) fölött elhelyezni nem szabad.

b) A robbantás előkészítése.

11. §. A robbantás helyén az összes munkálatokat, a gyújtótöltény felszerelését, a töltést, a fojtást és a gyújtást a lövőmesternek sajátkezűleg kell végeznie.

12. §. A lövőmesternek robbantás előtt meg kell győződnie arról, hogy a fűrtlyuk jól van-e elhelyezve.

5

2. A töltényben a gyutacs részére vasszerszámmal helyet készíteni nem szabad.

3. A gyutacsot gyújtózsínórral, gyújtóval ellátva egészen békéig kell dugni a robbantóanyag töltényébe.

4. A gyutacsot felszerelt indító töltényt utóhátra kell a fűrtlyukba betolni.

5. A gyújtózsínort vagy gyújtóvezetéket a fűrtlyukban való elhelyezésnél megtörni nem szabad.

18. §. A felszerelt gyújtótöltényt égő, nyílttűzű lámpával együtt, egy kézben a munkahelyre vinni nem szabad.

c) A fűrtlyukak megtöltése.

19. §. 1. A töltényeket egyenként, kellő vigyázattal, a fűrtlyuk teljes kitakarítása után szabad a fűrtlyukba betolni.

2. A robbantóanyagot csakis a gyár által készített töltényutakban, s eredeti csomagolásban szabad felhasználni. A papírburkolatot eltávolítani nem szabad.

3. A fűrtlyukak megtöltésére és fojtására főből készült dinamószerszót kell használni. A töltőpálcát vagy olyan erős legyen, hogy szorítás nélkül, kénytelen legyen a fűrtlyukba betolni. Ékkel, vagy vékony töltőszerszót nem szabad használni.

4. A töltényeknél a töltésnél pontosan meg kell számolni, s a töltőszerszóval lökés nélkül jól egymáshoz kell szorítani.

20. §. Egyszerre csak annyi fűrtlyukat szabad robbantóanyaggal megtölteni, ahány fűrtlyuk egyszerre el kell robbantani.

21. §. A túlságosan, vagy gyengén töltött fűrtlyukak nem adhatnak kellő hatást, ezért a töltés mennyiségét, a munkahely viszonyainak megfelelően, gondosan kell megállapítani.

7

f) A fűrtlyukak lefojtása.

22. §. 1. Le nem fojtott töltényeket elrobbanlani nem szabad.

2. A fojtásra alkalmas, szükséges anyagból a szolgálatban lévő bányafeüvigyázó köteles gondoskodni.

23. §. 1. Fojtásra kömentes, lehetőleg gyúrható, kissé nedves agyagot, vagy kevés agyaggal kevert homokot kell használni.

2. Tiszta homokot, közettörmelékot fojtásul csak abban az esetben szabad használni, ha a fojtás sürfüttlevegős, vagy más fűvöszerkezettel (Kóta-féle homokpuska) történik, vagy ha a homokfojtás és a töltények közötti legalább töltényhosszúságnyi tiszta egyagtömítés van.

3. A fojtáshoz szenet, vagy szénport használni nem szabad.

24. §. 1. A fojtás általában a belhelyezett töltények hosszának legalább háromszorosa legyen. azonban 30 cm-nél rövidebb nem lehet.

2. A fojtást papírban, vagy másképpen csomagolva, azaz burkolva, a fűrtlyukba dugni nem szabad.

g) A gyújtószinó: begyújtása.

25. §. 1. A gyújtószinórok meggyújtásához 4-5 cm-ként behasított ellenőrző gyújtószinórt kell használni.

2. Az ellenőrző gyújtószinórnak 60 cm-nél rövidebbnek kell lenni, mint a legrövidebb gyújtószinór.

26. §. 1. Gyújtásnál egy dolgozónak tartaléklámpával a gyújtást végző lövőmester (vájár) mögött kell állni, hogy a gyújtást a tartaléklámpával nyomban folytatni lehessen.

2. Ha a gyújtást többen végzik, azt úgy kell elkezdeni, hogy a gyújtás kb. egyszerre végződjék.

8

azonban legalább 10, azaz tíz perc elteltével szabad visszatérni.

2. Robbantás után a munkahelyre elsőnek a lövőmesternek kell visszatérnie.

27. §. 1. A leropaszított közetet, szenet elszállítás előtt jól át kell vizsgálni, hogy nincsen-e közte robbantósanyag maradvány és hogy a munkahelyen nincsen-e veszélyes laza közet.

2. Szabad közelkedést csak a várakozás és vizsgálata megtörténte után szabad jelezni.

j) Megállott lövések.

28. §. 1. Ha egy töltés nem robbant el, a munkahelyre a gyújtás után csak egy félóra, azaz 30 percnyi várakozás után szabad visszatérni.

2. Az idő, órával kell megállapítani.

3. Minden olyan fűrtlyukat, melynek begyújtását megkísérelték, begyújtott, illetve esetleg megállott lövésnek kell tekinteni.

29. §. 1. A lövőmester köteles szennel megvizsgálni az el nem ment lövés okát.

2. A megállott lövés mellett új fűrtlyukat kell készíteni úgy, hogy az új fűrtlyuk a régivel ne találkozzék, attól mindenütt legalább 20 cm-re legyen, de az új fűrtlyuk terobbanlva a régi is elrepessze.

3. Az el nem sült fűrtlyukat kinyitni, a részben állványozott fűrtlyukat, lövszököt tovább fűrtli semmilyen sem szabad.

30. §. 1. A robbantással megbízott vájár is köteles a lövés hatását a munkahely elhagyása előtt megvizsgálni s az el nem sült lövéseket az előbbiektől szerinti új robbantással ártóval látni tenni és arról a felváltó csapatot a helyszínen köteles értesíteni. A megállott

10

27. §. Egy lövőmester (vájár) egyszerre, egy munkahelyen, egymásután gyújtószinórral legfeljebb 5 lövést gyújthat be.

h) Hol kell tartózkodni robbantáskor?

28. §. 1. Ha a fűrtlyuk szabályosan fel van szerelve, a lövőmester kivételével minden dolgozónak a munkahelyről biztos, védett helyre kell menni és a repesztés helyére vezető utakat, vágatokat el kell állítani.

2. A lövőmester köteles gondoskodni arról, hogy a robbantáskor mindenki védett, biztos helyre vonuljon, s úgy helyezkedjenek el, hogy a robbantás helyét, sebességét senki ne tudja megközelíteni.

29. §. 1. Ellenvágatok repesztésekor (áttörés, lyukasztás) és a más munkahelyek közelében az ellenmunkahely, szomszédmunkahely dolgozóit is figyelembe kell venni a robbantás. Robbantani csak akkor szabad, ha az ellenmunkahely szomszédmunkahely dolgozóit is védett, biztos helyre távoztak, s arról a robbantást végző lövőmester személyesen, vagy a kiküldött figyelmeztető személy közvetlen közbejárása után bizonyosan meggyőződött.

2. Ha a robbantás közelében biztos védelmet nyújtó kerszívógépet, vagy más menedékhelyt nincsen, úgy leg-
alább 50 méter távolságban a megfelelő búvóhelyre el kell menekülni.

30. §. Gyújtás után a lövőmester a "fűrtli" kidőlésekor, vagy a robbantásról észlelhető egyéb sőr, tremor, hirtelen sűrű jelzés után távozik a kellő távolságot nyújtó helyre.

i) Robbantás után visszatérés a munkahelyre.

31. §. 1. A fűrtlyuk elrobbanlása után a repesztés helyére csak a munkahelynek fűrtlétől való teljes kitisztítása után, az omlás, omlásra való tekintettel

9

lövés mindenre he kell jelenteni a bányafeüvigyázónak is.

36. §. Sütteltlevegős vagy más gépi homok fojtás (Kóta-féle homokpuska) esetben a homok fojtás az állva marad, fűrtlyukból kifújható és új töltéssel elrobbantható.

37. §. 1. A megállított lövést elrobbanlani - még a mászó végén is - csak annak a lövőmesternek (vájárnak) szabad, aki a megállott lövést fűrtli és töltötte.

2. A megállott lövésről a felváltó csapatvezető, lövőmester a helyszínen részletesen tájékoztatni kell.

k) Robbantás vizes helyen.

38. §. 1. Nedves, vagy vizes helyen csak megfelelő vízálló burkolatú gyújtószinórt, villamosgyújtót, vagy vízálló robbantásra készült gyújtószinórt szabad használni.

2. A vizes munkahelyen használható robbantószer-
állandó készlethez tartásán a feladás üzemvezető,
a nedves munkahelyen kellő időben való rendelkezésre
bocsátását pedig a szolgálatban lévő feüvigyázó köteles.

l) Gyújtószinór ellenőrzése.

39. §. 1. Minden kék gyújtószinórból felhasználás előtt legalább három különböző korúkat, illetve a fejle-
tebbet egy egy méter hosszú gyújtószinór egész idő-
tartományra át kell próbálni.

2. Ha a gyújtószinór égési próbáján a gyújtószinór
egész időtartama folyamatosan 100 mp-nél rövi-
debb, vagy 120 mp-nél hosszabb, a zsinórt nem szabad
felhasználni, hanem be kell jelenteni a gyújtó és a
bányafeüvigyázónak.

11

m) Mikor kötelező a villamos robbantás?

40. §. 1. Zsinórgyújtással egyszerre legfeljebb 10 fűrtlyukat szabad elrobbantani. Ebben az esetben a gyújtást két embernek kell végezni, s ezenkívül egy dolgozónak égő lámpával tartalékban kell állani.

2. Ha tíznél több fűrtlyukat kell egy munkahelyen egyszerre elrobbantani, akkor a robbantást vagy két csoportban legalább félórás időközben kell végezni, vagy át kell térni a villamos gyújtásra.

III.

A VILLAMOSROBBANTÁS SZABÁLYAI.

41. §. Aknák mélyítésénél csakis villamos gyújtással szabad robbantani. A gyújtógépet továbbá hálózati villamos robbantásnál az áramforrást csakis a külsőzinen szabad a robbantóvezetékre kapcsolni. Nyitkoz az aknában semmiképp sem szabad tartózkodni.

42. §. A villamos gyújtást csakis havidíjas képezett lövmesternek szabad végezni.

43. §. A villamos gyújtógépet és ennek kulcsát a lövmesternek, még a legrövidebb időre sem adhatja át.

44. §. Minden munkahely részére külön robbantó gyújtóvezetékkel kell szerelni.

45. §. Két munkahely esetében, a két munkahely két pár gyújtóvezetékét a vágat két különböző oldalán kell vezetni.

46. §. Ha kétfőnél több munkahely robbantó gyújtóvezetékét kell egy helyre vezetni, akkor az egyes munkahelyek gyújtóvezetékét a munkahelyeknek megfelelően fellévő módon meg kell számozni.

47. §. A megfűtött lövések gyújtóvezetékét egy-

12

a munkahelyet mindenki elhagyta s az esetleges ellen-
vágat (ellenmunkahely), szomszédmunkahely dolgozói
is idejében értesültek a robbantásról és elhagyták
munkahelyüket.

52. §. A lövmester „tűz” vagy „lövés” kiáltással és
a külszinen szájsípjal, vagy trombitával jelzi a rob-
bantást.

54. §. Az elrobbantás után a gyújtóvezetékét s
gyújtógépet, illetve berendezés sarkakból azonnal le kell
kapcsolni. A gyújtógép forgatóját, illetve a gyújtóbe-
rendezés szekrényé kulcsát a lövmesternek gondosan
el kell tenni és meg kell őrizni.

55. §. Robbantás után a lövmesternek azonnal meg
kell győződnie arról, hogy minden töltés szabályszer-
tlen elrobbantott.

56. §. Eredménytelen kísérlet esetében az általános
szabályok szerint kell eljárni.

57. §. Gyújtási helyül, menedékhelyül (őrhelyül)
csakis keresztvágat, oldalvágat, s hasonló hely hasz-
nálható. Kivételesen külön tűvívűtké is alkalmas me-
nedékhelyül szolgálhat, ha legalább 50 méterre van a
robbantás helyétől.

IV.

A MILLSZERKUNDOZÁS ROBBANTÁS KÜLÖN SZABÁLYAI.

58. §. Robbantani csak teljesen kifogástalan álla-
potban lévő felszereléssel szabad. Hiányos szigetelésű
kábel, vagy megrengált konnektort használni sem sza-
bad, mert kóboráram keletkezhetik és egyes lövések
megállhatnak, vagy áramütést idézhetnek elő.

59. §. Gyújtáshoz legalább 40 és legfeljebb 110
Volt feszültségű áramforrást (akkumulátortelep vagy
villamoshálózat) kell használni.

14

máshoz sorba (szerieszbe), vagyis az első gyújtó első
vezetékét a szomszédos gyújtók egyik vezetékével,
ennek másik vezetékét a szomszédos gyújtók egyik
vezetékével és így tovább kell kapcsolni, s csak
azután szabad az első és utolsó töltés egy-egy veze-
tékét a gyújtógép fővezetékére kapcsolni.

48. §. Ha időközben bármilyen okból meg kell szakí-
tani az összeköttetést a töltések és a fővezeték kö-
zött, akkor a megszakítást úgy kell végezni, hogy az
egyes töltések vezetői és a főgyújtóvezeték között
véletlen összeköttetés ne létesülhessen.

49. §. Az egyes töltések között a gyújtóvezeték
túl hosszúak nem lehetnek, egymást nem érhetik, s
egymáshoz való összeköttetésük rozda és piszokmen-
tes helyen egymásra való többszörös csavarással tör-
ténjen. A gyújtóvezeték végeit összekapcsolás előtt a
kapcsoláshoz szükséges hosszúságban le kell kaparni,
hogy csakis tiszta, fémcs felületek érintkezzenek egy-
mással. A vezeték végeit csak egyszerben egymásba
akasztani, lazán egymáshoz csavarni, érinteni nem
szabad. A villamos gyújtásnál ügyelni kell arra, hogy
a gyújtóvezeték idegen fémes tárgyakkal (szűnet, víz-
vezetékkel, légszűrővel, jelzőhuzalal, drótkötéssel, kábel-
tel, stb.) soha ne érintkezzenek.

50. §. Gyújtó fővezetéknek lekötődés szigetelt, mé-
teres telefonkábelrel kell becsatlakozni. A csomagsz gyújtó-
vezetékkel a vágat oldalában egymástól legalább 30
cm-re kell gondosan felerősíteni.

51. §. A lövmesternek a gyújtó fővezetékét meg-
fűtött védett helyen, csakis körvelelőn a gyújtás előtt
szabad a gyújtógépet sarkait látni. Illetve hálózati
villamosgyújtás esetében a villamos gyújtóberendezés
sarkaita kapcsolni.

52. §. A robbantás helyét a lövmesternek utolsóinak
kell elforgatni, miként gondoskodott arról, hogy a
munkahelyen vezetéke minden vágatot örök álltak el.

15

60. §. A gyújtóáramnak hálózatból való lelakásá-
hoz dugaszoló, konnektort és kétsarkú megszakítót
(tasztert) kell alkalmazni, s ezeket lakattal lezárható
szekrénybe kell beépíteni.

61. §. A megszakítót (tasztert) a villamosberen-
dezésekre érvényes szabályoknak megfelelően földelni
kell.

62. §. Az időzítő kábel és a robbantóvezeték fémcs
részekkel ne érintkezzenek, az időzítő kábel vizes (med-
ves) földet se érjen. A nevezetesen a saszterek kö-
zött az áramot átvezetheti és megrobbantja a gyújtási
sorrendet. Esetleg átviharadást is eredményezhet.

63. §. Robbantás előtt meg kell győződni arról,
hogy a megszakítók, konnektorok, dugaszoló szerke-
zetek, taszterek elég feszültségre vannak beállítva
adnak jó érintkezést. Ugyanakkor esetében a megfelelő
saszterek megválasztásával gondoskodni kell arról,
hogy a távirányítók a gumitávirányító feszültségre illeszke-
djenek.

64. §. A gyújtások vezetőit töltés előtt rövidre
kell zárnai, a rövidzárast csak közvetlenül a robbantó-
kábelre való bekapcsolás előtt szabad megszüntetni.

65. §. Egyébként a szabályzat vonatkozó rendel-
kezéseit kell megtartani.

V.

KÜLÖN SZABÁLYOK A ROBBANTÁSSAL MEGHÍZOTT VÁJÁROK RÉSZEIRE.

66. §. Általában a robbantással meghízott vájá-
rokra nézve is érvényesek az utasításnak a rendelke-
zései.

15

67. §. Egy-egy munkahely részére egyszerre csak a lömester, vagy a megbízott felvigyázó engedélye szerint egy műszakra szükséges mennyiségű robbantóanyag és robbantószer adható ki.

68. §. A munkahely készletében legfeljebb 25 kg robbantóanyagot szabad tartani.

69. §. Különleges méretű bányaterek és vágatok készítésénél egy munkahely részére az egy műszakra kiadható robbantóanyag mennyisége a tényleges felhasználáshoz igazodhatik, azonban legfeljebb 10 kg lehet.

70. §. Az egyes munkahelyek részére kiadott robbantóanyagot és gyutacsot kulccsal elzárt, külön-külön készletében kell a robbantással megbízott vájárnak az elhasználás helyére vinni és megőrizni.

71. §. A kezelős-biztos robbantóanyaggal (paxit, astralit, nitrocertusit) egy készletét külön rekeszben gyutacs is szállítható és tartható, ha a faláda elválasztó rekeszének falvastagsága leglább 25 mm és ha a külön rekeszben a gyutacsok egy, minden gyutacs számára külön fűratú elzárt fadóboxban vannak elhelyezve.

72. §. A robbantószer készletét a munkahelytől kellő távolságban, lehetőleg kűhűzõ légáramban, rendszer közlekedésére nem használt olyan helyen kell tartani, hogy véletlen robbanás esetében a munkások a robbantás erõmûvi hatásától és a robbanási gázoktól védve legyenek. Ezt a helyet a munkahely számára a felvigyázónak kell kijelölni.

73. §. A robbantószer ládákat mindig zárva kell tartani, a ládák kulcsát a vételezésre jogosított, robbantással megbízott vájár tartozik állandóan magánál tartani.

74. §. A robbantószer ládában más, mint a robbantószer raktárból vételezett robbantószer és a külön rekeszben tartandó gyutacsfogót tartani nem szabad.

16

teljesen zárt, lakattal, kulccsal elzárható csillékben kell a robbantás színhelyére, illetve közelébe vinni.

81. §. A mélyebb fűrtlyukak a jobb robbantási hatások elérése végett bővíthetők. A bővítés több részletben is történhetik. Ebből a célból a fűrtlyukakban egy vagy több töltény fojtás nélkül is elrobbantatható.

82. §. Ilyen bővített fűrtlyukakban az egyes robbantások (bővítés, repesztés) közt annyi szünetet kell tartani, hogy a fűrtlyukak kihűljenek. Ez a szünet mesterséges hűtés hiányában legalább 1, 1 és fél, 2 óra legyen.

83. §. A robbantási szerelési munkát lehetőleg szima, tiszta helyen kell végezni, hogy a gyutacsok, töltények el ne gurulhassanak, a kövek közé ne eshessenek, stb.

84. §. A bővített fűrtlyukba lehetőleg külön erre a célra gyártott, illetve csomagolt biztonsági robbantóanyagot kell használni. A robbantóanyagot ömlesztett (anyagban) alakban fél, 1 kg-os adagokban fűrtlyukai csnyhén tömve kell beadagolni.

85. §. Váratlan vihar esetében a robbantási munkát abba kell hagyni, s a már betöltött fűrtlyukakat el kell robbantani.

86. §. Az aprózó (batár) lövéseknél az egymáshoz közel fekvő kőömbökből kilógó zsinórok végeit egy közös pontba kell összehozni és gyengén össze kell kötni, hogy egy-egy ember minél kényelmesebben és gyorsabban végezhesse a gyújtást.

16

75. §. A robbantószer ládából kivett, de a munkahelyen el nem használt robbantószert azonnal vissza kell helyezni a ládába és a műszak végén a robbantószer raktárba vissza kell vinni. A hasznavehetatlenné vált robbantószeri haladéktalanul vissza kell vinni a kiadás helyére és ott a robbantószerraktár kezelőjének át kell adni.

76. §. Ellenvágatokban és olyan vágatokban, amelyek valamely nyitott bányarészhez közelednek, továbbá aknamélyítésnél, gurítók, ereszték és feltörések hajlásánál a robbantást csak az illető munkahely felvigyázójának szabad végezni. Az illető csapatvezetője erről a felvigyázót idejekorán köteles értesíteni.

77. §. 1. A robbantási munkával megbízott vájárokról a felelős üzemvezető köteles pontos jegyzéket (készíteti) vezetni.

2. Ebben a jegyzékben fel kell tüntetni, hogy a robbantással megbízott vájárokat melyik munkahelyen végezhetnek robbantási munkát.

78. §. A felelős üzemvezetőnek a robbantási munkával megbízott vájárokat évenként legalább egyszer újra le kell vizsgáztatni a robbantási és lövmesterei teendőiről.

VI.

KÜLÖN SZABÁLYOK A KÖBÁNYÁK RÉSZÉRE.

79. §. A köbányák részére is érvényesek általában a robbantási szabályok, azonban a nagytömegű robbantásoknál és az aprózó (batár) robbantásoknál az alábbi külön szabályokat kell még megtartani.

80. §. A nagytömegű robbantáshoz szükséges robbantóanyagot lehetőleg külön erre a célra készített

17

87. §. A zsinórgyújtást célszerű legalább 25 centiméterenként bevágott gyújtózsinórral végezni. A bevágott indító gyújtózsinór legfeljebb fele olyan hosszú lehet, mint a legrövidebb gyújtózsinór, ha a gyújtózsinórok nem egyforma hosszúak.

VII.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK.

88. §. A fenti rendelkezéseken kívül érvényesek az Általános Biztonsági Szabályzat rendelkezései s a robbantószerek kezelésére, raktározására vonatkozó, bányahatóságilag jóváhagyott szabályzat.

89. §. Ennek az utasításnak a rendelkezései ellen vétőket a felelős üzemvezető köteles a fegyelmi szabályzat szerint felelősségrevonni és megbüntetni.

90. §. A robbantószerek használatával kapcsolatban elkövetett szolgálati vétséget, mulasztást, szabálytalanságot minden esetben súlyos fegyelmi vétségnek kell tekinteni és így a legnagyobb pénzbírsággal, súlyos esetben pedig lefokozással és esetleg azonnali hatályú felmondással kell büntetni.

91. §. A robbantószerek kezelésével és felhasználásával kapcsolatban elkövetett szolgálati vétségek és mulasztások általában a büntetőtörvénykönyvbe illeköző vétséget, kihágást, vagy bűntettet is képeznek s ilyen esetben a büntetőbíróóság ítélete mellett még a fegyelmi büntetést is alkalmazni kell.

18

92. §. Ennek az utasításnak a rendelkezései azonnal hatálybalépnek, s az üzemenként külön jóváhagyott utasítások hatályukat veszítik.

93. §. A szabályzat különleges üzemi viszonyok esetében a bányahatóság jóváhagyásával a különleges üzemi szabályokat összefoglaló függelékekkel látható el. Ebben az esetben a függelékben lévő rendelkezések a szabályzat eredeti rendelkezéseivel azonos hatályúak.

94. §. A lövőmesterek és robbantásai megőrizt vájárak ennek a szolgálai újításnak egy példányát írásbeli elismervény ellenében kézhez kapják.

Miskolc, 1952 július hó.

A bányarendészeti felügyelőség:

ROMHÁNYI FLÓRIAN sk.
hivatalvezető.

26

63.

Számunk: 290.233/1952. negyedéves mász. tervek felülvizsg. és azok elkészítésé- nél közreműködés.	 BÁNYA- ÉS ENERGIAÜGYI MINISZTERIUM BUDAPEST, V., MARKÓ-UTCA 16. Telefon: 115-400, 114-250 125-370, 314-300	Számuk: Előadó: Melléklet: 4 db.
Előadó: Dr. Esztó és telefonszáma: 126-205	Bányarendészeti Felügyelőség, Miskolc.	

Értesitem a Bányarendészeti Felügyelőségeket, hogy a BEM folyó évi határozata szerint az üzemek/vállalatok/ fenntartási terveiket az illetékes Bányarendészeti Felügyelőség utasításának figyelembevételével tartoznak a tröszt által megadott keretszámokon belül elkészíteni. Ezzel kapcsolatban felhívom a Felügyelőségeket, hogy a biztonsági követelmények érdekében az illetékes trösztöknél a jövőben már a keretszámok szétosztásánál tegyék meg észrevételeiket, a vállalati tervezésnél pedig a biztonság által megkövetelt sürgősségi sorrend megtartását érvényesítsék.

A termelési tervek elkészítésének metodikáját és a kapcsolatos szénbányászati főosztályi rendelkezéseket csatoltan megküldöm. Az esetleg hiányzó mellékleteket a trösztöktől, vagy önálló vállalatoktól beszereshetik.

A fentiekkel kapcsolatos munkájukat a bányarendészeti felügyelőségek ugy osszák be, hogy a terveknek a megadott határidőre való elkészítése haladéktól ne szenvedjen.

A Bányarendészeti Felügyelőségek tartoznak a jóváhagyott termelési tervek alapján azok teljesítését, különös tekintettel a fenntartási tervekre, havonként rendszeresen ellenőrizni.

Budapest, 1952. szeptember 2.

A kiadvány hiteles:

Dr. Esztó Miklós s.k.
oszt. vez. helyett

15

UTASÍTÁSOK

101.052 (XI. 27.) 1952.

Távbeszélőn adott rendelkezések írásbeli igazolása.

A bányá- és energiaügyi miniszter a következő utasítást adja a főosztályok (igazgatóságok), trösztök, a vállalatok és az intézetek vezetőinek:

Több esetben előfordult, hogy a főosztályok és osztályok az irányításuk alá tartozó vállalatok részére fontos kérdésekben távbeszélőn adták ki rendelkezéseiket, anélkül, hogy azokat írásban is közölték volna. Ez a helytelen eljárás kihatással volt a rendelkezések végrehajtására és általában alkalmas arra, hogy a felelősség vállalásának kérdése elhomályosuljon.

Ezen a téren mutatkozó hiányosságok megszüntetése érdekében szükségesnek tartom — az érvényes jogszabályok által előírt rendelkezéseken kívül — azoknak a kérdéseknek elhatárolását, amelyeknél a távbeszélőn adott utasítások a végrehajtásra nem elegendők és ahol az utasítás kiadása után írásban is meg kell ítélni a vállalat (intézmény, intézet) részére kiadott feladatot.

Elrendelem ezért, hogy a jövőben a főosztályok és osztályok vezetői a vállalatok (intézmények, intézetek) felé kiadásra kerülő utasításokat az alábbi kérdésekben az utasítás kiadása után — 24 órán belül — írásban rögzítsék és gondoskodjanak az írásbeli igazolás sürgős kézbesítéséről.

Az írásban kiadandó utasítások köre:

1. termelési kérdések;
2. tervekészítés, tervmódosítás;
3. beruházások, terület kijelölése és ezzel kapcsolatos intézkedések;
4. fontos anyagokra vonatkozó kiutalások, a kiutalások módosítása.

Ha a végrehajtásra kötelezett vállalat, vagy intézmény vezetője az utasítás írásbeli igazolását a szóbeli közlést követő 72 órán belül nem kapja kézhez, köteles azt — az utasítás végrehajtása mellett — a minisztérium Központi Ellenőrzési Osztályának jelenteni.

Utasításom betartását ellenőriztetni fogom és a mulasztókkal szemben eljárást indítok.

(Előadó: dr. Györgyei Béla, Minisztériumi Titkárság, V., Markó-utca 16. I. 127. Tel.: 311—165.)

Czettner Sándor s. k.,
bánya- és energiaügyi miniszter.

A bányá- és energiaügyi miniszter

290.536 (XI. 27.) 1952. számú

u t a s í t á s a

a bányarendészeti hatóság szervezetéről, jogairól és kötelességeiről.

1. §.

A bányászatanban (szén-, érc-, bauxit- ásvány-, kőolaj- és földgáz) foglalkoztatott dolgozók biztonsága, valamint a bányamunka üzemszabványmentes és biztonságos vitele, továbbá a hasznosítható ásványvagyon gazdaságos és veszteség nélküli kitermelése feletti felügyeletet a bányarendészeti hatóság látja el.

2. §.

A bányarendészeti hatóság szervezete és felépítése a következő:

A Bányá- és Energiaügyi Minisztérium keretében közvetlenül a miniszter alá rendelt önálló osztályként működő bányarendészeti főhatóság.

Budapesti, Dorogi, Tatai, Bányászati, Veszprémi, Pécsi, Salgótarjáni és Miskolci székhellyel működő kerületi bányarendészeti felügyelőségek, és ezen felügyelőségek közvetlen irányítása alatt üzemszabványmentesen működő kerületi bányarendészeti ellenőrök.

3. §.

A bányarendészeti főhatóság jogai és kötelességei:

1. A bányabiztonság terén az egész bányászatra vagy egyes bányászati iparágakra vonatkozóan általános érvényű utasítások (biztonsági szabályok és előírások) kiadása, vagy módosítása és azok végrehajtásának ellenőrzése és ellenőrztetése.

2. A kerületi, bányarendészeti felügyelőségek és a kerületi bányarendészeti ellenőrök munkájának megszervezése, irányítása és ellenőrzése.

3. A feleltetés révén vagy más módon e feleltetés kerületi bányarendészeti és bányabiztonsági ügyekben végső fokon döntés.

4. A bányarendészeti főhatóság részt vesz az országos jelentőségű beruházási, valamint az éves bányászati műszaki tervek felülvizsgálatában a bányabiztonsági és bányaelektromosügyi követelmények biztosítása céljából, és azok végrehajtását ellenőrzi.

5. A 162/1951. (VIII. 23.) M. T. számú rendelettel az ipari robbanóanyagok előállítása, forgalma és felhasználása tárgyában a bányá- és energiaügyi miniszter hatáskörébe utalt ügyekben intézkedés, ellenőrzés gyakorlása, valamint az ipari célokra szolgáló robbanóanyag vásárlási engedélyek kiadása.

6. A Bányászati Kutató Intézet Bányabiztonsági osztályának és a Robbantástechnikai Kutató Intézetnek a bányabiztonsági kísérletekkel kapcsolatos kutatási témáit tekintetében ellenőrzés.

7. Az országos bányamentőszolgálat állandó készenléti állapotának ellenőrzése.

8. Országos bányászati baleseti statisztika összeállítása és értékelése.

9. A bányauzemek és melléküzemei felsőfokú bányarendészeti ellenőrzése.

10. A bányaművelés és a hasznosítható ásványvagyon helyes és észszerű kiaknázásának ellenőrzése.

11. A sújtóléges és szénporveszélyes bányák osztályba sorolása.

12. A sújtóléges robbanóanyagok és robbantószerkezetek engedélyezése és használati feltételeinek megállapítása a Robbantástechnikai Kutató Intézet vizsgálata és szakvéleménye alapján.

13. A bányászati szakmunkás és technikus közép- és felsőfokú tananyagának ellenőrzése a biztonsági oktatás szempontjából.

14. Felsőfokú felügyelet mindazon ügyekben, melyeket valamely törvény, rendelet, miniszteri utasítás vagy egyéb jogszabály a bányarendészeti hatóság hatáskörébe utalt.

15. A bányarendészeti főhatóság a felügyelete alá tartozó ügyekben az érvényben lévő rendeletek szerinti bírósági jogot gyakorolhatja.

4. §.

1. A bányarendészeti főhatóságon a bányaszellőztetési, az elektrotechnikai, valamint a robbantástechnikai és robbanóanyag használati ügyek országos ellenőrzését külön szakelődők (főmérnökök) végzik.

2. A kerületi bányarendészeti felügyelőségek munkájának rendszeres ellenőrzését és az azoknál felmerülő ügyek nézését kerületi elődők (főmérnökök) végzik.

5. §.

A bányarendészeti főhatóság utasításai a felügyelet alá tartozó valamennyi trösztre és vállalatra kötelezőek. Azokat csak a bánya- és energiaügyi miniszter változtathatja meg.

6. §.

A bányarendészeti főhatóság a bányászati biztonsági ügyekkel kapcsolatban legalább félévenként köteles jelentést terjesztetni a bánya- és energiaügyi minisztérium Kollégiuma elé. Ezenkívül javaslatot tesz a bányabiztonság tekintetében elmaradt trösztöknek (vállalatoknak) a Kollégium előtt való beszámoltatására.

7. §.

A bányarendészeti főhatóság képviselője hivatalból tagja az egyes bányászati iparági Kollégiumoknak, valamint a Bányászati Kutató Intézet és a Robbantástechnikai Kutató Intézet igazgató tanácsának.

8. §.

A kerületi bányarendészeti felügyelőségek szervezete a következő:

Hivatalvezető, főmérnök (bányamérnök), kerületi gépészeti felügyelő (g. mérnök vagy technikus), szénbányászati és olajbányászati körzeti ellenőrök (inspektorok), etc., bauxit-, ásvány- és kőbányászati körzeti ellenőr vagy ellenőrök, adminisztratív elődök (statistikus és nyilvántartó) irodakezelő.

9. §.

A kerületi bányarendészeti felügyelőségek jogai és kötelességei:

1. A kerületi bányarendészeti felügyelőség résztvesz a nem országos jelentőségű beruházási, valamint az éves tröszt (vállalati) műszaki tervek felülvizsgálatában a bányabiztonság és bányaegészségügyi követelmények biztosítása céljából és azok végrehajtását ellenőrzi.

2. Az Általános Bányászati Biztonsági és Egészségvédő Szabályzat rendelkezéseinek megtartása, időszaki ellenőrzése és a szükségesnek látszó utasítások kiadása.

3. A bányaművelés helyes és biztonságos viteleinek ellenőrzése, különös tekintettel a rabló-bányászat megakadályozására.

4. A bányautazoménknél és melléküzemeiknél alkalmazott villamos és gépi berendezések biztonságos kivételének, szerelésének és üzemeltetésének ellenőrzése.

5. A külszín, a külszíni műtárgyakat, kövizeket stb. érintő bányaművelés módjának engedélyezése a bányarendészeti főhatóság utasításai és irányelvei szerint.

6. A halálos és életveszélyes, valamint a csonkulással vagy egyéb okból keresésképeségcsökkenéssel járó üzemi balesetek, továbbá a gáz- és szénporrobbanás, gázkitörés, bányatűzek, vízbetörés, villamosáram, oxigénhiány vagy mérgezőgázok, robbanóanyagok és robbantás okozta üzemi balesetek vizsgálata és azokkal kapcsolatban a bányarendészeti mulasztás szempontjából határozathozatal és vélemény nyilvánítás az igazságügyi és egyéb hatóságok, valamint a társadalombiztosítási szervek felé, a bányarendészeti főhatóság utasításai és irányelvei szerint.

7. Bányatűzek, omások, víz- és gázbetörések, valamint egyéb okból bekövetkezett üzemzavarok vizsgálata a bánya- és energiaügyi miniszter külön utasítása szerint.

8. A robbanóanyagok helyes tárolásának, szállításának, felhasználásának és minőségének időszaki ellenőrzése, a robbanóanyagvásárlási engedélyek javaslata, a 10.000 kg-ot meg nem haladó mennyiségű robbanóanyagok és a 100.000 db-ot meg nem haladó mennyiségű gyutacsok tárolására szolgáló külszíni, földalatti és bányavidéki robbantószerraktárak engedélyezése.

9. A sujtóléges bányák légvezetésének havonkénti, egyéb bányautazoménok légvezetésének pedig negyedévenkénti részletes ellenőrzése, a sujtóléges és szénporveszélyes bányák osztályba sorolására javaslattétel.

10. Az üzemzavar és balesetelhárítás, valamint a bányabiztonság céljára rendelkezésre álló eszközök helyes és kellő időben történő felhasználásának ellenőrzése, a bányaszerecséltenségeket (bányatűz, vízbetörés, gázkitörés, sujtólég- és szénporrobbanás) elhárító és megszüntető tervek félévenkénti felülvizsgálata s jóváhagyása.

11. Bányászati áganként, trösztönként, vállalatonként és üzemenként havi üzemi baleseti statisztikák felvétele és értékelése, az üzemi balesetek helyes nyilvántartásának ellenőrzése.

12. Az üzemi bányafelmérői szolgálat ellenőrzése.

13. Javaslattétel a bányabiztonsági és bányaegészségügyi szempontból meg nem felelő munkát végző műszaki vezetők és felügyeleti személyek leváltására.

14. A bányászati szakmunkás és műszaki középkaderképző (felvigyázó, lömester, stb.) tanfolyamok vizsgabizottságokban részvétel, lömesteri bizonylatok kiadása, valamint utóbbiak visszavonása.

15. A bányamentési szolgálat állandó készenléti állapotának ellenőrzése.

16. A körzeti bányarendészeti ellenőrök munkájának irányítása és ellenőrzése, az intézkedések ellen beadott fellebbezések ügyében határozathozatal.

17. A trösztök (vállalatok) által negyedévenként tartandó biztonsági és balesetelhárítási értekezleteken részvétel.

18. Intézkedések és utasítások, valamint jelentések tételére mindazon ügyekben, amelyeket a bányarendészeti főhatóság hatáskörükbe utalt, illetve elrendelt.

19. A kerületi bányarendészeti felügyelőségek a hatáskörükbe tartozó ügyekben az érvényben lévő rendelkezések alapján 500 Ft-ig terjedő bírságot kiadhatják.

20. A kerületi bányarendészeti felügyelőségek az ellenőrzésük alá tartozó vállalatok bányautazoménok biztonsági állapotáról negyedévenként kötelesek a bányarendészeti főhatóságnak jelentést tenni.

10. §.

1. A kerületi bányarendészeti felügyelőségek utasításai, intézkedései és határozatai a kerületükbe tartozó trösztök és vállalatok igazgatóira és főmérnökeire kötelezőek.

2. A kerületi bányarendészeti felügyelőségek utasításai, intézkedései és határozatai a kézbesítéstől számított 15 nap alatt a Bánya- és Energiaügyi Minisztériumhoz, mint bányarendészeti főhatósághoz megfellebbezhető, a fellebbezést az illetékes kerületi bányarendészeti felügyelőséghez kell benyújtani.

3. Fenyegető életveszély elhárítása érdekében kiadott rendelkezések elleni fellebbezéseknek halasztó hatályuk nincsen.

11. §.

A kerületi bányarendészeti felügyelőségek körzeti ellenőröknek jogai és kötelességei:

1. Az Általános Bányászati Biztonsági és Egészségvédő Szabályzat rendelkezései megtartásának rendszeres ellenőrzése, s a biztonság megteremtése érdekében szükséges utasítások kiadása. Utasításait a „Bányarendészeti Utasítások Könyvé”-ben kötelesek kiadni, határidő fel-

tüntetése mellett, s az utasítások másolatát fellebbezés esetén azonnal, egyébként hetenként összesítve kötelesek a kerületi bányarendészeti felügyelőségnek megküldeni.

2. A felügyeletük alá tartozó vállalatok és üzemek összes köteleit, műhelyeit és egyéb munkahelyeit bármely időben meglátogathatják, ott felülvizsgálatot végezhetnek és megkövetelhetik, hogy a vállalat, illetve üzem igazgatója, főmérnöke vagy bármely alkalmazottja az általuk szükségesnek talált tervek, térképeket és üzemi nyilvántartásokat előmutassák, valamint a kért felvilágosításokat megadják.

3. Amennyiben a körzeti ellenőrök megállapítják, hogy valamely munkahelyen a dolgozók életét veszélyeztető állapotok vannak, vagy pedig az érvényes biztonsági szabályokat (utasításokat) súlyosan megsértették, utasíthatnak ki a munka azonnali beszüntetésére, a dolgozóknak a bányából való kivonására, illetve a munkahely lezárására, megszüntetve a munka újraindításának feltételeit.

4. A körzeti ellenőrök a hatáskörükbe tartozó ügyekben 200.— Ft-ig terjedő bírságozási jogot gyakorolhatnak, mindazon személyekkel szemben, akik a biztonsági szabályokat és a bányarendészeti utasításokat megsértették, vagy azokat a megadott határidőre nem teljesítették.

5. Kötelesek rendszeresen ellenőrizni az üzemzavar és balesetelhárítás, valamint a bányabiztonság céljára rendelkezésre álló eszközök helyes és kellő időben történő felhasználását. Ugyancsak kötelesek ellenőrizni, hogy a bányaszerencsétlenségeket elhárító és megszüntető tervek elkészültek-e és megfelelő számban, illetve helyen rendelkezésre állnak.

6. Kötelesek ellenőrizni a bányafelmérés folyamatosságát.

7. Résztvesznek a kerületi bányarendészeti felügyelőség által végzett üzemi baleset és üzemzavarvizsgálatoknál (9. § 6-ik pont), kivizsgálják a 3 napot meghaladó gyógytartamú egyéb üzemi baleseteket, mulasztás esetén bírságot szabnak ki, illetve a vállalat igazgatója felé javaslatot tesznek a felelős személyek elleni fegyelmi eljárás lefolytatására.

8. Ellenőrzik az üzemi balesetek helyes nyilvántartását és a bányarendészeti hatóság felé teendő jelentések teljesítését.

9. 10 naponként munkájukról az ellenőrzésük alá tartozó üzemek biztonsági állapotáról a kerületi bányarendészeti felügyelőségnek írásbeli jelentést kötelesek tenni.

12. §.

1. A körzeti bányarendészeti ellenőrök utasításai és intézkedései az ellenőrzésük alá tartozó vállalatok igazgatóira és főmérnökeire, valamint műszaki felügyeleti személyeire kötelezőek.

2. A körzeti bányarendészeti ellenőrök utasításai és intézkedései 8 nap alatt az illetékes kerületi bányarendészeti felügyelőséghez megfellebbezhetőek.

3. Fenyegető életveszély elhárítása érdekében kiadott utasítások és intézkedések elleni fellebbezéseknek használati hatályuk nincsen.

13. §

A körzeti bányarendészeti ellenőrök megillető jogok a bányarendészeti főhatóság, valamint a kerületi bányarendészeti felügyelőségek kiküldöttjeit is megilletik.

14. §.

Körzeti bányarendészeti ellenőrré csak az nevezhető ki, aki legalább bányatechnikai (aknász) képzettségű, és 3 évi üzemi gyakorlattal rendelkezik, vagy legalább 5 éves üzemi gyakorlattal rendelkező vájár, aki a 10 hónapos bányarendészeti szaktanfolyamot elvégezte.

15. §.

1. A bányarendészeti főhatóság, valamint a kerületi bányarendészeti felügyelőségek műszaki alkalmazottainak, és a körzeti bányarendészeti ellenőröknek tilos az ellenőrzésük alá tartozó vállalatok (trösztök) részére díjazott munkát, vagy megbízatást végezni.

2. Ez a korlátozás nem vonatkozik az előadói és irodalmi munkásságra.

16. §.

A trösztök és bányavállalatok kötelesek az illetékes kerületi bányarendészeti felügyelőségek alkalmazottai részére dolgozóhelyiségeket (irodahelyiségeket), megfelelő lakásokat, kiküldetés esetén pedig térítésmentesen megfelelő szállítóeszközöket biztosítani.

17. §.

A kerületi bányarendészeti felügyelőségek és a körzeti bányarendészeti felügyelők a Magyar Népköztársaság címerével és „Kerületi Bányarendészeti Felügyelőség”, illetve „Körzeti bányarendészeti ellenőr” felírással és a székhely megjelölésével ellátott körbélyegzőt, illetve pecsétet használnak.

18. §.

A bányarendészeti hatóság intézkedési joggal bíró műszaki alkalmazottait arcképes igazolvánnyal kell ellátni, amely jelen rendeletben megállapított jogaikat és kötelességeiket kivonatosan tartalmazza.

19. §.

A jelen utasítás életbe lépésével a bányarendészeti hatóság jogait és kötelességeit érintő elentétes tartalmú korábbi miniszteri utasítások érvényüket veszítik.
(Előadó: Tolnai Gábor, Bányarendészeti osztály, Bpest, V., Markó-u. 16. Telefon: 126—205.)

Czottner Sándor s. k.,
bánya- és energiaügyi miniszter.

65.

Számunk: 30.095/53	 BÁNYA- ÉS ENERGIAÜGYI MINISZTERIUM BUDAPEST, V., MARKÓ-UTCA 16. Telefon: 115-400, 114-250 125-370, 314-300	Számuk:
Tárgy: Területi hatáskör és illetékesség tisztázása.		Előadójuk:
Eloadó:	Ker. Bányarendészeti Felügyelőség, Miskolc.	Melléklet:
és telefonszáma:		

Kiegészítve a 290.704/53 számú körrendeletemet, értesitem a kerületi Felügyelőségeket, hogy a Mélyfűrő Tröszt üzemei felett úgy gyakorolják a biztonsági felügyeletet, hogy a felügyelőség kerületében működő furási üzemvezetőségek minden fűrőgarniturájával számoljanak még abban az esetben is, ha az egyes garniturák egy időre nem a felügyelőség hatáskörébe tartozó területen dolgoznak. Erre elsősorban a baleseti bejelentések miatt van szükség, mert a baleseteket nem közvetlenül az egyes garniturák teszik meg, hanem az üzemvezetőségek, akik a fűrőhelyek munkáját irányítják.

Közlöm még, hogy a BEM. átszervezésével kapcsolatban az érc,-bauxit- és olajbányászat teljes egészében, az ásványbányászatból pedig egyes üzemek más minisztériumok hatáskörébe kerültek. Így az érc és bauxitbányászat a Kohóipari Minisztérium, az olajbányászat a Vegyipari Minisztérium, az egyes árványbányászati üzemek ugyancsak a Kohóipari Minisztérium irányítása alá kerültek. Ezzel kapcsolatban közlöm még, hogy a fentemlitett üzemekkel szemben a bányarendészeti hatóság kapcsolata változatlan.

Budapest, 1953. február hó 4.

A kiadmány hitelesül: Tolnai Gábor a.k.
önálló oszt. vezető.

66.

Számunk: 30.285/53	 Bányarendészeti önálló osztály BÁNYA- ÉS ENERGIAÜGYI MINISZTERIUM BUDAPEST, V., MARKÓ-UTCA 16. Telefon: 115-400, 114-250 125-370, 314-300	Számuk:
Tárgy:		Előadójuk:
Eloadó: Tolnai Gábor	Ker. Bányarendészeti felügyelőség, Miskolc.	Melléklet:
és telefonszáma: 126-205		

U t a s í t á s

a bányarendészeti felügyelőségek vezetői részére.

Értesitem a kerületi bányarendészeti felügyelőségeket, hogy Czottner miniszter elvtárs utasítása értelmében a továbbiakban a bányarendészeti felügyelőségek dolgozói nem tartoznak a tröszt személyzeti osztályainak hatáskörébe. Éppen ezért felhívom a felügyelőségek figyelmét arra, hogy ha a tröszt személyzeti osztálya bármilyen adatszolgáltatási, vagy egyéb felhívással fordulna a bányarendészeti felügyelőség felé, vagy annak egyes dolgozói felé, úgy ezt az adatszolgáltatást tagadja meg, hivatkozással jelen utasításomra, és közölje a trösztrel, hogy az ilyen kérelmekkel forduljanak egyenesen a Minisztérium bányarendészeti osztályához.

Budapest, 1953. február 27.

A kiadmány hiteles: Tolnai Gábor s.k.
önálló osztályvezető

Kiss Mária

BÁNYA ÉS ENERGIAÜGYI MINISZTERIUM

Kerületi Bányarendészeti
Felügyelőség,

201923

UTASÍTÁSMiskolc.

a bányavágatok /:aknák, tárók, szállítófolyosók stb.:/
állapotának nyilvántartásáról.

A bányák termelő képessége nagy mértékben a szállításra, közlekedésre és szellőztetésre szolgáló bányavágatok állapotától függ. 1952. év folyamán szerzett tapasztalatok szerint gyakran előfordult, hogy egyes üzemek negyedévi tervüket 10-15 %-al túlteljesítették, ugyanakkor a bányavágatok karbantartását elhanyagolták. Ennek következtében a rákövetkező negyedévi tervüket alig 70-75 %-ra tudták csak teljesíteni. Mindez azt mutatja, hogy a vállalatok nagy része a termelés pillanatnyi növelése érdekében hajlamos a szükséges fenntartási munkákat elhanyagolására és így a későbbi tervek teljesítését felelőtlenül veszélyeztetik.

A termelés egyenletes növekedése szükségessé teszi a bányavágatok állandó jó állapotban tartását. Az 1953. évi szakmai tervek ezért külön fenntartási terv készítését írják elő. Ezen fenntartási terv helyes elkészítésével és maradéktalan megvalósításával biztosítható a szállítóvágatoknak állandó jó karban való tartása.

A fenntartási tervek helyes elkészítése, valamint a végrehajtásuk állandó ellenőrzése csak a bányavágatok állapotának rendszeres felméréssel és nyilvántartásával érhető el. Ennek érdekében az alábbiakat rendeljük el:

- 1./ Valamennyi vállalat főmérnöke köteles gondoskodni arról, hogy a vállalatához tartozó földalatti üzemeknél nyitva lévő vágatokat negyedévenként felmérjék és azok állapotát a mellékelt minta szerinti részletezésnek megfelelően készítendő külön könyvben rögzítsék. A felmérést körletenként külön-külön kell végrehajtani.
- 2./ A felmérést minden negyedév utolsó 2 hetében kell elvégezni. Az első felmérést 1953. március 2-ra kell befejezni.
- 3./ Valamennyi vágattípus felmérést és megfelelő állapo t-csoportba sorolását egyenként kell elvégezni és az alábbi vágattípusok közül a fejtési vágatokat, fejtési légvágatokat és az egyéb vágatokat csak összesítve kell nyilvántartani.

A vágattípusok a következők:

- a./ aknák, tárók,
- b./ fő szállítóvágatok,
- c./ fő légvágatok,
- d./ fejtési szállítóvágatok,
- e./ fejtési légvágatok,
- f./ egyéb vágatok.

A vágatok meghatározását /:definícióját:/ a szakmai terv Sz 1-3 tábla kitöltési utasítása tartalmazza.

4./ A vágatokat, illetve vágatszakaszokat állapotuk szerint az alábbi 2 nagy csoportba kell sorolni:

A./ Jó állapotban lévő vágathossz;

B./ Rossz állapotban lévő vágathossz.

A./ Jó állapotban lévő vágathossz.

Jó állapotúnak minősítendő azon vágathossz, amelynek réretei az A.B.E.Sz. 218 §-ában foglaltaknak megfelel.

Ennek megfelelően jó állapotúnak minősítendő:

a./ Kettős vágányu szállítóvágat, ha magassága legalább 1.8 m és szelvénye nagyobb 5 m²-nél.

b./ Egyes vágányu szállítóvágat és járásul szolgáló légvágat, valamint főlégvágat, ha magassága legalább 1.8 m és szelvénye nagyobb 3.5 m²-nél.

c./ Egyéb, kizárólag légvezetés céljára szolgáló vágat, ha szelvénye nagyobb 1.5 m²-nél.

B./ Rossz állapotban lévő vágathossz.

A rossz állapotban lévő vágathosszakat 3 alcsoportba kell sorolni:

I. alcsoport: ezen csoportba sorolandó a vágatszakasz, ha:

a./ a kettős vágányu szállítóvágat szelvénye nem kisebb 4 m²-nél;

b./ az egyes vágányu szállítóvágat és a járásra szolgáló légvágat, valamint főlégvágat szelvénye nem kisebb 2.8 m²-nél;

c./ egyéb, kizárólag légvezetés céljára szolgáló vágat szelvénye nem kisebb 1.2 m²-nél.

II. alcsoport: ezen csoportba sorolandó a vágatszakasz, ha:

a./ a kettős vágányu szállítóvágat szelvénye 4-3 m²;

b./ az egyes vágányu szállítóvágat és járásra szolgáló légvágat, valamint főlégvágat szelvénye 2.8-2.1 m²;

c./ egyéb, kizárólag légvezetés céljára szolgáló vágat szelvénye 1.2-0.9 m².

III. alcsoport: ezen csoportba sorolandó a vágatszakasz, ha:

a./ a kettős vágányu szállítóvágat szelvénye kisebb 3 m²-nél;

b./ az egyes vágányu szállítóvágat és a járásra szolgáló légvágat, valamint szelvénye kisebb 2.5 m²-nél;

c./ egyéb, kizárólag légvezetés céljára szolgáló vágat szelvénye kisebb 0.9 m²-nél.

- 5./ A rossz állapotban lévő vágathosszak összegének viszonya a körlet összes vágathosszához, jellemző a bánya állapotára. Ha a fenntartási terv helyesen lett elkészítve és maradéktalanul végre lett hajtva, ezen viszonyszámnak állandóan csökkenie kell, kifejezve a bányavágatok állapotának állandó javulását.
- 6./ A fentiek szerinti körlet nyilvántartásokat a vállalat főmérnöke vágattípusonként összesíteni köteles s az összesített kimutatást egy-egy példányban tartozik megküldeni a tröszt főmérnökének és az illetékes kerületi Bányarendészeti Felügyelőségnek.
- 7./ A tröszt főmérnöke a 6./ pont szerint elkészített vállalati kimutatásokat összesíteni tartozik és az összesített kimutatást egy-egy példányban a Bánya- és Energiaügyi Minisztérium Bányarendészeti Osztályának és a Szénbányászati Igazgatóságnak megküldeni köteles, minden negyedév 10-ik napjáig. Első ízben 1953. március 5-re.
- 8./ A vágathálózat felmérését a tröszt főmérnökének irányítása mellett a mérnökségeknek kell az üzemek műszaki kádereinek bevonásával és a Bányarendészeti Felügyelőség ellenőrzése mellett végrehajtani.
- 9./ A tröszt főmérnöke, valamint az illetékes kerületi Bányarendészeti Felügyelőség mind a vágatok állapotának helyes felvételét, mind pedig a fenntartási tervek végrehajtását rendszeresen ellenőrizni köteles.

Budapest, 1953. február 10.

Havrán István
Havrán István
miniszter első helyettese

30.225 (III. 12.) 1953.

A munkavédelem fokozása a szénbányászásban.

A Bánya- és Energiaügyi Minisztérium és a Bányai Dolgozók Szakszervezetének Elnöksége értékelte a szénbányászat 1952. évi baleseti helyzetét és megállapította, hogy a Minisztertanács és a Szakszervezetek Országos Tanácsa együttes határozata nyomán a balesetek számának csökkentésében csak helyenként mutatkoztak eredmények, általában javulás azonban még mindig nem tapasztalható a balesetek megelőzése terén.

Megállapítást nyert, hogy egyes gazdasági és szakszervezeti vezetők felelőtlensége miatt még mindig jelentős károk származnak, nap mint nap a dolgozók testi épségében, egészségében és a termelésben.

A bánya- és energiaügyi miniszter és a Bányai Dolgozók Szakszervezetének elnöke, a Minisztertanács és a SZOT. együttes határozatának végrehajtása érdekében további feladatokat jelöl meg, és felhívja a szakszervezeti és a minisztériumi (vállalati) szerveket, hogy aiso és felsőfokon egyaránt igyekezzenek egymás számára az alábbi utasításban meghatározott feladatok elvégzését teljes mértékben elősegíteni.

I.

A Bánya- és Energiaügyi Minisztérium szervei és a szénbányászati trösztök (vállalatok) által végrehajtandó feladatok.

1. A Szénbányászati Igazgatóság az új dolgozók előzetes balesetelhárítási oktatására olyan részletes utasítást adjon ki, mely alkalmas arra, hogy a bányába került új dolgozók elsajátíthassák a balesetek elleni védekezés ismereteit.

Határidő: 1953. április 30.

2. A szénbányászati üzemek, vállalatok és trösztök vezető káderei számára a Szénbányászati Igazgatóság szervezzen 5 előadásból álló előadássorozatot. Az előadásokban meg kell jelölni azokat a feladatokat, melyek elvégzésén keresztül a bányauzemek munkavédelmi helyzetén javítani kell a balesetek megelőzése és a tervteljesítés elősegítése céljából.

Az előadások anyagát a Szénbányászati Igazgatóság a Bányarendészeti osztállyal és a Bányai Dolgozók Szakszervezetével egyetértésben állítsa össze. A szükséges szervezési utasításokat a Szénbányászati Igazgatóság a Bányai Dolgozók Szakszervezetének Munkavédelmi osztályával egyetértésben adja ki.

A trösztök (vállalatok) vezetői kötelesek gondoskodni arról, hogy összes műszaki beosztottjaik és az üzemek műszaki káderei a munkavédelmi előadássorozaton részt vegyenek.

Határidő: 1953. július 31.

3. A trösztök (vállalatok) kötelesek munkavédelmi (balesetelhárítási) útmutatót készíteni annyi példányban, hogy minden dolgozójukat elláthassák.

A munkavédelmi útmutató tartalmára és terjedelmére vonatkozó szempontokat a Szénbányászati Igazgatóság a Bányarendészeti osztállyal és a Bányai Dolgozók Szakszervezetével egyetértésben köteles összeállítani, és a trösztök (vállalatok) rendelkezésére bocsátani.

Határidő: az útmutatók kiadására

1953. július 1.

4. Minden üzemben szembetűnő, alkalmas helyen munkavédelmi falitáblát kell elhelyezni (kb. 1×1,5 m. méretben). A falitáblán nyilvánosságra kell hozni a tanulságos balesetek leírásait, a biztonságos új munkamódszereket; a munkavédelmi javaslatokat, valamint azoknak a dolgozóknak a neveit, akik a biztonságos munkavégzés terén kitűntek továbbá, akiket a biztonsági szabályok megsértése miatt büntetésben részesítettek.

A falitáblán esetenként nyilvánosságra kell hozni a havi biztonsági szemlén tapasztalt hiányosságok megszüntetésére hozott intézkedéseket, továbbá a bányarendészeti, és a szakszervezeti munkavédelmi felügyelők munkavédelmi felhívásait és intézkedéseit. A falitáblák friss anyaggal való ellátásáról a biztonsági megbízottak és az Ü. B. elnökök kötelesek gondoskodni.

Határidő: a falitáblák elkészítésére
1953. március 31.

5. Azoknál a trösztöknél, vállalatoknál és üzemeknél, ahol állandó jellegű munkavédelmi kiállításra alkalmas kultúrhelyiség áll rendelkezésre, gondoskodni kell kiállítási anyag gyűjtéséről és készítéséről. A kiállítás anyagául felhasználhatók mindazok a szemléltető, oktató és nevelő jellegű eszközök, amelyek a balesetek megelőzéseért folytatott harcot előbbreviszik, és elősegítik a munkavédelemnek tömegmozgalommá válását. Ilyen kiállítási anyagok pl.: a különböző gépek és védőberendezések, vagy azok modellei, melyek működését és használatukra vonatkozó előírásokat, a helyes- és helytelen munkamódszereket képeken, rajzokon kell bemutatni.

A kiállítás megszervezésével kapcsolatos feladatok elvégzéséért felelősek a trösztök (vállalatok) igazgatói.

Határidő: a kiállítások megrendezésére, 1953. június 1.

6. A vállalatok igazgatói a trösztli és a szakszervezeti munkavédelmi szervek részvételével rendezzenek szükség szerint, de legalább félévenként munkavédelmi konferenciákat (ankétokat) a dolgozók széleskörű bevonásával. Ezeket a konferenciákon meg kell vitatni az üzemek munkavédelmi problémáit, és határozatot kell hozni azok megoldására.

Határidő: folyamatos.

7. A szénbányászati trösztök és vállalatok a rendelkezésükre álló vājárlétszámot a bányauzemekben úgy osszák el, hogy a feltáró, elővājó, fejtő- és fenntartó munkahelyeken dolgozó csapatokban, csapatonként legalább 30% vājár legyen.

Munkaharmadonként csapatvezetőnek legalább 2 éves vājárgyakorlattal rendelkező vājárokat kell kijelölni.

Határidő: 1953. április 1.

8. A Szénbányászati Igazgatóság kötelezze a szakiskolát (technikumot) nem végzett műszaki felügyeleti személyeket 200 órás lőmester felvigyázói tanfolyam elvégzésére.

Aknászli, felvigyázói és lőmesteri munkakörbe 1954. január 1-től kezdve csak azok oszthatók be, akik legalább 200 órás lőmester felvigyázói tanfolyamot végeztek.

Határidő: 1954. január 1.

9. A bányauzemeknél beosztott körletvezetők felelnek bányakörletük biztonsági állapotáért, valamint azért, hogy a beosztott dolgozók a biztonsági szabályokat megtartsák.

A vállalat igazgatója köteles felelősségrevonni és megbüntetni azt a körletvezetőt, akinek körletében a dolgozók a biztonsági szabályokat sorozatosan megsértik, s emiatt a balesetek száma emelkedik. Kivív esetekben az ilyen körletvezetőket beosztásukból le kell váltani és ideiglenesen fizikai munkára kell beosztani.

Határidő: folyamatos.

10. A Bányarendészeti osztály negyedévenként tegyen jelentést a Bánya- és Energiaügyi Minisztérium Kollégiumának a szénbányászat baleseti helyzetéről, és a Kollégium vonja felelősségre azokat a tröszt igazgatókat és főmérnököket, akiknek területén a balesetek gyakorisága emelkedett, vagy a kívánt mértékben nem csökkent. A jelentés megtételének határideje: a tárgyi negyedévet követő második hónap 10. napja.

11. A szénbányászati trösztök (önálló vállalatok) igazgatói kötelesek havonta munkavédelmi értekezletet tartani. Az értekezletre meg kell hívni a vállalatok (üzemek) vezetőit, főmérnökeit és biztonsági megbízottait, továbbá az illetékes szakszervezeti szerv elnökét, munkavédelmi felügyelőit és a kerületi Bányarendészeti felügyelőség képviselőjét.

Az értekezleten a baleseti statisztika adatainak figyelembevételével meg kell határozni a legsürgősebb feladatokat, a felmerült problémákkal kapcsolatban az igazgató köteles dönteni, és a megfelelő intézkedéseket kiadni.

Az értekezlet jegyzőkönyvének és határozatainak 1—1 példányát meg kell küldeni a Szénbányászati Igazgatóságnak, az illetékes bányarendészeti felügyelőségnek, és a szakszervezet területi bizottsága elnökeinek.

Határidő: az első értekezlet megtartására 1953. március 31.

12. A szakképzett bányalakatosokban és villanszereelőkben fennálló hiány mielőbbi megszüntetése érdekében, a Szénbányászati Igazgatóság a Munkaerőtartalékok Hivatalával egyetértésben szervezzen lakatos-villanszereelőképző tanfolyamokat, és 1953. december 31-ig gondoskodjék megfelelő számú lakatos-villanszereelő kiképzéséről és munkábaállításáról.

Határidő: 1953. december 31.

13. Minden szénbányauzemben, ahol a dolgozók létszáma eléri, vagy meghaladja az 500 főt, függetlenített biztonsági megbízottat kell beállítani. Azon üzemek részére, ahol a dolgozók létszáma nem éri el az 500 főt, nem függetlenített biztonsági megbízottként legalább technikai képzettségű műszaki dolgozót kell kijelölni, akinek főfoglalkozása a munkavédelmi teendők ellátása legyen. Részükre annyi időt kell biztosítani, hogy a munkavédelemmel kapcsolatos feladataikat maradék nélkül elláthassák.

A beállítandó biztonsági megbízottak részére a Szénbányászati Igazgatóság 2 hetes bentlakásos tanfolyamot szervez, és gondoskodik a biztonsági megbízottak egyéni továbbképzéséről.

1953. szeptember 1-től biztonsági megbízott csak az lehet, aki az előírt tanfolyamot elvégezte.

Határidő: a biztonsági megbízottak beállítására 1953. június 1.

14. A Szénbányászati Igazgatóságon — közvetlenül a főmérnök alá rendelve — 4 főből álló munkavédelmi- és biztonságtechnikai csoportot kell szervezni. A csoport feladata a biztonsági megbízottak munkájának irányítása, valamint a bányamentéssel kapcsolatos szervezeti és műszaki kérdések országos intézése.

Határidő: 1953. április 1.

15. A Szénbányászati Igazgatóság negyedévenként mérje fel a bányavágatok állapotát, s a felmérések alapján írja elő a trösztök (vállalatok) igazgatóinak a bányavágatok javulásának megkövetelt mértékét.

Határidő: az első felmérésre
1953. április 30.

16. A Szénbányászati Igazgatóság gondoskodik arról, hogy az üzemeknél a különböző típusú csillék kölcsönös kicserélésével azonos típusú csilléket használjanak.

Határidő: 1953. szeptember 1.

17. A kerületi Bányarendészeti felügyelőségek kiküldöttei, és a bányarendészeti körzeti ellenőrök, továbbá a szakszervezet büntetési joggal rendelkező munkavédelmi felügyelői a jövőben előzetes felszólítás nélkül kötelesek pénzbírságot kiszabni a felelős műszaki vezetőkre, ha az alább felsorolt esetekben rendellenességet tapasztalnak;

a) ha az üzemi balesetek bejelentését elmulasztják, vagy a baleset okára és a felelősségre a bejelentő lapon valótlan adatokat adnak meg.

Ha a baleseteket szándékosan nem jelentették be, vagy a baleset okára és a felelősségre vonatkozóan tudatosan hamis adatokat jelentettek, a baleseti bejelentőlapot kitöltő személyek ellen büntető feljelentést kell tenni.

Az üzemi balesetbejelentőlapokat minden esetben az üzem vezetője vagy helyettese, és az üzem biztonsági megbízottja aláírni köteles:

b) ha az újonnan felvett dolgozókat nem részesítették a fennálló rendelkezéseknek megfelelő balesetelhárítási oktatásban;

c) ha a felügyeleti személyzet eltűri, hogy a biztosítással (ácsolással) kapcsolatos biztonsági előírásokat a dolgozók megszegik;

d) ha a robbantásra vonatkozó előírásokat nem tartják be;

e) ha a sujtóléggel kapcsolatos biztonsági előírásokat megszegik;

f) ha az üzemi bizottság munkavédelmi felügyelőjének írásban adott, helyes és a jelzett határidőre megvalósítható felhívását, ha az baleseti veszélyek felszámolására vonatkozik, határidőre nem hajtják végre;

g) ha a lejtős szállítópályákat az előírt biztonsági berendezésekkel (csillefogók, hegyitámok, sorompók stb.) nem látják el, vagy azokat nem használják;

h) ha nem gondoskodnak arról, hogy a dolgozók rendszeresen használják az egyéni védőfelszereléseket (szemvédő, gumikesztyű, fejtámla stb.);

i) ha a személyszállításra használt függőleges aknák szerelvényeire és berendezéseire, valamint azok karbantartására és üzemére vonatkozó biztonsági előírásokat megszegik;

j) ha a villamos szerelvényekre vonatkozó földelési- és érintésvédelmi szabályokat és szabványokat nem tartják be.

A h) pontban foglaltak teljesítése alól az illetékes kerületi bányarendészeti felügyelőség indokolt esetben legfeljebb 1953. június 1-ig felmentést engedélyezhet. Ezen határidőn túl felmentést vagy határidő meghosszabbítást csak a bánya- és energiaügyi miniszter vagy megbízottja engedélyezhet, mely esetben a Bányaiipari Dolgozók Szakszervezete Elnökségét értesíteni kell.

18. A trösztök (önálló vállalatok) igazgatói kötelesek gondoskodni negyedévenként munkavédelmi (balesetelhárítási) fejlesztési terv készítéséről. A terven keresztül biztosítani kell az üzemek munkakörülményeinek állandó javítását a statisztikai adatokból kiindulva a baleset okozók és egészségre ártalmas káros körülmények kiküszöbölését. A tervnek tartalmaznia kell a tárgyi negyedév munkavédelmi beruházásainak ütemezését, az üzemi kollektív szerződésben vállalt munkavédelmi kötelezettségek sorra kerülő feladatait, valamint a munkavédelmi oktatás, propaganda, és nevelőmunka terén szükséges egyéb teendőket is.

A tervek elkészítésébe be kell vonni az illetékes szakszervezeti szerveket, és a kerületi bányarendészeti felügyelőségeket (körzeti ellenőröket.) A terveket a Szénbányászati Igazgatóság hagyja jóvá, s gondoskodik arról, hogy a tervidőszak kezdete előtt 10 nappal a jóváhagyott terveket végrehajtásra kiadják.

Határidő: az 1953. II. negyedévi terv elkészítésére 1953. március 31.

19. A Munka- és Bérügyi Főosztály — a Szénbányászati Igazgatóság, a Bányarendészeti osztály, és a Bányaiipari Dolgozók Szakszervezetének közreműködésével — gondoskodni köteles arról, hogy 1953. december 31-ig, legalább 1000 fm. terjedelmű balesetelhárítási film készüljön a bányaiipari dolgozók részére.

Határidő: 1953. december 31.

II.

A Bányaiipari Dolgozók Szakszervezete által végrehajtandó feladatok:

1. A Szakszervezet területi elnökei kötelesek gondoskodni arról, hogy a I/2. pontban megjelölt előadássorozat-

ton a területi bizottság tagjai és a területi bizottság hatáskörébe tartozó üzemi bizottságok tagjai résztvegyenek.

2. Az üzemi bizottságok elnökei kötelesek gondoskodni arról, hogy az eddigieknél sokkal nagyobb mértékben használják fel a balesetelhárítási munka megjavítása céljából a balesetelhárítási propaganda jól bevált eszközeit (üzemi hangoshíradót, plakátokat, röpgyűléseket, ötletnapokat stb.).

3. A területi bizottságokban működő függetlenített munkavédelmi felügyelők feladatait a jövőben a Területi Bizottsági elnököknek úgy kell megállapítaniuk, hogy munkaidejüket teljesen a munkavédelemmel kapcsolatos szervezési, ellenőrzési és nevelési feladatokra fordíthassák. Nyujtsanak maximális segítséget a felügyelőknek ahhoz, hogy saját reszortjuk vitelén keresztül jelentős mértékben átátmasztíthassák a tervfeladatok elvégzését és mindenekelőtt biztosíthassák a munkavédelmi bizottságok jó működésén keresztül a balesetek megelőzéséért folyó harc eredményes kimenetelét.

4. A területi bizottságok elnökei gondoskodjanak arról, hogy az irányításuk, vezetésük alatt álló üzemi bizottságok rosszul működő munkavédelmi bizottságait május 1-ig oly módon szervezzék át, hogy a bizottságok aktív, harcos, fejlődőképes káderekből tevődjenek össze, kik eredményes munkát képesek végezni az üzemek biztonsági és egészségügyi helyzetének megjavításában és a dolgozók nevelésében.

A területi bizottság elnökei gondoskodjanak az oktatási terven túlmenően munkavédelmi esti tanfolyamok szervezéséről. A jövőben a területi bizottságok elnökei keményen vonják felelősségre azokat az üzemi bizottsági elnököket, akik nem gondoskodnak a munkavédelmi bizottságok jó működéséről és ezáltal elhanyagolják a szakszervezeti munka egyik legnemesebb feladatát.

5. A területi bizottságok elnökei minden igyekezetükkel azon legyenek, hogy a hatáskörükbe tartozó funkcionáriusok mindegyike (de különösen a függetlenített funkcionáriusok) alapvető feladatának érezze a termelési tömegmunka mellett a munkavédelemmel való foglalkozást. Hassanak oda, hogy a különböző reszortok területén dol-

gozó funkcionáriusok ne menjenek el érzéketlenül és közbönszen az üzemek baleseti veszélyei mellett.

6. Az üzemi bizottságok és a területi bizottságok szükség szerint. — de legalább havonként — tűzzék napirendre az üzemi illetve tröszt munkavédelmi helyzetének megjavítását. A napirenden belül értékeljék a munkavédelem terén végzett szakszervezeti, ellenőrzési, oktatási, propagandamunka eredményeit.

Foglalkoznunk kell az üzemi baleseti statisztika és beteglétszám tanulmányozásán keresztül az üzemek, üzemrészek biztonsági és egészségügyi problémáinak megoldásával kapcsolatos feladatokkal. Jelöljék meg a szakszervezeti funkcionáriusok a munkavédelmi bizottságok leg-sürgősebb tennivalóit az ellenőrzési munkában és a dolgozók nevelése terén. Értékeljék a munkavédelmi esti tanfolyamok menetét. Határozataikkal állandóan javítsák a szakszervezet munkavédelmi tevékenységét. Tegyenek javaslatokat a vállalati szervek felé, bírálatukkal segítsék elő a vállalati szervek munkavédelmi tevékenységének állandó javítását.

7. A Bányaiipari Dolgozók Szakszervezete Munkavédelmi osztálya a fenti rendelkezések végrehajtásának elősegítése céljából köteles felülvizsgálni a függetlenített munkavédelmi felügyelők hálózatát, és szükség szerint gondoskodni a függetlenített munkavédelmi felügyelők számának emeléséről.

Határidő: 1953. május 1.

(Előadó: *Tolnai Gábor*, Bányarendészeti Osztály, Budapest, V., Markó-utca 16. IV. emelet 402. sz. Telefon: 115—400, 422 m. á.)

Blaha Béla s. k.,
a Bányaiipari Dolgozók
Szakszervezetének elnöke.

Czottner Sándor s. k.,
bánya- és energiaügyi
miniszter.

Felelős szerkesztő:
DR. ANDRÁSI GIZELLA

A kiadásért felel:
A *Bányaiipari Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat vezetője*
Budapest, V., Nagy Sándor-u. 6.

MEHÉZIPARI MINISZTERIUM
BÁNYAMŰSZAKI FŐFELÜGYELŐSÉG

470.142/1953.sz.

U t a s í t á s

a körzeti bányaműszaki felügyelők munkájának megszervezéséről.

A bányarendészeti hatóság szervezéséről szóló 290.536/XI.27/1952. BEM sz. utasítás 2.§.-a szerint a kerületi bányarendészeti felügyelőségek /bányaműszaki felügyelőségek/ közvetlen irányítása alatt bányarendészeti ellenőrök /bányaműszaki felügyelők/ gyakorolják a részükre előirt jogokat és köteleességeket. Mivel a bányauzem bányaműszaki és bányabiztonsági ellenőrzését főleg a körzeti bányaműszaki felügyelők látják el, ezért elsősorban azok munkájától függ az ellenőrzés eredményessége. Ennek érdekében a bányaműszaki felügyelők munkáját az alábbiak szerint szabályozom:

1./ A körzeti bányaműszaki felügyelők a körzetükbe tartozó bányauzemeknél a fenti utasítás szerinti üzemellenőrzéseket az illetékes kerületi bányaműszaki felügyelőség által jóváhagyott havi munkaterv szerint kötelesek végezni. A munkatervben havonta legalább 16 munkanapot kötelesek üzemellenőrzésre /bányabiztonsági szemlére/ előirányozni. A fennmaradó munkanapokra a kerületi bányarendészeti felügyelőség által kijelölt balesetek vizsgálatát, egyéb ellenőrzéseket, valamint az előre nem látható hivatalos ügyek intézését kell előirányozni.

A munkatervet a tervezett hónapot megelőző hónap 25. napjáig kell 2 példányban jóváhagyásra a kerületi bányarendészeti felügyelőséghez eljuttatni. A munkatervet napi bontásban kell elkészíteni.

2./ A körzeti bányaműszaki felügyelők végzett napi munkájukról lap-számozott munkanaplót kötelesek rendszeresen vezetni. A naplóban meg kell jelölni az ellenőrzés vagy egyéb hivatalos munka helyét, időtartamát, valamint a végzett munka rövid címszavas ismertetését. Az üzemi bányarendészeti utasítások könyvében kiadott utasításaik másolati példányát csatolni kell a munkanaplóhoz, megjelölve rajtuk az egyes intézkedések végrehajtásának teljesítését az adott határidők leteltével.

3./ A körzeti bányaműszaki felügyelők végzett munkájukról és az üzemeknél tapasztalt hiányosságokról havonta kétszer beszámolni kötelesek az illetékes kerületi bányaműszaki felügyelőségen. Egyszer hónap közben szóbelileg a kerületi bányaműszaki felügyelőség által megadott időpontban, másodszer pedig a tárgyi hónapot követő hó 3. napjáig írásban kötelesek jelentést tenni az előző havi munkájukról a munkaterv és a munkanapló alapján. A beszámoló alkalomával kötelesek bemutatni munkanaplóikat és munkaterveiket.

4./ A körzeti bányaműszaki felügyelők munkaideje heti 48 óra. Munkaidejüket kötelesek beosztani, hogy hetenként a délutáni és éjjeli munkaharmadban is üzemellenőrzést végezzenek. A munkaidő kezdete megkötve nincs, a munkanaplóban azonban fel kell tüntetni a munka megkezdésének és befejezésének az időpontját.

5./ Az üzemek ellenőrzésének és az utasítások kiadásának módja:

A munkatervben előre meghatározott ellenőrző bányaszemlékre a körzeti bányaműszaki felügyelők kötelesek magukkal hívni az illető üzem /v.körzet/ műszaki vezetőjét, vagy helyettesét /vállalati főmérnök, üzemvezető, körzetvezető vagy helyettese/, hogy a helyszínen mutathassanak rá az észlelt hiányosságokra és velük megbeszélhessék a hiányosságok kiküszöbölésére megadandó határidőket.

Az ellenőrző szemle alkalmával tapasztalt hiányosságok megszüntetéséhez szükséges intézkedéseket minden esetben közvetlenül a szemle után be kell vezetni a "Bányarendészeti utasítások" könyvébe. Az utasítások beírásánál jelen kell lennie a szemlén résztvett műszaki személynek és lehetőleg az üzem műszaki vezetőjének is.

A hiányosságok kiküszöbölésére lehetőleg az üzem vezetőjével egyetértésben határidőt kell kiszabni. Ha a határidő tekintetében meggyőzés nem biztosítható, a körzeti bányaműszaki felügyelő a kerületi bányaműszaki felügyelőség utasítását köteles kikérni.

Az utasítások másolatát a könyvből ki kell tépni és mellékelni kell a munkanaplóhoz, üzemenkénti külön iratgyűjtőben.

A körzeti bányaműszaki felügyelők sikeres munkájának fontos feltétele az utasítások betartásának rendszeres ellenőrzése, ezért az általuk, valamint a bányaműszaki főfelügyelőség és a kerületi bányaműszaki felügyelőség által kiadott utasításoknak határidőre történő végrehajtását minden egyes esetben ellenőrizni kötelesek. Ha azt állapítják meg, hogy az utasításokat a vállalat /üzem/ nem hajtotta végre, úgy erről soronkívül jelentést kell tenniük az illetékes kerületi bányaműszaki felügyelőségnek.

A hiányosságoknak helyszínen történő pontos rögzítése érdekében a körzeti bányaműszaki felügyelők ellenőrző szemléikre jegyzetfüzetet kötelesek magukkal vinni.

Az ellenőrző szemlék során a vállalat /üzem/ műszaki vagy egyéb dolgozóival durva vitatkozásnak, vagy veszekedésnek helye nincs, ezért a körzeti bányaműszaki felügyelők kötelesek jó példával előljárni a szocialista társadalmi együttélés szabályainak megtartásában.

Felhívom a körzeti bányaműszaki felügyelők figyelmét arra, hogy Pártunk és a Magyar Népköztársaság kormánya különös súlyt helyez a munka biztonságának fokozására, ezért tartásuk megtisztelő kötelességüknek a 290.536/1952.BEM sz., valamint a biztonság kérdésével kapcsolatban kiadott és kiadandó egyéb utasításokban foglalt kötelességeik pontos teljesítését. Mivel pedig ellenőrzéseiknek legfontosabb célja az Általános Bányászati Biztonsági Szabályzatban és annak módosításaiban foglalt előírások végrehajtásának az ellenőrzése, ezért elsősorban ők maguk kötelesek ezeket az előírásokat rendszeresen tanulmányozni és azok ismeretét a legsürgősebben elsajátítani.

Budapest, 1953. augusztus 4-én.

Havrán István s.k.
Bányaműszaki Főfelügyelőség vezetője

A kiadmány hiteles:

Számunk: 470.855/53	Nehézipari Bányaműszaki	Minisztérium Főfelügyelőség	Számuk:
Tárgy: Robbanóanyagok véleményezése.	 BÁNYA-ÉS-ENERGIA-ÜGYI-MINISZTERIUM		Előadójuk:
Előadó: Kiss Mária	BUDAPEST, V., MARKÓ-UTCA 16. TELEFON: 115-400		Melléklet:
és telefonszáma: 115-400	Ker. Bányarendészeti Felügyelőség, Miskolc		

A robbanóanyagvásárlási engedélyekkel kapcsolatban az alábbiakat rendellem el.

A felügyelőség a hatásköre alá tartozó összes vállalatok felé adjon ki körrendeletet, és hívja fel figyelmüket, hogy a jövőben a következő feltételek mellett adunk ki vásárlási, illetve szállítási engedélyeket.

- 1./ A jövőben a robbanóanyagvásárlási, illetve szállítási engedélyeket a Minisztérium " Bizalmas Ügykezelése " útján adom ki.
- 2./ A beadó vállalat felettes hatóságának, valamint az illetékes felügyelőség véleményének közlése nélkül sem vásárlási, sem pedig szállítási engedélyt nem állítok ki. A felügyelőségek ne fogadjanak el olyan kérelmet, amit a vállalat felettes hatósága nem látott, és nem hagyott jóvá. Hivatkozzanak az 5850/1951. X. 4-i Közlönyben megjelent rendeletre.
- 3./ Körrendeletben hívják fel a vállalatok figyelmét arra, hogy a vásárlási, illetve szállítási engedély iránti kérelmüket ne az utolsó pillanatban, hanem legalább 2 héttel előtte küldjék be a felügyelőségeknek.
- 4./ A felügyelőségek a véleményezett kérelmet a Nehézipari Minisztérium 4 sz. TUK. csoportja részére küldjék be. A kiállított engedélyek továbbítását a kérelmezőhöz szintén a TUK. fogja elintézni. Az engedélyeket személyesen nem lehet átvenni, a TUK. postán fogja elküldeni. Ezt feltétlenül közölnék a vállalatokkal, mert sok esetben megtörtént az, hogy személyesen hozták fel vidékről a kérelmeket, s annak azonnali kiadását kérték.

Miután minden vállalat terv szerint dolgozik, ugyanúgy ahogy a többi anyagbeszerzéseket is előre kell igényelni, úgy kell a robbanóanyag igényt is előre bejelenteni. Ha időben elküldik, akkor semmiféle fennakadás nem történik.

Budapest, 1953. október 23.

Km.

Havran
Havran István
a Bányaműszaki Főfelügyelőség
vezetője

KERÜLETI Bányarendészeti Felügyelőség

Miskolc, Malinovszkij u. 5

Telefon: 15-43

Postafiók: 31

3559/1953.

Előadó: Saper István

Kö r r e n d e l e t

valamennyi bányavállalat vezetőségének,

Székhelyeiken.

A miskolci Kerületi Bányarendészeti Felügyelőség a Nehézipari Miniszter 470.855/1953.számú rendelete alapján - a robbanóanyag-vásárlási engedély kiadása iránti kérelmek benyújtásával kapcsolatban - az alábbiakat rendeli el :

- 1./ A jövőben a robbanóanyagvásárlási, illetve szállítási engedélyeket a Nehézipari Minisztérium "Bizalmas Ügykezelőse" utján adja ki.
- 2./ A beadó vállalat felettes hatóságának, valamint az illetékes Kerületi Bányarendészeti Felügyelőség véleménye nélkül a Nehézipari Minisztérium sem vásárlási, sem szállítási engedélyt nem ad ki. Az erre vonatkozó utasításokat és utbaigazításokat az 5850/1951. számú, 1951.X.4.-i Magyar Közlönyben megjelent rendelet tartalmazza.
- 3./ A robbanóanyagvásárlási, illetve szállítási engedély iránti kérelmeket a vállalatok ne az utolsó pillanatban, hanem legalább 2 héttel előtte küldjék be a Kerületi Bányarendészeti Felügyelőségnek.
- 4./ A Kerületi Bányarendészeti Felügyelőségek a véleményezett kérelmeket postán fogják a Nehézipari Minisztériumhoz továbbítani. Az engedélyeket a Nehézipari Minisztériumnál személyesen nem lehet átvenni, azokat a vállalatok postán fogják minden esetben megkapni.

Tekintettel arra, hogy minden vállalat terv szerint dolgozik, ugyanúgy, ahogy a többi anyagbeszerzéseket is előre kell igényelni, úgy kell a robbanóanyag-igényt is előre bejelenteni. Ha a vállalatok igényléseit mindig időben beküldik, akkor semmiféle fennakadás nem történik.

Miskolc, 1953.évi október hó 27.-én

A Ker. Bányarendészeti Felügyelőség vezetője :

Saper István
/Saper István/

Bányászati Főfelügyelőség

Ea: Bakonyiné 471.152/53

Dev. felügyelőség
MiskolcU t a s í t á s

a kerületi bányászati felügyelőségek részére.

Az új párt- és kormányprogramnak megfelelően a dolgozókkal való törődés és foglalkozás központi kérdéssé vált. A dolgozók ügyeivel a legszélesebb körben kell foglalkoznunk, mert csak így láthatjuk a menet közben elkövetett hibákat és csak így érhető el, hogy minden dolgozó részt vegyen a vezetésben. Ezt a célt kívánja elérni a dolgozók közérdekű bejelentéseinek kivizsgálására hozott miniszteri utasítás, mellyel kapcsolatban a Bányászati Főfelügyelőség alá tartozó területen az alábbi intézkedést hozom:

- 1./ Nem szabad előfordulni annak, hogy a kivizsgálandó ügyeket annak adják ki kivizsgálásra, akire vonatkozik a bejelentés. Ez a bírálat elfojtását eredményezi, az ilyen vizsgálatok egyoldalúak és a hibák elkövetésére vezetnek.
- 2./ A bejelentővel minden esetben beszélni kell, ezen túlmenően minél több dolgozót meg kell hallgatni. Nem szabad egyedül a gazdasági vezető véleménye alapján megsejteni a kiértékelést.
- 3./ Számos esetben nem vetik fel a felelősség kérdését, de gyakran előfordul az is, hogy a felelősséget megállapítva nem történik meg a felelősségrevonás.
- 4./ Egy-egy vizsgálat eredménye alapján, az azokból levont következtetéseket és értékelést a további munkánál fel kell használni. Általános jelenség azonban, hogy a vizsgálat alapján kiadott rendelkezések végrehajtását nem ellenőrzik.
- 5./ A bejelentések elintézése általában lassú, vontatott, a határidők betartását minden esetben meg kell követelni. A dolgozók panaszai ne csak ismételt felszólításra nyerjenek elintézés.
- 6./ A lefolytatott vizsgálatok jelentései nem minden esetben adnak konkrét választ a bejelentésben felvetett kérdésekre. Konkrét vizsgálatokat kell megkövetelni, nehogy egyes ügyekkel ismételtten kelljen foglalkozni.
- 7./ Ki kell jelölni a kerületi felügyelőségek dolgozói közül egy felelős személyt, aki a beérkezett bejelentéseket külön könyvben nyilvántartja úgy, hogy azok könnyen áttekinthetők legyenek és mindenkor kitűnjön belőle az elintézés időpontja és módja. A megbízott felelős kísérelje figyelemmel, hogy a bejelentések megfelelő elintézését nyernek-e és időnként tájékoztassa arról a hivatalvezetést. A hivatalvezető köteles állandóan ellenőrizni a bejelentések elintézését és azt, hogy a kivizsgálás minden esetben megfelelő alapossggal történjen.

Budapest, 1953. november 29.

Havrán István

Bányászati Főfelügyelőség
vezetője

Számunk: 471.113/53	Nehézipari Bányaműszaki	Minisztérium Főfelügyelőség	Számuk:
Tárgy: Üzemvezetők elfogadása.	 BÁNYA-ÉS ENERGIATUDOMÁNY MINISZTERIUM BUDAPEST, V., MARKÓ-UTCA 16. Telefon: 115-400, 114-250 125-370, 311-300		Eloadójuk:
Eloadó: Dr. Esztó			Melléklet:
és telefonszáma: 126-205	Ker. Bányaműszaki Felügyelőség,		
	<u>V e s z p r é m.</u>		

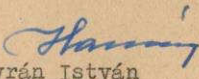
Fenti tárgyú kérelmére értesitem, hogy az üzemvezetői megbízatások elfogadása vagy visszautasítása, csak az illető üzem sajátos viszonyainak, valamint a bejelentett személy képzettségének és gyakorlatának mérlegelésével, esetenként történhet. Eppen ezért általános érvényű rendelkezést ez ügyben nem adhatok.

Tájékoztatásul közlöm azonban, hogy a jelenlegi káderhiányra való tekintettel, már több esetben hozzájárultam ahhoz, hogy a bányarendészeti felügyelőségek -indokolt esetben - az Á.B.B.E.SZ. 28§-ban foglaltaknak nem mindenben megfelelő személyt is elfogadjanak felelős üzemvezetőül.

Megjegyzem azonban, hogy a bányaműszaki felügyelőségeknek az üzemvezetői megbízatásokat nem szabad hallgatólagosan tudomásulvenniük, hanem minden esetben akár tudomásulvevő, akár nemleges értelemben válaszolniuk kell a bejelentésekre.

Amennyiben a bejelentett személy az üzem sajátos viszonyai miatt felelős üzemvezetőként elfogadható nem lenne, úgy értesíteni kell a vállalat főmérnökét, hogy megfelelő személy bejelentéséig a bányaműszaki felügyelőség őt tekinti felelős üzemvezetőnek, ezért köteles mindent megtenni az üzemre vonatkozó biztonsági intézkedések és rendelkezések végrehajtása érdekében, és az üzemeket köteles fokozottabban ellenőrizni.

Budapest, 1953. december 9.

 Havrán István
 a Bányaműszaki Főfelügyelőség
 vezetője

471.187 (XII. 10.) 1953.

A bányarendészeti hatóság szervei elnevezésének megváltoztatása.

A bányarendészeti hatóságok szerveinek elnevezését az alábbiak szerint változtatom meg:

1. Kerületi Bányarendészeti Felügyelőség helyett, Kerületi Bányaműszaki Felügyelőségre;
2. Körzeti Bányarendészeti Ellenőr helyett, Körzeti Bányaműszaki Felügyelőre.

Mindazon jogszabályok, amelyek a bányarendészeti hatóságok, vagy annak szerveit említik, a jövőben értelemszerűen a bányaműszaki hatóság megfelelő szerveire vonatkoznak.

(Eloadó: dr. Esztó Miklós, Bányaműszaki Főfelügyelőség, Budapest, V., Markó-u. 16., III. Telefon: 115-400/300. m. á.)

Czottnér Sándor s. k.,
a miniszter első helyettese.

75.

Számunk: 471282/1953.	 NEHÉZIPARI MINISZTERIUM BANYÁGESENERGIAÜGYKÖZMINISZTERIUM BUDAPEST, V., MARKÓ-UTCA 16. Telefon: 115-400, 114-250 125-370, 314-300	Számuk:
Tárgy: Bírósági tárgyalásokra szállított biztosítás.		Előadójak:
Előadó: dr. Esztó		Melléklet:
és telefonszáma: 126-205		
Ker. Bányamészaki Felügyelőség, M i s k o l c		

Utasítom a bányamészaki felügyelőségek vezetőit, hogy bírósági, vagy ügyességi megkeresés esetén a baleseti vagy egyéb ügyekkel kapcsolatos tárgyalásokra minden esetben küldjék ki szakértőt. Szakértőként kiküldhető a ker. bányamészaki felügyelőség vezetője, főmérnöke, vagy beosztott bányamérnöke. Kifejezetten bányarészeseti ügyekben a ker. bányagépészeti felügyelő is kiküldhető. Körzeti bányamészaki felügyelők szakértőként nem jelölhetők ki, kivéve a bányamérnöki képzettségüket.
 Budapest, 1953. december 21-én.

dr. Esztó
 /dr. Esztó Miklós/
 csop. vez. főmérnök

76.

Számunk: 371.387/53	 NEHÉZIPARI MINISZTERIUM BANYÁGESENERGIAÜGYKÖZMINISZTERIUM BUDAPEST, V., MARKÓ-UTCA 16. Telefon: 115-400, 114-250 125-370, 314-300	Számuk:
Tárgy:		Előadójak:
Előadó: dr. Esztó		Melléklet:
és telefonszáma: 126-205		
Ker. Bányamészaki Felügyelőség, M i s k o l c		

A bányarendészeti hatóság szervei elnevezésének megváltoztatása tárgyában kiadott 471187/XII.10./1953. NIM. számú utasítás végrehajtásával kapcsolatban felhívom a kerületi bányamészaki felügyelőségeket az alábbiakra:

- 1./ Az elnevezések megváltozásáról körlevélben értesíteni kell az ellenőrzésük alá tartozó összes érdekelt trüszteket és vállalatokat, valamint az érdekelt hatóságokat, hivatalokat és intézményeket.
- 2./ Az új elnevezéseknek megfelelően 30 napon belül gondoskodni kell új bélyegzők készítéséről.
- 3./ A körzeti bányamészaki felügyelők részére ugyanazok címerez körbél egész készítés az alábbi felirattal:
 Körzeti Bányamészaki Felügyelő /székhely, pl. Tatabánya III./
 Budapest, 1953. december hó 21-én.

dr. Esztó
 /dr. Esztó Miklós/
 csop. vez. főmérnök

KERÜLETI Bányarendészeti Felügyelőség

Miskolc, Malinovszkij u. 5

Telefon: 15-43 Postafiók: 31

**Tárgy : Jelentés és javaslat az üzemi
nyilvántartások és naplók ve-
zetésének rendezésére.**

Melléklet : 1 db.

515/1954.

Előadó : Dr Kiss László

Nehézipari Minisztérium I
Bányaműszaki Főfelügyelőségének,
B u d a p e s t

Havrán István elvtárs szóbeli utasítása alapján az üzemi nyilvántartások és naplók vezetetésének rendezése céljából jelentém és javasolom a következőket.

1./ A mellékelt kimutatás az Á.B.B.E.Sz. §§-ainak sorrendjében feltünteteti a kötelező üzemi naplókat, könyveket feljegyzéseket és nyilvántartásokat. Eszerint a szorosán vett bányaművelési tárgyú könyvek száma : 5, a bányagépészeti és villamossági könyvek száma pedig 4. A kötelező naplók, könyvek, feljegyzések, javarésze /39/ egyéb, különleges tárgyú.

2./ A szorosán vett bányás /bányaművelési/ tárgyú könyvek száma /5/ egyre, illetve a függőleges akna bányászatnál kettőre csökkenthető. Szükség van a "Biztonsági jelentések és rendelkezések könyve"-re. Ebbe a könyvbe, illetve a könyv egyik oldalra írja be a felügyelet /aknász, felvigyázó, lőmester/ 1/ a bányaváratok és munkahelyek biztosítására, 2/ a munkahelyek szellőztetésére, 3/ az ártalmas gázokra, bányatűzre, bányavízre, 4/ a bányafa készletre és 5/ az egyéb biztonsági vonatkozású jeleirését. Ebbe a könyvbe, de a másik oldalra írja be az üzemvezető a jelentéssel kapcsolatos rendelkezéseit és minden biztonsági intézkedését.

Igy a 32., 52.b., 156. és 200. §§-ban előírt 4 könyv helyett csak egy könyvre lesz szükség. Meg kell jegyezni, hogy a bányafelügyelet nem biztonsági jellegű jelentésére külön, jelentéskönyvnek kell lenni továbbra is. Továbbá a 2. alatti 1-5 jelű és tárgyú jelentését minden műszakban, minden esetben meg kell tenni más akkor is, ha minden rendben van. Tehát még a legkedvezőbb esetben is jelenteni kell, hogy 1/ minden várat és munka hely biztosítása rendben van, hogy 2/ a szellőztetés minden munkahelyen kifogástalan, hogy 3/ ártalmas gáz, bányatűz, bányavíz nincsen, hogy 4./ bányafa van kielégítő mennyiségben és végül hogy 5./ semmi veszélyes jelenség sem zavarta a munkát.

A 201.§-ban előírt teljesen külön aknavizsgálati könyvre továbbra is szükség van.

3./ A bányagépészeti és villamossági ellenőrző könyvek száma /4/ az előbbi elveknek megfelelően ugyancsak egy-re csökkenthető. A új "Bányagépészeti és villamossági ellenőrző könyv egyik oldalára írja be hetenként egyszer a megbízott villanyszerelő, képzett megbízott bányalakatos a villamos berendezések villanyszerelői vizsgálati, illetve a lejtőspányok szállítókötelei, kapcsoló és biztonsági berendezései felülvizsgálatára vonatkozó heti jelentését /85. és 495. §§./

A bányagépészeti és villamossági ellenőrzési könyv másik oldalára írják be a mechanikusok /gépésztérek/ és főmechanikusok a

./.

kéthetenkénti, negyedévi és évi jelentésüket, továbbá a szükséges intézkedéseket. A jelentéseknek még a legkedvezőbb esetben is kéri kell terjedni a felülvizsgált berendezések megnevezésére helyi fekvésére és állapotára. Ezzel a jelentéskönyvvel eleget teszünk az Á.B.B.E.Sz.85., 100. és 495.§-ban előírt rendelkezéseknek.

4./ Az egyéb különleges rendeltetésű jelentés-könyveknél a következőket kell még rendezni.

A 209. és 210.§-ban előírt fűszellőztető berendezés ellenőrzési naplóba kerüljenek a bányagépészeti irányú ellenőrzés észrevételei, továbbá a szellőztetés szünetelésére vonatkozó más észrevételek is.

Az új és a régi dolgozók szakmai és balesetelhárítási oktatására vonatkozó feljegyzések egy könyvben egyesíthetők. /5.§. és 52.§.c./

A robbantóanyagok és robbantószerkezetek nyolcvántartására, vállalati ellenőrzésére és minőségi felülvizsgálatára vonatkozó 277., 315. és 351.§§-ban előírt feljegyzések egy közös könyvben egyesíthetők.

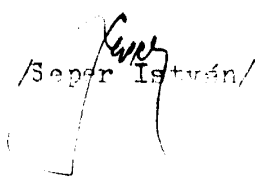
/Megszüntethető volna, mint célszerűtlen, vagy felesleges, vagy gyakorlatilag végre nem hajtható rendelkezés a 156. és 443.§§./

A 291.§-ban előírt üzemellenőrzési /munkavédelmi/ napló helyett célszerű volna a havi ellenőrzések alkalmával készült jegyzőkönyveket egy irattartóban összefűzni és mutatóval ellátva együtt tartani. Ugyanez a rendelkezés alkalmazandó volna az 52.§.a/ pontjában elrendelt bányahatósági rendeletekre is.

A többi napló vagy különleges rendeltetésű könyv /lérvezetés, szellőztetés, szilikózis, ivóvíz, sujtóléges villamos berendezések, aknazállító kötelek és berendezések, bányatűz, vízbe-törés, lámpakönyv, mentőállomás, elsősegélynyújtás, gázos bányák/ a biztonsági szabályzatban megszabott módon vezetendő.

Miskolc, 1954.évi február hó 14.-én

A Kap.Bányaműszaki Felügyelőség
vezetője :

/Szepes István/

Az Á.B.B.E.Sz.-ban előírt naplók, könyvek, feljegyzések
és nyilvántartások.

Sorszám	Szakasz	T a r t a l e k	
1./	5. sz.	Az új dolgozók oktatási naplója	III.
2./	58.sz.c./	Üzemellenőrzési /:munkavédelmi:/ napló /havi/	III.
3./	32. sz.	Munkahely felülvizsgálati napló /műszakonként/	I.
4./	58. sz.	Az üzemenél vezetendő könyvek: bányahatósági /és egészségügyi/ hatósági rendelkezések könyve	III.
5./	b./	az üzemvezető biztonsági intézkedéseinek könyve	I.
6./	156 és 200 sz./	balesethárítási és egészségvédő oktatások könyve	III.
7./	5 sz./	c./ bányarendezési és más felügyeleti szervek ellenőrzési könyve	III.
8./	85. sz.	Villamos berendezések vill. szerelési vizsgálati naplója /heti/	II.
9./	100 sz./	Villamos és gépi berendezések ellenőrzési naplója /3 hetenként és 1/4 évenként/	II.
10./		Földelési ellenállások nyilvántartási naplója	III.
11./	90. sz.	Sujtóléges villamos berendezések nyilvántartási naplója /havi/	III.
12./	100. sz.	Gépészeti berendezések ellenőrzési naplója /évenkénti/	II.
13./	85 sz./	110. sz. Kulfeljtési munkanapló /napi/	III.
14./	116. sz.	147. sz. Szilikózis veszélyes munkahelyek kimutatása.	III.
15./	156. sz.	Munkahelyek, vag. tok világi- tási naplója /havi/	I.
16./	53 szo. és 200 sz./	164. sz. Orvosi ivóvíz ellenőrzési napló /havi/	III.
17./	185. sz.	Vizbetörések nyilv. ntartási könyve és elfurási napló	III.
18./	200. sz.	A bányatelek állapota című vizsgálati könyv /havi/	I.
19./	53 sz.b. és 201. sz.	201. sz. Aknavizsgálati napló/napi havi 1/2 évi/	I.
20./	209. sz.	Főszellőztető berendezés ellenőrzési naplója /napi és havi/	III.
21./	210. sz.	236. sz. Légvezetési napló /1/4 évi, havi/	III.

. / .

Sorszám	Szüksz	Tárgy	
22.	329 sz.	Légvezetési térkép és tüzsva	III.
23.	340 sz.	Suvtóléges bányák légvezetési könyve	III.
24.	345 sz.	Suvtóléges bányák gáznérési naplója	III.
25.	377 sz.	Robbantószer nyilvántartási könyv /napl/	III.
26.	/315 sz./ /377 sz./	Vizsgálati robbantószeranyag bevételei és kiadási nyilvántartás /évi/	III.
27.	351. sz.	Robbantószer vizsgálati könyv /1/4 és 1/2 évi/	III.
28.	358. sz.	Lőpormenterek nyilvántartása	III.
29.	359. sz.	Lőpormenteri napló	III.
30.	385. sz.	Lőpor ellenőrzési napló	III.
31.	443. sz. /495 sz./	Szállító pályák és biztonsági berendezéseinek vizsgálati táblája /műszak/	III.
32.	495. sz. / 443 sz./	Léftöltőpályák szállítókötelei és kapcsoló berendezései felülvizsgálati naplója /heti/	II.
33.	534. sz.	Aktaszállítási kötélvizsgálati könyv /heti és 6 heti/	III.
34.	566. sz.	Aktaszállítási berendezések ellenőrzési könyve	III.
35.	632. sz.	Biztonsági lámpák könyve	III.
36.	653. sz.	Mentőállomáson vezetendő	III.
37.	661. sz.	Kimutatások /leltárjegyzék/	
38.	663. sz.	Mentőcsapat névsor, munkaszerkezet	
39.	683. sz.	Elősegélynyújtás	
40.		törvények, kiképzési és gyakorlati napló, készülékek vizsgálati feljegyz.	
41.		zések, eseménynapló, mentők műszaki besztása.	
42.			
43.	690. sz.	Elsősegélynyújtásban kiképzettek névsora, lakcíme és leltárjegyzék	III.
44.	691. sz.	Jegyzék az elsősegélynyújtásról	III.
45.	713. sz.	Nyilvántartás a bányatüzekről	III.
	724. sz.		
46.	761. sz.	Köpor napló /suvtóléges bányák/	III.
47.	787. sz.	Gázkitörés nyilvántartás	III.
48.	789. sz.	Nagyatmerőjű furások naplója	III.
I.....		Bányaművelési könyv és napló.....	53.
II.....		Bányagépszeti és villamosági napló.....	48.
III.....	3	Oktatási napló.....	3.
	1	Hatósági ellenőrzési könyv.....	3.
	2	Munkavédelmi ellenőrzési napló.....	1.
	8	Bányatűz, vizbetörés nyilvántartás.....	2.
	9	Külfeljárás munkanapló.....	1.
	10	Suvtóléges villamos berendezések naplói.....	2.
	4	Légvezetési szellőztetési napló könyv.....	25.
	76	Egészségvédelmi mentő és elsősegélynyújtási naplók.....	10.
	6	Robbantószer kezelési és robbantási naplók nyilvántartások.....	6.
	6	Szállító berendezés stb. naplói könyvei.....	4.
	14	Suvtóléges bányák művelési naplói.....	3.
		Összesen:	48.

NEMZETI MINISZTERIUM
Bányászati Főfelügyelői Osztály

K.é.: dr. Keszé

500-488/54

Tárgy: A szénbányászatok fokozatosabb biztonsági ellenőrzése.

Utasítás

A körzeti bányászati felügyelőségek és a körzeti bányászati felügyelőknek.

A szénbányászatban I. év első két hónapjában az üzemi balesetek számának csapadéka, valamint a szénbányászaton megéjtett vizsgálataink azt mutatják, hogy az üzemi munkai vezetői és a felügyeletet ellátó munkai dolgozók még mindig nem fordítanak kellő gondot a balesetet okozó körülmények megszüntetésére és a szükséges biztonsági intézkedések megtételére. Megállapítható volt továbbá, hogy a körzeti bányászati felügyelők és a körzeti bányászati felügyelőségek munkai dolgozói nagy része a hiányosságok észlelése esetén sok esetben még mindig megalkuvás és általában végzett üzemi ellenőrzések is lennek és tervezetlenség. Fenti okok miatt különösen a közutakból és a szállítással bekövetkezett balesetek gyakorisága változtatásul megnövekedett.

A jelenleg tapasztalható megnövekedett biztonsági hiányosságok mielőbbi megszüntetése érdekében utasítom a körzeti bányászati felügyelőségek vezetőit és rajtuk keresztül a körzeti bányászati felügyelőségek valamennyi munkai dolgozóját és körzeti bányászati felügyelőjét, hogy a szénbányászatok bányászati ellenőrzését fokozzák és a biztonsági hiányosságokat megalkuvás nélkül feltárva, azok megszüntetésére minden esetben a reális legrövidebb határidőket állapítják meg. Eltvessélyes Alkotmányunk érvényesítésénél fogva utasítom az illetékes üzemi vezetőket, hogy a szükséges biztonsági intézkedések megtételéig az ilyen munkahelyeken a munkát szüneteltessék meg. A munkahelyek elhagyását követően kötelesek határozottan feljelteni és a munkahely sulyosságától függően élni rendbirtogatási jogukkal.

Figyelemre emeltem, a körzeti bányászati felügyelőségek vezetőit és összes munkai dolgozóit, hogy a jövőben a fenti utasításomat figyelmen kívül hagyók ellen fegyelmi uton fogok eljárni.

Budapest, 1954. március 8.

Hamann
/Bavran István/
Bányászati Főfelügyelői Osztály
vezetője

**A SZAKSZERVEZETEK ORSZÁGOS TANÁCSA FELJEGYZÉSE A MAGYAR DOLGOZÓK PÁRTJA
POLITIKAI BIZOTTSÁGÁNAK A SZÉNÁNYÁSZAT MUNKAVÉDELMI HELYZETÉRŐL**

A magyar szénányászat munkabiztonsági és munkavédelmi helyzete az elmúlt hónapok során tovább romlott, az emelkedő balesetek – különösen a halálos balesetek emelkedése – ezt mutatja. Ezért szükségesnek tartom a Politikai Bizottság figyelmét a következőkre felhívni:

Az 1953-as évben a szénányászat magas baleseti számait nem befolyásolták jelentősen az új kormányprogram utáni intézkedések sem.

A kormányprogram megjelenését követő hónapokban bár történtek intézkedések a munkafeltételek megjavítására, azonban a kezdeti lendület után alábbhagyott és sok helyen visszaesett. A széntermeléssel szemben támasztott növekvő követelmények helyenként egyre inkább háttérbe szorítják a bányák állapotának javítására irányuló törekvéseket.

1953 decemberében, valamint 1954. január és februárjában ismét fokozódó lazulás mutatkozik a bányák állapotának javítása, a biztonsági szabályok betartása terén.

Ezt a megállapítást támasztja alá az is, hogy 1954. március 6-ig a szénányászatban 25 halálos baleset történt, az 1953. év azonos időszakában előfordult 17 halálos balesettel szemben. A halálos balesetek ilyen nagy száma arra mutat, hogy a fenntartási munkák elvégzésénél, a szállítópályák karbantartásánál, a biztonsági szabályok betartásánál továbbra is súlyos hibák vannak.

Az üzemellenőrzések tapasztalatai azt mutatják például, hogy a munkahelyi és főszállító vágatok igen elhanyagolt állapotban vannak. Ez különösen megmutatkozik Pécsent, Csipkésaknán, Margittárón, Ormospusztán, Somsályon és Pusztavámon.

Az elhanyagolt állapotban lévő bányákban nem emelik a fenntartási műszakok számát és így nem biztosítanak lehetőséget a hibák kijavítására. Nem egyszer még annak lehetőségét is megvonják, hogy vasárnap végezzenek fenntartási munkákat, mivel vasárnapokon is rendszeresen termelő műszakokat rendelnek el.

Maguk a dolgozók számos üzemben felvetik, hogy vasárnapokon sokkal helyesebb lenne karbantartással, fenntartással foglalkozni, hogy a következő héten balesetmentesen tudjanak szelni és teljesíthessék tervüket.

A bányák hiányosságai mellett a súlyos baleseti helyzet előidézője az is, hogy számos helyen igen laza a biztonsági szabályokkal szemben a fegyelem, elsősorban a műszakiak, lómesterek, aknászok és ennek következtében a dolgozók részéről is.

Az elmúlt félévben 3 alkalommal történt olyan tömeges baleset – mely 21 dolgozó életébe került –, mely a biztonsági szabályok betartásával elkerülhető lett volna. Az ilyen tömeges balesetek sem szolgálnak azonban tanulsággul a műszakiak számára, mert változatlanul előfordul, hogy rosszul biztosított munkahelyen, frontokon, magas metán tartalmú munkahelyeken

dolgoztatnak. Sorozatosan megszegik például a robbantásra, szállításra, érintésvédelemre, stb-re vonatkozó biztonsági szabályokat.

Nem történik kellő eréllyel a felelősségre vonás a szénbányászatban előforduló halálos kimenetelű és súlyos balesetek esetében.

A minisztérium, illetve a Bánya Műszaki Felügyelőség kevés esetben tesz csak feljelentést halálos és tömeges méretű balesetekkel kapcsolatban. Abban az esetben is, ha megtörténik a feljelentés, a bírósági tárgyalások hosszú ideig elhúzódnak és majdnem minden esetben a vádlottak felmentésével végződnek.

A bányákban a biztonságos munkahely megvalósítását akadályozza számos anyagi eszköz hiánya.

A bányákban például nincs kellő számban biztonsági lámpa, nem megfelelő a drótkötelek minősége, hiány mutatkozik minőségi bányafában, a sújtólég elleni berendezések nem megfelelőek stb.

Mint a fentiek mutatják, a bányák biztonsági helyzete igen súlyos. Bár a Politikai Bizottság határozata alapján a Nehézipari Minisztérium kidolgozta kétéves bányabiztonsági tervét, azonban a terv végrehajtására intézkedés nem történt. A szénbányászat jelenlegi biztonsági helyzetének sürgős megjavítása érdekében kérjük a Politikai Bizottságot, intézkedjék, hogy az illetékes állami szervek a Politikai Bizottság határozata alapján elkészített kétéves bányabiztonsági terv végrehajtásához haladéktalanul hozzákezdjenek, hogy a bányászatban a balesetek emelkedését megakadályozzuk.

Budapest, 1954. március 11.

Szakszervezetek Országos Tanácsa
Kristóf István
elnök

MOL M-KS 276.f. 54. cs. 307. ő. e.

500.997/84

NEHÉZIPARI MINISZTERIUM
Szénbányászati Igazgatóság

Miskolc

Előadó: dr. Konrád Ödön

Ikt. szám: 555.466

Tudomásul.

1954. június 1.

Slavov

Kovács István
Bányászati Főfelügyelőség
vezetője

Tárgy: védőpillérek kijelölése.

A bányaművelési vándortérképek átvizsgálása, valamint a Bányászati Főfelügyelőség által végzett komplex ellenőrző szemlék alkalmával megállapítást nyert, hogy a külszíni létesítmények védelme, valamint a bányaműveletek biztonságos végzése /viz-, vagy tűzvédelem/ céljából szükséges védőpillérek megállapítása és térképi feltüntetése, valamint épségbentartása terén nagymérvű hiányosságok mutatkoznak.

Egyes helyeken belefejtettek az aknapillérekbe, vagy sok régi vágat van kihajtva, amelyek összerétek és az akna elmozdulását okozták.

Több bányánál keletkezett vízbetörést az okozta, hogy a vízvédelmi pillérben hajtott vágattal a vetőt, vagy a régi műveleteket megütötték.

E hiányosságok súlyosan veszélyeztetik a bányában az élet- és vagyonbiztonságot, valamint a széntermelés zavartalan-
ságát, ezért - addig is, amíg a védőpillérek megállapítására vonatkozó végrehajtási utasítás megjelenik - az alábbi rendelkezést adom:

- 1./ Minden megvédendő külszíni épület v. terület, műszaki létesítmény, víztároló stb., valamint bányabeli veszélyes zóna /viz-, vagy tűzvédelmi, régi fejtések határa stb./ védőpillérjét az összes bányászati térképeken /vándortérképeken/ azonnal fel kell tüntetni.
- 2./ A régi műveletek, vízzel elárasztott bányarészek határait haladóktalanul meg kell állapítani és a vándortérképekre az egyezményes jelek szerint berajzolni.
- 3./ Aknapillérbe, vagy veszélyes zóna védőpillérjébe telepítendő bármilyen vágatot is előzőleg a területi Bányászati Főfelügyelőségnek be kell jelenteni és csak annak jóváhagyásával kezdhető meg.
- 4./ A trüszti főbányamérő szemlévesen köteles ellenőrizni a védőpillérek térképi feltüntetésének elvégzését.
- 5./ A trüszti és üzemi főbányamérők kötelessége szigorúan ellenőrizni a védőpillérek épségbentartását, azonnal leállítani a védőpillérbe telepített engedély nélküli munkálatokat, vagy azok továbbfolytatása esetén, közvetlenül jelentést tenni a trüszti főmérnökének, illet-

ve a Szénbányászati Igazgatóságnak.

- 6./ A védópillérekre vonatkozó rendelkezések végrehajtásáért a trüsztt főmérnöke felelős.
- 7./ A védópillérek megállapításával, térképi feltüntetésével és épségbentartásával kapcsolatos mulasztás fegyelmi eljárást von maga után.
- 8./ A védópillér lefejtése büntetőjogi felelősséggel jár.

A rendelkezések végrehajtásáról 1954. június 1-ig jelentést kérek.

Budapest, 1954. május 11.

Bese
Bese Vilmos

a Szénbányászati Igazgatóság
vezetője.

81.

KERÜLETI BANYAMŰSZAKI FELÜGYELŐSÉG

MISKOLC, MALINOVSKIJ U. 5

TELEFON: 15-48 POSTAFIAK: 31

1802/1954.

Előadó: Dr. Osváth Béla

K ö r r e n d e l e t

valamennyi szén-, érc-, ásvány- és kőbányavállalatnak
Székhelyeiken

Az államrendőrségtől kapott értesülések szerint egyes bányászatok az általuk megejtett robbanóanyagraktár-vizsgálatok alkalmával nem tudták felmutatni a robbanóanyagraktár engedélyezési iratait. Miután a Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség, illetve jogelődjének /bányakapitány-ság, bányarendészeti felügyelőség/ írásban megadott engedélye nélkül robbanóanyagot sehol tárolni nem szabad, a rendőrség a Belügyminisztériumtól kapott utasítás értelmében f.évi június hó 30-tól kezdődőleg minden olyan robbanóanyagraktárt, melynek engedélyezési okiratát az üzemvezetőség nem tudja felmutatni, köteles lesz lezárni.

Felhívom azért a vállalatok vezetőségét, hogy amennyiben az engedélyezési okirat nem állna rendelkezésükre, a fentírt határidőig annak megszerzéséről gondoskodjanak. Ezen határidőn túl a Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség az államrendőrség közbelépését be nem várva, az engedélyt felmutatni nem tudó robbanóanyagraktárakban a robbanóanyagok tárolását be fogja szüntetni.

Miskolc, 1954. június hó 10.

82.

504.359/84

Ker. Bányaműszaki Főfelügyelőség,

Miskolc

Tudomásul.

1954. július 9.

NEHÉZIPARI MINISZTERIUM
Szénbányászati Igazgatóság
557.579 sz.

Havran
Havrán István
bányaműszaki főfelügyelő

K ö r l e v é l

Tárgy: Bányaterek állapotának felmérése.

A Szénbányászati Igazgatóság, valamint a Bányaműszaki Főfelügyelőség 556.342 számú - a bányaterek állapotának és szelvényének időszaki ellenőrzése és felmérése ügyében kiadott - "Végrehajtási Utasítás" határidejének betartása érdekében az alábbiakat rendeljük el:

Tekintettel arra, hogy az utasításban foglalt feladatok végrehajtását bizonyos mértékben a 10 x 10 cm-es táblák elkészítése hátráltatja, ezért a második negyedévi, tehát most először folyó felmérés gyorsabb ütemű végzése érdekében nem szükséges azonnal a számozott táblák elhelyezése, hanem elegendő a 20 m-ként, illetve ahhoz logközelőbb eső ácsolatnál bemért szelvények ideiglenes megjelölése.

A jelölést lehet az ácsolatra huzott mészcsikkal, vagy az ácsolat megfaragásával eszközölni. A jel mellé minden esetben az illető szelvény száma felirandó vagy /aknász stufázóval/ bekarcolandó.

Falazott vágatok esetében 50 m-ként a vágat oldalában ugyancsak mésszel vagy színes festékekkel vonal huzandó, amely mellé szintén a szelvény szám is felirandó.

A táblák elhelyezése a már előzőleg bemért, illetve megjelölt szelvényekben a III. negyedév folyamán folyamatosan végezendő el úgy, hogy a következő felmérés időszaka előtt a jelenleg bemért szelvények táblái helyükön legyenek. Természetesen a táblák számainak egyezni kell a felírt vagy bekarcolt számokkal. Ugyanakkor gondoskodni kell arról, hogy a III. negyedévben kihajtott új vágatokhoz szükséges táblák is folyó negyedévben elkészüljenek.

Fentiek alapján ezen munka első ízben történő bevezetésével kapcsolatos nehézségek bizonyos mértékben kiküszöbölődnek, ezáltal a munka meggyorsulhat és ugyanakkor lehetővé válik a kis tábláknak az üzemekben előforduló hulladékanyagból való folyamatos készítése.

Budapest, 1954. június 30.

Havrán István
Havrán István
A Bányaműszaki Főfelügyelőség
vezetője.

Bese Vilmos
Bese Vilmos
A Szénbányászati Igazgatóság
vezetője.

83.

Számunk: 501.595/54	 NEHÉZIPARI MINISZTERIUM BUDAPEST, V., MARKÓ-UTCA 16 Telefon: 115-400, 114-250, 125-370, 314-300 Ker. Bányaműszaki Felügyelőség <u>M i s k o l c</u>	Számuk:
Tárgy: Katonák alkalmazása bányában.		Előadójuk:
Készthelyi		Melléklet:
Előadó:		
és telefonszáma: 126-205		

Tekintettel arra, hogy f. évi augusztus hó első napjaiban a szénbányászatban több ezer katona lett földalatti munkára beállítva felhívom, hogy egy a kerületi bányaműszaki felügyelőség dolgozói, mint a körzeti felügyelők azon üzemeknél fokozott ellenőrzést tartsanak, ahol katonák lettek beosztva. Függetlenesen szállítása esetében pedig a ki- és beszállást úgy a külszínen, mint a földalatt feltétlenül ellenőrizték.

Budapest, 1954. augusztus 7.

Havrán István
 bányaműszaki főfelügyelő *H.*

84.

Számunk: 501.665/54	 Bányaműszaki Főfelügyelőség NEHÉZIPARI MINISZTERIUM BUDAPEST, V., MARKÓ-UTCA 16. Telefon: 115-400, 114-250, 125-370, 314-300 Ker. Bányaműszaki Felügyelőség <u>M i s k o l c</u>	Számuk:
Előadó: Dr. Esztó		Előadójuk:
és telefonszáma:		Melléklet: 1 db
Tárgy: Üzemzavar elhárító és megszüntető terv készítéséhez irányelvek.		

A szovjet bányászat biztonsági szabályzata végrehajtási utasításának üzemzavar elhárító és megszüntető tervekhez vonatkozó részét tájékoztatásul megküldöm azzal, hogy amíg a Bányaműszaki Főfelügyelőség az ÁBESZ felülvizsgálatával kapcsolatban külön rendelkezést nem ad ki, a szovjet utasításban foglaltakat kell a hazai és helyi viszonyok figyelembevételével irányelveként tekinteni.

Budapest, 1954. augusztus 28.

Havrán István
 bányaműszaki főfelügyelő *H.*

UTASÍTÁS AZ ÜZEMZAVARELHÁRÍTÓ ÉS MEGSZÜNTETŐ TERVEK ÖSSZE-
ÁLLÍTÁSÁHOZ.

A biztonsági szabályzat 9. §.-ához.

Az üzemzavarelhárító és megszüntető terv alapvető követelménye a munkások elvonulási lehetőségének biztosítása 45 percen belül /az önmentő-készülék hatóideje/a. bánya bármely munkahelyéről.

I. ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK.

1. Az üzemzavarelhárító és megszüntető tervben konkrét intézkedéseket kell hozni a dolgozók biztonságos elvonulására és a bánya rendes üzemvitelének helyreállítására.

2. A tervet a bányában, az aknaépületekben és létesítményekben keletkező tüzek, sujtólég-, vagy szénporrobbanások, váratlan szén- és gázkitörések, metánkifújások, az elárasztott és iszaptömedékelésre berendezett körletekből bekövetkező viz- vagy gázbetörések és az aknaszállítással kapcsolatos üzemzavarok esetére kell elkészíteni.

3. Az üzemzavarelhárító és megszüntető tervet a bánya főmérnöke készíti el negyedévenként, az adott bányát kiszolgáló katonai szervezetű bányamentő alakulat /oroszul: VGSZCS, a továbbiakban: K. ZBA/ parancsnoka leegyezteti és a tröszt főmérnöke hagyja jóvá, 15 nappal a következő negyedév kezdete előtt.

4. Ha a negyedév folyamán megváltoznak a bánya, vagy az egyes körletek bányaművelési terve, a légvezetési térkép, vagy a munkások kivonulásának útja a bányából, az üzemzavarelhárító és megszüntető tervben azonnal keresztül kell vezetni a vonatkozó változtatásokat.

A keresztülvezetett változtatásokat a jelen utasítás 3. pontja értelmében azonnal le kell egyeztetni és jóvá kell hagyatni.

5. Az üzemzavarelhárító és megszüntető terv utasítja a bánya valamennyi adminisztratív-műszaki dolgozóját és munkását, hogy amennyiben üzemzavart vagy annak előjeleit észleli, kötelessége:

a/ azonnal helyszíni intézkedéseket tenni az üzemzavar megszüntetésére, s egyidejűleg figyelmeztetni a közeli munkásokat a veszélyre;

b/ értesíteni az üzemzavarról a diszpécst, a földalatti bányamentő állomást és a telefonállomást.

6. Az üzemzavarelhárító és megszüntető tervhez a következő okmányokat kell mellékelni:

a/ Az üzemzavar megszüntetésében közreműködő egyes személyek között a kötelességek megoszlására és tövékenységük rendjére vonatkozó ut utatást;

b/ a jelen utasítás értelmében elkészített légvezetési térkép;

c/ a bánya villamosenergiaellátásának kapcsolási rajzát, mely feltünteti a bánya kábelhálózatát, transzformátorait, valamennyi beépített és vándor villamosberendezését és a bányatelefonok helyét;

d/ A földalatti vízvezeték- és légcsőhálózat vázlatát, a beépített és vándor kompresszorok helyének megjelölésével, feltüntetve a préslégvezeték visszaillesztására történő átkapcsolásnak rendjét;

e/ a külszin térképét, mely feltünteti a kutatóaknákat és a hozzájuk vezető csatlakozó utakat, furólyukakat, omladékot, a vízfolyásokhoz /árkokhoz, stb./ vezető nyílásokat, vízgyűjtőket, vízvezetékeket vagy vizeztartályokat, a külszini raktárakat és az üzemzavarok megszüntetésére szolgáló anyagok, berendezések és szerszámok egyéb tárolási helyeit;

f/ jegyzékeket /az egyes körletekre és bányára, mint egészre vonatkozóan/ a tűzvédelmi berendezések és anyagok, központi és körleti raktárairol, az üzemzavarelhárítást szolgáló anyagok, berendezések és szerszámok egyéb tárolási helyeiről, feltüntetve elhelyezkedésüket és a bennük őrzött készleteket;

g/ az üzemzavar elhárító és megszüntető tervnek a bánya főmérnökénél lévő példányához végül mellékelni kell az üzemzavar idején a bányába való beszállásra jogosító különleges belépési engedélyeket.

7. Az üzemzavar elhárító és megszüntető tervnek valamennyi mellékletével együtt a következő személyeknél kell meglennie: a bánya főmérnökénél, a légvezetés vezetőjénél, a bánya főgépezésénél, a körzeti bányaműszaki felügyelőnél, a KSZBA parancsnokánál és a tröszt főmérnökénél.

A körzeti főaknászoknál meg kell legyenek az üzemzavar-elhárító és megszüntető tervnek a körletükre vonatkozó kivonatok. Az üzemzavarelhárító és megszüntető terv kivonatát látható helyen, a felolvasóban ki kell függeszteni. Ezenkívül ki kell függeszteni valamennyi bányabeli kamrában, a villamosmozdony-szinben és a földalatti áramelosztó állomásokon a terv azon utasításait, hogy üzemzavar bekövetkezése esetén mit kell tennie a kamrában dolgozó személyzetnek.

8. A bánya, illetve a bányászom vezetőségének valamennyi telefonállomásán, a bányászom vezetőjének és a főmérnöknek irodájában egy-egy jegyzéknek kell lennie, mely feltünteti az üzemzavar bekövetkezésekor értesítendő és kihívandó személyek, intézmények nevét /és címét/.

9. Az üzemzavar megszüntetése érdekében végzett munka felelős vezetője a bánya főmérnöke, a bányába beszállásáig pedig az üzemzavar pillanatában a bányában tartózkodó rangidős mérnök, technikus dolgozó.

Üzemzavar megszüntetési bizottságok szervezése tilos.

A mentési munkálatok végzésénél és az üzemzavar megszüntetésénél csak az üzemzavar megszüntető munkálatok felelős vezetője rendelkezései kötelezőek.

10. A tröszt, vagy a kombinát főmérnöke írásbeli rendeletben felmentheti a munkálatok felelős vezetőjét, ha nem irányítja helyesen az üzemzavar megszüntető munkákat, magára vállalja a vezetést, vagy azt az összes jogokkal és felelősséggel átruházza egy másik mérnök-technikus dolgozóra.

II. INTÉZKEDÉSEK A DOLGOZÓK BIZTONSÁGOS KIVEZETÉSÉRE A BÁNYÁBÓL.

11. Az üzemzavarelhárító és megszüntető terv előírja továbbá:

a/ az üzemzavarjelzés /a riasztás/ módját, a dolgozók kiszállításának utját az üzemzavaros körletekből és a bányából, valamint a bányamentő alakulatok felvonulási utját. Ezeket az utakat a terv valamennyi munkahelyre és az üzemzavar valamennyi fajtájára előírja.

Sujtólég-, vagy szénporrobbanás esetén valamennyi munkást a külszínre kell szállítani.

Tűz esetére meg kell tervezni a munkások külszínre szállítását azokból a körletekből, ahová az égéstermékek a rendes, vagy a megfordított irányu légárammal eljuthatnak.

Az üzemzavaros körletekből a munkások kiszállítási utvonalt azokon a bányatereken keresztül kell tervbe venni, amelyeken át legrövidebb idő alatt, biztonságosan a külszínre, vagy veszélytelen helyre lehet eljutni;

b/ a dolgozók külszínre jutásának tervét az aknához, vagy a bánya tartalék kijáratához való megérkezésük után;

c/ a dolgozóknak munkahelyükről való eltávolításáért felelős személyek /körletvezető főaknászok, aknászok, bányamesterek/ nevét és beosztását;

d/ a földalatti szállítás felhasználását a dolgozóknak az üzemzavaros körletből való gyors elszállítására, az egyes körletek munkásainak a veszélyről való értesítésére, valamint a KSZBA dolgozóinak az üzemzavar helyére történő gyors szállítására;

e/ a bánya légvezetési rendszerét, a szellőztető gépek irányváltását vagy leállítását, a szellőztetési berendezések, légajtók és tűzvédelmi ajtók, gátak, akna- és kutató aknafedelekek /zsilipek/ stb. használatának rendjét üzemzavar idején.

f/ az üzemzavaros körletekbe áramló légmennyiség növelésének módszereit szén- és gázkitörés, metánkifuvás, szénpor és sujtólégrobbanás után;

g/ a préslégvezeték felhasználásának rendjét tiszta levegő, víz és éheltáplálás eljuttatására a balesetet szenvedett emberekhez;

h/ önmentő készülék biztosítását valamennyi földalatti munkás számára és az önmentő készülékek csoportos tárolási helyeit;

i/ a kamrák és vakvágatok felhasználását ideiglenes menedékhelyül, valamint menedékhely céljára való alkalmassá tételük módjait / hordozható ajtók, védőpajzsok, ideiglenes gátak építésére szolgáló anyagok/, amennyiben nem lehetséges a dolgozók eltávolítása az üzemzavaros körletből;

j/ az ügyeltesek tartózkodási pontjait veszélymentes helyeken. Az ügyelteseknek az a kötelességük, hogy ne engedjék a munkásokat azokba a bányaterekbe, ahová égéstermékek kerülhetnek. Az ügyelteseket önmentő készülékkel kell ellátni;

k/ a tűzvédelmi berendezések ottlétéért és állapotáért felelős személyek nevét;

l/ utmutatásokat a munkásoknak földalatti tüzek keletkezése esetén megteendő önvédelmi intézkedéseire. /Az utmutatásokat lásd a 2. sz. mellékletben/;

m/ a légajtók, aknazárak, aknafedelek és zsilipek és légszűrő szelepek /szívótorok-zsilipek/ kinyitásáért vagy becsukásáért, a villanyáram kikapcsolásáért és bekapcsolásáért, valamint egyéb munkák végrehajtásáért üzemzavar esetén felelős személyek nevét;

n/ a dolgozók megmentésére irányuló intézkedéseket a bányaterekben előforduló víz-, vagy gázbetörés esetén;

o/ télen a szállítókas elakadásának esetére az aknában a légáram irányának megváltoztatását, a kszaban lévő dolgozók meghűléstől való megóvása érdekében.

Gázveszélyes bányákban a légáram irányának megváltoztatását csak úgy szabad megtervezni, hogy előzőleg a villamosáramot kikapcsolják s megszervezik a dolgozók kiszállítását a munkahelyekről, s ha szükséges a bányából;

p/ a telefonállomások helyét, amit a körlet valamennyi munkásának ismernie kell.

III. INTÉZKEDÉSEK AZ ÜZEMZAVAR MEGSZÜNTETÉSÉRE ES A BANYA RENDES ÜZEMÉNEK HELYREÁLLÍTÁSÁRA.

Az üzemzavarelhárító és megszüntető terv előír továbbá:

12. Megfelelő intézkedéseket sujtólég, vagy szénporrobbanás, váratlan szén és gázkitörés, valamint metánkifúvás esetére:

a/ A megrongált szellőztetőberendezések és felszerelések helyreállítását illetően;

b/ a szellőztető berendezések és felszerelések megrongálódása esetén a javításhoz szükséges szellőztetési eszközök és anyagok mennyiségét, tárolási helyét illetően;

c/ a villamosáram kikapcsolását illetően az egyes körletek, vagy az egész bánya viszonylatában.

13/ Intézkedéseket földalatti tüzek keletkezésének esetére:

a/ a bányatüzek elleni aktív harc módjait, a különleges tűzvédelmi eszközök, tűzoltókészülékek, víz, homok, inert por stb. használatát a KSZBA megérkezéséig;

b/ a légáram irányának bányatüzek keletkezésével kapcsolatos spontán /magától előálló/ megváltozásai elleni intézkedéseket;

c/ kő, téglá és beton gátszékek létesítését a gátajtók beszakadására szolgáló nyílásokkal és a gátajtók elhelyezését a gátszékek közelében;

d/ a tüzesetes bányakörletek elszigetelésének módjait, gátak felállítását /döngölt agyagból, farönkökből, téglából, kőből, különösen súlyos esetben pedig homokkal, vagy inert kőporral töltött zsákokból készült gátak/, valamint ezek beépítési rendjét;

e/ a préslégvezeték berendezését vizszállításra való átállíthatóságára;

f/ különleges tűzvédelmi berendezések használatát a külszíni aknaépületekben, aknatorkokban, aknarakodókban, villamosgépkamrákban, robbanóanyagraktárakban és a fontosabb vágatokban /főszállító és főlégvágatok/;

g/ tűzvédelmi szerelvények használatát;

h/ tűzifecskendők és elsődleges tűzoltószerszámok tárolását a villamosgépkamrákban, a villamosberendezéseknél, a rakodóhelyeken és az elővájási munkahelyeken;

i/ a raktárakban őrzött, üzemi zavar megszüntetésére szolgáló anyagok és szerszámok törzkészletének felhasználási rendjét;

j/ a vizszállító, sűrített levegős és tűzvédelmi csővezetékek felhasználásának módjait és rendjét.

14. Megfelelő intézkedéseket a víz alatt álló bányaterekből bekövetkező vízbetörés, vagy az eliszapolt körletekből iszapbetörés esetére:

a/ kisegítő berendezések /szivattyúk, motorok, szelepek, csövek, stb./ felhasználását és elhelyezését, ha a működő vízmentesítő berendezés kapacitása nem elegendő;

b/ valamennyi csővezeték felhasználását kisegítő csővezetékként;

c/ a víz elvezetését előre megszervezett uton, vagy visszartartását, a gépszerkezetek nagyobb megrongálódásának és tönkremenésének elkerülésére;

d/ ideiglenes szűrőgátak létesítési helyeit iszapfeltörés esetére és a gátak építéséhez szükséges anyagok tárolási helyeit;

e/ a várt nyomáshoz méretezett víz záró gátak felállítását /merév, vagy ajtókkal ellátott/;

15. Az elfullasztott bányaterekből bekövetkező gázbetörés esetére meg kell tervezni a dolgozók biztonságos kiszállításának útját és a gázok elvezetését. Ezeket a munkákat a KSZBA erői végzik.

16. Az aknaszállítással kapcsolatos üzemzavarok esetére szabályozni kell a vitkák, kasok és a járósztály használatának rendjét.

IV. AZ ÜZEMZAVARELHÁRÍTÓ ÉS MEGSZÜNTETŐ TERV MEGISMERTETÉSE A BÁNYA SZEMÉLYZETVEL, ÉS ISMERTETÉNEK ELLENŐRZÉSE.

17. Az üzemzavarelhárító és megszüntető tervet gondosan tanulmányoznia kell a bánya valamennyi vezető műszaki személyzetének és a katonai szervezetű bányamentő alakulat parancsnoki állományának.

A bánya műszaki felügyeletének kioktatásáért a főmérnök, a KSZBA parancsnoki állományának kioktatásáért pedig a bányamentő csapatok és a mentő csapatok parancsnokai felelősek.

18. Az üzemzavarelhárító és megszüntető tervet helyszíni kiképzés útján alaposan meg kell ismertetni a munkásokkal és a KSZBA harcosokkal /hivatásos bányamentőkkel/; elsősorban a tartalék kijáratokra, a külszínre vezető utakra, a bánya biztonságos helyeire, az önvédelem módjaira, az önmentőkészülék használatára és hasonló jellegű kérdésekre vonatkozóan.

Valamennyi csapat összes munkását /valamennyi munkaharmadban/ meg kell ismertetni a tervvel; a terv megismertetéséért a körletvezető főaknász felelős.

Azokat a személyeket, akik nem ismerik az üzemzavarelhárító és megszüntető tervnek az illető munkahelyre vonatkozó részét, tilos munkába engedni.

1. sz. melléklet.

A KÖTELESSÉGEK FELOSZTÁSA AZ ÜZEMZAVAR MEGSZÜNTETÉSEBEN KÖZREMŰKÖDŐ EGYES SZEMÉLYEK KÖZÖTT ÉS TEVEKENYSÉGŰK SZABÁLYOZÁSA.

Az egyes vezetők és a végrehajtó személyek kötelességeit a bánya

üzemzavarelhárító és megszüntető tervének megfelelően a következő szabályok konkretizálják:

I. Az üzemzavarmegszüntető munkák felelős vezetőjének,
a bánya főmérnökének - kötelességei.

Az üzemzavarmegszüntető munkálatok felelős vezetője

a/ ellenőrzi a bányamentőcsapat kihívását;
b/ állandóan az üzemzavarelhárító és megszüntető tervben megjelölt helyen / a főmérnöki irodában/ tartózkodik és rendelkezéseket ad:

1. a bányafőmérnök műszakügyeletes helyettesének, olyan emberek bányába szállásának megakadályozására, akik nem rendelkeznek előre elkészített külön belépési engedéllyel; s az engedélyek kiadásának megszervezésére;

2. a körletvezető főaknászoknak, vagy helyetteseiknek valamennyi ember kiszállítására az üzemzavar által érintett körletekből;

c/ felderíti az üzemzavar által érintett munkások számát és tartózkodási helyét a bányában;

d/ az üzemzavarelhárító és megszüntető tervnek megfelelően vezet a bányában balesetet szenvedett emberek mentésének és az üzemzavar megszüntetésének munkálatait;

e/ a KSZBA parancsnokával egyetértésben pontosan kidolgozza az embermentő és üzemzavarmegszüntető munkálatok operatív tervét és ennek értelmében írásbeli feladatokat ad a KSZBA parancsnokának az emberek megmentésére és az üzemzavar megszüntetésére vonatkozóan.

Abban az esetben, ha a KSZBA parancsnoka és az üzemzavarmegszüntető munkálatok felelős vezetője között nézeteltérés merülne fel, a felelős vezető határozatait kell végrehajtani, amennyiben az nem mond ellent a KSZBA szolgálati szabályzatának; a KSZBA parancsnokának külön véleményét pedig írásban kell lerögzíteni az embermentő és üzemzavarmegszüntető munkálatok operatív tervében;

f/ operatív üzemzavarmegszüntető naplót vezet /lásd a 3.sz. melléklet/.

g/ értesüléseket szerez a mentési munkálatok menetéről és ellenőrzi az egyes felelős adminisztratív-műszaki személyek tevékenységét az embermentő és üzemzavarmegszüntető munkálatok operatív tervének megfelelően;

h/ a mérnök-technikus dolgozókat a következő helyekre állítja;

1/ az aknarakodók és az aknaépületek telefonjaihoz az üzemzavar helyével tartandó összeköttetés céljából;

2/ az aknához, olyan emberek bányába szállásának megakadályozására, akik nem rendelkeznek belépési engedéllyel és mentőkészülékkel;

1/ összeállítja a bánya vezető-műszaki személyzetének és munkásainak munkagrafikonját, amennyiben az üzemzavar hosszantartó jellegű;

j/ intézkedik a bányamentő alakulatok működési helyének anyagokkal és felszereléssel történő ellátása érdekében;

k/ valamennyi rendelkezését bejegyzí az operatív naplóba, megjelöli teljesítésüket, feljegyzí a fennálló helyzetről és a munka állapotáról szerzett fontosabb értesüléseit az üzemzavar megszüntetésének különböző szakaszaiban.

Az üzemzavarmegszüntető munkálatok felelős vezetője kérheti a kombinát, vagy a tröszt vezetőségétől szakértői bizottság szervezését az embermentéssel és az üzemzavar megszüntetésével kapcsolatos tanácskozásra, ez azonban nem hártja el róla a felelősséget a mentési munkálatok vezetéséért és az üzemzavar megszüntetéséért.

II. A KSZBA parancsnokának kötelességei.

A KSZBA parancsnoka:

a/ vezeti az irányítása alatt álló egész bányamentőcsppat /beleértve a kisegítő bányamentőket is/ tevékenységét, az embermentő és üzemzavarmegszüntető munkálatok operatív tervének megfelelően és felelős a mentési munkák végzéséért;

b/ végrehajtja a mentési és üzemzavarmegszüntetési munkálatoknál balesetet szenvedettek megsegítésére szükséges intézkedéseket, összeegyeztetve az alakulatán belüli, a mentési és üzemzavarmegszüntetési munkálatok vezetésével kapcsolatos tevékenységét a munkálatok felelős vezetőjével.

Abban az esetben, ha a mentési és üzemzavarmegszüntetési munkák folyamán el kell tární a munkák előzetes tervétől, a bányában tartózkodó bányamentő alakulat parancsnoka ezt önállóan végrehajtja, a felelős vezető utólagos értesítésének kötelezettsége mellett;

c/ a munkák felelős vezetőjével egyetértésben a mentési és üzemzavarmegszüntető munkákba bevonja a bánya aktív és tapasztalt munkásait és műszaki személyzetét;

d/ rendszeresen értesíti a munkálatok felelős vezetőjét a mentési és üzemzavarmegszüntető munkálatok menetéről.

III. A tröszt főmérnökének feladatai.

A tröszt főmérnöke:

a/ résztvesz az üzemzavar megszüntetésében anélkül, hogy az üzemzavarmegszüntető munkálatok felelős vezetőjének operatív tevékenységébe beavatkoznék;

b/ intézkedéseket tesz az üzemzavar megszüntetéséhez szükséges emberek, felszerelések, anyagok és szállítóeszközök átcsoportosítására a bányához a tröszt többi bányájától /illetve közvetlenül a raktárakból/ és felelős ezen intézkedéseknek kellő időben történő végrehajtásáért.

IV. A bányaműszaki felügyelő kötelességei.

A kerületi bányaműszaki felügyelőség vezetője, vagy az üzemzavar által sújtott bányához beosztott körzeti bányaműszaki felügyelő az üzemzavarmegszüntető és elhárító tervnek megfelelően operatív ellenőrzést gyakorol a mentési és üzemzavarmegszüntetési munkálatok vezetése felett.

V. a bánya üzemvezetőjének kötelességei.

A bánya üzemvezetője:

a/ megszervezi a károsultak /bajbajutottak/ segítségét és ételmezését;

b/ megfelelő számú munkást biztosít az üzemzavar elhárításához és biztosítja, hogy a munkások ügyeletes szolgálatot teljesítsenek a sürgős megbízatások végrehajtására;

c/ biztosítja az anyag- fa - és üzemzavarelhárítási raktárak működését, megszervezi a szükséges anyagok kiszállítását az aknához, az aknaépülethez és egyéb helyekre;

d/ megszervezi és ellenőrzi az aknaépületnél, a felolvasóban és az aknarakodókon az őrhelyeket;

e/ a felettes gazdasági szervtől megkéri a szükséges segítséget;

f/ megszervezi a bányamentő alakulatok ételmezését; pihenő és tartózkodó helyiséget bocsát rendelkezésükre;

g/ irányítja a külszíni szállítás munkáját;

h/ értesíti az illetékes szerveket az üzemzavar jellegéről és a mentési munkálatok menetéről.

VI. A légvezetés vezetőjének kötelességei.

A légvezetés vezetője:

a/ haladéktalanul megjelenik a bányában és érkezéséről az üzemzavarmegszüntető munkálatok felelős vezetőjét értesíti.

b/ a munka felelős vezetőjének különleges rendelkezéseit végrehajtja;

c/ a munka felelős vezetője intézkedésének megfelelően megváltoztatja, megfordítja a légáramot, vagy a szellőztetést megszünteti;

d/ figyelemmel kíséri a szellőztetőgépek / ventilátorok/ munkáját és állapotát és ennek eredményéről beszámol a munkálatok felelős vezetőjének;

e/ amennyiben az a bánya, amelyikben az üzemzavar történt, bányaműveletek útján összeköttetésben áll a szomszédos bányával, haladéktalanul értesíti az üzemzavarról annak a bányának főmérnökét vagy helyettesét;

f/ biztosítja a kisegítő bányamentők összegyűjtését és a bányamentő alakulatok megérkezésekor azok átadását a bányamentő alakulat parancsnokának rendelkezési állományába. Erről a munkálatok felelős vezetőjét értesíti;

g/ biztosítja a lámpakamra zavartalan munkáját;

h/ összehasonlítást tesz a számtábla /márka-tábla/ alapján a bányában marad és a felszínre érkezett munkások között;

j/ megállapítja a szellőztetőberendezések javításához szükséges anyagokat, ellenőrzi ezek meglétét és biztosítja kiszállításukat;

k/ külön ügyeleteseket állít a külszíni szellőztető gépekhez;

l/ a munkálatok felelős vezetőjének utasítása esetén beszáll a bányába, hogy a légvezetéssel kapcsolatos intézkedéseket végrehajtsa;

m/ valamennyi ténykedéséről, az üzemzavarról szerzett értesüléseiről és az üzemzavar megszüntetésének menetéről tudósítja a munkálatok felelős vezetőjét.

VII. A bányafőmérnök műszakügyeletes helyettesének kötelességei.

A főmérnök műszakügyeletes helyettese:

a/ megakadályozza a belépési engedéllyel nem rendelkező egyének beszállását a bányába; megszervezi a külön belépési engedélye kiadását és ellenőrzi, hogy az emberek beszállása a bányába csak ezeknek az igazolványoknak felmutatása után történhessék;

b/ megszervezi a bányamentő alakulatok kellő időben történő gyors beszállását a bányába;

c/ az aknaépületből az idegen személyeket - szükség esetén a rendőrség bevonásával - eltávolítja;

d/ külön öröket állít azokra a helyekre, ahol az emberek a kassa beszállnak, /vagy a tárnák bejáratához/, s mindenhol, ahol bányába beszálló személyek várhatók;

e/ kimutatást vezet a bányából kiszállókrol, külön feltüntetve az üzemzavaros körletből érkezőket.

M e g j e g y z é s : Szükség esetén az üzemzavaros körletből érkezőket a munkálatok felelős vezetőjéhez irányítja.

VIII. A bánya főgépésze /főmechanikusának/ kötelességei.

A bánya főgépésze vagy helyettese:

a/ haladéktalanul megjelenik a bányánál és megérkezéséről személyesen értesíti a munkálatok felelős vezetőjét;

b/ szerelőköl, villanszerelőköl, lakatosoköl, kovácsoköl brigádokat szervez és állandó ügyeletet állít fel a különféle üzemzavar megszüntető munkák elvégzésére;

c/ a munkálatok felelős vezetőjének rendelkezésére, vagy beleegyezésével gondoskodik a villanyáram és a préslégvezeték szükségszerinti ki- vagy bekapcsolásáról

d/ gondoskodik a bányabeli villamos berendezések /aknaszállítógépek, szivattyúk, szellőztetőgépek, kompresszorok stb./ zavartalan működéséről;

e/ értesíti a bányát villanyárammal ellátó alállomását az üzemzavarról és a zavartalan villanyáram ellátás szükségességéről;

f/ gondoskodik a telefonösszeköttetés kifogástalan működéséről és amennyiben nincs, telefonösszeköttetést létesít az operatív körletekkel;

g/ egész idő alatt az üzemzavarmegszüntető munkák felelős vezetője által meghatározott helyen tartózkodik, eltávazása esetén helyettesét állít a maga helyére;

h/ valamennyi ténykedéséről beszámol a munkálatok felelős vezetőjének.

IX. A körletvezető főaknász kötelességei.

1./ Az üzemzavaros körlet főaknásza, vagy helyettese:

a/ tartózkodási helyéről azonnal értesítenie kell a munkálatok felelős vezetőjét, személyesen vagy /amennyiben a körletből való eltávazása lehetetlen/ valamelyik beosztottja útján, és helyszíni intézkedéseket tesz az emberek kiszállítására és az üzemzavar megszüntetésére;

b/ amennyiben a körlet főaknásza vagy helyettese a külszínen tartózkodik, a munkálatok felelős vezetőjének utasítására beoszall a bányába, felderíti a körletben maradt emberek számát, intézkedéseket tesz ezek biztonságos helyre vezetésére/ vagy a bányából történő kiszállításukra/ úgy, ahogy azt az üzemzavarelhárító és megszüntető terv az adott esetben előírja, meghatározza az üzemzavar jellegét, méreteit, okait és tevékenységéről értesíti a munkálatok felelős vezetőjét;

c/ a körletvezető főaknász valamelyik beosztottja, vagy maga a körletvezető főaknász az üzemzavar megszüntetésénél a munkálatok felelős vezetője mellett marad, hogy felvilágosításokat adjon a bányaterek, a berendezések, a kábelcsatornák stb. állapotáról;

2. Az üzemzavaros körlet bányamesterei és csapatvezetői

a/ amennyiben az üzemzavar idején a bányában tartózkodnak, a helyszínen intézkednek / az üzemzavarelhárító és megszüntető terv előírásainak megfelelően/ a dolgozók megmentése és a körletből való elvezetése érdekében az üzemzavar megszüntetése iránt és azonnal értesítik a bánya adminisztrációját /az üzemvezetőséget/ az üzemzavarról;

b/ amennyiben a külszínen tartózkodnak, az üzemzavarról értesülve azonnal megjelennek a munkálatok felelős vezetőjénél, hogy utasításait átvegyék;

3. A többi körletek főaknásza és helyettesei:

a/ amint a bányában előállt üzemzavarról értesülnek, azonnal megjelennek a bányában és a munkálatok felelős vezetőjének rendelkezésére állnak, az embermentési és üzemzavar megszüntetési munkálatokkal kapcsolatos megbízatások teljesítésére;

b/ abban az esetben, ha az üzemzavar bekövetkezése pillanatában a bányában tartózkodnak, felderítik az üzemzavar jellegét és méreteit, veszély esetén az üzemzavarelhárító és megszüntető tervnek megfelelően intézkednek az emberek kivezetésére, a tevékenységükről értesítik a munkálatok felelős vezetőjét.

X. Az üzemzavar megszüntetésében résztvevő egyéb személyek köteleességei.

1. A bánya diszpécserje:

a/ azonnal az üzemzavar helyére irányítja a bányában ügyeletes szolgálatot teljesítő bányamentőket, az üzemzavar megtörténtéről értesíti a bánya telefonközpontját, a bánya főmérnökét, vagy helyettesét s a bányában tartózkodó valamennyi vezető műszaki dolgozót;

b/ megszervezi a bányában a telefönöszeköttetést a munkálatok felelős vezetője, a KSZBA, az őrségek és a körletek között továbbadja a munkálatok felelős vezetőjének intézkedéseit.

2. A lámpakamra kezelője:

a/ amint az üzemzavarról értesül, beszünteti a bányába szóló, külön belépési engedéllyel nem rendelkező személyeknek a lámpák kiadását;

b/ az át nem vett számbárcák /márkák/ alapján haladéktalanul megállapítja a bányából ki nem érkezett személyek számát és erről értesíti a munkálatok felelős vezetőjét;

c/ a lámpák átvételekor /a bányából kiszálló személyektől/ külön számba veszi /feljegyzésben/ azokat a lámpákat, amelyeknél hibát állapít meg.

3. Az anyag- és faraktárak munkavezetői:

Az anyag- és faraktárak munkavezetői egész idő alatt ügyeletet tartanak a raktárakban, szükséges mennyiségű csillét, faszállító /szarvas/ csillét és nyitott kocsi készítenek elő, ezeket fával és egyéb anyagokkal megrakják és a munkálatok felelős vezetőjének első utasítására a bányához juttatják.

4. A tröszt rakodási - szállítási igazgatóságának vezetője vagy diszpécserje:

A tröszt rakodási és szállítási igazgatóságának vezetője vagy diszpécserje, amikor értesül a bányamentőcsapat motoros hajtánya vagy a bányamentő alakulat vagonját vontató mozdonyok elindulásáról, intézkedik a vasutvonal gyors szabaddátételéről és lehetővé

teszi, hogy a motoroshajtány vagy a mozdony minél előbb a bányához érkezzék; intézkedik továbbá arra vonatkozóan, hogy a motoroshajtány vagy a bányamentő alakulatokat szállító mozdony a legközelebbi vasutállomásról akadálytalanul a bányához juthasson.

5. A garázs vezetőjének és a löstálló munkavezetőjének kötelességei:

a/ amint az üzemzavarról telefonértesítést kap, a kijelölt járműveket a jegyzékben szereplő személyekért elküldi;

b/ valamenyri személy autót és igásfogatot kézenlétben tartja; gondoskodik azok kezelőszemélyzetének jelenlétéről /gépkocsivezetők, kocsisok, lovászok/;

c/ közlekedési eszközről gondoskodik a mentőalakulatnak a bányához történő szállítására, ha a vasútvonal nagy távolságra fekszik.

6. A kórház /polikli ika/ főorvosa, miután az üzemzavarról értesítést kapott:

a/ azonnal orvosokat küld az üzemzavaros bányába, a szükséges készülékekkel, szerekkel és orvosáágokkal;

b/ berendeli a kórházba a szükséges kiegészítő orvosszemélyzetet, majd odautazik, hogy közvetlenül irányítsa a sebesültek megsegítését /vagy erre utasítja az általa megbízott személyt/.

7. A mentőállomás orvosa elsősegélyt nyújt a balesetet szenvedetteknek, irányítja a sérültek kórházba szállítását, majd szükség esetén megszervezi az egészségügyi személyzet folytonos ügyeletét az üzemzavartmegszüntető munkálatok idejére.

8. A bánya katonai szervezetű fegyveres őrszolgálat.

A bánya katonai szervezetű fegyveres őrszolgálat, amint az üzemzavarról értesítést kapott:

a/ a tervben megjelölt őrhelyeket azonnal elfoglalja és a bánya területére idegen személyt nem bocsát be;

b/ megszervezi a bányamentőalakulat, a bánya adminisztratív műszaki dolgozói és a bányaműszaki felügyelő akadálytalan beengedését az aknaépületekhez és létesítményekhez; más személyeket pedig csak a kapuügyeletestől kapott engedély alapján kell beengedni.

9. A tűzoltóság:

a/ hívásra azonnal kiutazik és a külszíni munkáknál a felelős vezető rendelkezésére áll;

b/ amennyiben a tűz a külszínen keletkezik és a bányaterületet fenyegeti, a tűzoltóság a bányamentőalakulat parancsnokának rendelkezésére áll;

c/ a munkálatok felelős vezetőjének első felhívására a tűzoltókülönítmény vezetője a rendelkezésére álló tűzvédelmi anyagokat és felszereléseket az üzemszavarmegszüntető munkák szolgálatába állítja.

10. Az akna telefonközpontjának telefonosnője:

Az akna telefonközpontjának telefonosnője, miután megkapta az értesítést az üzemszavarról:

a/ azonnal megszakítja az olyan személyekkel folytatott beszélgetéseket, akiknek nincs közvetlen közsük a lefolyt üzemszavarhoz, bekapcsolja a baleseti jelzést; felhívja a földalatti tűzvédelmi állomások harcosait és az önkéntes kiegészítő bányamentő legénységet, értesíti a bányát kiszolgáló /illetékes/ bányamentő alakulatot, a bánya főmérnökét és üzemvezetőjét; tudósítja a történetekről a jegyzékben /A. melléklet/ megjelölt valamennyi személy és intézményt.

M e g j e g y z é s: Amennyiben az akna telefonközpontján kívül központi telefonközpont is van, akkor az akna telefonosnője a bányamentő alakulat kihívása után azt azonnal értesíti.

b/ egyidejűleg értesíti a bánya garázsának vezetőjét és a lövistálló munkavezetőjét:

1. hogy küldjön futárt azon személyek gyors értesítésére, akik a jegyzékben szerepelnek, de nincs telefonjuk;

2. hogy a személyi használatra rendelkezésre álló járműveket /az adminisztratív-műszaki személyzet egyes tagjait/ hívás nélkül küldje el a megfelelő lakásokra;

c/ a jelzés leadása után a telefonosnő semmilyen kapcsolást sem hajt végre távbeszélő előfizetők részére, kivéve az üzemszavar megszüntetésével kapcsolatban álló személyeket;

d/ az üzemszavar megszüntetésének egész időszaka alatt a kiegészítő bányamentő alakulatok és egyéb - az emberek megmentéséhez és az üzemszavar megszüntetéséhez szükséges - intézmények hívásakor a többi előfizetőt ki kell kapcsolni.

BŐVID UTASÍTÁSOK A MUNKÁSOK ÁLTAL VÉGREHAJTANDÓ EGYENI
ÖNVÉDELMI INTÉZKEDÉSEKRŐL.

1. Meg kell magyarázni a munkásoknak, hogy a bányatüzeknél, sujtólég- és szenporrobbanásoknál szénmonoxid /szénmonoxid gáz/ fejlődik, amely mérgező és ezért ilyen esetekben a kihuzó légáramban tartózkodni tilos.

2. Bányatüzek keletkezése esetén a körletből a behuzó légárammal szemben haladva kell eltávozni, mert így az égéstermékek /és a szénmonoxid/ nem érhetik el és nem mérgezhetik meg a munkást.

3. Azok a munkások, akik a kihuzó légáramban tartózkodnak, az égő körletből - hogy a veszélyt elkerüljék - legrövidebb uton távozzanak a friss légáramhoz.

4. Minden olyan esetben, amikor feltételezhető, hogy a levegőnek szénmonoxidtartalma van, az önmentőkészüléket azonnal fel kell venni.

5. Olyan esetekben, amikor bányatüz, vagy robbanás bekövetkezésekor az üzemzavaros körletből az eltávozás lehetetlen / a bányatér beomlása, áthatolhatatlan tüzfészek stb. miatt/ abban a vágatban, vakvágatban, vagy egyéb helyen kell maradni, amelyet az üzemzavarmegszüntető terv előírt, deszkából, ruhákból stb. készült gátakkal szigetelve el magukat a mérgező levegőtől, míg a mentőalakulat meg nem érkezik.

3. sz. melléklet.

ÜZEMZAVARMEGSZÜNTETÉSI OPERATÍV NAPLÓ.

Tröszt az üzemzavar helye
Bánya az üzemzavar jellege
Telep a bánya sujtóléges osztálya.....
Szint a telep vastagsága
Körlet Dőlésszög
A munka kezdete év..... hónap..... nap..... óra
A munka befejezése év..... hónap..... nap..... óra.....perc
Az üzemzavarmegszüntető munkálatok felelős vezetője a bánya /tröszt/ főmérnöke elvt.
A bányamunkálatok vezetője.....
KSZBAszakasz.....parancsnoka.....
..... elvt.

Folytatás:

Az intézmény vagy hivatalos személy megnevezése:	Név:	Telefonszám:		Cím:	
		Hivatali	Otthoni	Hivatali	Otthoni
Kerületi bányamászaki felügyelő					
A bányakörletek főaknászai					
Garázs					
Lőtálló					
Az anyag- és faraktárak vezetője					
A legközelebbi kórház poliklinikai főorvosa					
A trüszet főmérnöke					
A trüszet igazgatója					
Biztonságtechnikai mérnök					
Az AVH helyi osztálya					
Ügyészség					
A helyi rendőrség					
A bánya pártbizottsága					
Az üzembizottság					
A SzakBP Járási bizottsága					
Járási bányászszakosztály vezető					

M E G J E G Y Z É S E K :

1. A tűzoltóság csak abban az esetben hívandó ki, ha az aknaépületek és külélezési létesítmények szenvednek tüzkárt.
2. Ha a diszpécsernek telefonközpontja van, mellyel a bányakörleteket kapcsolni tudja, akkor a bányában tartózkodó személyek hívása az időzött jegyzék sorrendjében történik.
3. Amennyiben a hívott fél nem jelentkezik, a telefonoszó azonnal tárcsázza a jegyzék szerint soronkövetkező személyt, vagy intézményt. Miután a jegyzékben szereplő valamennyi személyt és intézményt értesített ismételve meg a nem jelentkezett hívását.

NEHEZIPARI MINISZTERIUM
Szénbányászati Igazgatóság

560.639 sz.

K ö r l e v é l.

Tárgy: Bányaterek állapotának felmérése.

A Szénbányászati Igazgatóság és a Bányaműszaki Főfelügyelőség által közösen kiadott 56.342 számú - a bányaterek állapotának és szelvényének időszaki ellenőrzésére vonatkozó - "Végrehajtási Utasítás" kiegészítéseképpen az alábbiakat rendeljük el:

a./ A "Végrehajtási Utasítás" 6. pontjának második bekezdése a következőképpen módosul:

A jegyzőkönyvbe a bányatereket fajtánként az alábbi csoportosításban kell bevezetni és összegezni:

- 1./ Függőleges aknák /vakaknák/
- 2./ Lejtős aknák
- 3./ Tárók
- 4./ Főszállítóvágatok /szénben, vagy meddőben, szintes vagy lejtős, azaz: alapvágatok, keresztvágatok, rő-siklók, fő ereszkék, főgurítók/, amelyek az egész bányából, illetve bányamezőből /körletből/ termelt szén elszállítására szolgálnak.
- 5./ Főlégvágatok /mint a főszállítóvágatoknál/, amelyek az egész bánya, illetve bányamező /körlet/ légvezetésére szolgálnak és rendszeres szénszállításra nem használatosak.
- 6./ Szállítóvágatok /szénben vagy meddőben, szintes vagy lejtős/, amelyek a fejtésekben termelt szénnek a főszállítóvágatig való szállítására szolgálnak.
- 7./ Légvágatok /szénben vagy meddőben, szintes vagy lejtős/ amelyek a munkahelyekről kihuzó levegőnek vezetésére szolgálnak a főlégvágatig, de szállítóvágatnak nem tekinthetők.
- 8./ Egyéb vágatok.

A fentiekől eltérő vágatmegnevezés nem használható. Amennyiben az illető üzemnél valamely vágatféléység /pl. táró, függőleges akna/ nincsen, a vágat megnevezést a sorszámának megfelelően be kell jegyezni és a többi rovatot üresen kell hagyni.

b./ A "Végrehajtási Utasítás" 9. pontja értelmében a jegyzőkönyv 17. oszlopába azokat a vágatszakaszokat kell bevezetni amelyeknek szelvényterülete megfelel az előírásnak, de a magassága az előírtnál /pl. 1,8 m-nél/ alacsonyabb. E vágatok tehát nem szerepelnek a 8-16. oszlopokban.

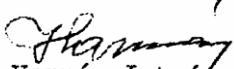
/./

Ha a vágat alacsonyabb az előírtnál és a szelvényterülete sem megfelelő, ezek a 8-16. oszlopokba kerülnek és nem szabad külön feltüntetni a 17. oszlopban.

Tentiek értelmében a 8-17. oszlop adatainak összege kerül a 6. oszlopba.

- c./ A jegyzőkönyvbe /esetleg a "Megjegyzés" oszlopba/ be kell jegyezni az ellenőrzés időpontjára vonatkozóan a bányászati, illetve tröszt összes nyitott vágatainak hosszúságát.

Budapest, 1954. szeptember 28.

Havrán István
a Bányaműszaki Főfelügyelőség vezetője

Besz Vilmos
a Szénbányászati Igazgatóság vezetője

86.

502.029/X.28/1954.

Utasítás a lővőmesterek függetlenítésének megszüntetéséről.

A bányaműszaki dolgozók munkaidejének jobb kihasználása és a bányászati munkálatok racionalizálása érdekében az alábbi utasítást adom ki:

- 1./ A szén-, érc-, ásvány és bauxit bányászati üzemeknél - a sujtólégvesztélyesnek minősített bányászati üzemek kivételével - a lővőmesterek függetlenítése fokozatosan megszüntethető.
- 2./ A sujtólégvesztélyesnek minősített bányászati üzemeknél robbantási munkálatokat továbbra is csak függetlenített lővőmesterek vagy - az illetékes kerületi bányaműszaki felügyelőség külön engedélyével - lővőmesteri képzésű bányafelügyeleti személyek /bányafelügyelők, aknársok, bányatechnikusok/ végezhetnek.
- 3./ Az I. osztályú sujtólégvesztélyes bányákban a centralizált üzemrészektől távolodó munkahelyeken a kerületi bányaműszaki felügyelőség munkahelyenkénti külön engedélyével a robbantási munkálatokat nem függetlenített /csapatos tartozó teljesítménybéres/ lővőmesterek is végezhetik.
- 4./ Koncentrált üzemrészekre /csoportos pillérfejtésekben, frontfejtésekben, stb./ az illetékes kerületi bányaműszaki felügyelőség elrendelheti, hogy a robbantási munkálatokat függetlenített lővőmesterek vagy lővőmesteri képzésű bányafelügyeleti személyek végezzék.
- 5./ Robbantási munkálatok végzésével megbízni csak lővőmesteri képzésű személyt szabad. Lővőmesteri képzésűnek csak az a személy tekinthető, akinek az illetékes kerületi bányaműszaki felügyelőség a lővőmesteri ismeretekből tett vizsga alapján igazolta.
- 6./ A kerületi bányaműszaki felügyelőségnek földalatti vagy külszíni robbantási munkálatok végzésére jogosító igazolványt a gyújtóssínóros vagy a villamos uton történő robbantási ismereteiből külön-külön tett vizsgák alapján szabad csak kiadni. A kiadott igazolványon feltüntetendő, hogy az milyen fajta /külszíni vagy földalatti, illetve gyújtóssínóros vagy villamos uton történő/ robbantási munkálat végzésére jogosít.

Gyöttner Sándor a.k.,
szénbányászati miniszter .

M á s o l a t .

Számunk: 502.105/1954.sz.

SZÉN BÁNYÁSZATI MINISZTERIUM

Előadó: Dr. Esztó M. BUDAPEST V MARKÓ U 16

Telefon: 115-400, 114-250
125-370, 314-300

KERÜLETI BÁNYAMŰSZAKI FELÜGYELŐSÉG

M I S K O L CTÁRGY: Bányabiztonságra vonatkozó
minisztériumi kollégiumi
határozatok.

Értesitem a kerületi bányaműszaki felügyelőségeket, hogy a volt Nehézipari Minisztérium kollégiumának f.évi szeptember hó 13-án tartott ülése alapján Hidas István vegyipari és energiaügyi miniszter, valamint Czottner Sándor szénbányászati miniszter elvtársak az alábbi kollégiumi határozatokat hozták:

- 1./ A bányászati iparigazgatóságok, trösztök és üzemek vezetői az érvényben lévő utasításoknak megfelelően szigorítsák meg a munkaátvételeket és a jövőben a műszaki és biztonsági előírásoknak /paszportoknak:/ meg nem felelő munkát ne vegyék át. A kárt okozókkal szemben következetesen juttassák érvényre a kártérítési igényt. Mulasztás esetén a munkaátvevők ellen is el kell járni.
- 2./ A Bányaműszaki Főfelügyelőség és a kerületi, valamint körzeti bányaműszaki felügyelők a jövőben következetesen éljenek a biztonsági előírásoknak meg nem felelő munkahelyek és munkálatok időleges szüneteltetésére vonatkozó jogokkal. A körzeti bányaműszaki felügyelők a munkahelyek és munkálatok időleges szüneteltetésére vonatkozó intézkedésüket kötelesek a kerületi bányaműszaki felügyelőség vezetőjének írásban haladéktalanul bejelenteni. Teljes bányamezőnek leállítására a kerületi bányaműszaki felügyelőségek vezetői vagy főmérnökei jogosultak, akik intézkedésükről a Bányaműszaki Főfelügyelőségnek tartoznak jelentést tenni. A bányüzem teljes leállítására csak a Bányaműszaki Főfelügyelőség jogosult. A kerületi bányaműszaki felügyelők a mulasztást elkövetők ellen saját hatáskörükben járjanak el. Amennyiben kártérítés alkalmazását is indokoltnak látják, a kártérítési eljárás lefolytatására az illetékes trösztök vezetőit hívják fel. A bányaműszaki hatóság által javasolt kártérítési eljárásokat az illetékes trösztök vezetői kötelesek lefolytatni és annak eredményéről az illetékes bányaműszaki felügyelőséget értesíteni.
- 3./ A Szénbányászati Igazgatóság vezetője és a szénbányászati trösztök vezetői felsőbb elvi jóváhagyás alapján munkaszüneti napon tervezett termelő munkáról legalább 14 nappal előbb tegyenek jelentést a Bányaműszaki Főfelügyelőségnek, illetve az illetékes kerületi bányaműszaki felügyelőségnek. A kerületi bányaműszaki felügyelőség illetve a Bányaműszaki Főfelügyelőség legalább hét nappal a bejelentett termelő nap előtt értesítse a trösztöt, illetőleg a Szénbányászati Igazgatóságot az engedély esetleges megtagadásáról. Munkaszüneti napon termelő munkát csak olyan üzemekben folytathatnak, melyekre az illetékes kerületi bányaműszaki felügyelőség a bányabiztonsági

. / .

állapotnak figyelembevételével legalább hét nappal előbb az engedély megtagadásáról értesítést nem adott.

A kerületi bányaműszaki felügyelőségek vezetői munkaszüneti napön termelő munkát csak olyan üzemekben engedélyezhetnek, amelyekben a munkaszüneti napi fenntartási munkának az elmaradása a bányabiztonsági állapotát nem veszélyezteti.

Felhívom a kerületi bányaműszaki felügyelőségek vezetőit, hogy a kővüben a fenti határozatoknak megfelelően járjanak el s azok megtartására, illetve érvényesítésére utasítják a kerületi bányaműszaki felügyelőségek műszaki dolgozóit és a körzeti bányaműszaki felügyelőket.

Budapest, 1954. november 4.

P.H.

/:Havrán István:/
bányaműszaki főfelügyelő s.k.

88.

Számunk: 502.136/1954.

Előadó: Dr. Ösztó

SZÉN-ÉS BANYAMŰSZAKI MINISZTERIUM

BUDAPEST V. MARKÓ U. 16.

Telefon: 115-400

KERÜLETI BANYAMŰSZAKI FELÜGYELŐSÉG
MISKOLC

T Á R T A L E K Sodranykötélpályák ellenőrzése.

A bányaműszaki hatóság felügyelete alá tartozó bányászati társaságok /vállalatok, üzemek/ használatában lévő sodranykötélpályák engedélyezése, ellenőrzése, stb. körüli teendőkre nézve - egységes gyakorlat kialakítása céljából - az alábbiakat rendelem el:

A kerületi bányaműszaki felügyelőségek, mint eddig is hivatalból vesznek részt a sodranykötélpályák hatósági engedélyezésével kapcsolatos közigazgatási és műszakrendőri bejárásokon.

A kerületi bányaműszaki felügyelőségek és a körzeti bányaműszaki felügyelők kötelesek továbbra is ellenőrizni a sodranykötélpályák üzemét. Ellenőrzésük elsősorban az alábbiakra terjedjen ki:

- a./ Van-e a sodranykötélpályának üzemengedélye;
- b./ Van-e jóváhagyott szolgálati utasítása, a ezen utasítással a műszaki felső- és középkáderek, továbbá a dolgozók el vannak-e látva;
- c./ Van-e az engedélyező hatóságnál bejelentett és elfogadott felelős üzemvezetője;
- d./ Az üzemeltetés az engedélykíratban foglaltak szerint történik-e;
- e./ A műszakrendőri bejárás és a kerületi bányaműszaki felügyelőség ellenőrzései alkalmával megállapított hiányokat a vállalat pótolta-e, illetőleg az elrendelteteket végrehajtotta-e;

Az észlelt hiányok megszüntetésére a Bányaműszaki Felügyelőség hívja fel a vállalatot. Amennyiben a vállalat ennek ellenére sem tesz elégét a felszólításoknak, a kerületi bányaműszaki felügyelőség tegyen a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium I. Vasuti Főosztályánál, mint a kötélpályák főfelügyeleti hatóságánál feljelentést.

A balesetvizsgálatokat a kerületi bányaműszaki felügyelőségek tartoznak továbbra is elvégezni.

A halálos balesetekről a sodranykötélpályák főhatóságát a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium I. Vasuti Főosztályát, a vállalatot /üzem/távíratilag értesíteni kötelesek.

Budapest, 1954. december 3.

P.H.

/:Havrán István:/
bányaműszaki főfelügyelő.
s.k.

I r á n y e l v e k

A KERÜLETI Bányaműszaki Felügyelőségek vezetői,
főmérnökei és mérnökei munkájához.

- 1./ Egyik legfontosabb feladatuk az éves szakmai és negyedévi operatív tervek jóváhagyás előtti felülvizsgálata a bányaművelés biztonságának biztosítása érdekében. A tervjóváhagyási időszakokban ez a munka a halálos balesetek vizsgálata kivételével - minden más munkát megelőző és úgy üzemezendő be, hogy határidőre feltétlenül elkészüljön.

Adminisztrációja a következő:

A kerületi bányaműszaki felügyelőség bekéri, vagy idő szűkében rövid úton átveszi a trösztől az üzemi szakmai és operatív terveket. Azokat üzemenként felülvizsgálja. Ha észrevétele nincs, a terveket láttatja és pecsétjével ellátja. Észrevétellel esetén az illető terveket nem lája el aláírásával, hanem üzemenként külön íven megteszi észrevételeit. Utóbbit 2 példányban átadja a trösztnek aláírásával és pecsétjével ellátva, 1 példányt pedig felterjeszt a Bányaműszaki Főfelügyelőségnek. Az észrevételek ügyében a tervek minisztériumi jóváhagyásakor történik döntés. A tervjóváhagyó-bizottságban a Bányaműszaki Főfelügyelőség részt vesz, arra - szükség esetén - az illetékes kerületi bányaműszaki felügyelőség képviselőjét felrendeli.

A szakmai és operatív tervek felülvizsgálatain különösen figyelemmel kell lenni az illető bányászati szaktörzsek elemi veszélyeire: Üregművelésekből származó és egyéb eredetű víz és gázveszélyre, az ezzel kapcsolatos biztonsági pillérekre és azok helyes méretezésére; a légvezetőségre szolgáló utak helyes betervezésére, figyelembe véve a bánya szükséges légellátását és a legutóbbi légmérési eredményeket; tűzveszélyre, szénporveszélyre és szagtóléges bányászathoz a légosztályok helyes méretezésére, valamint a légosztályokban foglalkoztatottak számára; a legutóbbi vágatfelmérés alapján a fenntartási és rendbehozás munkálatok helyes betervezésére /; megfelelő fenntartási műszakok biztosítására; / irányelvként véve, hogy 1955 év. december 31-ig a bányákat oly mértékben kell rendbehozni, hogy a főszállítóvágatoknak és a főlégvágatoknak legfeljebb 20 %-a tájékoztató jellegű elzárásoktól; a szénvegyen biztonságos és gazdaságos, megengedhetetlen veszteségek nélküli lefejtésére, érvényre juttatva a bányaművelésből ismert, már kikristályosodott elveket; / a bányászati, bányászati négyenél több dolgozóval telepített munkahelyek második kijárataira; az aknák, lejtőszaknák, főszállító és főlégvágatok védőpillérek helyes méretezésére; a külszíni műtárgyak védelmére szolgáló védőpillérek helyes méretezésére, stb.

- 2./ A kerületi bányaműszaki felügyelőségek vezetői, főmérnökei és bányamérnökei három hetenként két ízben 1-1 üzemenél külön-külön tartanak egyéni komplex-vizsgálatot. A komplex-vizsgálat terjedjen ki az előző pontban megadott fontos művelési kérdésekre; a legutolsó légmérési eredmények elemzésére és ellenőrzésére /; megállapítva, hogy a légmérések az előírt időközökben az előírásoknak megfelelően történtek-e, megfelelő-e a légmérési térkép az előírásoknak, megtörtént-e a munkahelyi hőmérsékletmérések, jut-e elegendő levegő a munkahelyen dolgozóknak, stb.; /; a szénporveszély elhárítására irányuló intézkedésekre; a balesetelhárítási oktatásra;

a balesetvizsgálatok megtörténteire; a körzeti bányaműszaki felügyelők intézkedései végrehajtottságára; a legutóbbi vágatfelmérések elemzésére; a szakmai és operatív terv megtartására, megállapítva a jóváhagyás nélküli eltéréseket; az ellenőrzés szempontjából fontos üzemi naplók és nyilvántartások /laknavizsgálati könyv, szállító gép naplók, földelési ellenállás mérések naplója, szagtólégvizsgálati naplók, kőporövek naplója, bányatűz és tűzgátak naplója és nyilvántartása, stb.:/ helyes vezettségére; a passzortok, vagy ácsolási utasítások jóváhagyottságára és azok ismertetésére; a tömésékelés kellő időben való elvégzésére; a robbantóanyagok tárolására, kezelésére, szállítására és elszámolására; az üzemi balesetek nyilvántartására és bejelentésére; az üzemszavarelhárító tervek meglétére, jóváhagyottságára és ismertetésére; a bányatérképek kiegészítettségére; a munkavédelmi berágházások állására; az üzemi mentőállomás ütképesességére; a főtegeződések tervezettségére; az üzemek fontosabb anyagokkal való ellátottságára; a kivetett rendbíróságok befizetésére; az üzemek műszaki káderekkel való ellátottságára, stb....

Az egyéni komplex szemle fejenként 1 - 2 napot vesz hetenként igénybe. A szemlén vegyen részt az illetékes körzeti bányaműszaki felügyelő. A szemle során a legproblematisabb bányamezőben kell helyszíni vizsgálatot tartani. A komplex-vizsgálatról részletes jegyzőkönyvet kell felvenni, melynek alapján a kerületi bányaműszaki felügyelőség a törszot felé intézkedni köteles. Az elrendelt végrehajtását az illetékes körzeti bányaműszaki felügyelők útján ellenőrizni kell, s az intézkedések végrehajtásáról a körzeti bányaműszaki felügyelőt a havi beszámolóik alkalmával be kell számoltatni.

- 3./ Az eddigi kerületi felügyelői komplex szemlék rendszerét havonta egy üzemre korlátozva fenn kell tartani. Ez a komplex vizsgálat terjedjen ki az előző pontban említettek kivül a tágabb értelemben vett munkavédelmi kérdésekre is /:fürdők, ivóvízellátás, stb.:/ Ez alkalommal a bányaműzem valamennyi bányamezejében helyszíni szemlét kell tartani a kerületi bányaműszaki felügyelőség 1-1 képviselője által. Ezen a komplex vizsgálaton feltétlenül vegyen részt a kerületi bányaműszaki felügyelőség gépészeti felügyelője és statisztikusa.
- 4./ A körzeti bányaműszaki felügyelők munkáját rendszeresen kell ellenőrizni és irányítani. Ennek érdekében a kerületi bányaműszaki felügyelőség vezetője, főmérnöke és bányamérnökei kéthetenként legalább egy körzeti bányaműszaki felügyelő munkáját tartozik felülvizsgálni. Ez a felülvizsgálat összekapcsolható a fentiekben említett komplex szemlékkel. Az ellenőrzés terjedjen ki a körzeti bányaműszaki felügyelő munkanaplójára, a nála gyűjtött és a kerületi bányaműszaki felügyelőségnek még át nem adott intézkedései alapján az intézkedések helyességére, azok helyes és félre nem érthető fogalmazására, a balesetvizsgálatok megtörténteire, a balesetvizsgálatoknál tanúsított állásfoglalásra és magatartására, a bíróságok mértékére, és indokoltságára, a munkaidő helyes kihasználására, a délutáni, éjjeli és vasárnapi szemlékre, stb. Ezt az alkalmat fel kell használni a körzeti bányaműszaki felügyelők szakmai színvonalának emelésére és az észlelt hibák kiküszöbölésére, - továbbá arra, hogy a körzeti felügyelők ismerik-e az illető üzemre a kerületi bányaműszaki felügyelőség által kiadott rendelkezéseket és azok végrehajtását ellenőrzik-e.

A végzett munkáról és tapasztalatokról a kerületi bányaműszaki felügyelőség vezetője részére rövid jelentés készítenendő, melyet a kerületi bányaműszaki felügyelőség vezetője bizalmas irattárában egyenként összegyűjteni tartozik.

Mint a fentiekből látható 1955-ben már fel kell hagyni az eddigi gyakorlattal, melyszerint a kerületi bányaműszaki felügyelőségek vezetői, főmérnökei és mérnökei túlnyomórészt oly kérdésekkel foglalkoztak /:pld. csillefogók, kézvédők, gumikesztyűk, mozgó alkatrészek burkolása, stb.:/, amelyek ellenőrzése elsősorban a körzeti bányaműszaki felügyelők feladatát kell hogy képezze. E téren arra kell fektetni a súlyt, hogy a körzeti bányaműszaki felügyelők munkáját tökéletesítsék. A kerületi bányaműszaki felügyelőség műszaki dolgozói pedig a körzeti bányaműszaki felügyelők által el nem látható, magasabb műszaki képzettséget igénylő feladatokat ellátásával foglalkozzanak. Ezt a célt szolgálják a fentiekben kiadott irányelvek.

Budapest, 1954. december 10.

/:Havrán István:/
bányaműszaki főfelügyelő .

Általános Omlasztási Szabályzat

a miskolci ker. bányaműszaki felügyelőség kerületében lévő szénbányák részére.

Általános rendelkezések.

- 1./Az omlasztás, farablás, célja a munkahelyeknek főtenyomás alóli mentesítése, a főtegondozás, továbbá a biztosítás céljából beépített anyag visszanyerése.
- 2./A már egyszer beépített ácsolatot, biztosítást, kiszelni, kirabolni, csak gyakorlott munkásokkal, felügyelő állandó felügyelete mellett szabad.
Omlasztási, farablási munka szempontjából gyakorlott munkásnak azt a vágó-dolgoszt kell tekinteni, aki legalább 6 hónapig rendszeresen fejtesben dolgozott olyan viszonyok között, amelyen jellegi fejtesben az omlasztásnál, farablásnál alkalmassá kívánják. Az omlasztási, farablási munkák felügyeletével az üzemvezető köteles az általa kiválasztott felügyeleti dolgoszt írásban megbízni. Az omlasztási, farablási munkák feletti felügyeletet gyakorló dolgoszt, az omlasztási, farablási munka időtartama alatt más munkával megbízni nem szabad, ez a dolgoszt az omlasztásban, farablásban tevékenyen nem vehet részt.
- 3./Biztosítást csak hazafelé haladva, biztos helyről, jól álló ácsolat mögül szabad kirabolni.
- 4./A már kirabolt bányatérbe bemenni tilos.
- 5./Kidöntött biztosítást és más tárgyat a már biztosítás nélkül maradt részben tartózkodva, késsel, vagy rövidnyelű csákánnyal kihúzni, vagy kibozni tilos. Ezt a munkát legalább 3 m hosszú csáklyával kell végezni.
A fák kihúzásához használt csáklyákból a szükséges mennyiséget a szerkesztésnél állandóan készenlétben kell tartani. Gondoskodni kell arról is, hogy megfelelő számú tartalék csáklya üzembiztos állapotban a dolgozók rendelkezésére álljon.
- 6./Tilos az ácsolatokat fejszével megfaragva, azok alatt tartózkodva kiverni.
A támfák völgyelt /sarolt/ részének levágásához /lefűlézéshez/ minimálisan 1.2 m hosszú vágószerszámot kell használni. Tilos a roblásra kerülő támfát darabokban kettévágni. A völgyelt részt csak beácsol helyről szabad levágni.
- 7./A felső részen levágott támfát, vagy a rajta lévő főtéft /nyvegfát/ csak farabló készlettel szabad kihúzni. A már meglasztott ácsolatfűt fejszével vagy kalapáccsal döngetni tilos.
- 8./A biztosítás minden darabjának kirablásánál a munkahelyet arra vonatkozóan kell megvizsgálni, hogy hirtelen omlás veszélye nem fenyeget-e.
- 9./Különböző szerszámokat, már kirabolt biztosítási anyagot, csilléket stb. úgy kell elhelyezni, hogy azok a menekülés útját ne akadályozzák.
- 10./Az ácsolatokat, melyeknek védelme alatt a biztosítás kirablása történik, fesszékkel kell rögzíteni, hogy azokat a kifordulástól védjük, illetve a fesszék kihullása a kőzetmozgásra figyelmen kívül.
Fesszékére csak gömbfűt szabad használni. Bordofűt vagy deszkát erre a célra használni tilos.
- 11./15 °-nál nagyobb dőlés esetén az omlasztást alulról felfelé haladva kell végezni.
Ácsolatot kirabolni 15 °-nál nagyobb lejtőjű bányaterekben csak a ker. bányaműszaki felügyelőség előzetes hozzájárulásával szabad.

- 12./ Ha a rablási és onlasztási munka alatt a kőzetnyomás oly mértékben fokozódna, hogy az ott tartózkodást veszélyessé teheti, a munkát abba kell hagyni és ezt folytatni csak akkor szabad, ha az onlás veszélye megszűnt.
- 13./ Ha a fűtő beomlási idejében nem következnek be, úgy azt mesterségesen kell elősegíteni. Az onlasztás bekövetkezéséig a fejtésben semiféle más munkát nem szabad végezni.
Ha a fűtő beomlását mesterségesen kell előidézni, az ehhez szükséges munkát csak jól biztosított helyről szabad végezni.
- 14./ Amennyiben a fedő és fekvésvonalak olyanok, hogy a fűtő onlás veszélye nélkül áthajlik és leeszen, vagy legalább részlegesen tömésfektet, az onlasztás nem kötelező.
- 15./ Onlasztási, farsáblási munkálatokhoz erős fényű akkumulátoros lámpát kell használni.

Felhagyott vágatok biztosításának kioldása, kirablása.

- 16./ Csak tökéletesen biztosított vágatokat szabad kirabolni. Ha valamely vágat biztosítása hiányos, vagy töredes, az ilyen biztosítást azonnal megszüntetni, a rablási megkezdése előtt, meg kell erősíteni, ideiglenes jellegű biztosítással.
- 17./ A vágatkeresztelés biztosításának eltávolításánál, a járomácsolat kirablása előtt, a fűtegerendákat középtámfával kell ideiglenesen megerősíteni. Átfutó keresztelésben a fűtegerendákat nem középtámfával, hanem a két járomagerenda közelében egy-egy támfával kell megerősíteni.
A vágatkeresztelések kirablásával megbízott dolgozókat és káposok használatára kötelezni kell.
- 18./ A kirablás felügyeletével megbízott dolgozó kötelessége a kirablás műveletéhez szükséges szerzőkorról és egyéb eszközökről /plá. ácskapocs stb/ gondoskodni.

Keskenyhomlokú fejtések biztosításának kirablása.

- 19./ A fejtés kirablása előtt a biztosítást végig támfákkal kell megerősíteni.
- 19./ A felső végén levágott /lefűlélt/ támfákat csak hosszanyellu ütőkossal szabad hátrafelé kiűtni.
- 20./ A fejtést a lefűlélés előtt kell a támfák felső részére erősíteni. Ha az oszlop kidőnése előtt a fűtefát ki lehet húzni, akkor a támfákat csak csáklyával szabad kihúzni.
- 21./ Ha a kirabolandó fejtést onlás veszélye fenyegeti, a rablást megkezdni, vagy folytatni nem szabad.

Száleshomlokú fejtések biztosításának kioldása, kirablása.

- 22./ Kirabolható a frontfejtés lengyelkötésű rendszerű oszlopok, továbbá a szekrényű oszlopok /kalitkák/, valamint a lég- és szállítóvágatok biztosítása.
- 23./ A rendszerű, lengyelkötésű oszlopok kirablása a keskenyhomlokú fejtésekre vonatkozó szabály szerint történhet. Ha a kirablás veszélyesnek látszik, azt kerülni kell. Ilyenkor az onlasztást robbantással

kell elősegíteni.

- 24./Acéltámasz biztosítást a fűrésztém kihasználása előtt kell eltávolítani. Emellett a munkánál is kötelező a fűrésztém használata.
- 25./A szekrényácsolat kirablása történhet kúszólécek kioldással, szikiveréssel, fűrésztém robbantással és töredékre, vagy laza anyagra rakott szekrényácsolat esetén kioldással.
- 26./Délmenti frontfejtés esetén a rablást alulról felfelé szabad végezni. Északmenti /délészaki/ frontfejtés esetén a rablást vagy kúszólécek kioldásával a szilik felé haladva kell végezni, vagy folyamatosan az egyik szilik felé a másik felé. Kétszárnyú, azaz ikerfrontban az egyes szárnyakra az előbbieket mérvadékok. Egyszerre történő kirablás esetén a rablást a közbeeső szállítóvízvezeték felől kell elvégezni.
- 27./A munkahelyi szállítóberendezést a rablás megkezdése előtt kell átszerezni.
- 28./Egyszerű szekrényácsolatnál a szekrényácsolat oldása akkor kezdhető meg, ha az új utcában előbb két szekrényácsolatot a kioldandó előtt már beépítették. A további szekrényácsolat egyenkénti kirablása és átépítése az új utcában az előbbieken meghatározott irányban folyamatosan végezendő. Kétszárnyú szekrényácsolatnál, középtől kifelé haladó emelés esetén oldásként egy-egy szekrényácsolatot szabad oldani és átépíteni. Egyirányú haladáskor csak egy ácsolatot kell mindig előre hozni.
- 29./Tilos több szekrényácsolatot egyszerre kioldani és kirabolni. Ugyanez vonatkozik szekrényácsolatok robbantással, vagy kioldással való kirablása eseteire is.

Miskolc, 1955. január 24.-én.

A ker. bányaművelési felügyelő:

/Soper István/

91.

1024/1955. (II. 20.) MT határozat

az Országos Földtani Főigazgatóság felállításáról

1. A Minisztertanács elrendeli, hogy a Szénbányászati Minisztérium keretében működő Földtani Igazgatóságot 1955. évi február hó 1. hatállyal az ásványi nyersanyagkutatás egységes, tervszerű irányítása és perspektivikus fejlesztése érdekében önálló Országos Földtani Főigazgatósággá (továbbiakban: Főigazgatóság) kell szervezni.

2. A Főigazgatóság feladatköre a következő:

a) Az Országos Tervhivatallal együtt kidolgozza és a Minisztertanács elé terjeszti az országos földtani kutatás perspektivikus és éves terveit.

b) Egyeztetni az összes minisztériumok földtani kutatásait és fontossági sorrendet állapít meg a kutatások keresztülvitelében.

c) Ellenőrzi a kutatási terv végrehajtását; gondoskodik az összes kutatási anyag feldolgozásáról.

d) Javaslatot tesz a Minisztertanácsnak az ásványanyagok feltárására, felhasználására és megmunkálására vonatkozó technológia kidolgoztatásáról.

e) Közreműködik a minisztériumok iparági földtani szolgálatainak megszervezésében, a különböző minisztériumok ezirányú tevékenységét egybehangolja és elvileg irányítja.

f) Végzi az ásványi nyersanyagok készletbecslését. Ellenőrzi, jóváhagyja és nyilvántartja a készletbecsléseket.

Ellátja az ország összes készletszámítási földtani anyagának megőrzését, a különböző helyeken lévő földtani dokumentációs anyag összegyűjtését, rendszerezését, valamint értékelését.

g) Irányítja és ellenőrzi a fűrésztém kutatómunkát mélyfűrésztém vállalatain keresztül. Ezzel kapcsolatban feladatai a következők:

1. Új területek és előfordulások felderítése, azok előzetes és részletes megkutatása új bányák és külfejtések tervezése érdekében.

2. Azoknak a földtani és hidrogeológiai felvételeknek elvégzése az ország egész területén, amelyek biztosítják a célszerű bányatervezés és a földtani kutató munka irányításához szükséges térképek összeállítását.

3. A működő és épülő bányák, valamint a külfejtések területének utólagos részletes megkutatása.

h) Biztosítja a kutatási és fúrási felszerelések, valamint berendezések gazdaságos kihasználását.

i) Közvetlenül irányítja az Állami Földtani Intézetet és az Eötvös Lóránd Geofizikai Intézetet, melyek ipari kutató intézetek.

A két intézet feladatkörét a Főigazgatóság 1955. június 30-ig állapítsa meg.

3. A Főigazgatóság felett a közvetlen felügyelete a Minisztertanács gyakorolja.

4. A Főigazgatóság irányításának ellátására a vezető mellé két helyettest (főmérnököt és főgeológust) kell állítani.

A Főigazgatóság vezetőjét és helyetteseit a Minisztertanács, a Főigazgatóság többi dolgozóját, pedig a Főigazgatóság vezetője nevezi ki.

5. A Minisztertanács a Főigazgatóság szervezetét a következők szerint állapítja meg:

A főigazgató és a két helyettes felügyelete alá a Főigazgatóság alábbi szervei tartoznak:

Titkárság.

Könyvelőség

Személyzeti osztály

Anyagellátási csoport

Gondnokság

Termelési osztály

Energomechanika

Bér- és munkaügyi csoport.

Terv- és statisztikai osztály

Földtani osztály

Vízföldtani osztály

Bizottsági osztály.

6. A Főigazgatóság vezetője munkájának támogatására műszaki tanácsot kell szervezni. A műszaki tanács tagjait a Főigazgatóság vezetőjének javaslatára a Minisztertanács nevezi ki.

7. A népgazdaság 1955. évi költségvetésében a Főigazgatóság költségvetését önálló fejezetként kell megtervezni.

8. Jelen határozat rendelkezéseit 1955. évi február hó 1-től kell alkalmazni.

92.

1025/1955. (II. 20.) MT határozat

az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség felállításáról

1. A Minisztertanács elrendeli, hogy a Szénbányászati Minisztérium keretében működő Bányaműszaki Főfelügyelőséget 1955. február 1-i hatállyal a Minisztertanács felügyelete alatt működő Országos Bányaműszaki Főfelügyelőséggé kell átszervezni.

2. Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség feladatköre a bányászatban (szén, érc, bauxit, ásvány, kőolaj, földgáz és kőbányászatban, valamint a mélyfúrásoknál) foglalkoztatott dolgozók biztonsága, a bányamunka üzemzavar-mentes és biztonságos vitele, továbbá a hasznosítható ásványvagyon veszteségmentes kitermelése feletti felügyelet, valamint az ipari robbanóanyagok előállítás, forgalma és felhasználása tárgyában hozott 162/1951. (VIII. 28.) MT rendelettel a volt Nehézipari Minisztérium hatáskörébe utalt jogok és feladatok ellátása.

3. Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség feladatait vidéki székhelyeken működő kerületi bányaműszaki felügyelőségek mint I. fokú bányaműszaki hatóságok útján látja el.

4. Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség vezetőjét és helyettesét a Minisztertanács nevezi ki.

Számunk: 15.519/55 ...	ORSZÁGOS Bányaműszaki FŐFELÜGYELŐSÉG	Számuk:
Előadó: Tócsy		Előadójuk:
és telefonszáma:	SZÉN-Bányászati MINISZTERIUM	Melléklet:
Tárgy:	BUDAPEST, V., MARKÓ-UTCA 16 Telefon: 114-250, 115-400, 125-370, 314-300	
	Ker. Bányaműszaki Felügyelőség	
	MISKOLC	

T á r g y : Gázfejlesztő Részülékek engedélyezése és vizsgálata.

Artesitem a Felügyelőséget, hogy az MNOSz 6293. szabvány értelmében a bányatörvény hatálya alá tartozó üzemeknél az acetilén gázfejlesztő készülékek első ízbeni használati engedélyezését a Magyar Szabványügyi Hivatal eszközli. /MNOSz 6293. 7.1 pont/.

Az MNOSz 6293. szabvány 7.5 és 7.6 pontjában előirt vizsgálatokat a vállalat kérelmére a Ker. Bányaműszaki Felügyelőség végzi az MNOSz 6294 - 6298 előírása szerint, a gépészeti felügyelő útján.

A fenti szabványban előirt hitelesítő bélyegző beszerzése iránt intézkedem.

Budapest, 1955. április 6.

/: Havrán István: /
bányaműszaki főfelügyelő

52772 Közlekedési Nyomda x

Szénbányászati Minisztérium.

54707/1955.

A Nehézipari Minisztérium Szénbányászati Igazgatósága és Bányaműszaki Főfelügyelőség által kiadott, a bányaterek állapotának időszaki ellenőrzésére vonatkozó 556.342 /1954. május 7/ számú végrehajtási utasítás módosítása és kiegészítése.

1./ A hivatkozott végrehajtási utasítás 4./ pontjának c/ és d/ bekezdése az alábbiak szerint módosul és az e/ bekezdéssel bővül:

c/ Az a./ pont alatti méreteken kívül minden szelvényben meg kell mérni a csille, mozdony vagy szalag úrszelvényének legkiállóbb széle magasságában a vágat szélességét. Az így kapott eredményt, amely a biztonsági szempontból figyelembe jövő szelvény szélességnek felel meg, a munkanapló 9. számú oszlopába kell bejegyezni.

d/ Minden szelvény szakaszon meg kell állapítani, hogy milyen hosszúságban vizes a vágat talpa és az eredményt a napló 13. számú oszlopába kell bejegyezni.

e/ Oly esetben, ha a vágat biztonsági szempontból figyelembe jövő szélessége a 8./ pontban meghatározott tűrt szélességnek megfelel, de a szállító berendezések legkiállóbb szélétől a vágat oldaláig mért valamely távolság nem megfelelő /: amelyen azonban a vágány áthelyezésével javítani lehet:/ a szükséges vágányáthelyezési hosszúságot a 12. számú oszlopba kell bejegyezni.

2./ A végrehajtási utasítás 7./ pontja az alábbiak szerint módosul:

A jegyzőkönyvben az adott vágatnál az egyes szelvénytáblák közötti vágatszakaszokat a munkanaplóban szereplő szelvény méretek alapján, személy- és üzembiztonság szempontjából megfelelően csoportosítani kell, megadva azok összhosszuságát.

A jegyzőkönyv 9-es oszlopába a vágatszakaszok összhosszuságát kell bejegyezni, amelyek magassága kisebb a 8./ pontban meghatározott tűrt méreteknél, a 10-es számú oszlopba a tűrt szelvény területénél kisebb, a 11-es számú

oszlopba pedig a biztonsági szempontból tört minimális szélességnél kisebb szélességű vágatszszakaszok összhosszuságát kell bejegyezni.

A jegyzőkönyv 12-es oszlopába a személy- és üzembiztonság szempontjából nem megfelelő vágatszszakaszok összhosszuságát kell bejegyezni, amely érték azonban nem feltétlenül egyező a 9, 10 és 11.sz. oszlopokban feljegyzett számok összegével. Előfordulhat ugyanis, hogy valamely vágatszszakaszban a tört méretek közül több méret sem megfelelő, viszont a 12-es oszlopban a vágatszszakasz csak egyszer vehető számításba.

A 13-as számú oszlopba a biztonság szempontjából nem megfelelő vágatok összhosszuságának százalékos aránya kerül a felmérés alá vont vágat teljes hosszúságához viszonyítva.

3./ A végrehajtási utasítás 8./ pontja az alábbiak szerint módosul:

A műszaki technológiai előírásnak megfelelő szabad szelvény nagyságát és magasságát, valamint személy és üzembiztonság szempontjából tört szelvényméreteket az illetékes Kerületi Bányaműszaki Felügyelőséggel egyetértésben, a tröszt főmérnöke állapítja meg, az alábbi biztonsági távolságok, szelvényméretek és szelvényterületek figyelembevételével:

Főszállító és főlégvágatok tört szelvényterülete, fa és fémbiztosítás esetében 4.5 m², falazatnál 4.0 m², magasságuk pedig 1.8 m.

Légvágat, osztóvágat, bányamezei szállítóvágat, sikló, ereszek tört szelvényterülete 3.7 m², magassága 1.8 m.
Guritók, feltörések, légáttörések, járó-osztályának tört szelvényterülete 1.0 m², magassága 1.0 m.

Felsővezetékes mozdonyszállítás esetében, ha a vágat rendszeres közlekedésre is szolgál, a tört magasságot az ABBBSz. 479.§-a valamint a vonatkozó MNOSz 1611 előírása szerint kell megállapítani, azonban 2 m-nél kisebb nem lehet.

Rendszeres közlekedésre nem szolgáló szalagvágatok és légvágatok tört magassága 1.65 m.

Rendszeres közlekedésre szolgáló szállítórágatokban a csille, mozdony vagy szalag úrszelvényének legkiállóbb szélétől az oldalbiztosításig 0.7 m távolságnak kell meg- lennie a járás biztonsága céljából. A vágat másik oldalán ez a távolság fa vagy fémbiztosításnál legalább 0.25 m, fa- lazatnál 0.2 m legyen.

Kettős vágányú vágatokban a vágányok tengelyeinek olyan távolságban kell lennie, hogy a szállítóberendezés /:moz - dony, csille:/ legkiállóbb széle között 0.2 m távolság le- gyen.

Ha a rendszeres közlekedésre szolgáló szállítórágatnál a járás céljából szükséges 0.7 m távolság nincsen meg, akkor 25 m-ként buvófülkéket kell létesíteni. A buvófülke szé - lessége 1.2 m, mélysége 0.7 m, magassága pedig a vágat ma - gasságával egyenlő. Buvófülkék megléte esetén a szállító - berendezés legkiállóbb széle és az oldal biztosítása között - mindkét oldalon - legalább 25 cm ill. falazat esetén 20 cm szabad távolságnak kell lennie.

Rakodóknál a szállítóberendezés legkiállóbb pontjától a vágat mindkét oldalán 0.7 m széles távolságnak kell lennie az oldal biztosításáig.

Vonatokban történő szerélyszállításnál a bányabeli beszálló helyen a szerelvény teljes hosszúságában mozdony ill. a szerélyszállítókoszi legkiállóbb pontja és a vágat oldal - biztosítása között legalább 1 m széles szabad távolságnak kell lennie a biztonságos beszállás céljából.

4./ A végrehajtási utasítás 9./ pontja az alábbiak szerint módosul: Szerény és üzembiztonság szempontjából nem megfelelőnek azt a vágatszakaszt kell tekinteni, amelynek belső mére - tai kisebbek a rendeltetésszerű követelményeknél, illetve a fentiek szerint megállapított tűrt méreteknél.

5./ A végrehajtási utasítás 13./ pontja az alábbiak szerint mó - dosul:

A trüszet bányanérési osztályra köteles elkészíteni a bányá - üzemekből beérkezett jegyzőkönyvek alapján az illető trüszet -

re vonatkozó összesítő kimutatást. Erre a célra a 3-as szá-
mu melléklet szerinti jegyzőkönyv-mintát kell felhasználni.
Az egyes vágatfajtákra vonatkozó adatok bejegyzése után
azokat összesíteni kell /trösztí összesítés/. A tröszt ösz-
sesítő jegyzőkönyvet, a tröszt főmérnöke, a tröszt főbánya-
mérője és a Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség vezetője ir-
ja alá.

6./ A végrehajtási utasítás 15./ pontja az alábbiak szerint mó-
dosul:

A bányaterek állapotának felmérését három havonként a nap-
tári negyedévet követő hó /január, április, július, október/
utolsó két hetében kell elvégezni. A bányaudzen vezetője a
felmérés hónapját követő hó /február, május, augusztus, no-
vember/ 10-ikéig tartozik megküldeni a jegyzőkönyvet a
tröszt bányamérési osztálynak, a tröszt főmérnöke pedig a
trösztí összesítő egy-egy példányát ugyanezen hónap 20-ra
köteles felterjesztetni az Országos Bányaműszaki Főfelügyelősé-
gnek, valamint a Szénbányászati Főosztálynak.

7./ Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség az ÁBBESz-nek a jelen
utasítás 3. pontjában foglaltakkal ellenkező vagy attól el-
térő rendelkezéseit egyidejűleg hatályon kívül helyezi.

Budapest, 1955. április 18.

Havrán István s.k.
az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség
vezetője

Kocsis Lajos s.k.
a Szénbányászati Miniszter
első helyettese

A kiadmány hitelével:
Budapest, 1955. május 3.

/Jászai Jenőné./

A KERÜLETI Bányászati Felügyelőségek
ÜGYIRATÉLÉSI ÉS ÜGYINTÉZÉSI RENDJE.

I. Kezelésben /állomított nem képes/ Ügyiratok kezelése és inté-
zése.

- 1./ A postával beérkező vagy kézbesített postát a kerületi bányászati felügyelőség elnöke pontja fel és iktatás nélkül beadja mindkettőre és az elnökök kijelölésére /szignálásra/ a kerületi bányászati felügyelőség vezetőjének, vagy annak hivatalos távolléte esetén vagy elfoglaltsága esetén helyettesének.
- 2./ A kiszignált és minősített Ügyiratokat a kerületi bányászati felügyelőség iradakezelője beiktatja az iktatókönyvbe, bejegyzi az elnökök nevét és intézkedik azoknak a kijelölt elnökökhöz való kézbesítéséről.

Az iktatás iktatóbélyegzővel történik. Az Ügyirat - az iktatóbélyegző lenyomatának megfelelő rovatában - fel kell tüntetni az Ügyirat iktatókönyvbeni iktatási számát, az iktatás dátumát és az Ügyirat mellékleteinek számát.

Az iktatókönyvbe be kell vezetni az iktatási számnak megfelelő rovatokba a beküldő hatóság, hivatal, stb. nevét, iktatási számát, valamint az Ügyirat keltét, továbbá az Ügyirat mellékleteinek számát és az iktatmány helyesen megállapított tárgyát. Azt hogy az iktatmányban mi a tárgya, az iktatást végző állapítja meg. A kerületi bányászati felügyelőség saját kezdeményezésű /előzetes nélküli/ kiadmányait /feljegyzéseit/ minden esetben iktatni kell, ily esetekben a beküldő fél rovatába "hivatalból" szót kell írni.

Az iktatókönyvbe az iktatmány tárgya c. rovatba a tárgy alatti legelső soron be kell írni az iktatmány legutolsó előiratának iktatási számát. Ugyanent fel kell jegyezni az iktatmányra is az iktatóbélyegző lenyomata alatt. Ugyanakkor a legutolsó előzetes iktatási számánál fel kell jegyezni az utóbb iktatott iktatmány /utóirat/ számát /az a művelet az Ügyiratok kapcsolása/.

Az iktatmány valamennyi melléklete bal vagy jobb alsó sarkába, vagy annak hátlapján fel kell jegyezni az iktatmány iktató számát. Ha több melléklet esetében a mellékleteket és az iktatmányt gumtapoccsal, vagy gombostűvel összekötni nem szabad, hanem szétválasztás ellen borítékolni kell, vagy szinnyel tartósan összekötni. Ez esetben az iktatószámot nem kell feljegyezni a melléklet valamennyi példányán, hanem csak a legfelsőn. /Borítékolásra megfelelő nagyságu használt boríték felhasználható/.

- 3./ A beiktatott Ügyiratokat a kezelő felszereli az előzetesekkel és gondoskodik azoknak az ügyintézőkhöz való kézbesítéséről.

Az iktatmányban az előzetesekkel való szerelése alkalmával a legutolsó előiratra fel kell jegyezni a szerelendő Ügyirat iktatási számát az iktatási bélyegző lenyomata alatt. Kapcsolatlan és szereletlen Ügyiratokat az ügyintézőknek kézbesíteni nem szabad.

- 4./ Az ügyintézők a kézbesítő könyvben sajátkezű aláírással igazolják az Ügyiratok átvételét.

Az ügyintézők az "azonnal" jelölésre, valamint a határidővel megjelölt ügyeket tartoznak 24 órán belül, illetve a megadott határidőre elintézni, az egyéb ügyeket pedig ha helyszíni eljárást nem igényel, 8 napon, egyébként pedig 14 napon belül. Amennyiben fenti határidők megtartása bármilyen okból nem lehetséges, azt kötelesek a kerületi bányászati felügyelőség vezetőjének bejelenteni. Az ügyintézők a részükre elintézésre kiadott ügyiratokról és azok elintézésének időpontjáról munkanaplót kötelesek vezetni.

Az elintézés az előadói iven, vagy magán az ügyiraton történik. Az előadói iven, illetve az ügyiraton fel kell tüntetni a postázásra és a nyilvántartásra vonatkozó, vagy a kezelő részére az ügyintézésrel kapcsolatos egyéb utasításokat is. Így pl.: az általános elvi jelentőségű intézkedések és körlevelek házi példányát az érdekelt ügyintézőkkel láttatni kell.

- 5./ Az ügyintézők gyorsírásba mondott, vagy kézzel írt referátumait a kezelő az ügyintézők által megadott példányszámban leírja és az ügyintéző által történt egyeztetés után az ügyirattal együtt kiadmányozásra beadja a kerületi bányászati felügyelőség vezetőjének.
- 6./ A Kerületi bányászati felügyelőség vezetője által aláírt kiadmányokat a kezelő ellátja körbilyegzővel és a kapcsolatos ügyiratokat az iktatókönyvben kivezeti.

A kivetés a következőképpen történik :

- a/ Ha az ügy érdemleges elintézését nem kívánt, az iktatóba feljegyzendő a "tudomásul" szó,
- b/ érdemleges intézkedés esetén az iktatókönyvbe feljegyzendők a kimenő okmányok címzetei.

Mindkét esetben feljegyzendő a kiadmányozás dátuma és I /irattában/ betűvel kell jelezni azt, hogy az ügyirat az irattárba került. További intézkedést igénylő /folyamatban lévő/ ügyiratokat - kivetés után - nyilvántartására és a szükséges további intézkedések megtételére vissza kell kézbesíteni az ügyintézőknek. Az iktatókönyvbe ezt a ny.t. bejegyzéssel kell jegyezni. /Azt, hogy valamely ügyirat végleges elintézését még nem nyert, az illetékes ügyintéző köteles az ügyiraton színes ceruzával megjelölni ny.t. jelszéllel és határidő megjelöléssel/. Az ügyiratoknak az irattárba való végleges elhelyezése esetén az ny.t. bejegyzést át kell húzni és I betűt kell bejegyezni.

- 7./ A kezelő a véglegesen elintézett ügyiratot elhelyezi az irattárban a legutolsó iktatási számnak megfelelő helyen. A szerelt és összekapcsolt ügyiratokat színnel átkötve legutolsó /legújabb/ iktatási számnak megfelelő helyen együtt kell irattárba helyezni.
- 8./ A kiadmányokat és mellékleteiket az irodakezelő borítékolja és bevezeti a postakönyvbe, illetve a kézbesítőkönyvbe. Valamennyi kézbesítőkönyv és a postakönyv kezeléséért és helyes vezetőségéért a kezelő felelős.
- 9./ A kerületi bányászati felügyelőség vezetője által aláírás nélkül visszaadott kiadmánytervezeteket és a kapcsolatos ügyiratokat vissza kell kézbesíteni a kijelölt ügyintézőnek.
- 10./ A kezelő az iktatókönyvek alapján tárgymutatót vezet az iktatott ügydarabokról a beadók és alábbiakban megjelölt külön esetekben az iktatóanyag tárgya szerint. A tárgymutató vezetése egy hétnél hosszabb időre el nem maradhat.

- A tárgymutató vezetéseénél az alábbiakat kell szem előtt tartani:
- a/ A "hivatalból"-i Ügyiratokat, valamint a kerületi bányaműszaki felügyelőségek Ügyintézési jelentéseit a hivatalból címző alatt a H betűnél kell tárgymutatóni.
 - b/ a tárgymutatóban az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség, kerületi bányaműszaki felügyelőségekhez tartozó üzemek, vállalatok és üzemek, az Sz.T.K. illetékes alkapitánya, a megyei, városi, járási pártbizottságok, a megyei, törzsi szakosztályokat, a megyei, városi, járási, községi tanácsok részére a megfelelő kezdőbetűnél külön címző alatt kell tárgymutatóni.
 - c/ A kerületi bányaműszaki felügyelőségek által kivisszált bejelentéseket "baleset" címző alatt külön is tárgymutatóni kell a sérültek /elhaltak/ nevének és az üzemnek megjelölésével.
 - d/ Ugyanazon beadótól érkező azonos tárgyú Ügyiratokat csak egyszer kell tárgymutatóni, de ugyanazon bejegyzésnél fel kell jegyezni a kapcsolódó későbbi Ügyiratok iktató számát.
 - e/ Év végén a tárgymutatót be kell küldni és a következő évre új tárgymutatót és új iktatókönyvet kell felkészíteni.

II. Bizalmas Ügyiratok kezelése és intézése.

- 1./ A kerületi bányaműszaki felügyelőség vezetője által "bizalmas" jelöléssel megjelölt Ügyiratok kezelése és Ügyintézése az I. pontban foglaltaknak megfelelően történik azszal a különbséggel, hogy ily Ügyiratokat az irattárból betekintésre kiadni csak az eredeti előadóknak, vagy a vezető által esetenként külön megjelölt személynek /Ügyintézőnek/ szabad.

Fentiek megtartásáért a kerületi bányaműszaki felügyelőség előadója és iratkezelője felelős.

- 2./ A bizalmasnak kijelölt Ügyiratok tartalma minden esetben hivatali titkot képez, melynek büntetőjogi védelmére a Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1951. évi 21.sz. tvr. érvényes.

III. Szigorúan titkos Ügyiratok kezelése és Ügyintézése.

- 1./ A minősítés rendje.

A kerületi bányaműszaki felügyelőséghez beérkező és onnan kimenő Ügyiratokat a kerületi bányaműszaki felügyelőség vezetője és helyettese minősíti az 1951. évi 21. sz. törvényerejű rendelet, illetve a 9/1955.sz. /II.16./ MT.sz. rendelet rendelkezéseinek megfelelően. Államtitkot tartalmazó Ügyiratok minősítésének tényét a minősítő kelettel ellátott aláírással igazolja. Az államtitkot tartalmazó irat minősítésének jela: "Szigorúan titkos".

A kerületi bányaműszaki felügyelőség vezetőjének és helyettesének mint minősítőnek a hatáskörébe tartozik az iratok minősítésén kívül:

- a/ A nyilvánosság tétele, vagy más ok miatt államtitoknak nem tekinthető adatot tartalmazó iratok visszaminősítése,
- b/ az államtitkot tartalmazó iratok kislejtésének a megállapítása.

2./ Betekintésre jogosultak.

Statisztikai adatokra vonatkozóan a kerületi bányaműszaki felügye-
lőség beosztott mérnökei és technikusai - a körzeti felügyelők kivé-
telével - és a statisztikák vezetésével megbízott előadó.

Hadiipari vállalatok és az illetékes miniszter által kijelölt, ka-
tonai jellegű szállításokat vagy szolgáltatásokat végző vállalatok
tekintetében az előadóként kijelölt mérnök vagy technikus.

Egyéb ügyekben betekintési joga csak a kerületi bányaműszaki felü-
gyelőség vezetőjének és helyettesének van.

3./ A titkos ügyvitel rendje.

a/ A szigorúan titkosnak minősített ügyiratokat a kerületi bányamű-
szaki felügyelőség előadója iktatja, keseli, postázza, kézbesíti,
nyilvántartja, kivzeti és irattározza az I. pontban megadott mó-
don az alábbi eltérésekkel:

1./ A kerületi bányaműszaki felügyelőséghez érkező névre szóló
"szigorúan titkos", "saját kezű felbontásra" jelzésű levele-
ket csak a címzett bonthatja fel, vagy annak távollétében az
általja megbízott, betekintésre jogosult személy. Ezeket a
leveleket heriteken kell iktatni. Az iktatószámot a címzett
köteles az iratba rávezetni.

2./ A szigorúan titkos iratok részére külön iktatókönyvet, tárgy-
mutatót, kézbesítőkönyvet és nyilvántartást kell felfektetni.
Az ily ügyiratokat pedig külön páncélszekrényben, vagy a ker-
ületi bányaműszaki felügyelőség vezetője páncélszekrényének elkü-
lönített rekeszében kell irattározni. Utóbbi esetben a páncé-
lszekrény kulcsait a ker.f.-ség vezetője és előadója kezel-
heti.

Államtitkot nem tartalmazó, tehát szigorúan titkossá nem mi-
nősített iratokat a titkos irattárban elhelyezni szigorúan
tilos.

3./ A szigorúan titkossá minősített ügyiratokat az ügyintézőknek
munkahelyén bevezetni nem szabad.

4./ Szigorúan titkossá minősített ügyekben leírói munkát a ker.
f.-ség előadója v. az ügyintéző végeshet.

b./ A szigorúan titkossá minősített ügyiratokat a kijelölt ügyintéző
még a kézbesítés napján tartoznak elintézni, vagy amennyiben ez
nem lehetséges, a kiadott ügyiratokat a munkaidő lejártá előtt
szájtkezéllag vissza kell szolgáltatni a ker. f.-ség előadójának.
Ily iratokat a munkahely hosszabb időre való elhagyása esetén is
vissza kell szolgáltatni. Szigorúan titkossá minősített iratokat
a munkahelyről kivinni csak a minősítő előzetes írásbeli engedé-
lyével, az általa megadott időre szabad. Az írásbeli engedélyt
a titkos irattárban az illető ügyirat száma alatt meg kell őrizni

c./ Szigorúan titkossá minősített /államtitkot tartalmazó/ iratot és
dokumentációt csak a minősítő által megadott legesélyesebb
példányszámban szabad legépelni.

d/ Szigorúan titkos iratok diktálása esetén a diktáló és a leíró
egyenként felelős a titkosság biztosításáért.

e./ Államtitkot képező /szigorúan titkos/ adatot távbesszélőn, távirón
vagy géptávirón rejtjelzés nélkül közölni tilos.

f./ Szigorúan titkos /államtitkot tartalmazó/ iratot postán további-

tani tilos. A kerületi bányászati felügyelőségek a szigoruan titkos iratokat a legközelebbi szénbányászati trüsztt TUK-s útján kötelesek továbbítani, vagy pedig külön futárral.

Szigoruan titkos iratokat a futárként /kézbesítőként/ megbízott közhasználatu közúti járművön vagy gyalog csak abban az esetben vihet magával, ha vele kijelölt kísérője van. Személygépkocsain történő közlekedés esetén a gépkocsivezető egyben kísérő is lehet.

4./ Szigoruan titkos /államtitkot tartalmazó/ ügyiratok selejtezése és megsemmisítése.

a./ Államtitkot tartalmazó /szigoruan titkos/ iratokat a selejtezési határidő airteltével a ker. f.-ség vezetője által írásban kijelölt selejtezési bizottság bírálja felül a selejtezésre vonatkozó érvényes jogszabályok szerint. A kijelölésről szóló írásbeli utasítást iktatni kell és azt kiselejtezni nem szabad.

b./ Az iratokat a levéltárnak való átadás, vagy megsemmisítés előtt /iktatószám és megnevezésük szerint/ kimutatás szerint jegyzőkönyvesni kell. A jegyzőkönyvet a ker. f.-ség előadója, valamint a jelenlévő minősítő vagy megbízottja írja alá. A kiselejtezésről felvett jegyzőkönyvet be kell iktatni és azt kiselejtezni tilos. A kiselejtés, vagy megsemmisítés tényét nyilvántartásba fel kell jegyezni, e célra külön nyilvántartást kell felfektetni.

5./ Mindenki, aki államtitkot tartalmazó /szigoruan titkosá minősített/ iratot készít, minősít, leír, kezel, kézbesít vagy ilyen iratba betekint, személyében felelős a tudomásra jutott államtitok megőrzéséért.

Az államtitok büntetőjogi védelmére a Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1951. évi 21.sz. törvényerejű rendelete érvényes.

IV. A kerületi bányászati felügyelőségek hivatalos ügyintézésével kapcsolatos államtitkok köre.

1./ A hadiipari vállalatok és - szemnyiban katonai jellegű rendeléseknek tesznek eleget az illetékes miniszter kijelölése alapján - más iparvállalatok elhelyezése, felszerelése, pénzügyi és ipari tervai, állapota, termelési képessége, létszámhelyzete, nomenklaturája és termelési kapacitásáról szóló adatok /a kijelölésről esetenként történik intézkedés/.

2./ Az egész ipar és annak egyes ágai, tehát az egyes bányászati iparágak halványtőre, termelésére, kapacitására vonatkozó országos összesítő adatok és tervek, így az összesített iparági üzemi balsetti statisztikai adatok.

3./ A minisztertanács által kinevelt vállalatok anyagi ellátottságára, termelésére, beruházására, kapacitására, műszaki be rendezésére, valamint ipari- és pénzügyi terveinek vonatkozó összesített adatok. /A kijelölés esetenként történik intézkedés/

4./ Az érvénytelen készletekről, valamint ritka és ritka fémek feltárásának lehetőségéről szóló adatok.

5./ A nem katonai jellegű találmányok, felfedezések, technikai tökéletesítések, valamint a népgazdaság szempontjából jelentős kutató és kísérleti munkákra vonatkozó adatok, azok végleges befejezéséig, ill tve az illetékes miniszter döntéséig

- 6./ A Magyar Népköztársaság külföldi államokkal folytatott tárgyalásairól, kapcsolatairól, megállapodásairól, valamint a külpolitika és külkereskedelem terén tett intézkedéseiről szóló adatok.
- 7./ Törvénytervezetek, elnöki tanácsai és minisztertanácsi előterjesztések, a törvények, rendeletek, illetve határozatok nyilvános megjelenséig.
- 8./ Minden egyéb ügy, mely a 9/1955/II.15/Mt.sz. rendelet szerinti államtitoknak minősíthető.

VI. Záró rendelkezés.

Uj munkacserét addig munkába állítani nem szabad, amíg a jelen ügykezelési szabályzatot meg nem ismerte és azt aláírásával nem igazolta. Az ismertetés megtörténtét a dolgozók aláírásukkal kötelesek igazolni a ker.f.-ség vezetője által a célra feltekertett nyilvántartásban.

Budapest, 1955. április 30.

Havasi István s.k.

az Országos Bányászati Közfelügyelőség vezetője

Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség

363/1956.C.B.F. sz. utasítása

a bányászati üzemeknél egyes villamos és gépi berendezések, valamint egyes létesítmények alkalmazásának bányahatósági engedélyhez kötése tárgyában.

Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség a 41/1955./VII.21./ M.T. sz. rendelet 1.§. f./ pontjában foglalt hatáskörénél fogva a szén-, érc-, ásvány-, bauxit-, tőzeg-, kőolaj- és földgáz-bányászati, valamint a földalatti, vagy robbantással művelt kő-, kavics-, homok- és agyag-bányászati, továbbá a mélyfúróipari üzemeknél /vállalatoknál, trösztöknél/ és azok segédüzemeinél /a továbbiakban: bányászati üzemek/ egyes villamos és gépi berendezések /készülékek/, valamint egyes létesítmények /a továbbiakban: bányászati berendezések/ alkalmazását az alábbiakban szabályozza:

1./ A bányászati üzemeknél 1957. évi január hó 1-től csak az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség által engedélyezett típusu bányászati berendezést szabad alkalmazni, illetve használatban tartani. Ez alól kivételt képeznek a 2./ pont alatt fel nem sorolt külszíni villamos és gépi berendezések, valamint a bányászati használatra szabványosított nem sujtólégbiztos villamos és gépi berendezések.

A típus engedély iránti kérelmet az iparágilag illetékes szakminisztériumon keresztül az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőségnek kell 2 példányban előterjeszteni, melyhez 2-2 példányban csatolni kell a villamos, illetve gépi berendezés műszaki leírását és rajzait, sujtólégbiztos berendezés esetében pedig valamely hazai, vagy elismert külföldi vizsgáló állomás sujtólégbiztossági bizonylatát /szakvéleményét/.

2./ Az alábbi bányászati berendezések csak az illetékes Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség előzetes /építési/ engedélyével létesíthetők és előzetes használati /üzem-/ engedélyével alkalmazhatók /üzemeltethetők/:

a./ a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium hatáskörébe nem tartozó külszíni, valamint összes földalatti /bányabeli/ személyszállításra szolgáló berendezések tartozékaikkal /jelzőberendezés, sínpálya, aknarakodó, stb./ együtt;

b./ a villamos, gázmotoros, vagy sűrített levegős mozdonyszállításra berendezett bányabeli vasutak a bányabeli függőkötél és függő-sínpályák, valamint az akna-, vak-akna és fók-akna szállítóberendezések abban az esetben is, ha személyszállításra nem szolgálnak;

- c./ a külszíni és bányabeli lámpakamrák;
- d./ egy műszak szükségletét meg nem haladó mennyiségű tűzveszélyes folyadékok bányabeli tárolása;
- e./ szénosztályozó, szénelőkészítő és szénmésesítő művek;
- f./ a 100 kVA, vagy ennél nagyobb névleges teljesítményű bányabeli transzformátor- és kapcsoló állomások;
- g./ a bányabeli, valamint az állandó beépítésű külszíni légsűrítők;
- h./ a II. és az ennél magasabb, osztályba sorolt sujtó-
léges bányászateknél acetilén-gáz-fejlesztő, valamint
villamos hegesztő készülékek, vagy egyéb nyíltlángú
készülékek esetenkénti bányabeli használata;
- i./ az ÁBBESZ 185.§. 1/b. pontja 3. bekezdése szerint
vizveszélyesnek minősülő bányászateknél a bányabeli
főszivattyú-telep és zsomprendszere;
- j./ a külszíni és bányabeli nyomás alatti tartályok - a
gőzházának kivételével - valamint az időszakos ellen-
őrző vizsgálat alapján történő engedélyezés tekinte-
tében az acetilén-gáz-fejlesztő készülékek és a bányá-
mentőkészülékek oxigénpalackjai.

Az előzetes /épitési/ és az üzemengedély iránti kérelmet az illetékes kerületi Bányaműszaki Felügyelőségnek kell 2 példányban előterjeszteni. A kérelemhez mellékelni kell 2-2 példányban a berendezés műszaki leírását, műszaki rajzait és helyszínrajzát. Utóbbiak megküldése nem kötelező, ha a berendezés az előzetes engedélyben foglaltaknak megfelelően készült el.

3./ A jelen utasításban foglaltak nem érintik a SZOT-nak és a szakszervezeteknek a Munka Törvénykönyve /1953.évi 25. sz. tvr./ 32.§-a, valamint az annak végrehajtásáról szóló 53/1953./XI.28./M.T. sz. rendelet 2. és 155.§-ai szerinti előzetes engedélyezési eljárásokkal kapcsolatos jogait.

4./ Jelen utasítás 1956. évi március hó 1.-én lép hatályba.

Budapest, 1956. február 13.

Havrán István s.k.
az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség
vezetője.

LEGFŐBB ÜGYÉSZSÉG

Kapják:

Legfőbb Ügyész
 Legfőbb ügyész helyettesei
 Főosztályvezetők
 Osztályvezetők
 Titkárság /5 pld./
 Általános Felügyeleti O.
 /5 pld./
 Nyomozási Főosztály /15
 pld./
 Birói Főosztály /10 pld./
 Megyei /fővárosi/ ügyészek
 Igazságügyminisztérium /2
 pld./
 B.M. ORK. /2 pld./
 Országos Bányaműszaki Fő-
 felügyelőség /2 pld./

A legfőbb ügyész 8/1956. Legf. Ü. sz.

u t a s i t á s a

a bányászati üzemeknél előforduló üzemi balesetek miatt indított büntető eljárás szabályozásáról.

A szocialista építés során a termelés növekedésével és a gépesítés kiszélesedésével egyre jobban előtérbe kerül az üzemi balesetelhárítás, a dolgozók testi épségét és az anyagi javakat fenyegető veszély elhárításának, illetve az ilyen természetű balesetek csökkentésének a kérdése.

Jelenlegi viszonyaink között különösen a nehézipari, elsősorban is a bányászati üzemekben előforduló balesetek elleni védekezés az egyik főfeladat. A termelés biztonságának feltételeit elsősorban az állam, közelebbről a termelő tárcák kötelesek megteremtetni, azonban az ügyészi szervek is kötelesek teljes erővel a fellelő adatok megoldását elősegíteni azzal, hogy a termelésben baleset előidézésére alkalmas körülményekre az arra illetékes szervek figyelmét felhívva, nyomatékosan szorgalmazzák a fogyatékosságok megszüntetését és szigorú büntetőjogi felelősségrevonást alkalmazzanak - személyre tekintet nélkül - mindazokkal szemben, akik akár szándékosan, akár bűnös mulasztással vagy hanyagsággal veszélyt idéznek elő, illetve a dolgozók testi épségében, egészségében, vagy az anyagi javakban kárt okoznak.

Minden eddigi eredményeink mellett a balesetelhárítás terén számos hiba van. Ügyészeinket is felelősség terheli azért, hogy sok esetben bűnös magatartás miatt nem történt meg a felelősségrevonás, a balesetek okait, a bűnös magatartásokat nem sikerült minden esetben felderíteni, a nyomozások - gyakran a körültekintő és az alapos kivizsgálás hiányában - nem vezettek eredményre, illetőleg a büntető eljárások - az indokolatlan késedelem és hosszadalmasság következtében - elvesztették időszerűségüket s így visszatartó hatást sem váltottak ki.

Ezért a bányászati /szén-, érc-, ásvány-, bauxit-, tőzeg-, kőolaj- és földgázbányászati, valamint a földalatti vagy robbantással művelt kő-, kavics-, homok- és agyagbányászati, továbbá a mélyfuróipari /üzemknél előforduló üzemi balesetek csökkentése érdekében az ügyészi teendőket és az ilyen balesetek miatt indított büntető eljárást az alábbiakban szabályozom:

1. A megyei /fővárosi/ ügyész elvtárs gondoskodjék arról, hogy a bányászati üzemekben a balesetelhárítás állapotáról pontos kép álljon rendelkezésre - megismerje üzemek szerint is - a 3 napon túl gyógyuló sérüléssel járó, különösen pedig a halálos balesetek számának alakulását, a baleseteket előidéző okokat és körülményeket, - hogy az erősen veszélyeztetett üzemekben a bányahatósági általános vizsgálatokon az ügyészség lehetőleg képviseltesse magát, illetőleg a vizsgálati jegyzőkönyveket és az azokban foglalt utasításokat, javaslatokat az ügyészség rendszeresen értékelje, ellenőrizze és szorgalmazza, hogy a bányahatósági utasítások könyvébe bejegyzett utasítások megfelelő időben és megfelelő módon legyenek végrehajtva.

A megyei /fővárosi/ ügyész elvtárs a szükséghez képest a járási /városi, kerületi/ ügyészt a balesetelhárítás kérdéseiről időnként számoltassa be és mozgítsa elő az ügyészi felügyelet érvényesülését. Szükség esetén személyesen is járjon el a bányai vezetőségénél, illetve a területen esetleg működő kerületi bányaműszaki felügyelőségénél, amennyiben felsőbb szervek intézkedéseinek szükségessége merül fel, indokolt javaslattal forduljon a Legfőbb Ügyészséghez.

2. A bányai baleseteket bányahatósági szervek vizsgálják ki. A halált okozó, valamint az egy vagy több személyt érintő életveszélyes baleset, a 1 és ennél több személyt érintő nem halálos, továbbá esonkulást /testrész teljes vagy részleges elvesztését/, érzékszerv, beszélni-, látó- vagy hallóképesség teljes vagy részleges elvesztését, illetőleg elmezavart előidézőt baleset, végül a villamosáramütés, sugtőlég- és szénporrobbanás vagy gyúladás és a lélegzésre alkalmatlan vagy mérgező gázok miatt bekövetkezett üzem balesetek esetén az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség, illetve az illetékes kerületi Bányaműszaki Felügyelőség a vizsgálat időpontjáról a területileg illetékes ügyészt köllő időben - szükség esetén távbeszélőn, vagy táviratilag - értesíti, hogy a vizsgálaton részt vehessen.

Bár a szakhatósági vizsgálat nem érinti a büntügyi nyomozást, mégis a megyei/fővárosi/ ügyész elvtárs gondoskodjon arról, hogy az ilyen vizsgálatokon - különösen a súlyos, kiemelkedő üzemi balesetek színhelyén - a területileg illetékes ügyész képviseltesse magát és már a szakhatósági vizsgálat során a baleset lefolyásának körülményeinek, tárgyi és személyi okainak a felderítése érdekében - a szükséghez képest - tanúkihallgatás és helyszíni szemle megtartását, illetőleg a vizsgálatnak meghatározott hatálya alá tartozó terjesztését indítványozza, amennyiben az előmavezetők látványos. Ezeket az ügyészi indítványokat a szakhatósági vizsgáló szerv jegyzőkönyvébe foglalja és a vizsgálat során figyelmébe veszi.

Az ügyész a szakhatósági vizsgálatot nem akadályozhatja meg, illetve azt nem állíthatja le. Ellenben ettől a vizsgálattól függetlenül is, még a feljelentés megtétele előtt, ha a késedelem veszéllyel jár, a nyomozást elrendelheti és lefolytathatja. Ennek során helyeselni szívesen terthet, az eljáró bányahatóság tagjaitól felvilágosítás adását, szakértő rendelkezésre bocsátását, a vizsgálati iratok egy példányának a határozat meghozatala előtti átadását követelheti.

Egyébként a nyomozás elrendelése tekintetében rendszerint a szakhatósági vizsgálat befejezése után akkor kell döntenie, amikor a kerületi bányaműszaki felügyelőség írásbeli határozattal a vizsgálati iratokat az ügyésznek megküldi. A kerületi bányaműszaki

felügyelőség a kísérő levelben közli az ügyben eljáró bányahatósági kiközlött nevét, a büntető eljárásban esetleg kiközlendő szakértők személyére vonatkozó javaslatát és a javasolt szakértők pontos címét, végül azt, hogy a feljelentett személy a feljelentést megelőző 2 éven belül a bányabiztonsági szabályok megszegése miatt volt-e, hány ízben és milyen összegű pénzbírsággal büntetve, amely utóbbi körülmények a cselekmény súlyának mérlegelésénél figyelembe veendőek.

3./ A területileg illetékes ügyészség a szakhatósági vizsgálati iratok kézhezvételétől számított 3 nap alatt dönt a nyomozás elrendelése, illetve megtagadása tekintetében. Nyomozás elrendelése esetén az ügyészség a nyomozást saját hatáskörében folytatja le és 20 napon belül befejezi. A nyomozás határidejét a megyei /fővárosi/ ügyész indokolt célterjesztésre egy ízben további 20 nappal meghosszabbíthatja. Ezen túlmenő hosszabbítást csak a Legfőbb Ügyész engedélyezheti.

4./ A nyomozást megtagadó, illetve megszüntető határozat tervezetét előzetes jóváhagyás végett az összes irattal együtt a megyei ügyészen keresztül a Legfőbb Ügyészséghez kell felterjeszteni.

5./ A megyei /fővárosi/ ügyész gondoskodik a bűnügyi nyomozások alaposságáról, teljességéről, tárgyilagosságáról és mielőbbi befejezéséről. Biztosítja, hogy a helyi szervek részéről a terhelték érdekében álló befolyás ne érvényesülhessen, elháríthatatlan akadály esetén a Legfőbb Ügyészhöz részletes jelentést tesz.

6./ Az érdemi ügyészi határozat /nyomozást megtagadó, nyomozást megszüntető határozat, illetve a vádirat/ egy-egy példányát az ügyészség kéredelem nélkül közvetlenül megküldi: a./ az iparügyi minisztérium munkavédelmi osztályának, b./ az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőségnek, c./ a szénbányászatban a Szakszervezeti Tanácsbizottságnak, egyéb bányászat tekintetében pedig az illetékes szakszervezet megyei szervének, vagy annak hiányában a Szakszervezetek Megyei Tanácsa munkavédelmi felügyelőjének.

A megyei /fővárosi/ ügyész gondoskodik arról is, hogy a vádiratban írásban, illetve a tárgyaló ügyész szóban indítványozza, hogy a bíróság érdemi határozatait az előbbi bekezdésben említett szerveknek küldje meg.

7./ Gondoskodni kell arról is, hogy minden helytelen liberális bírói döntés fellebbezési óvás folytán felülvizsgálás alá kerüljön.

Végül tájékoztatásul közlöm, hogy az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség a Szakszervezetek Országos Tanácsával és a Legfőbb Ügyészséggel egyetértésben a bányászati üzemeknél előforduló balesetek szakhatósági kivizsgálását a 17.586/1955.sz., illetve az ezt kiegészítő 71/1, 71/2, és 671/3/1956.sz. utasításokkal szabályozta legutóbb 1956. január 1. napjától kezdődően, s ezzel egyidejűleg a 471.248/XII.27./1953. NIM.sz. utasítás, valamint az annak végrehajtása tárgyában 500.560/IV.15/1955.NIM.sz. alatt kiadott közlemény hatályát veszítette.

Budapest, 1956. április 13.

A kiadmány hiteléül:

Simon s.k.
irodavezető

Non György s.k.
Legfőbb Ügyész.

1051/1956. (VI. 3.) MT határozat**az Országos Földtani Főigazgatóság hatósági jogköréről és feladatairól**

1. Az Országos Földtani Főigazgatóság (továbbiakban: OFF) hatósági jogköre kiterjed az ország összes földtani vonatkozású geológiai, geofizikai, hidrogeológiai munkálatainak legfelsőbb szakmai, elvi irányítására. Feladata az ásványi nyersanyagkutatás egységes tervszerű irányítása és fejlesztése az ország ásványi nyersanyagellátása érdekében.

E feladatok ellátásának biztosítása érdekében az OFF:

a) szakmai főfelügyeletet gyakorol a minisztériumok és országos hatáskörű szervek földtani szolgálata és földtani vonatkozású kutatásai felett;

b) megállapítja és ellenőrzi az érdekelt miniszterekkel egyetértésben a földtani kutató munkálatok módszerét, kivitelét, minőségi kívánalmait és a fúrások selejtté nyilvánításának feltételeit úgy, hogy a kutatás a kutatásra tervbe vett területen minden használható ásványi nyersanyag felderítésére terjedjen ki és a terület teljes földtani megismerését biztosítsa;

c) a népgazdasági szempontok figyelembevételével egyeztetni az érdekelt miniszterekkel a földtani kutatás tervét és azt a népgazdasági terv külön fejezeteként az Országos Tervhivatal elnöke az OFF vezetője egyetértésével terjeszti a Minisztertanács elé jóváhagyásra;

d) jóváhagyja a minisztériumok földtani vonatkozású szakmai kutatási terveit és ellenőrzi azok végrehajtását;

e) földtani szempontból véleményezi az ásványi nyersanyagot kitermelő és feldolgozó ipari üzemek létesítésére vonatkozó távlati terveket, beruházási programokat és tervezési feladatokat;

f) kijelöli azokat a kutatás, vagy termelés alatt álló ásványi nyersanyag előfordulásokat, melyekről összefoglaló földtani beszámoló és készletszámítás elkészítése szükséges;

g) megállapítja az ásványi nyersanyagkutatást és termelést végző minisztériumoknál az ásványi nyersanyag-készletek és készletváltozások nyilvántartásának módját és ellenőrzi annak végrehajtását;

h) megállapítja a földtani dokumentáció (anyag-adat) elkészítésének módszerét és központi nyilvántartásának módját;

i) elrendeli az országban folyó földtani kutatások és vizsgálatok anyagának megfelelő gyakorlati és tudományos irányú feldolgozását;

j) vizsgálja a rendelkezésre álló földtani kutatási eszközök legcélszerűbb és leggazdaságosabb kihasználását.

2. Az 1. pontban foglaltak érdekében:

a) a minisztériumok bányaföldtani szolgáltatásainak szervezésénél és átszervezésénél a miniszterek kötelesek az OFF vezetőjének véleményét megkérni;

b) az összes, 10 méternél mélyebb feltárások (út, vasút, bevágások, mélyépítések) létesítését tervezésükkor az OFF-nek be kell jelenteni.

3. A jelen határozat kihirdetése napján lép hatályba, végrehajtásáról az OFF vezetője gondoskodik.

4. Jelen határozat hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti az 1024/1955. (II. 20.) MT határozat 2. pontjának *a)-h)* bekezdése, valamint a 30/1951. (I. 7.) BEM rendelet.

Számunk 1532/956	 ORSZÁGOS Bányaműszaki FŐFELÜGYELŐSÉG BUDAPEST	Számuk :
Előadó Dr. Esztó		Előadójuk :
és telefonszáma		Melléklet :
Tárgy		
Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség,		
Miskolc.		

Tárgy: A Kerületi Bányaműszaki Felügyelőségek negyedévi jelentéseinek újabb szabályozása.

Utasítom a Kerületi Bányaműszaki Felügyelőségek vezetőit, hogy f.év II. negyedévével kezdődően negyedévi jelentésüket az alábbiak szerint készítsék el és terjesszék fel:

1./ A negyedévi jelentéseknek a következőket kell tartalmazniuk:

I.rész.

Több trösztöt /vállalatot/ vagy az egy trösztön belül az üzemek többségénél tapasztalható biztonsági hiányosságok és általánosnak tekinthető biztonság ellenes állapotok ismertetése. Itt kell jelenteni a huzamosabb ideig tartó anyaghiányt /bányafa, szállítóköttél, stb./, a felügyelet, a technológiai figyelem, a sujtólég, szénpor, kőzetpor és vízveszély elleni védelem, az üzemegészségügyi ellátottság, munkavédelmi értekezletek, stb. terén tapasztalt általános hiányosságokat.

II.rész.

A szén-, érc-, ásvány-, ásványolaj és földgáz bányászatban /bányászati áganként/ és azokon belül trösztönként /vállalatokként/ külön jelentést kell tenni azokról az üzemekről, amelyek biztonsági állapota az átlagosnál lényegesen rosszabb /pl. ha a bányavágat állapotok a legutóbbi felmérésekhez képest lényegesen romlottak, iszapolás, légvezetés, munkahelyi hőmérsékletek, tűzvédelem, vízvédelem, tervszerű karbantartás és fenntartás, villamos érintésvédelem, balesetelhárítási oktatás, stb. terén nagyfokú hiányosságokat tapasztaltak/. Ugyanitt a különleges bányászati veszélyek között művelő bányászati üzemekről /a tűz, víz, II. és ennél magasabb sujtóléges osztályba sorolt, a szilikózis, vagy szénporveszélyesnek minősített, vagy annak tekinthető üzemekről/ ugyancsak külön-külön jelentést kell tenni a veszély elhárításának állása és az ezzel kapcsolatos biztonsági hiányok tekintetében.

III.rész.

Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség külön intézkedését igénylő esetleges javaslatok felsorolása.

IV.rész.

Jelentés a párt és szakszervezeti szervekkel való kapcsolatáról és együttműködéséről.

V.rész.

Jelentés az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség által az illető negyedévben kiadott körrendeletek /utasítások/ végrehajtásáról.

2./ A jelentéshez a következő mellékleteket kell csatolni:

- a./ Kimutatás a bányaműszaki felügyelőségek külhivatali munkájáról. Itt a jegyzet rovatban fel kell tüntetni az egy hónapra eső külső ténykedési napok számát. A kimutatás alján az összes rovatban pedig az előző negyedévi adatokat és más színnel be kell írni.
- b./ Kimutatás a bányatüzekről. Az összesítésben az előző negyedév adatait is fel kell tüntetni más színnel.
- c./ Kimutatás a Bányaműszaki Felügyelőség által kiszabott pénzbírságokról üzemenként és trüszönként /vállalatokként/. Ki kell mutatni az egy főre eső bírság összegét kategóriánként és összesen, valamint fel kell tüntetni az előző negyedév összesítő rovatában szereplő adatokat is ugyancsak más színnel.
- d./ Kimutatás a Bányaműszaki Felügyelőség által leállított munkahelyekről és perendezésekről. A kimutatás 4. oszlopában "és azok darabszáma" törlendő. Egy sorba csak egy leállított munkahelyet lehet írni. A leállított munkahelyekről az eddigi módon összesítőt is kell készíteni. Az összesítőbe az előző negyedév adatait is be kell írni, más színnel.
- e./ A Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség által saját kezdeményezésükből kiadott nem statisztikai vonatkozású körrendeletek másolata.

3./ A jelentéseket és mellékleteit a tárgyi negyedévet követő hónap 15. napjáig kell felterjeszteni.

Tájékoztatásul közlöm, hogy a vizbetörésekről szóló kimutatást csak a későbbiekben külön szabályozandó évi jelentéshez kell csatolni.

Jelen utasítással egyidejűleg a 30.224/1953. számú körrendeletem hatályát veszti.

Budapest, 1956. június 7.

1956 JUN 14
Kavván István
az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség vezetője

Számunk <u>573/907</u>	 ORSZÁGOS Bányaműszaki FŐFELÜGYELŐSÉG B U D A P E S T V. MARKÓ UTCA 16 Telefon: 315-522 Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség, <u>M i s k o l c .</u>	Számuk
Előadó <u>dr. Eber</u>		Előadójuk
és telefonszáma		Melléklet
Tárgy		

Tárgy: Bányászati segédüzemek bányaműszaki felügyelete.

A szénbányászati trösztök átszervezése folytán az egyes szénbányászati trösztök felügyelete alá került brikettgyárak és egyéb üzemek, mint segédüzemek a Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség ellenőrzése alá tartoznak.

Felhívom, hogy ezen üzemeknél a bányaműszaki felügyeletet a többi bányászati üzemekhez hasonlóan lás sa el.

Budapest, 1957. április 3.

 /Havrán István/
 az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség
 vezetője.

Kev. Bányaműszaki Felügyelőség
Miskolc

NEHÉZIPARI MINISZTERIUM

és
ORSZÁGOS Bányaműszaki
FELÜGYELETI OSZÁG

586/907

Cs-30.425/1957.

U t a s í t á s

a bányaterek állapota időszakos ellenőrzésének végrehajtásához.

A Szénbányászati Minisztérium és az Országos Bányaműszaki Felügyelőség által kiadott, a bányaterek állapotának időszakos ellenőrzésére vonatkozó 54.767/1955. /1955.IV.18./ számú végrehajtási utasítás módosítása:

1./ A bányaterek állapotának időszakos ellenőrzését és felmérését a jövőben félévenként kell elvégezni.

A munkálatokat a naptári félév utolsó hónapjának /június és december hó /20.napján kell elkezdeni. A bányüzemek vezetője a felmérés hónapját követő hó 10.-ig tartozik a jegyzőkönyvet a tröszt bányamérési osztályának, a tröszt főmérője pedig a tröszt összesítő egy-egy példányát ugyanezen hó 20.-ra köteles az Országos Bányaműszaki Felügyelőségnek és a Nehézipari Minisztérium Szénbányászati Osztályának felterjeszteni.

A mérés kiterjed valamennyi - a mérés időpontjában - nyitva levő bányatérre, kavított képeznek az időközben, vagy a mérés kezdetekor szállításra, légvezetésre, vagy járásra már nem alkalmas felhagyott vágatok, frontnyitó vágatok, valamint a víz által lévő, vagy egyéb okok miatt be nem mérhető bányaterek.

2./ A műszaki technológiai előírásnak megfelelő szabad szelvény méreteit, valamint a személy- és üzembiztonság szempontjából tiltott szelvény méreteit, magasságát, szélességét /szállítógátoknál a oszille, vagy kaparószalag stb. legkiállóbb szélének magasságában, egyéb vágatoknál a szelvény magasság felénél/ az illetékes Kerületi Bányaműszaki Felügyelőséggel egyetértésben és jóváhagyva május 20.-ig a mellékelt 1.sz.kimutatásba kell foglalni.

3./ A legnagyobb gond fordítandó a vágat bemérések pontos elvégzésére és a megállapított határidők betartására.

4./ Amennyiben a félévi vágatmérés szerint a bányavágat állapotánál romlás állt elő, az üzem főmérője ezt kimerítően indokolni és a kijavításra ütemtervet köteles 14 napon belül a Kerületi Bányaműszaki Felügyelőséghez beterjeszteni a határidők és felelős személyek megadásával.

Budapest, 1957. április 23.

Havrán István s.k.
az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség vezetője.

Czottner Sándor s.k.
Nehézipari Minisztérium vezetője.

..... Tröszi bányász-műben előforduló bányaierek

(aknák vágatok) biztonsági szempontból üd. méretei.

.....

S o r s z á m	Tervezett szelvény mérete	Az ellenőrzés pontját képező biztonsági szempontból megengedett			Megjegyzés		
		MTE szerint		Szelvény magasság			
		Szelvény terület	Száleség				
1	2	3	4	5	6	7	
1	Kőzetgyógyító fészálítógépek						
2	Kőzetgyógyító fészálítógépek javító osztály nélküli						

Jóvábugjuk:

.....
üzemi főmérnök

.....
tröszi főmérnök

.....
kőzetgyógyító osztály vezetője

1046/1957. (IV. 28.) Korm. határozat

a szénbányászatról

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány legutóbbi ülésén megvizsgálta a szénbányászat helyzetét. Megállapította, hogy 5 hónapos kemény, megfeszített munka után a szénbányászat jelentős részben kiheverte az ellenforradalom okozta súlyos károkat. A széntermelés a decemberi átlagos napi 14 730 tonnáról áprilisra 67 312 tonnára nőtt.

A várakozáson felüli fejlődés okai a következők:

a) Elsősorban a bányászok osztályhűsége, áldozatos munkája. A Kormány decemberi felhívása nyomán a bányászok megértették, hogy az ipari üzemek beindítása, a munkanélküliség, az infláció veszélyének elhárítása, a népgazdaság talpra állítása legelsősorban az ő termelői munkájuktól függ. Nagy ösztönzést adott a termelőmunkában a Kormánynak az az elhatározása, hogy a bányászok régi kívánságára visszaállította a szakmánybérezést, s egyidejűleg méltányos béremelést hajtott végre.

A bányászok lendületes munkájához csakhamar csatlakozott a műszaki értelmiségiek zöme is.

b) A szénbányászat talpra állításáért megindított harcnak most is a kommunisták álltak az élére. Amilyen mértékben erősödtek a bányai üzemi pártszervezetek, úgy emelkedett a széntermelés is. Januártól kezdve már segítséget nyújtottak a bányászszakszervezetek is.

c) Az elért eredményekben nem kis része van az ellenforradalmi elemektől megtisztult Nehézipari Minisztérium irányító munkája megjavításának, a szénbányászati trösztök dolgozóinak, valamint a bányavidékeken működő egyéb hatóságoknak.

d) A széntermelésben mutatkozó decemberi helyzet arra készítette a kormányt, hogy szén-kormánybiztosságot alakítson s ennek keretében 30 kipróbált pártmunkást mozgósítson a termelési problémák megoldására. A termelés lendületes megindításában, a vezetés megszilárdításában, a politikai ellentámadás megszervezésében a kormánybiztosság vezetőinek és a bányavidékre kiküldött kormánybiztosoknak kiemelkedő szerepük volt. Ezért a Kormány a szén-kormánybiztosoknak köszönetet mond.

A Kormány külön elismerését fejezi ki *Fehér Lajos* és *Papp Károly* elvtársaknak, akik a kormánybiztosok munkáját irányították, - *Molnár László*, *Haracska Imre*, *Vajda József*, *Havrán István*, *Dozsnyák János* medencefelelősöknek, valamint *Pothornyik József*, *Kraut Sándor*, *Manhercz Antal*, *Zgyerka János*, *Jambrik Károly*, *Nagy Albert*, *Kispap Béla* elvtársaknak, akik kiemelkedően eredményes, jó munkát végeztek.

A kormány a jó munka elismerésével egyidejűleg a szén-kormánybiztosokat megbízatásuk alól 1957. évi május hó 1-i hatállyal felmenti.

Népgazdasági érdekeink megkövetelik a széntermelés jelenlegi szintjének további emelését. A szénbányászat dolgozóinak arra kell törekedniük, hogy növeljék továbbra is a széntermelés mennyiségét. Ez feltétele népgazdaságunk fejlődésének. Bányászaink érvék el és minél előbb haladják meg az egy főre eső napi összüzemi teljesítmény október előtti szintjét. A mennyiség fokozása mellett kövessenek el mindent a bányászok, műszakiak, üzemi és trösztvezetők a még mindig rendkívül magas önköltség leszorítására.

A szénbányászat fontosságát tekintve első az iparban. A megkezdett feladatok végrehajtásához - így a tízezer bányászlakás felépítéséhez, a külszíni szénfejtésekhez szükséges földgépek, dömperek biztosításához, a bányai üzemek elegendő anyaggal való ellátásához - a Kohó- és Gépipari, az Építésügyi és a Belkereskedelmi Minisztérium, valamint a többi tárcák továbbra is a tőlük telhető legtöbb segítséget kötelesek megadni a szénbányászat részére.

Az Országos Bányanüszaki Főfelügyelőség 873/1957.sz.
 u t a s í t á s a
 a földalatti művelésű bányák határainak megállapítá-
 sáról és bányahatároknányok kiadásáról.

Az Országos Bányanüszaki Főfelügyelőség a 41/1955./VII.21./
 M.T. sz. rendelet 1.§. a./ és d./ pontjaiban foglalt hatás-
 körénél fogva a rendelet 3.§./1./ bekezdés d./ pontja szerinti
 felhatalmazás alapján a nehézipari és az építésügyi miniszte-
 rekkal, valamint az Országos Földtani Főigazgatóság vezetőjé-
 vel egyetértésben a földalatti művelésű szén-, éro-, ásvány-,
 bauxit-, kő-, kavics-, homok- és agyagbányák /a továbbiakban:
 bányák/ bányanüvelési határainak megállapítását és ezzel kap-
 csolatosan "Bányahatároknányok" kiadását a következőkben sza-
 bályozza:

I. Bányahatár.

1.§.

- A/** A földalatti művelésű bányák tervezett bányanüvelési ha-
 tárait a bányanüvelés megkezdése előtt meg kell állapi-
 tani. A bányahatár megállapításáról az illetékes Kerüle-
 ti Bányanüszaki Felügyelőség "Bányahatároknány"-t ad ki.
- B/** Földalatti bányanüvelést csak az illetékes Kerületi Bány-
 nüszaki Felügyelőség által kiadott "Bányahatároknány"-ban
 meghatározott határokon belül szabad folytatni.
- B/** Az utasítás szempontjából bányának az a földalatti bány-
 térségekből álló bányanüszaki egység tekintendő, amelynek
 önálló vagy elkülöníthető légvezetési és szállítási rend-
 szere van.

2.§.

- A/** A bányahatár olyan térséget foglal magában, amelyen belül
 az ásványelőfordulás egy bányanüzen által rendszeresen ki-
 termelhető. Ha ugyanazon ásványelőfordulás kitermelését
 két vagy több önálló bánya végzi, úgy minden egyes bánya
 részére külön bányahatárt kell megállapítani.
- A/** A bányahatár kiterjedését a termelés érdekei szabják meg,
 figyelemmel a szabályszerű és az indokolatlan ásványvesz-
 teségektől mentes ásványvagyongazdálkodásra, a lényeges
 biztonsági /gáz-, tűz- és vízveszély/ és bányanüszaki kö-
 vetelményekre. A bányahatár megállapításánál a következő-

ket kell szem előtt tartani:

- a./ az ásványelőfordulás vízszintes és függőleges /mélységbeni/ kiterjedését;
- b./ a természetes határt képezhető nagyobb vetőket;
- c./ a szomszédos ásványelőfordulás kitermelési lehetőségeit;
- d./ a bányanüveletek várható külszíni hatásait.

3.§.

Egynás közvetlen közelében lévő önálló bányák határainak kijelölése esetén a bányahatárokat úgy kell megállapítani, hogy azok egymással érintkezzenek, határközök lehetőség szerint ne maradjanak és a bányahatárok a teljes ásványelőfordulást fedjék.

4.§.

Ugyanazon térségen belül valamilyen adott ásványelőfordulásra csak egy bányahatár fektethető.

5.§.

Nem folytonos településű /lencsés, tönz. és/ ásványelőfordulás esetén több lencse /tönzs/ egyetlen bánya határai közé eshet, ha ezek nem fekszenek egymástól 300 m-nél távolabb és a kitermelés műszaki követelményei az egy bányából történő művelést megkövetelik.

6.§.

/1/ A bányahatár megváltoztatható /egyesíthető, szétbontható, csökkenthető vagy növelhető/, ha az ásványelőfordulás tényleges kiterjedése, a bányaműszaki követelmények vagy a termelési viszonyok változása ezt indokolttá teszik. Ebben az esetben új "Bányahatároknány" kiállítását kell kérni.

/2/ Az /1/ bekezdés szerinti módosítás eredményeképpen az ásványelőfordulás egyrésze fedetlenül nem maradhat.

7.§.

/1/ Az egyes bányahatárokat /bányákat/ a hozzájuk legközelebb fekvő község /város/ nevével kell megjelölni.

/2/ Ha azonos ásványelőfordulásra több bányahatárt fektetnek, azokat az /1/ bekezdés szerinti névvel kell megjelölni és római sorszámmal sorszámolni.

- 13/ Azokat a bányahatárokat, amelyeket egymás közelében lévő különböző ásványelőfordulásokra fektettek, ugyancsak a legközelebbi község után kell elnevezni, megjelölve azonban az illető ásvány nevét.

8.§.

- 1/ A rögzített bányahatáron kívül, vagy az azon belül elrendelt biztonsági vagy védőpillérben az illetékes Kerületi Bányanüszaki Felügyelőségnek az összes érdekelt szervek előzetes meghallgatása után kiadott, jogerős engedélye nélkül bányanüveget végezni tilos. Ez alól kivételnek van helye, ha azt eleni kár /bányatűz, vízbetörés, stb./ elhárítása, vagy mentési munkálatok halaszthatatlanul szükségessé teszik. Ilyen esetben a tröszt /önálló vállalat, egyesülés, szerv/ főmérnöke a határon áthatolásra engedélyt adhat, erről azonban haladéktalanul írásbeli jelentést kell tennie a Kerületi Bányanüszaki Felügyelőségnek és kérnie kell az engedélyezési eljárás utólagos lefolytatását.
- 2/ A bányahatáron vagy a kijelölt biztonsági és védőpillérek határain való áthatolás engedélyezése iránti kérelemben az áthatolás szükségességét részletesen indokolni kell és meg kell adni az áthatolási művelet mértékét, időtartamát, valamint fel kell sorolni az érdekelt szerveket.
- 3/ A Kerületi Bányanüszaki Felügyelőség a kérelem tárgyában helyszíni eljárás alapján, az érdekeltek meghallgatása után dönt. Az engedélyezett áthatolásról az összes érdekelteket értesíteni kell.

9.§.

A bánya termelésének megszűnése után 30 napon belül az illetékes tröszt /vállalat, egyesülés, szerv/ bányahatár törlési kérelmet köteles benyújtani az illetékes Kerületi Bányanüszaki Felügyelőséghez, amely a törlésről határozatot hoz. A határozatot a 14.§. /1/ bekezdésében felsorolt szerveknek kell megküldeni. A törlési határozat alapján a bányahatárt az országos nyilvántartásból törölni kell.

10.§.

- 1/ A "Bányahatároknány"-ban rögzített határokon belül épületek és műtárgyak létesítése csak a "Bányahatároknány" jogosítottja felett közvetlen felügyeletet gyakorló szerv hozzájárulásával engedélyezhető.
- 2/ A "Bányahatároknány" kiadása tárgyában hozott határozat jogerőre emelkedése után a határokon belül az /1/ bekezdés szerinti hozzájárulás nélkül létesített épületnek vagy műtárgynak a bányanüveletek következtében előállott későbbi károsodása miatt kártérítési igény nem állapítható meg.

II. A "Bányahatároknány" kiadásával kapcsolatos eljárás.

11.§.

- 1/ A "Bányahatároknány" kiadása iránti kérelmet a szakminisztérium javasolási záradékával ellátva - a földalatti műveletek megkezdése előtt - a tröszt /önálló vállalat, egyesülés, szery/ igazgatója /vezetője/ köteles az illetékes Kerületi Bányanüszaki Felügyelőségnél előterjeszteni. A kérelmet az I. melléklet szerinti mintának megfelelően 5 példányban kell beterjeszteni.
- 2/ A "Bányahatároknány" kiadása iránti kérelemhez mellékelni kell:
- a./ az Országos Földtani Főigazgatóság nyilatkozatát az érintett ásványelőfordulás megfelelő megkutatottságáról. Abban a tekintetben, hogy a megkutatottság foka mikor tekinthető megfelelőnek, az Országos Földtani Főigazgatóság előírásai irányadók;
 - b./ 1:5000 méretarányu vagy ennél részletesebb bányahatár-térképet 5 példányban, amelyen fel kell tüntetni a tervezett bányahatárt a töréspontok megjelölésével és a töréspontok koordinátáit tartalmazó táblázattal, az érintett községek /városok/ megjelölését, a tervezett bányahatárt kívülről övező 500 m-es körzeten belül lévő természetes és mesterséges álló és folyóvizeket, épületeket, utakat, vasutakat, hidakat és egyéb műtárgyakat /távvezetékeket, stb./, valamint a lakóterületnek kijelölt, be nem épített belterületeket, a véderdőket, a gyógy- és ásványvízforrások védőterületeit, a védelem alatt álló egyéb tárgyakat, ismert vagy feltételezhető régi bányanüveleteket, a határvonalon belül ismert, vagy feltételezett vetőket, kutatófurásokat adataikkal, a külszin rétegvonalainak feltüntetését önálló felvétellel, vagy az 1:25.000 méretarányu hivatalos kiadványu térképről való átnásolással, a bányanüzen tervfeladat szerinti vonalas feltárású vázlatát, továbbá a javasolt biztonsági és védő pilléereket. A térképen külön fel kell tüntetni az átlagos rétegsor szelvényét, valamint az ásványvagyon táblázatot, telepenként /lenoséknként, stb./;
 - c./ a bányahatár térképen feltüntetett műtárgyak tulajdonosainak /használóinak/ névjegyzékét, címét.
- 3/ A bányahatár-térképet bányanüérnöknek vagy nüérnöknek kell elkészíteni és a térképen az egységes /szabványos/ bányahatár-térkép-jelkulcsot kell alkalmazni.

12.§.

- 4/ A honvédelmi, vagy állanvédelmi szempontból fontos területeket érintő bányahatárok megállapításához a honvédel-

ni, illetve belügyminiszter hozzájárulása szükséges.

- /2/ Olyan bányahatárok megállapításához, amelyek már működő gyártelepeket, vagy üzemeket érintenek, az iparág szerint illetékes miniszter, illetve a területileg illetékes tanácsai szerv hozzájárulása szükséges.

13.§.

- /1/ A kérelem ügyében a Kerületi Bányanüszaki Felügyelőség helyszíni tárgyalást köteles tartani, melyen meg kell vizsgálni a bányahatár-térkép helyességét és azt szükség esetén ki kell igazíttatni. Meg kell állapítani továbbá, hogy a bányahatáron belüli terület hasznos ásványvagyonának lenűvelése valamilyen megvédendű külszíni vagy földalatti műtárgy állagát vagy használatát érinti-e, és egyéb köz- vagy magánérdeket veszélyeztet-e és, ha igen, annak elkerülésére milyen intézkedések szükségesek.
- /2/ A tárgyalásra a kérelmezőn kívül meg kell hívni feleltes minisztériumát, az illetékes megyei /városi/, járási és községi tanácsok végrehajtó bizottságát, az illetékes elsőfoku építésügyi hatóságot, valamint az érintett műtárgyak tekintetében illetékes felügyeleti szerveket és az egyéb érdekelt hatóságokat. A tárgyalásról jegyzőkönyvet kell készíteni.
- /3/ A helyszíni eljárásról készült jegyzőkönyv alapján a Kerületi Bányanüszaki Felügyelőség a "Bányahatároknány" kiállítása és a bányanűvelés esetleges feltételei tekintetében határozatot köteles kiadni.
- /4/ A bányahatár megállapítása ügyében kiadandó határozatban le kell írni az ásványelőfordulást, amelyre a bányahatárt megállapították és meg kell határozni a bányahatár fekvését, határait, az esetleg elrendelt védőpilléreket, valamint a 13.§. /1/ bekezdésében foglaltak alapján felmerűlt intézkedéseket a köz- vagy magánérdekek veszélyeztetésének elkerülésére. A határozatban intézkedni kell a bányahatártérkép esetleg szükségessé vált kiegészítése iránt.
- /5/ Ugyanazon határozattal több ásványféleleségre is lehet közös bányahatárt létesíteni, ha azok előfordulása /lelőhelye/ közös, feltéve, hogy a különböző ásványokat az adott lelőhelyből egyűttesen termelik ki.
- /6/ A határozat jogerűre emelkedése és a bányahatártérképek elrendelt kiigazítása után a Kerületi Bányanüszaki Felügyelőség a kérelemben megjelűlt bányára részére 5 eredeti példányban a II. melléklet szerinti "Bányahatároknány"-t köteles kiállítani és annak kiállítását nyil-

vántartásában a soron következő sorszám alatt bejegyezni.

14.§.

- 1/ A "Bányahatárokmány"-t és bányahatár-térképet 1 eredeti példányban meg kell küldeni:
- a./ a kérelmet előterjesztő vállalat /tröszt/ igazgatójának,
 - b./ az Országos Földtani Főigazgatóságnak az általa elkészítendő országos átnézeti térképre való rávezetés céljából,
 - c./ az illetékes elsőfokú építészeti hatóságnak nyilvántartásbavétel céljából,
 - d./ az országos nyilvántartásba való bejegyzés céljából az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőségnek.
- 2/ A "Bányahatárokmány" és térkép ötödik példányát a Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség e célra felfektetendő külön gyűjtőjében /okmánytárában, illetve térképtárában kell elhelyezni.

15.§.

A jogerős határozattal megállapított bányahatárokat, valamint az esetleg elrendelt védőpilléreket a kérelmező és az érintett bányászati felelős üzemvezetője köteles üzemi térképein feltüntetni.

III. A bányahatárok nyilvántartása.

16.§.

A jogerős határozattal megállapított bányahatárokról az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség országos nyilvántartást készít.

17.§.

A bányahatárok nyilvántartása magában foglalja az ország határain belül létesített összes bányahatárokat.

18.§.

A bányahatárok nyilvántartása a következőkből áll:

- 1./ nyilvántartási /bányahatár-/ könyvből,
- 2./ az okmányok és térképek gyűjtőjéből,
- 3./ nyilvántartási és okmánytári mutatókból.

19.§.

A nyilvántartási könyvekbe a következő adatokat kell bejegyezni:

- 1./ a bányahatár nevét,
- 2./ annak az ásványnak megnevezését, amelyre a bányahatárt létesítették,
- 3./ a bányahatáron belül az ásványelőfordulás kitermelésére jogosult vállalat /tröszt/ nevét és székhelyét,
- 4./ a bányahatár megállapítása, módosítása és megszüntetése tárgyában hozott határozatok megjelölését,
- 5./ a bányahatáron belül más ásványelőfordulásra esetleg létesített bányahatárra vonatkozó megjegyzéseket,
- 6./ a vonatkozó okmánytári iratgyűjtő megjelölését.

20.§.

Az okmánytárban a bányahatárokmányt, valamint azokat az okmányokat kell megőrizni, amelyek alapján a nyilvántartási könyv adatait kitöltötték, továbbá a bányahatár fektetési térképét és a nyilvántartással kapcsolatos összes ügyiratokat.

21.§.

- 1/ A nyilvántartási könyvek megfelelő bekötéséről gondoskodni kell. A nyilvántartási könyvek egyes köteteit római számmal kell megjelölni, a kötetek oldalait lapszámolni kell és az utolsó lapon igazolni, hogy a kötet hány lapból áll.
- 2/ Az okmányok összegyűjtésére és megőrzésére bányahatáronként külön iratgyűjtőt kell felfektetni.

22.§.

- 1/ Az azonos ásványfélésekre létesített bányahatárok részére külön-külön köteteket /nyilvántartási könyveket/ kell felfektetni.
- 2/ A különböző ásványokra létesített bányahatárokat, ha a kiaknázás egyetlen /azonos/ előfordulásból történik, a nyilvántartási könyvnek abba a kötetébe kell bejegyezni, amelyet az alap /fő-/ ásványra vonatkozóan fektettek fel, az egyéb ásványok kötetében azonban megfelelő megjegyzéseket kell készíteni.

23.§.

A bányahatáron belül előforduló ásványok kitermelésére jogosult bányavállalat /tröszt/ köteles az illetékes Kerüle-

ti Bányaműszaki Felügyelőség útján az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőségnek jelentést tenni azokról a változásokról, amelyek a bányavállalat megjelölésére /névére/, vagy a bányahatárok nyilvántartásának egyéb bejegyzéseire vonatkoznak. A jelentést a változástól számított 30 napon belül kell megtenni.

24.§.

Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség a jogosultságukat /vagy érdekeltségüket/ igazoló személyek részére írásbeli kérelemre a bányahatárok nyilvántartási könyvébe betekintést engedélyez és hiteles kivonatot vagy másolatot ad ki.

IV. Átmeneti és záró rendelkezések.

25.§.

A ternelő bányászoknak a "Bányahatárokny" kiadása iránti kérelmet jelen utasítás hatálybalépésétől számított 6 hónapon belül kötelesek az illetékes Kerületi Bányaműszaki Felügyelőséghez betérjesztetni.

26.§.

Jelen utasítás 1957. évi július hó 1.-én lép hatályba.

/Havrán István/
az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség
vezetője.

A kiadásra készítés:
Balazs

I. melléklet.

..... tröszt /vállalat, szerv/

BÁNYAHATÁRMEGÁLLAPÍTÁSI KÉRELME

1./ A bánya földrajzi fekvése.

/E fejezetben kell megadni, hogy a kérdéses bányaterület melyik megye, járás és község területén fekszik, továbbá, hogy milyen működő, épülő, tervezett vagy felhagyott szomszédos bányákkal határos./

2./ A bánya földtani viszonyai.

/Ebben a fejezetben kell kitérni a kérdéses bányával művelt, vagy művelni tervezett telepek /lenosék, telérek, stb./ számára, megnevezésére, azok mélyégi elhelyezkedésére, vastagságára, kiterjedésére, dőlésviszonyaira, mellékkőzet viszonyaira, földtani zavargásaira. Itt kell jellemezni a telepek gáz, tűz és vízveszélyességét. Itt kell kitérni a kérdéses bányaterületen vagy annak szomszédosságában ismert vagy feltételezhető régebbi bányaműveletekre is.

3./ A bányahatárok rögzítésének indokolása.

/Ebben a fejezetben kell műszakilag megalapozottan megindokolni a tervezett bányahatár-vonalak helyességét, célszerűségét. Ezt az indokolást minden egyes határvonalszakra, vagyis vonalszakaszra meg kell adni és ki kell térni azok természetes, vagy nem természetes voltára, /vető, vasutpillér, szomszédos bányamező, kibuvás, stb./ Itt kell kitérni a bánya ásványvagonának és termelési kapacitásának viszonyára, a bánya élettartamára, vagyis a bányamező méretnagysága helyességének indokolására. Itt kell megadni a bányamező km²-ben mért területét, valamint annak n-ben mért csapás- és dőlésirányu kiterjedését./

4./ A bányahatárpontok koordinátái.

/E fejezetben kell táblázatban foglaltan megadni a bányahatár töréspontjainak koordinátáit, kerek n-ben. Itt kell feltüntetni az alkalmazott koordináta rendszer nullpontjának összehangozását is, az országosan használt stereo, G Krüger, K. henger stb./ koordinátarendszerek szerint./

5./ A bányaterületen hagyandó pillérek rögzítése.

/Ebben a fejezetben kell kitérni a bányaterületen ideiglenesen, vagy véglegesen benthagyandó védőpillérekre. Itt kell megadni a pillérek meghagyásának és méretének indokolását, a méretek megállapításánál használt határszögek nagyságát, a vonatkozó képletet, ill. elméleti vagy gyakorlati megfontolásokat, továbbá az esetleges lefejthetőség várható időpontját és javasolt feltételeit./

6./ A külszínen védendő műtárgyak, védelmi területek ismertetése.

7./ Egyéb megjegyzések.

/E fejezetben kell kitérni az előbbieken nem érintett mindazon kérdésekre, amelyek a bányahatár, vagy védőpillérek megállapítása szempontjából jelentőséggel bírnak. Itt kell pl. kitérni a több telepet művelő bányák határának az egyes telepekben esetleg szükséges eltérő voltára, ill. ennek indokolására./

Mellékelve 1:5000 méretarányu térkép.

/E térképen fel kell tüntetni a tervezett bányahatárt a töréspontok megjelölésével és a töréspontok koordinátáit tartalmazó táblázattal, az érintett községek /városok/ megjelölését, a tervezett bányahatárt kívülről övező 500 m-es körzeten belül lévő természetes és mesterséges álló és folyóvizeket, épületeket, utakat, vasutakat, hidakat és egyéb műtárgyakat /távvezetőket, stb./, valamint a lakóterületnek kijelölt, be nem épített belterületeket, a véderdőket, a gyógy- és ásványvízforrások védőterületeit, a védelem alatt álló egyéb tárgyakat, ismert vagy feltételezhető régi bányaműveleteket, a határvonalon belül ismert, vagy feltételezett vetőket, kutatófurásokat adataikkal, a külszín rétegvonalainak feltüntetését önálló felvétel vagy az 1:25.000 méretarányu hivatalos kiadványu térképről való átmásolással, a bányászati tervfeladat szerinti vonalas feltárás vázlatát, továbbá a javasolt biztonsági és védő pillérekét. A térképen külön fel kell tüntetni az átlagos rétegsor szelvényét, valamint az ásványvagyon táblázatát, telepenként /lencsénként, stb./.

..... évi hó-n.

tröszt. /vállalat, szerv/
veszélője /igazgatója/

tröszt. /vállalat, szerv/
főmérnöke

..... felmérő

tröszt. /vállalat/ geológusa

II. melléklet.

. /19 . . sz. Nyilvántartási szám:

. Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség

. Tröszt bányájának

BÁNYAHATÁROKMÁNYA

. ásványelőfordulásra.

1. A bányahatár földrajzi fekvése:

2. Az ásványelőfordulás fekvésének és földtani viszonyainak leírása:

3. A bányahatár külszínének leírása:

4. A bányahatár leírása és rögzítése:

csapásirányu kiterjedése: m
 dőlésirányu kiterjedése: m
 területe /szintes vetületben/: km²

A bányahatár sarok- és töréspontjainak koordinátái:

	x	y		x	y
1			11		
2			12		
3			13		
4			14		
5			15		
6			16		
7			17		
8			18		
9			19		
10			20		

Az alkalmazott koordinátarendszer \emptyset pontjának koordinátái az országosan használt /stereo, G.Krüger, K.henger, stb./ koordinátarendszer szerint:

x:

y:

5. A bányahatáron belül hagyandó védőpillérek:

6. Egyéb intézkedések:

Ezt a bányahatároknányt a Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség 19... hó . .-n tartott helyszíni tárgyalásról felvett , /19... számú jegyzőkönyv, valamint a /19 .. szám alatt 19... hó . .-án kiadott jogerős határozat alapján állította ki.

. , 19... hó . .-án.

P.H.

.
a Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség vezetője.

Mellékelve: 1:5.000-es méretarányu térkép.

Számunk <u>2096/1957</u>	 ORSZÁGOS Bányaműszaki FŐFELÜGYELŐSÉG BUDAPEST V. MARKÓ UTCA 16 Telefon: 315-522	Számuk
Előadó <u>Dr. Stefkovits</u>		Előadójuk
és telefonszáma		Melléklet
Tárgy		
Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség, <u>Salgótarján.</u>		

Tárgy: Kiegészítés az O.B.F. 873/1957. számú utasításához.

A földalatti művelésű bányák határainak megállapításáról és a bányahatár okmányok kiadásáról szóló utasítással kapcsolatban mihez tartás végett közlöm az alábbiakat:

- 1./ Az idézett utasítás 2.§.-a előírja, hogy ha ugyanazon ásványelőfordulás kitermelését két, vagy több önálló bánya végzi, úgy minden egyes bánya részére külön bányahatárt kell megállapítani. A több telepet művelő bányák területén, ha az egyes telepeket külön-külön bányüzem műveli és a fentiek szerint fektetett bányahatárok részben fednék egymást, úgy ennek elkerülésére a több önálló bányüzem részére egy közös bányahatárt kell megállapítani. A helyszíni tárgyalás során részletesen kell szabályozni az egymás felett, illetve alatt termelő bányüzemek művelési feltételeit.
- 2./ Amennyiben a bányák aknanyílásai a fektetendő bányahatárokon kívül esnének, úgy lehetőség szerint a bányahatárt úgy kell módosítani, hogy az aknanyílás a bányahatáron belül essék.
- 3./ A bányahatárok elnevezésére az idézett utasítás 7.§.-a intézkedik. Emellett az akna korábbi elnevezése fenntartható.
- 4./ Az épületek és műtárgyak védelme szempontjából bányahatárokat a szabad oldalon a határszögnek megfelelően kell megállapítani.

Felhívom, hogy fentiekről a trösztöket mihez tartás végett értesitse.

Budapest, 1957. október 14.

Havrán István
 /Havrán István/
 az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség
 vezetője

Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség 1863/1957.számú

u t a s í t á s a

a vasuti- és egyéb műtárgyak védőpilléreinek lefejtése tárgyában.

Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség a 41/1955./VII.21./M.T. számú rendelet 1.§. a./ c./ és d./ pontjaiban foglalt hatáskörénél fogva az ország ásványvagyonának a földalatti művelésű szén-, érc-, ásvány-, szilícit-, kő-, kavics-, homok- és agyagbányákból való gazdaságos kitermelése, továbbá a népgazdaság szénszükségletének biztosítása érdekében az egyes vasuti- és egyéb műtárgyak védelmére lekötött védőpillérek szükségessé váló lefejtésének engedélyezési eljárását a nehézipari miniszterrel, lakó- és gépipari miniszterrel, a közlekedés- és postaügyi miniszterrel, az építésügyi miniszterrel, valamint a vizügyi főigazgatóval egyetértésben az alábbiak szerint szabályozza:

- 1./ A védőpillérek lefejtésével kapcsolatban várható károk mértékére való tekintettel feltétlenül szükséges, hogy a karbantartás és kártérítés kérdése a védőpillér lefejtésének megkezdése előtt, illetve az engedélyezési eljárás folyamán rendezést nyerjen. Ezért a trösztnek /vállalatnak, üzemnek/ az érdekelttel a várható károk megtérítése, illetőleg az érintett műtárgyak folyamatos fenntartása és a kártérítés egyéb kérdései tárgyában szerződést kell kötnie, Hasonlóképpen az érdekelt magánfelekkel is meg kell kötni a kártérítésre vonatkozó előzetes meg egyezést, illetőleg ennek meghiusulása esetén le kell folytatni a kisajátítási eljárást.
- 2./ A védőpillérek lefejtése iránti kérelmet 2 példányban a tröszt /vállalat, üzem/ az illetékes Kerületi Bányaműszaki Felügyelőséghez tartozik betérjeszteni.

A kérelemhez csatolni kell:

- a./ a kérdéses védőpillérekben tervezett bányászati munkálatok műszaki leírását,
- b./ kimutatást, amelynek tartalmaznia kell az e./ pont szerinti térképen feltüntetett sorszámoknak megfelelően a kérdéses területen lévő műtárgyak és épületek tulajdonosainak, illetve birtokosainak, vagy használoknak megnevezését és lakcímét,
- c./ az állami szervekkel, vállalatokkal, illetve magánsokkal kötött szerződéseket, illetőleg a kisajátítások igazolását
- d./ a Bányászati Kutató Intézet szakvéleményét, amelynek ki kell terjednie a várható talajmozgás mértékére, időbeni lefolyására, a műtárgyak várható deformációjára, s ennek mértékére, a talajsüllyedés folytán várható magán-, köz-, illetve üzemi kutak vízhozamának esetleges csökkenésére, illetve teljes kiszáradására, szükség esetén a terepváltozások megállapíthatósága céljából elhelyezendő állandó jellegű bemérési pontok

elhelyezési módjára, a bemérések időpontjának rögzítésére, stb.,

e./ térképet, amely feltünteti a kérdéses védőpilléreket, a védőpillérek területén lévő összes műtárgyakat és épületeket, megfelelő sorszámzással és jelkulcs megadásával, valamint a szükséges főbb szelvényeket.

3./ Az illetékes Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség a védőpillérek lefejtése ügyében helyszíni tárgyalást tűz ki, erre hirdetményvel meghívja az érdekelt trösztöt /vállalatot, üzemet/, a megyei, járási, községi tanácsot, a műtárgyak felett felügyeletet gyakorló hatóságokat és az egyéb esetleges érdekelteket azzal, hogy a kérelemhez csatolt rajzok és egyéb mellékletek a hivatalos idő alatt a Kerületi Bányaműszaki Felügyelőségen megtekinthetők. Szükség esetén a Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség meghívhatja a tárgyalásra a Bányászati Kutató Intézetet, vagy más szakértőt is. Vasuti védőpillérek lefejtése esetén a "Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium I/6. Építési és Pályafenntartási szakosztályához" címzett tárgyalást kitűző meghívóhoz csatolni kell a tröszt /vállalat, üzem/ által benyújtott kérelem 1 példányát mellékleteivel együtt. Ugyanigy a fontosabb vízügyi műtárgyak védőpillércinek lefejtése esetén a meghívót a benyújtott kérelem egy példányával a területileg illetékes vízügyi igazgatósághoz kell megküldeni szakvéleményezés végett.

4./ A helyszíni tárgyaláson meg kell vizsgálni a beérkezett térkép helyességét és hogy a tervezett műveletekkel érintett összes műtárgyak fel vannak-e tüntetve, azokra vonatkozólag megtörtént-e az érdekeltekkel a megegyezés, illetve a kisajátítás. Amennyiben megegyezés, illetve kisajátítás még nem történt meg, a tárgyalást el kell napolni és utasítani kell a trösztöt /vállalatot, üzemet/ azok pótlására.

A tárgyalást vezető bányahatósági kiküldött a tárgyalásról jegyzőkönyvet köteles készíteni.

5./ A helyszíni tárgyalás, illetve a felvett jegyzőkönyvben foglaltak alapján a Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség határozatot hoz, amelyben az általa szükségesnek tartott feltételekkel engedélyezi a védőpillér leművelését, vagy elutasítja a kérelmet.

6./ Az elsőfoku határozat a kézbesítéstől számított 15 napon belül az illetékes Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség útján az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőséghez megfellebbezhető.

Ha a bányahatóság által előírt bányászati óvintézkedések betartása ellenére a szóbanlévő bányaművelés folytán a műtárgyakon /vasuti pályatesteken/ olyan aggályos jelenségek mutatkoznak, amelyek miatt a kérdéses területen a bányaművelés teljes megszüntetése válik szükségessé, ugy e kérdésben az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség az illetékes minisztériu-

mokkal együttesen - szakértők meghallgatásával - dönt.
Jelen utasítás 1958. január 1.-én lép hatályba.

Budapest, 1957. december 2.

Havrán István
/Havrán István/
az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség
vezetője.

106.

Számunk 2580/957
Előadó dr. Kun
és telefonszáma ...
Tárgy ...

ORSZÁGOS BÁNYAMŰSZAKI FŐFELÜGYELŐSÉG
BUDAPEST
V. MARKÓ UTCA 16
Telefon: 315-522

Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség,
Salgótarján.

Számuk
Előadójuk
Melléklet

Tárgy: Bányahatárok megállapítása és bányahatárokmányok kiadása.

A földalatti művelésű bányák határainak megállapításával és a bányahatárokmányok kiadásával kapcsolatban értesítem, hogy a szénbányászati vállalatok és szénbányászati trösztök által benyújtott kérelmeket, melyek a már művelés alatt álló bányákra vonatkoznak, el lehet fogadni és a helyszíni tárgyalást meg lehet tartani az Országos Földtani Főigazgatóság nyilatkozata nélkül.

A szénbányavállalatokat és szénbányászati trösztöket a helyszíni tárgyalás alkalmával készített jegyzőkönyvben fel kell hívni arra, hogy az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség 873/1957. számú utasításának 11.§-ában előírt Országos Földtani Főigazgatóság megkutatottsági nyilatkozatát, ásványvagyon táblázatát, telepenként, /lencsénként/ a rétegsorszelvénnyel együtt az 1958. január 1.-i felvételnek megfelelő adatok alapján 1958. május hó 1-ig pótiólag kötelesek a Kerületi Bányaműszaki Felügyelőségekhez beterjeszteni.

A bányahatárokmányt ezután kell a szénbányászati vállalatoknak és szénbányászati trösztöknek kiadni.

Az eljárást minden egyéb vonatkozásban a 873/1957. számú utasítás szerint kell lefolytatni.

Budapest, 1957. december 7.

Havrán István
/Havrán István/
az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség
vezetője.

Számunk <u>231958</u>	 ORSZÁGOS Bányaműszaki FŐFELÜGYELŐSÉG B U D Á P E S T V. MARKÓ UTCA 16 Telefon: 315-522	Számuk
Előadó <u>Dr. Ember K.</u>		Előadójuk
és telefonszáma		Melléklet
Tárgy		
Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség <u>M i s k o l c .</u>		

Tárgy : Évi tevékenységi jelentés tárgya és határideje.

Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség által összeállítandó átfogó évi jelentéshez a Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség az alábbi módon készítse el évi szöveges jelentését és annak mellékleteit :

Az esedékes IV. negyedévi tevékenységi jelentés helyett az 1957. év fontosabb eseményeiről készítsenek összefoglaló tevékenységi jelentést. Ennek ki kell terjednie többek között a bányák állapotára, a korszerű biztosítás előre haladására, a szakmunkás helyzetre, az üzemi és technológiai fegyelem kérdésére, a baleseti helyzet alakulására, a bányák anyagi ellátottságára /annak figyelembevételével, hogy nem a bányahatóság az anyagbeszerző./. Továbbá a Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség kapcsolatára és együttműködésére a pártszervekkel és a szakszervezettel, a komplex-szemlék tapasztalataira és a jövőre vonatkozó tervekre és javasolt intézkedésekre. Fentieket a kerület sajátosságainak megfelelően kell tárgyalni, tehát a sújtólégveszély, vízbetörés veszélye, bányatüzek veszélye stb. szempontjából, illetve tekintettel a szénbányászaton kívüli egyéb fontos bányaiipari ágazatokra, /kőolaj- és földgázbányászat, bauxitbányászat, urániumérc-bányászat stb./.

Az évi tevékenységi jelentéshez mellékelni kell a IV. negyedév tevékenységi kimutatásait, valamint a tevékenységi kimutatások évvégi összesítését, ezek között a vízbetöréseket is. Megjegyzem, hogy a munkahely leállítások részletes lajstroma csak a Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség saját használatára készítendő el, hivatalomnak csupán a munkahely leállítások szokásos trösztönkénti és iparágankénti számszerű kimutatását kell a leállított munkahelyek fajtájára és a leállítás időtartamára bontva beterjesztenie. Ezen utóbbi intézkedésem a jövőbeni negyedévi munkahely leállítási kimutatások elkészítésére is vonatkozik.

A fentiekben körvonalazott szöveges jelentés és mellékletei folyó hó 15-re terjesztendőek be hivatalomnak. Egyben felhívom figyelmét, hogy a IV. negyedév baleseti statisztikáját január 20.-ra, az évi baleseti statisztikai összesítést pedig január 31.-re kell hivatalomhoz beterjesztenie. Ezen határidők feltétlenül betartásához ragaszkodom. Ezért a szükséges munkálatokat /a teljesített műszakok számának ellenőrzése, a tévesen bejelentett, pld. 4 napon aluli gyógy-

tartamu, vagy nem üzemi baleseteknek a felügyelőség nyilvántartásából való törlése, a be nem jelentett 3 napon túli gyógytartamu üzemi baleseteknek a Felügyelőség nyilvántartásába vétele, stb/ ugy kell megszervezni és elvégezni, hogy a statisztikai kimutatások a fenti határidőkben pontosan és megbízhatóan elkészüljenek.

Megjegyzem, hogy az évi balesetstatisztikai összesítés elkészítésénél a következő rovatok kitöltésére legyen figyelemmel:
az 56. számú rovat a 981/1957. számú körlevelemben foglaltaknak megfelelő adatokat tartalmazza,
a 66. számú rovat az év folyamán megvizsgált balesetek számát tüntesse fel / tehát nem a balesetvizsgálatok számát /,
a 67. számú rovat kitöltése mellőzendő,
a 68. számú rovat értelemszerűen kitöltendő, /csak a feljelentéseket/.

Mivel az évi balesetstatisztikai összesítést a szokásos módon gyógytartamra bontva kell összeállítani, a Nehézipari Minisztériumhoz tartozó bányaiipari ágazatok üzemait, valamint a mélyfuróipari üzemeket utasítsa, hogy megfelelő határidőre jelentsék az 1957. év folyamán balesetet szenvedett azon dolgozók nevét - a sérülés időpontjának megjelölésével - akiknek sérülése a 28 napos gyógytartamot meghaladta. Ezen statisztikai jelentést a fent említett főhatóságok egyetértésével hivatalom 968/5/1957. szám alatt engedélyezte. A vonatkozó jelentést az üzemek egyszerű levélpapíron tegyék meg, ezért annak mintáját nem tartom szükségesnek csatolni. Ezen jelentés megbízhatóságának céljából szükség esetén annak összeállítását a körzeti bányaműszaki felügyelők ellenőrizték az adatokat.

Budapest, 1958. január 3-án.

István Havrán

Havrán István
Bányaműszaki Főfelügyelőség
vezetője. *h*

Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség vezetőjének

209/1958. számú utasítása

az Általános Robbantási Biztonsági Szabályzat módosításáról.

A Nehézipari Minisztérium, valamint az Építésügyi Minisztérium alá tartozó trösztök, vállalatok és üzemek viszonyait egységesen figyelembevéve, az Általános Robbantási Biztonsági Szabályzat egyes előírásait, illetve paragrafusait a Belügyminisztérium Országos Rendőrfőkapitánysággal egyetértően az alábbiak szerint módosítom:

A 9.§. /2/ bekezdés 3. sorában /vezetőjének/ szó után kell írni: "Vagy a cég jegyzésére jogosultaknak". Ugyanez vonatkozik a 10.§. /2/ bekezdés, 12.§. /3/ és /5/ bekezdés, a 16.§. /3/ bekezdéseire is.

A 9.§. /4/ bekezdés elé a következő mondatot kell írni: "Külszíni robbantások esetén sem kell térképvezetést mellékelni, ha külszíni bánya művelése jóváhagyott bányaművelési tervben van szabályozva. Azonban hivatkozni kell a jóváhagyott bányaművelési tervre és térképre."

A 32.§-t törölni kell, helyette a következőket kell felvenni: "A raktárból robbantóanyagot más robbantóanyagraktár részére csak raktári utalvány /9.sz. minta/ alapján szabad kiadni. Robbantóanyagraktárból robbantási munkák közvetlen végzése céljából csak azok a robbantómesterek vételezhetnek robbantóanyagot, akiket a főmérnök robbantás végzésével megbízott és akik a robbantóanyagraktárban lévő kimutatásban fel vannak sorolva."

34.§. törölendő, helyette a következő szöveg jön:

"/1/ Minden robbantóanyagraktárban fel kell tüntetni azoknak a robbantómestereknek a neveit, kiket a főmérnök a robbantás végzésével megbízott és akik a robbantóanyag vételezésére jogosultak. Változás esetén a kimutatást azonnal ki kell igazítani. A főmérnök vagy helyettese havonta köteles előírni minden munkahelyre a használandó robbantóanyag fajtát és mennyiséget.

/2/ A robbantóanyagok vételezése /kiadása/ alkalmával a raktár kezelője és a vételező robbantómester a robbantóanyagok kiadását, illetve átvételét a "Robbantóanyagok kiadási és visszavételezési könyv" megfelelő rovataiba kötelesek bejegyezni és aláírásukkal igazolni.

/3/ Azoknál a bányüzemeknél, ahol a robbantómesterek részére a robbantóanyagraktár előterében külön szekrények vannak rendszeresítve, a robbantómester a raktárból kivé-

vételezett robbantóanyagot a szekrényébe köteles helyezni, a vételezett robbantóanyag mennyiségét a "Robbantóanyag nyilvántartási lap" bevételi rovatába feljegyezni. A napi robbantáshoz onnan kivételezett robbantóanyagot a nyilvántartási lapon kiadási rovatba kell beírni. A robbantómester a robbantáshoz szükséges anyagot a szekrényéből kivesszi, a hordozható, lakattal zárható ládába helyezi és a ládában lévő "Robbantóanyag felhasználási könyvecske" vételezési rovatába bevételezi. A munkahelyen elhasznált robbantóanyagot a könyvecskébe kell bejegyezni, a csapatvezetővel alá kell írni. A robbantómester a műszak végén, illetve a felhasználást lezárni, összesíteni, a maradványokat a robbantóanyagfajtánként kimutatni. A megmaradt, illetve visszavitt robbantóanyagot ugyancsak a "Robbantóanyag nyilvántartási lap"-on a bevételi rovatba kell bejegyezni és minden esetben a szekrényben lévő robbantóanyag készletet napra kész állapotban kell vezetni. A "Robbantóanyag felhasználási könyvecske"-t a robbantómester szolgálati ideje alatt állandóan a ládában köteles tartani. A megmaradt robbantóanyag mennyiségét a szekrénybe kell visszavinni, és a "Robbantóanyag nyilvántartási lap" bevételi rovatába fel kell jegyezni. A robbantómester a bánya nagysága és természete szerint a Kerületi Bányaműszaki Felügyelés engedélye alapján egyszerre maximálisan 3 napra szükséges robbantóanyag mennyiségét vételezhet ki a robbantóanyagraktárból és helyezhet el a szekrényében. A robbantómesterek szekrényének másodpéldány kulcsát a robbantásvezető őrzi szekrényében elzárva.

/4/ Azoknál a bányüzemeknél, ahol külön szekrény nincs rendszeresítve, a kézraktárból kivételezett robbantóanyagot a robbantómester köteles a lakattal zárható ládjába elhelyezni. A kivett mennyiségét a "Robbantóanyag felhasználási könyvecske" vételezési rovatába kell bevezetni. A munkahelyen elhasznált robbantóanyagot a könyvecskében fel kell jegyezni és a csapatvezetővel alá kell írni. A robbantómester a műszak végén, illetve a robbantási munkák befejeztével köteles a robbantóanyag felhasználást lezárni, összesíteni és a maradványokat robbantóanyag fajtánként kimutatni. A megmaradt robbantóanyagot műszak végén a kézi robbantóanyagraktárba vissza kell adni. A robbantómester egyszerre csak egy műszakra szükséges robbantóanyag mennyiségét vételezhet ki a raktárból.

/5/ Abban az esetben, ha a robbantómester csak a saját munkahelyén robbant, a robbantóanyag vételezése úgy történik, mint a /4/ bekezdésben, azzal az eltéréssel, hogy a munkahelyen elhasznált robbantóanyag valódiságát a csapatra beosztott másik vágár, vagy másik dolgozó által kell igazoltatni.

/6/ A raktár kezelője köteles a robbantóanyag maradványokat a "Robbantóanyagok kiadási és visszavételezési könyv"-ének megfelelő rovataiba visszavételezni, ennek megtörténtét, illetve a maradvány átvételét és átadását a könyv megfelelő rovataiban aláírásával igazolni, illetve a robbantómester aláírásával igazoltatni.

/7/ Robbantóanyagot tilos kiadni olyan robbantómestereknek, aki az előzőleg kiadott robbantóanyagról nem számolt el.

/8/ A robbantómesterek egymásnak robbantóanyagot csak kivételes esetben és csak könyvekben történt átírás után adhatnak át. Ilyenkor az átvevő robbantómester a "Robbantóanyag felhasználási könyvecské" vételezési rovatába köteles az átvett robbantóanyag mennyiségét bevezetni és azt az átadó robbantómesterral aláírni. Az átadó robbantómester ugyancsak köteles a saját "Robbantóanyag felhasználási könyvecské"-jébe a felhasználási rovatba az átvett robbantóanyag mennyiségét bejegyezni és ezt az átvevő robbantómester köteles aláírásával igazolni.

/9/ Kőbányászateknél 1000 kg-nál kisebb mennyiségű ammonsalétrómos robbantóanyag tárolására szolgáló robbantóanyagraktárakban a 31-33.§-ban előírt nyilvántartási könyvek helyett az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség a felügyeletet gyakorló minisztérium javaslatára egyszerűbb mintájú könyv használatát engedélyezheti."

41.§-ba /6/ bekezdésként fel kell venni: "Külszíni bányákban mérnöki oklevéllel és egy évi szakmai gyakorlattal rendelkező személyek részére az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség vezetője felmentést adhat."

66.§. /4/ bekezdése a következőképpen módosul: "Nem közforgalmu /saját kezelésű/ iparvasúton történő szállításnál a közforgalmu vasutakra vonatkozó szabályokat /66-85.§./ értelmszerűen alkalmazni kell, egyébként pedig a 123-129.§-ban foglaltakat kell betartani."

134.§-hoz tartozó 2. táblázat I. sorszám alatt a következőkkel egészül ki: "7. Irányított /kúpozott/ töltetekkel való robbantásnál 100 m."

175.§. után a következőket kell felvenni: "Külszíni 1000 kg-nál kisebb mennyiségű, ammonsalétrómos robbantóanyag tárolására szolgáló raktárakra megállapított követelmények tekintetében a Ker. Bányaműszaki Felügyelőségek enyhítéseket engedélyezhetnek."

204.§. /2/ bekezdését törölni kell, helyette a következőket kell írni: "A kiacó kamrákat úgy kell telepíteni, hogy azok a szállítógáttól legalább 10 m-re, frontfejtések kihúzó légvágataiban pedig a művelés alatt álló szénhelektől legalább 30 m távolságban legyenek. A kamrákban maximálisan 250 kg. ammonsalétrómos robbantóanyag tárolható."

323.§. /4/ bekezdése elmarad.

323.§. /5/ bekezdés utolsó sorában: "esetenkénti" szó elmarad.

324.§-t törölni kell, helyette a következőket kell felvenni: "A műszaki technológiai előírásban, illetve tippstermben meg kell határozni a lyuktelepítést, lyukak méreteit, töltetek

mennyiségét, minőségét, a robbantás módját és rendjét, időzítést, gyújtási sorrendet, valamint az adott körülményeknek megfelelő egyéb adatot."

325.§. /2/ és /3/ bekezdése felcserélendő.

325.§. /2/ bekezdés második sorában "Egyezményes jelekkel" kifejezést el kell hagyni.

327.§. /2/ bekezdés a./ pontjában a 4. sorban, az első mondat után a következőket kell írni: "Kivétel a 426.§. /3/ bekezdés szerint."

351.§. /2/ bekezdése kimarad.

352.§. törlenendő.

426.§. /3/ bekezdését törölni kell, helyette a következőket kell írni: "Külfejtésekben tömeges robbantást végző üzemeknél a robbantásokkal nem foglalkozó dolgozók a veszélyes övezeten belül tartózkodhatnak addig az időpontig, amíg a gyújtótöltényeket a töltetekbe be nem helyezik. Ezek a személyek legalább 50 m távolságra kötelesek tartózkodni a legközelebbi töltettől és a robbantáshoz csak ammónsalétromos robbantóanyagokat, vagy trótilt szabad használni, továbbá tilos a gyújtótöltényeknek a töltetbe helyezése előtt a töltés helyén gyutasokat és villamosgyutasokat tartani."

A 299. oldalon lévő 19. minta kimarad, illetve törlendő. Helyette jön a "Robbantóanyag nyilvántartási lap" és "Robbantóanyag felhasználási könyvceske".

10. minta
a 34.§-hez.

ROBBANTÓANYAG NYILVÁNTARTÁSI LAP.

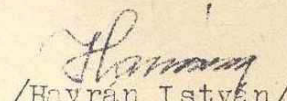
Robbantóanyag megnevezése:				Robbantómester neve és robbantómesteri igazolvány száma:	
Bevétel:		Kiadás:		Készlet	Aláírás
kelte	mennyiség	kelte	mennyiség		

10/a. minta
a 34.§-hoz.

ROBBANTÓANYAG FELHASZNÁLÁSI KÖNYVECSKE.

Vételezés		Felhasználás		Cserélt szerszám	Maradvány		Aláírás	Dátum
gyutacs db.	robb. anyag kg.	gyutacs db.	robb. anyag kg.		gyutacs db.	robb. anyag kg.		

Budapest, 1958. január 27.

/Havran István/
az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség
vezetője.

Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség
387/1958. O.B.F. számú utasítása

a szén-, érc-, ásvány- és bauxitbányászatban alkalmazott robbantómesterek függetlenítésének és oktatásának szabályozása tárgyában.

Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség a 41/1955. /VII. 21./ M.T. számú rendelet 1. §. m./és n./ pontjaiban foglalt hatáskörénél fogva a szén-, érc-, ásvány- és bauxitbányászati üzemeknél / vállalatoknál, trösztöknél / alkalmazott robbantómesterek függetlenítését és oktatását a Nehézipari Miniszterrel, a bányaiipari Dolgozók Szakszervezetével és a Vegyipari Dolgozók Szakszervezetével egyetértésben az alábbiakban szabályozza:

- 1./ Sajtólégveszély szempontjából a II. és magasabb osztályba sorolt, valamint szénporveszélyesnek minősített szénbányauzemeknél robbantási munkálatokat csak függetlenített robbantómesterek, vagy - az illetékes Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség külön engedélyével - robbantómesteri vizsgát tett felügyeleti személyek /bányafelügyelők, aknászok, bányatechnikusok/ végezhetnek.

Központosított üzemszektől távol eső munkahelyeken az illetékes Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség munkahelyenkénti külön engedélyével nem függetlenített /csapathoz tartozó teljesítménybéres/ robbantómesteri vizsgát tett egyének is végezhetnek robbantási munkálatokat.

- 2./ Az 1./ pont alá nem tartozó bányauzemekben frontfejtéseknél és olyan csoportos kamrafejtéseknél, amelyekben a dolgozó létszám együttesen a 6 főt meghaladja minden esetben, ezenkívül olyan munkahelyeken is kell függetlenített robbantómestert alkalmazni, ahol azt az illetékes Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség külön elrendeli.

- 3./ Robbantómesteri vizsgára csak az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség által jóváhagyott tematika alapján tartott /gyújtózsínóros-, villamosrobbantás, sajtólégés-, gázkitöréses bányák- nál, külfajtésekben végzett robbantás/ robbantómesteri tanfolyamot végzett egyének bocsáthatók. A robbantómesteri tanfolyamok megszervezéséről a trösztök /vállalatok, üzemek/ gondoskodnak és kötelesek azt az illetékes Kerületi Bányaműszaki Felügyelőségnek bejelenteni.

Az előző bekezdésben foglaltak nem vonatkoznak a bányamérnökökre és bányatechnikusokra, akik robbantómesteri vizsgát tanfolyam elvégzése nélkül tehetnek. Bevezettek robbantómesternek csak akkor alkalmazhatók, ha 20. életévüket betöltötték és mérnöki, vagy technikus munkakörben legalább 1 éves üzemi gyakorlattal rendelkeznek. Robbantómesteri tanfolyam előadója csak olyan egyén lehet, aki robbantási munkálatok vezetésével is megbízható.

Budapest, 1958. február hó 20.

/: Havrán István :/ sk.
az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség
vezetője

Számunk 505/1958.	 ORSZÁGOS Bányaműszaki FŐFELÜGYELŐSÉG BUDAPEST V. MARKÓ UTCA 16 Telefon : 315-522 Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség <u>M i s k o l c .</u>	Számuk
Előadó Hegedüs		Előadójuk
és telefonszáma		Melléklet 2 db.
Tárgy		

Tárgy: Diesel-rendszerű bányamezdenyek engedélyezési feltételei.

Csatoltan megküldöm a Diesel-rendszerű bányamezdenyek engedélyezési feltételeiről szóló 505/1958. számú utasításomat két példányban.

Felhívom, hogy a területén lévő bányabeli használatu Diesel-mozdonyokat vizsgálja felül, hogy az utasítás 22. pontjában előírt típusvizsgálat megtörtént-e. Tájékoztatásul közlöm, hogy az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség ezideig csak a BMD 15. típusu Skoda gyártmányu mezdenyekre adott típusengedélyt. A nem sujtóléges és nem szénperveszélyes bányákba készült mezdenyek felülvizsgálatára az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség a Budapesti Műszaki Egyetem Gázgépek és Autómobilek Tanszékét ismeri el. Sujtóléges, vagy szénperveszélyes bányában való használatra készült mezdenyek vizsgálatára jelenleg hazai vizsgálóállomás nincs. Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség ilyen mezdenyek vizsgálatára elismeri a külföldi bányahatóságok által kiadott igazolást. Ilyen esetben utasítsa a felhasználót, hogy lépjenek érintkezésbe t. címen keresztül az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőséggel.

Budapest, 1958. február 27.

Havran István
 az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség
 vezetője.

Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség

505/1958. sz. utasítása

a Diesel-rendszerű bányamozdonyok engedélyezési feltételeiről.

A 41/1955./VII.21./M.T. sz. rendelet 1.§. f./ pontjában foglalt hatáskörénél fogva az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség a bányabeli /földalatti/ használatra tervezett Diesel-rendszerű bányamozdonyokkal szemben támasztott követelményeket és engedélyezési feltételeiket a nehézipari miniszterrel egyetértésben a következőleg szabályozza:

- 1./ A mozdonyt és minden alkatrészét nem tűzveszélyes anyagból kell készíteni.
- 2./ A mozdonyt el kell látni:
 - a./ közvetlenül mechanikai uton /kézi erővel/ is műköltethető, önzáró fékberendezéssel, melynek segítségével a mozdony szintes pályán a megengedhető legnagyobb terhelés és sebesség mellett is legfeljebb 20 méteren belül lefékezhető;
 - b./ a mozdony előtti és mögötti vágányzat homokozására alkalmas homokszóróval;
 - c./ legalább 60 m-re világító, tompítható fényű /bilux/ fényszóróval; utóbbitől csak az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség előzetes engedélyével szabad eltérni;
 - d./ megfelelő hangjelző berendezéssel;
 - e./ hordozható és beépített tűzoltó készülékekkel;
 - f./ a mozdonyvezető részére tetővel ellátott olyan üléssel, hogy a mozdonyból való kihajolás nélkül a menetirányban előre és hátra láthasson,
- 3./ A 25 lóerőóránál nagyobb teljesítményű vagy a 10 km/ó-nál nagyobb sebességű mozdonyokat el kell látni sebességmérővel, melyet úgy kell felszerelni, hogy a mozdonyvezető azt üléséből jól láthassa. Ettől csak az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség előzetes engedélyével szabad eltérni.
- 4./ A mozdony üzemanyag-tartályát
 - a./ mechanikai hatásoktól védetten kell elhelyezni és szilárdan kell felerősíteni;
 - b./ önműködő /töltéskor önműködően nyíló, ennek befejezésekor önműködően záródó/ szeleppel kell ellátni;
 - c./ légnyomáskiegyenlítő nyílásánál lángzárral kell felszerelni. A lángzárnak egymás mögött legfeljebb 2 mm közzel elhelyezett MSZ 4949 szerinti minőségű és mé-

- retü öt fémhuzal szövetből kell állnia és biztosítani kell a lángzár könnyen cserélhetőségét;
- d./ könnyen tisztíthatósága céljából legmélyebb pontján legalább 20 mm átmérőjű nyílással kell ellátni, melyet kicsavarodás ellen biztosított fejescsavarral kell zárni, ha nem használják fel a motor üzemanyag-vezetékének csatlakoztatására;
 - e./ ha szintjelző üveggel látják el, azt sérülés ellen védeni kell;
 - f./ tilos az üzemanyag beeresztésére szolgáló csappal vagy szeleppel ellátni.
- 5./ Az üzemanyagtartály folyadékzáróképeségét 0,2 at. nyomású nyersolajjal végzett nyomáspróbával kell ellenőrizni.
- 6./ Az üzemanyagvezetékét mechanikai hatásoktól védetten kell elhelyezni és úgy, hogy a kipuffogó gázok vezetékének nem hűtött részeitől legalább 25 mm távolságra legyen. Az üzemanyagvezetékét kemény forrasszal vagy forrasztás nélkül kell csatlakoztatni.
- 7./ Az üzemanyagtartály és a motor között az üzemanyagvezetékbe zárószerkezetet kell beépíteni úgy, hogy azt a mozdonyvezető üléséből vagy a mozdony mellett állva gyorsan és biztonságosan lehessen kezelni.
- 8./ A motor légszivó vezetékébe
- a./ a beszívott levegő tisztítása végett olajjal itatott szűrőt kell helyezni, és emögött
 - b./ lemezes lángzárát kell beépíteni. A lángzár egyes lemezeinek legalább 50 mm szélesnek és legalább 1,5 mm vastagnak kell lenniök és egymástól legfeljebb 0,5 - 0,8 mm távolságban lehetnek. Az egyes lemezeket közéjük helyezett botétekkel merevíteni kell, hogy a hézagtávolság kihajlás esetén se haladja meg a 0,8 mm-t. A lemezek könnyen olvadó fémből nem készülhetnek, azokat rozsdamentes acélból, vagy kellő szilárdságú rozsdamentes egyéb fémből kell készíteni.
- 9./ A kipuffogó gázok vezetékét úgy kell szigetelni, vagy hűteni, hogy külső falának hőmérséklete egy helyen se legyen 200 °C-nál nagyobb. A szigeteléshez szivóanyag nem használható. A vezetékét úgy kell elhelyezni, hogy kipuffogó gázok ne kerülhessenek a mozdonyszekrénybe.
- 10./ A kipuffogó gázokat hűteni kell. A gázok hűtésére szolgáló berendezésnek biztosítani kell, hogy
- a./ a távozó gázok hőmérséklete ne haladja meg a 70 °C-ot;
 - b./ a hűtés folyamatos legyen és meghibásodás vagy egyéb okból való megszűnté esetén a motor azonnal leálljon.

11./ Vizhűtés esetén

- a./ a vizzártartályt vízszintjelzővel kell ellátni;
 - b./ gondoskodni kell a betöltött víz megfelelő szűréséről;
 - c./ a hűtővizet közvetlenül a hengerfej mögé vagy - több hengeres motor esetén - a közös kipuffogócső elejére kell fecskendezni;
 - d./ a kipuffogócsőbe vizzárat kell elhelyezni, melyen a kipuffogógázoknak át kell haladniuk. Biztosítani kell, hogy a vizzár megszűnte esetén a motor azonnal leálljon. A vizzár feltöltése az a./ pont szerinti vizzártartályból történjen.
- 12./ A kipuffogócsőbe lemezes lángzárat kell beépíteni. A lángzárnak meg kell felelnie a 8. pont b./ alpontjában foglaltaknak.
- 13./ A levegő szivóvezetékébe és a kipuffogócsőbe beépített lángzárak között lévő összes alkatrészeket úgy kell méretezni, hogy 8 atm nyomást kibírjanak.
- 14./ Biztosítani kell az üzemanyag - levegő keverékének olyan beállítási lehetőségét, hogy se teljes terhelés, se üresjárás esetén a motor legnagyobb fordulatszámmal történő járatásakor a kipuffogó gázok higitatlan szénmonoxid-tartalma ne haladja meg a 0,2 %-ot.
- 15./ Ellenőrzés céljából biztosítani kell a menet közbeni gázminták vételét. A gázmintavevő csontot vizzáró szeleppel kell ellátni.
- 16./ Kézi indítás esetén az indítókarnek a motor beindulásakor önműködően kell kikapcsolódnia.
- 17./ Gondoskodni kell olyan berendezésről, mely lehetetlenné teszi azt, hogy illetéktelenek a motort beindíthassák.
- 18./ Megfelelő szellőztető nyílások elhelyezésével biztosítani kell, hogy a mozdonyszekrényben a kipuffogó gázok vagy egyéb ártalmas gázok fel ne halmozódjanak.
- 19./ A mozdonyt a vezető üléséből kezelhető, beépített szén-savas tüzelőkészülékkel kell ellátni, melynek fuvókái közül egyet-egyot
- a./ a mozdonyszekrény mindkét oldalán,
 - b./ a levegőszívó vezetékben a lángzár elé és
 - c./ a kipuffogó csőbe kell beépíteni.
- 20./ Az előző pont szerinti tüzelőkészüléken kívül a mozdonyt fel kell szerelni egy legalább 10 literes kézi tüzelőkészülékkel.

21./ A mozdony esetleges villamos szerelvényeit és berendezéseit sujtólégbiztos kivitelben kell elkészíteni.

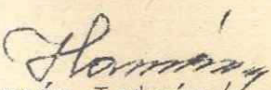
22./ Minden egyes mozdonytipust az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség által elismert vizsgálóállomáson felül kell vizsgálni arra vonatkozóan, hogy megfelel-e a fenti követelményeknek. A vizsgálatról típusbizonylatot kell kiállítani, melynek egy hiteles másolatát a mozdonyt üzemeltető vállalat köteles beszerezni és megőrizni.

A típusengedélyezésre, továbbá a használati /üzem/ engedélyezésre vonatkozóan a 363/1956. és a 670/1957.O.B.F. számú utasítások irányadók.

23./ Minden egyes mozdony gyári ellenőrzéséről darabvizsgálati jegyzőkönyvet kell készíteni, melyet 2 példányban át kell adni a mozdonyt üzemeltető vállalatnak. A darabvizsgálatnak ki kell terjednie a jelen utasítás szerinti feltételek meglétének az ellenőrzésre és igazolására.

24./ A nem sujtóléges, nem szénperveszélyes bányában való használatra készült mozdonyokra a jelen utasítás 8/t., 12., 13. és 21. pontjában foglaltak nem vonatkoznak.

Budapest, 1958. február 26.

/Havrán István/
az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség
vezetője.

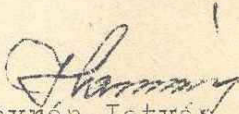
Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség 593/1958. sz. utasítása a Kerületi Bányaműszaki Felügyelőségek illetékeségi területe tárgyában.

A Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa 41/1955. /VII.21./ M.T. számú, az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség hatásköréről, jogairól és feladatairól szóló rendeletének 4. §. /3/ bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a Kerületi Bányaműszaki Felügyelőségek illetékeségi területét az alábbiakban állapítom meg:

- 1./ A budapesti Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség illetékesége kiterjed Budapest fővárosra, Pest megyére, annak budai járásához tartozó Pilisospata, Pilisvörösvár, Pilisszentiván, Solymár, Nagykovácsi, Tinnye, Tök, Perbál és Zsámbék községek kivételével, továbbá Bács-Kiskun megyére, Csongrád megyére, Békés megyére, Szolnok megyére, Hajdú-Bihar megyére, Nógrád megye balassagyarmati és rétsági járásaira, Fejér megye bicskei és sztálinvárosi járásaira, valamint a kőolaj- és földgázbányászati üzemek és az ásványviz- és gyógyforrások tekintetében, továbbá a Magyar Állami Földtani és Földföldrajzi Intézet geoszeizmikus furási és az ÁRBSZ. XV. fejezete c./ d./ és i./ pontjai szerinti kivételes robbantási munkálatok tekintetében az ország egész területére ;
- 2./ a dorogi Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség illetékesége kiterjed Komárom megye dorogi járására és Pest megyének a budai járáshoz tartozó, s a jelen utasítás 1./ pontjában felsorolt községeire ;
- 3./ a tatabányai Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség illetékesége kiterjed a dorogi járás kivételével Komárom megyére és Győr-Sopron megyére ;
- 4./ a veszprémi Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség illetékesége kiterjed a bicskei és sztálinvárosi járás kivételével Fejér megyére, valamint Veszprém megyére, Vas megyére és Zala megyére ;
- 5./ a pécsi Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség illetékesége kiterjed Baranya megyére, Tolna megyére és Somogy megyére ;
- 6./ a salgótarjáni Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség illetékesége kiterjed a balassagyarmati és rétsági járás kivételével Nógrád megyére, valamint Heves megye pétervásárai, hatvani és gyöngyösi járására és az egri járásból Tarnaszentmária község területére ;

- 7./ a miskolci Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség illetékessége kiterjed Borsod-Abaúj-Zemplén megyére, Szabolcs - Szatmár megyére, valamint Heves megye hevesi, fűzesabonyi és egri járásainak területére, kivéve Tarnaszentmária község területét ;
- 8./ az egyes Kerületi Bányaműszaki Felügyelőségek illetékessége kiterjed arra a megyei jogú városra is, amelynek a területével határos megye az illetékességük alá tartozik.
- 9./ Az 1./ - 8./ pontokban foglaltak alapján a helyüket gyakran változtató mélyfúrás berendezések annak a Kerületi Bányaműszaki Felügyelőségnek a felügyelete alá tartoznak, amelynek illetékességi területén a munkahely van.
- 10./ A jelen utasítás 1958. évi március hó 15.-én lép hatályba és ezzel egyidejűleg a 625400/1951. BEM. számú utasítás / Nehézipari Közlöny 6.sz. / és az azt kiegészítő rendelkezések hatályukat veszítik.

Budapest, 1958. évi március hó 6.-án.

/: Havrán István :/
az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség
vezetője

1958. évi sz.

Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség

B u d a p e s t

Tárgy: A bányahatár-okmányok kiadására vonatkozó ORF utasítás végrehajtása.

A 873/1957. ORF utasítás /Műhíziari Értesítő 1957. jun. 20./ végrehajtása során az eddig megtartott bányahatár-okmány kiadásával kapcsolatos tárgyalásokon az alábbi észrevételek merültek fel:

L / Az utasítás 10. §-a szerint a bányahatár-okmányban rögzített határokon belül épületek és műtárgyak létesítése csak a bányahatár-okmány jogositottja felett közvetlen felügyeletet gyakorló szerv hozzájárulásával engedélyezhető.

F szerint tehát nincsen akadálya annak, hogy a bányahatár-okmány kiállítását után, a bányahatáron kívül, de közvetlenül a bányahatár mellett új lakóépület, vagy más műtárgy létesüljön.

Célszerű volna ezt a rendelkezést olyan irányban megszigorítani, hogy nemcsak a bányahatáron belül, de a telep mélységtől függően a fedürétegek határszögének /törésszögének/ megfelelően a határ-okmány kiadása alkalmával megállapítandó övezeten belül ugyancsak korlátozni kell az épületek, vagy műtárgyak létesítését. Vagyis az építési engedély kiadását ezen a határon kívül, de az övezeten belül a bányászati hozzájárulásától kell függővé tenni. Célszerű volna az övezet kiterjedését úgy megállapítani, hogy a határszögnek megfelelő, gyals a mélységtől függő övezeten kívül egy állandó 20 m-es sávot is az övezetbe kell számítani.

A fenti értelmű módosítás megegyezik azzal az alapelvvel, hogy a bányahatár megállapítás az ásványvagyon /telep/ mélységbeli kiterjedésére vonatkozik és a várható külszíni hatásokra való tekintettel nincsen szükség a bányahatár esetleges növelésére.

~~Ugyanakkor~~

2./ Az utasítás I. számú melléklete 7. pontjában lévő rendelkezés szerint nemcsak a bányahatáron belül, hanem a bányahatárt kívülről övező 500 m-es körzeten belül lévő lakóházakat, műtárgyakat stb. jegyzékbe kell foglalni, megjelölve ezen házak stb. tulajdonosát és felügyeleti hatóságát. Ezen rendelkezés a részben túlzott követelmény elé állítja a bányavállalatokat, részben pedig nem nyújt kielégítő biztonságot a 500 m-es mélységben, vagy ennél nagyobb mélységben dolgozó bányászati üzemeket illetően.

Célszerű volna ezen utasítást az előbbi alapelveknek megfelelően úgy módosítani, hogy a lakóházak és műtárgyak a bányahatáron kívül csak abban az esetben foglalandók jegyzékbe, amennyiben a bányahatár körül a határszögnek megfelelő és még ehhez hozzáadandó 20 m-es védőövezeten belül esnek.

3./ A bányahatár-okmányra vonatkozó utasítás I. melléklete 7. pontja szerint becsatolandó lakóház, mütárgy, stb. jegyzéket célszerű volna benyújtás előtt az illetékes községi tanácsok végrehajtó bizottságaival láttamoztatni, illetve igazoltatni, mert a helyszíni tárgyalás alkalmával a tömeges mütárgy, lakóház, stb. jegyzék ellenőrzésére nincsen lehetőség. Ezt a gyakorlatot a miskolci Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség menetközben máris eredményesen alkalmazta.

Miskolc, 1958. május 3.

Jó szerencsét !

16. szám.**Törvényjavaslat****a bányászatról.****ELSŐ RÉSZ****Általános rendelkezések****1. FEJEZET****A törvény célja és hatálya**

1. §. (1) Ez a törvény a szocializmus építése érdekében és a népgazdaság szükségleteinek kielégítése céljából az ország ásványi nyersanyagkészletének legbiztonságosabb és leggazdaságosabb kitermelését szabályozza.

(2) A törvény rendelkezéseit a Magyar Népköztársaság társadalmi és gazdasági rendjével összhangban kell értelmezni.

2. §. (1) A törvény hatálya alá tartoznak a földkéregnek azok a szilárd, folyékony vagy gáznemű alkotórészei, amelyeknek bányászati művelettel történő kitermelése vagy hasznosítása a népgazdaság számára szükséges (a továbbiakban: *ásványi nyersanyag*).

(2) A vizekre, ha ez a törvény másképp nem rendelkezik, a vízügyi jogszabályok irányadók.

2. FEJEZET**A bányászati jog**

3. §. A bányászat joga az államot illeti.

4. §. Szövetkezet (szövetkezeti vállalat) vagy társadalmi szerv számára a tanács végrehajtó bizottságának illeté-

kes szakigazgatási szerve a bányahatóság (57—61. §) hozzájárulásával indokolt esetben engedélyt adhat arra, hogy saját szükségletére vagy helyi szükségletek kielégítése végett segédüzemi jelleggel, a bányahatóság szakfelügyelete alatt felszíni bányászati tevékenységet folytasson. A Minisztertanács engedélyt adhat a helyi szükségleten túlmenő vagy a segédüzemi bányászatot meghaladó tevékenység folytatására.

5. §. (1) A föld tulajdonosa (kezelője, használója) — ha jogszabály másként nem rendelkezik — jogosult személyes szükséglete vagy kisebb helyi szükséglet kielégítése végett a felszínen előforduló kavics, kő, homok és agyag kitermelésére, amennyiben az állam ezekre az ásványi nyersanyagokra bányászati jogát nem érvényesíti.

(2) Az (1) bekezdés alapján a kitermelés csak felszíni műveléssel, robbantás vagy gépi erő nélkül végezhető.

6. §. E törvény kiterjed az ország területén működő külföldi vagy vegyes vállalatok bányászati tevékenységére is, ha nemzetközi egyezmény másként nem rendelkezik.

3. FEJEZET**Bányavállalat, bányaiüzem**

7. §. (1) Az állam bányászati jogát erre a célra alakított gazdálkodó szervek (vállalat, bányatröszt, a továbbiakban: *bányavállalat*) útján gyakorolja.

(2) A bányavállalat működését az illetékes miniszter (országos hatáskörű szerv vezetője), illetve tanácsi vállalat esetén az illetékes tanács végrehajtó bizottságának irányítása és ellenőrzése alatt folytatja (a továbbiakban együttesen: *felügyeleti szerv*). A felügyeleti szervek irányító és ellenőrző jogkörét külön jogszabályok határozzák meg.

8. §. (1) A bányavállalat bányászati tevékenysége felett a bányahatóság a törvényben megszabott hatáskörében szakfelügyeleti hatósági jogkört gyakorol.

(2) A bányahatóság szakfelügyeleti hatósági jogköre a bányavállalat melléktevékenységére (pl. ércdúsítás, ásványelőkészítés, osztályozás, szénmeseítés, brikettgyártás, gázolintermelés) is kiterjed.

9. §. Az az állami gazdálkodó szerv, amelynek a bányászat nem főtevékenysége, a feladatainak megvalósításához szükséges mértékben segédüzemi jelleggel folytathat — a bányavállalatokra megállapított szabályok szerint és a bányahatóság szakfelügyelete alatt — bányászati tevékenységet.

10. §. A bányászati tevékenységet a bányavállalatok és egyéb bányászatra jogosult szervek üzemegységekben (*bányauzem*) végzik.

11. §. (1) A bányauzemben felelős műszaki vezetőt és felelős műszaki vezetőhelyetteset kell kijelölni. A megbízatáshoz a bányahatóság előzetes hozzájárulása szükséges. A bányahatóság a hozzájárulást alapos indokból visszavonhatja. A visszavonásnál a bányahatóság köteles a termelés folyamatosságát figyelembe venni és ezért a felügyeleti szervvel együttesen jár el.

(2) Bányauzemet a bányahatóság hozzájárulásával kijelölt felelős műszaki vezető, illetve helyettes hiányában üzemben tartani tilos.

(3) Felelős műszaki vezetői vagy vezetőhelyettesi munkakört csak az tölthet be, akinek bányamérnöki képesítése és e minőségben szerzett 3 évi bányauzemi gyakorlata vagy bányatechnikus

technikus képesítése és e minőségben szerzett 6 évi bányauzemi gyakorlata van. E feltételek alól a bányahatóság indokolt esetben felmentést adhat.

12. §. (1) A felelős műszaki vezető felel e törvény és az ennek alapján kiadott műszaki és biztonsági rendelkezések végrehajtásáért, valamint megtartásuk ellenőrzéséért. A műszaki vezető felelőssége nem érinti más személyeknek beosztásuk, illetve munkakörük alapján fennálló felelősségét.

(2) A felelős műszaki vezető felelőségi körébe tartozó kérdésben a bányauzem dolgozóinak a műszaki vezető feleltesséi csak vele egyetértésben adhatnak utasítást, kivéve, ha közvetlen életveszély vagy egyéb súlyos károsodás veszélye fenyeget.

MÁSODIK RÉSZ

Földtani kutatás, bányaművelés

1. FEJEZET

Földtani kutatás

13. §. (1) Az állami szerveknek az ásványi nyersanyagkészletek lelőhelyének, minőségének és mennyiségének megállapítására, valamint nyilvántartására irányuló tevékenységét a központi földtani hatóság tervszerűen irányítja és ellenőrzi.

(2) Az állami szervek kutatási tevékenységét a központi földtani hatóság által egyeztetett és a Minisztertanács által jóváhagyott országos földtani kutatási terv állapítja meg.

14. §. (1) A bányavállalatok kutatási tevékenységüket az országos földtani kutatási terv alapján készített és jóváhagyott kutatási terv alapján végzik. A jóváhagyás módját a Minisztertanács szabályozza.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezések nem érintik a termeléssel közvetlenül kapcsolatos kutatási munkákat.

(3) Egyéb vállalatok, szövetkezetek és társadalmi szervek vagy magánszemélyek kutatást csak a központi földtani hatóság engedélyével folytathatnak.

15. §. (1) A kutatásokat úgy kell megtervezni és végrehajtani, hogy azok valamennyi fellelhető ásványi nyersanyag vizsgálatára, a tudományos és gyakorlati kérdések együttes megoldására terjedjenek ki és ezzel összességükben az ország földtani megismerését szolgálják.

(2) A kutatás biztonságos végrehajtása felett a bányahatóság szakfelügyeletet gyakorol.

(3) A Minisztertanács határozza meg azokat a területeket, amelyeken kutatást csak a bányahatóságnak az illetékes hatósággal egyetértésben adott engedélyében megszabott feltételek mellett szabad folytatni.

16. §. Az állami szervek és szövetkezetek kötelesek a jogszerű kutatási tevékenységet előmozdítani.

17. §. (1) Az az állami vagy társadalmi szerv, illetve szövetkezet (szövetkezeti vállalat), amely működési körébe nem tartozó ásványi nyersanyag eddig ismeretlen lelőhelyére bukkan, köteles azt haladéktalanul a központi földtani hatóságnak bejelenteni.

(2) Köteles jelentést tenni a központi földtani hatóságnak az a magánszemély is, aki ásványi nyersanyag lelőhelyére bukkan.

18. §. A kutatást végző szerv a bányaművelésre vonatkozó rendelkezések szerint jogosult a felszíni ingatlanok és a vizek használatára (46—50. §), köteles azonban a károk és veszélyek elhárítására, illetve a bekövetkezett károk megtérítésére (42—45. §).

2. FEJEZET

Bányaművelés

Bányatelek

19. §. (1) Ásványi nyersanyagot kitermelni csak a föld felszínének és mé-

lyének e célra elhatárolt részén szabad (bányatelek).

(2) Bányatelket kell megállapítani az ásványi nyersanyagnak közvetlenül a felszínen vagy a takaróréteg teljes eltávolításával történő kitermelésére is (*külfejtés*).

(3) A törvény 5. §-a alapján folytatott termelési tevékenységhez bányatelek megállapítása nem szükséges.

20. §. (1) A bányatelket a bányászatra jogosult szerv kérelmére — az érdekeltek meghallgatásával — a bányahatóság állapítja meg, ha a területen a kutatást a megszabott mértékben elvégezték.

(2) A bányatelkekről a bányahatóság nyilvántartást vezet.

Bányák telepítése

21. §. (1) Új bányát telepíteni vagy működő bányát korszerűsíteni, illetve lényegesen bővíteni akkor szabad, ha a tervek a biztonsági követelményeket kielégítik.

(2) A bányatelepítés (korszerűsítés, bővítés) egyéb feltételeit a Minisztertanács határozza meg.

22. §. Új, korszerűsített vagy bővített bányában a termelést csak a bányahatóság engedélyével szabad megkezdeni, illetve folytatni.

Műszaki üzemi terv

23. §. (1) A bányauzem köteles — jóváhagyott tervével összhangban — műszaki üzemi tervet készíteni. A műszaki üzemi tervet a biztonsági szabályok figyelembevételével kell elkészíteni és abban biztosítani kell az ásványi nyersanyagkészletek védelmét, a felszíni és földalatti létesítmények, valamint a mező- és erdőgazdasági rendeltetésű földek megóvását, a bányakárok megelőzését és csökkentését.

(2) A műszaki üzemi tervet jóvá kell hagyni. A Minisztertanács állapítja meg, hogy a műszaki üzemi terv mely részéhez szükséges a bányahatóság előzetes engedélye.

24. §. (1) Jóváhagyott műszaki üzemi terv nélkül bányaművelést végezni nem szabad.

(2) A jóváhagyott műszaki üzemi tervtől abban a körben, amely a bányahatóság engedélyezése alá tartozik, eltérni vagy a tervet módosítani csak a bányahatóság engedélyével szabad, kivéve, ha életbiztonsági vagy népgazdasági érdek megóvása végett az eltérés nem tűr halasztást. Ilyen esetben az eltérést egyidejűleg be kell jelenteni a bányahatóságnak.

Üzemeltetési szabályok

25. §. (1) A bányavállalat (bányaüzem) köteles — a felügyeleti szerv, illetve a bányahatóság által meghatározott körben — a személy- és vagyonbiztonság, a szakszerű és gazdaságos termelés előmozdítása, valamint a gépek és üzemi berendezések helyes kezelésének biztosítása végett műszaki szabályzatokat és technológiai előírásokat készíteni.

(2) A műszaki szabályzatokat és technológiai előírásokat a bányahatóság hagyja jóvá.

26. §. (1) A bányavállalat (bányaüzem) a jogszabályok keretei között üzemi célra létesítményeket, gépeket és berendezéseket építhet, illetve tarthat üzemben.

(2) Ha jogszabály egyes létesítmények, gépek vagy berendezések építését, illetve üzemeltetését más szakhatóság engedélyéhez köti, a szakhatóság az engedélyezés során a bányahatóság meghallgatásával jár el.

(3) A bányahatóság egyes, a (2) bekezdés alá nem tartozó bányászati létesítmények, gépek és berendezések építését, illetve üzemeltetését biztonsági okokból engedélyhez kötheti.

27. §. A bányászati létesítmények, gépek és berendezések építését, illetve üzemeltetését a bányahatóság ellenőrzi. Ez nem érinti a létesítményt, gépet vagy berendezést engedélyező hatóság szakfelügyeleti jogkörét.

28. §. (1) A bányauzem köteles a bányaműveléssel kapcsolatos térképeket (*bányatérkép*) elkészíteni és folyamatosan kiegészíteni.

(2) Biztosítani kell a mérések pontosságát és azt, hogy a bányatérkép a valóságnak megfeleljen. E célra felelős személyt kell kijelölni.

(3) A bányaművelés befejezésével a bányatérképek egy példányát megőrzés végett át kell adni a bányahatóságnak.

29. §. (1) A felügyeleti szerv a bányahatósággal egyetértésben állapítja meg azokat a szabályokat, amelyek szerint művelés alatt álló bányában (telepben) ásványi nyersanyagkészlet visszahagyható. A megállapítás során figyelemmel kell lenni a biztonsági szempontokra és az esetleges későbbi termelés gazdaságosságára.

(2) Az ásványi nyersanyagkészlet visszahagyására vonatkozó rendelkezések megtartását a bányahatóság ellenőrzi; életbiztonsági vagy népgazdasági érdekből a bányahatóság a rendelkezéstől eltérést engedélyezhet.

30. §. A bányavállalat (bányaüzem) a művelést csak a bányahatóság által előzetesen jóváhagyott műszaki terv alapján szüneteltetheti vagy szüntetheti meg.

3. FEJEZET

A bányászat biztonsága

Általános biztonsági szabályok

31. §. (1) A bányamunka biztonságának fokozása érdekében biztonsági szabályzatokat kell kiadni.

(2) A bányauzem köteles gondoskodni a biztonsági szabályzatok végrehajtásáról. A biztonsági szabályzatokat minden bányászati dolgozó köteles megtartani és az irányítása alatt álló dolgozókkal megtartatni.

(3) A bányászat biztonságát — hatáskörükhöz mérten — az államigazgatási szervek kötelesek előmozdítani és az ehhez megkívánt feltételeket biztosítani.

32. §. A bányászatban a korszerű technika alkalmazása révén is törekedni kell a dolgozók élete, testi épsége és egészsége, az ásványi nyersanyagkészlet és a bányavagyon, valamint a bányaművelés által érintett egyéb társadalmi érdekek védelmére.

33. §. (1) A bányauzem dolgozóit rendszeres balesetelhárítási oktatásban kell részesíteni. Bányamunkát csak az végezhet, aki az alapvető balesetelhárítási ismeretekből vizsgát tett.

(2) A bányavállalatnak (bányauzemnek) és felügyeleti szerveinek vezető és ellenőrző munkakört betöltő műszaki dolgozói kötelesek a bányahatóság által előírt időszakonként a biztonsági szabályzatok ismeretéből vizsgát tenni.

34. §. A bányahatóság által kijelölt bányauzemekben (bányavállalatoknál) bányamentő szolgálatot kell szervezni, illetve központi vagy önálló bányamentő állomásokat kell létesíteni.

A bányát fenyegető veszélyek megelőzése

35. §. A bányavállalat (bányauzem) köteles dolgozóit a bányászat veszélyeivel szemben megvédeni és ezért a kutatás, a bányatelepítés és bányaművelés során megfelelő intézkedéseket kell tennie a bányát fenyegető veszélyek megelőzésére.

36. §. A bányauzemeket a vízveszély, a sújtólég- vagy szénporrobbanás és a tűzveszély szempontjából minősíteni kell. Ezekben bányamunkát csak a minősítésnek megfelelő biztonsági szabályok megtartásával szabad végezni.

37. §. A víz- és gázveszély, sújtólég- vagy szénporrobbanás, tűzveszély, porártalom, sugárveszély és közetomlás megelőzésére szolgáló intézkedéseket fel kell venni a bányauzem műszaki üzemi tervébe.

Intézkedések üzemzavar és balesetek esetén

38. §. (1) Ha a bányauzemben üzemzavar vagy baleset következik be, a bá-

nyauzem felelős műszaki vezetője köteles megtenni minden olyan intézkedést, amely a további veszélyt és a kár mértékét a legkisebbre korlátozza.

(2) A súlyos üzemzavar esetén megteendő intézkedések tervszerűségének biztosítása érdekében a bányauzem köteles — a bányahatóság jóváhagyásával — a bányát fenyegető veszélyek (37. §) esetére üzemzavarelhárítási tervet készíteni.

39. §. A súlyos üzemzavart és a balesetet a bányahatóság köteles megvizsgálni. Ennek során megállapítja az üzemzavar vagy baleset okát, az egyes érdekelt személyek felelősségét és megteszi a felelősségrevonásra, valamint a hasonló esetek megelőzésére szükséges intézkedéseket. A bányahatóság megállapításai a bíróságot nem kötik.

40. §. A bányauzem felelős műszaki vezetője köteles a súlyos üzemzavarokról és a balesetekről nyilvántartást vezetni.

Védőpillér

41. §. (1) Ha a bányászati műveletek lakótelepülést, felszíni vagy földalatti egyéb létesítményt, folyó- vagy állóvizet veszélyeztetnek, megóvásukra védőpillért kell kijelölni.

(2) A védőpillért az érdekelt meghallgatásával és az illetékes szakhatóság előírásainak figyelembevételével a bányahatóság jelöli ki. A védőpillért fel kell venni a műszaki üzemi tervbe.

(3) A bányahatóság — népgazdasági érdekből — az érdekelt felügyeleti szervek, valamint a megyei (fővárosi, megyei jogú városi) tanács végrehajtó bizottságának hozzájárulásával védőpillér kijelölése helyett a veszélyeztetett létesítmény lebontását vagy áttelepítését, vagy a vízfolyás (állóvíz) áthelyezését is elrendelheti, illetve az illetékes hatóságnál ilyen intézkedést kezdeményezhet.

(4) A bányahatóság az érdekelt szervek meghallgatásával engedélyezheti a védőpillér meggyengítését vagy lefejtését, ha annak rendeltetése megszűnt,

vagy ha azt a népgazdaság érdeke megkívánja és az életbiztonsági követelmények egyéb módon is kielégíthetők.

4. FEJEZET

Bányakárok. Újrahasznosítás

42. §. (1) A bányászati tevékenység során törekedni kell a kutatás és bányaművelés által okozott károk megelőzésére és elhárítására.

(2) A bányászati tevékenység folytán másnak okozott kárt meg kell téríteni.

(3) Az ingatlanban, épületben, az ingatlan más alkotórészében és tartozékában bekövetkezett, továbbá a vízelvonás folytán keletkezett károkat, valamint az ezekkel kapcsolatos károkat (a továbbiakban együttesen: *bányakárok*) e törvény rendelkezései szerint kell megtéríteni. A bányászati tevékenység folytán okozott egyéb károk megtérítésére, úgyszintén a bányakárokkal kapcsolatos, e törvényben nem szabályozott kérdésekre a polgári jog általános szabályai az irányadók.

(4) A bányakárok megtérítésének módját a Minisztertanács szabályozza.

43. §. (1) A mező- és erdőgazdálkodásban okozott bányakárt pénzben, az egyéb bányakárt lehetőleg természetben kell megtéríteni.

(2) Természetbeni kártalanítás esetén az esetleges értékkülönbötet pénzben kell megtéríteni. Ha a természetben nyújtott kártalanítás értéke meghaladja az okozott kárt, a károsult választhat, hogy a különbötet méltányos határidő alatt megtéríti, vagy természetbeni kártalanítás helyett pénzbeli kártalanítást igényel.

(3) Nem jár kártalanítás az építményben keletkezett kárért, ha az építményt bányaművelésre fenntartott területen (49. §) vagy bányatelek határain belül építési engedély (47. §) nélkül, vagy az abban — a kárelhárítás érdekében — megszabott feltételek megsértésével emelték.

(4) A szocialista szervezetek között a kártalanításról a Minisztertanács elterően is rendelkezhetik.

44. §. Bányakár megállapítása, valamint az ennek fejében járó kártalanítás felől — megegyezés hiányában — a járási, járási jogú városi, fővárosi (városi) kerületi tanács végrehajtó bizottságának igazgatási osztálya a kisajátítási jogszabályok megfelelő alkalmazásával határoz. A határozattal meg nem elégedő ügyfél a határozat jogerőre emelkedésétől számított 30 nap alatt a bírósághoz fordulhat.

45. §. (1) A bányavállalat — a népgazdasági érdek és a gazdaságosság figyelembevételével — mielőbb, de legkésőbb a bányászati tevékenység befejeztével köteles a külszíni területen, amelynek használhatósága a bányászati tevékenység következtében megszűnt, vagy lényegesen korlátozódott, tájrendezési kötelezettségének fokozatosan eleget tenni és ezzel a területet újrahasznosítás céljára alkalmas állapotba hozni.

(2) Az újrahasznosítás felől a bányavállalat által készített terv alapján, a bányahatóság javaslatára és az érdekeltek meghallgatásával a járási, járási jogú városi, fővárosi (városi) kerületi tanács végrehajtó bizottsága, illetve, ha az újrahasznosítás több járást, várost vagy kerületet érint, a megyei (fővárosi, megyei jogú városi) tanács végrehajtó bizottsága határoz.

(3) A bányászati céljára szükségtelessé vált ingatlanok kezelését az újrahasznosításra illetékes szervnek kell átadni.

5. FEJEZET

Ingatlanok és vizek használata

A felszíni ingatlantulajdon korlátozása

46. §. (1) Az ingatlan tulajdonosa (kezelője, használója) térítési igény nélkül köteles tölteni, hogy a bányavállalat az ingatlanon annak rendeltetészerű használatát nem akadályozó módon

megfigyeléseket, méréseket végezzen, jeleket helyezzen el, illetve az ingatlan felszíne alatt vagy felett a rendeltetés-szerű használatot nem akadályozó függőpályát vagy vezetéket helyezzen el.

(2) Az ingatlan rendeltetés-szerű használatát akadályozó vezetékoszlopok, állomások és egyéb létesítmények elhelyezése céljára a bányavállalat — kártalanítás ellenében — szolgálat alapítását igényelheti. A szolgálat alapítása és a kártalanítás felől — meg egyezés hiányában — a járási, járási jogú városi, fővárosi (városi) kerületi tanács végrehajtó bizottságának igazgatási osztálya a kisajátítási jogszabályok megfelelő alkalmazásával határoz. A megállapított kártalanítással meg nem elégedő ügyfél a kisajátítási kártalanításra vonatkozó szabályok szerint a bírósághoz fordulhat.

(3) Ha az előző bekezdésben említett bányászati létesítmények az ingatlan rendeltetés-szerű használhatóságát megszüntetik vagy súlyosan akadályozzák, úgyszintén, ha a bányavállalatnak az ingatlanra tartósan szüksége van, az ingatlan kisajátításának, illetve a kezelői jog megszerzésének van helye.

(4) Az (1)—(2) bekezdés alapján végzett ténykedés során az ingatlanon okozott kárért a bányavállalat a bányakárookra vonatkozó szabályok szerint köteles kártalanítást nyújtani.

(5) A bányavállalat az (1)—(3) bekezdésben foglalt jogokat a honvédség kezelésében levő, illetve honvédelmi szempontból fontos területek tekintetében csak a honvédelmi miniszter előzetes hozzájárulásával gyakorolhatja.

47. §. (1) A bányatelek határai közt fekvő ingatlant házhelykialakítás céljára megosztani vagy azon építkezni csak az építésügyi hatóságnak a bányavállalat hozzájárulásával adott engedélyével, illetve az engedélyben megszabott feltételek megtartásával szabad.

(2) Ha az építésügyi hatóság határozata ellen az érdekelt ügyfél a bányavállalat hozzájárulásának hiánya miatt

történt elutasítás vagy a bányavállalat által kikötött feltételek miatt él jogorvoslattal, a másodfokú építésügyi hatóság a bányavállalat felügyeleti szervének és a bányahatóságnak meghallgatásával határoz.

48. §. A bányavállalat az építésügyi hatóságtól kérheti, hogy a bányatelek határai közt fekvő házhelyekre rendeljen el építési tilalmat vagy korlátozást. Az ezzel kapcsolatos esetleges kártalanításra az építésügyi jogszabályok irányadók.

49. §. Az ásványi nyersanyagkészletet tartalmazó területeket az illetékes miniszter és a központi földtani hatóság javaslatára a területrendezési tervek megállapításánál figyelembe kell venni. A területrendezési tervekben bányaművelés céljára fenntartott területen területfelhasználási, illetve építési korlátozásokat lehet életbe léptetni.

Vízhasználati jog

50. §. (1) A bányavállalat a bányában feltárt, az ott fakadó vagy oda behatoló vizet (*bányavizet*) e törvény szabályai szerint, az egyéb vizeket pedig a vízügyi jogszabályok szerint jogosult használni. A vízügyi jogszabályok irányadók a bányászati tevékenység folytán a bányából a felszínre kerülő víz, illetve áthelyezett élő vízfolyás és csapadékvíz elvezetésére is.

(2) A bányavíz mennyiségének változásáért a bányavállalat nem felelős.

(3) Bányavállalat vízhasználatára vonatkozó vízjogi engedélyezési eljárás során a vízügyi hatóság a bányahatóság meghallgatásával határoz.

6. FEJEZET

Műszaki fejlesztés

51. §. (1) A bányászatban a termelékenység növelése, a munka megkönnyítése, a nehéz és az egészségre ártalmas fizikai munka fokozatos megszüntetése érdekében törekedni kell — a gazdaságosság szem előtt tartásával —

a legfejlettebb technika feltételeinek megvalósítására és alkalmazására.

(2) A műszaki fejlesztést a szervezett tudományos kutatómunka eredményeinek és a nemzetközi tapasztalatoknak gyakorlati alkalmazásával is elő kell segíteni.

52. §. Gondoskodni kell a bányászati dolgozók szakmai képzéséről és továbbképzéséről. Egyes munkakörök képesítéshez kötését az illetékes miniszter a munkaügyi miniszterrel, a bányahatósággal és a szakszervezettel egyetértésben, az érintett oktatási intézmények felügyeleti hatóságának meghallgatásával szabályozza.

HARMADIK RÉSZ

A bányászok erkölcsi és anyagi megbecsülése

53. §. A bányászokat nehéz munkájuk és a bányászatnak az ország gazdasági életében elfoglalt jelentősége alapján — mind erkölcsi, mind anyagi tekintetben — elismerésben kell részesíteni.

54. §. (1) Minden év szeptember havának első vasárnapját az ország „bányásznapi”-ként ünnepli.

(2) Azoknak a bányászoknak, akik jó munkájukkal és fegyelmezett magatartásukkal arra érdemesnek bizonyultak, kitüntetések, illetve kitüntető jelvényeket kell adományozni. A kitüntetések és kitüntető jelvényeket, valamint adományozásuk feltételeit külön jogszabály állapítja meg.

(3) A bányászok jogosultak a múlt harcok hagyományait és a bányász-munka megbecsülését kifejezésre juttató díszegyenruha viselésére.

(4) Gondoskodni kell a magyar bányászat és bányászélet haladó hagyományainak ápolásáról, a műszaki-történeti és a magyar bányászatra vonatkozó emlékek felkutatásáról és megőrzéséről.

55. §. A bányászok anyagi megbecsülésére, így különösen a bérezésre, a munka- és szabadságidőre, a külön jutalomra, a társadalombiztosítási kedvezményekre, valamint a lakásépítkezések elősegítésére vonatkozó rendelkezéseket külön jogszabályok állapítják meg.

56. §. A baleseti sérülteket és a baleset áldozatainak hátramaradottait — a társadalombiztosítási juttatásokon felül — megillető külön kedvezményeket az illetékes miniszter a szakszervezettel egyetértésben állapítja meg.

NEGYEDIK RÉSZ

Bányahatóság

57. §. A bányahatóság — e törvényben reáruházott feladatkörében — őrökdi a dolgozók életére és testi épségére, egészségvédelmére, a biztonságos üzemvitelre, az ásványi nyersanyagkészlet és bányavagyon, valamint a felszín megóvására vonatkozó rendelkezések megtartása felett. A bányahatóság tevékenysége során intézkedéseket tehet a bányászat által érintett egyéb társadalmi érdekek védelmére is.

58. §. (1) A bányahatóság országos hatáskörű szerve a Minisztertanács közvetlen felügyelete alatt működő Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség; elnökét és helyettesét a Minisztertanács nevezi ki.

(2) A bányahatóság területi szervei a kerületi bányaműszaki felügyelőségek. A bányavállalatok (bányüzemek) rendszeres ellenőrzését a kerületi bányaműszaki felügyelőségek és ezek kijelölt körzeti bányaműszaki felügyelői látják el.

59. §. Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség elnöke a bányahatóság hatáskörébe tartozó ügyekben az érdekelt miniszterekkel (országos hatáskörű szervek vezetőivel), illetve a Szakszervezetek Országos Tanácsával együttműködve általános érvényű szabályzatokat adhat ki.

60. §. A bányahatóság :

a) a hatáskörébe tartozó ügyekben helyszíni vizsgálatot tarthat, iratok bemutatását és adatok közlését követelheti meg ;

b) más módon el nem hárítható, közvetlen veszély vagy fenyegető súlyos károsodás esetén a munka folytatását megtilthatja vagy korlátozhatja és megszakíthatja a munka újrafelvételének feltételeit ;

c) azt, aki e törvényt vagy az ennek alapján kiadott rendelkezéseket megszegi, megbírságozhatja. A pénzbírság kiszabása nem zárja ki a fegyelmi vagy büntető eljárást ;

d) kisebb bányüzemnél — a biztonsági követelmények figyelembevételével — a bányatörvény egyes rendelkezései alól felmentést adhat, illetve azoktól eltérést engedélyezhet.

61. §. (1) A bányahatóság eljárására az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény rendelkezései irányadók.

(2) A kerületi bányaműszaki felügyelőség határozata ellen az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség elnökéhez fellebbezésnek van helye. Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség elnökének határozata ellen jogorvoslatnak nincs helye.

(3) A körzeti bányaműszaki felügyelők intézkedései ellen 8 napon belül fellebbezésnek van helye a kerületi bányaműszaki felügyelőséghez.

(4) A munka folytatását megtiltó vagy korlátozó intézkedések ellen előterjesztett fellebbezésnek vagy fellebbezésnek nincs halasztó hatálya.

ÖTÖDIK RÉSZ

Vegyes és záró rendelkezések

A mélységi vizek felszínre hozatalának bányahatósági szakfelügyelete

62. §. A bányahatóság szakfelügyeletet gyakorol a mélységi vizek felszínre hozatalára irányuló, bányászati tech-

nológiával végzett munkálatok felett. A szakfelügyelet gyakorlása során a bányahatóság a munkálatok és az üzembentartás biztonságára és szakszerűségére vonatkozó kérdésekben közvetlenül intézkedik, a vízvagyron védelmére szolgáló intézkedések megtételét pedig a vízügyi hatóságnál kezdeményezi.

63. §. A bányahatóság bányaműszaki szempontból közreműködik a mélységi vizek felszínre hozatalával kapcsolatos vízjogi engedélyezési eljárás, továbbá a védőterületek megállapítására vonatkozó eljárás során.

A bányahatósági szakfelügyelet kiterjesztése

64. §. A Minisztertanács a bányahatóság szakfelügyeleti jogkörét és a bányatörvény egyes rendelkezéseinek hatályát kiterjesztheti egyéb tevékenységre, ha annak veszélyessége vagy az alkalmazott bányászati jellegű technológia ezt indokoltá teszi.

Szakszervezetek

65. §. E törvény rendelkezéseit az állami szervek a szakszervezetekkel együttműködve hajtják végre. Az együttműködés részleteit jogszabályok rendezik.

Hatálybalépés, végrehajtás

66. §. (1) Ez a törvény 1961. évi július hó 1. napján lép hatályba.

(2) A törvény hatálybalépésével hatályát veszti :

a) a felszabadulás előtt kibocsátott valamennyi, még hatályos bányajogi jogszabály (különösen az 1854. évi általános bányatörvény, az Ideiglenes Törvénykezési Szabályok VII. része, az ásványolajfélékről és földgázokról szóló 1911 : VI. tv., a káliumsókról szóló 1911 : VII. tv.) ;

b) az 1946. évi XIII. törvény 5. §-ának (2) bekezdése, 12—19. §-a és 22. §-a ;

c) az 1948. évi XIII. törvény 1., 6—8. és 11. §-a.

(s) A törvény végrehajtásáról a Minisztertanács gondoskodik, s ezzel kapcsolatban megállapítja a végrehajtáshoz szükséges átmeneti rendelkezéseket.

Budapest, 1960. november 21.

Dr. Münnich Ferenc s. k.
a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszti
Kormány elnöke

Indokolás

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

I.

Bányajogunk alapja — formailag — ma is a Bach-korszakban, 1854-ben kiadott általános osztrák bányatörvény. Ez a bányatörvény a maga idejében viszonylag haladó jellegű volt és a vállalkozás szabadságának hirdetésével a földesurakkal szemben a tőkés polgárság érdekeit szolgálta. Már a felszabadulás előtt számos jogszabály módosította és kiegészítette a régi bányatörvényt anélkül, hogy annak alapvető kapitalista jellegén változtatott volna.

A felszabadulással a magyar bányászat fejlődésének teljesen új szakasza kezdődött. Közismertek azok a hatalmas eredmények, amelyeket e téren a bányák államosítása óta elértünk.

II.

A szénbányászat államosításáról szóló 1946. évi XIII. törvény már számot vetett a bányászati jogszabályok elavultságával. Ezért arra utasította az iparügyi minisztert, hogy dolgozzon ki törvényjavaslatot az érvényben levő bányatörvény módosítására, s addig is felhatalmazást adott szükség esetén a hatályos bányajogi szabályoktól eltérő intézkedések megtételére. Szilárd alapot teremtett ehhez az 1949-ben kihirdetett Alkotmányunk 6. §-ának az a rendelkezése, amely megállapítja, hogy a föld méhének kincsei és a bányák az egész nép vagyonaként az állam tulajdonát képezik. Az Alkotmánynak ez a rendelkezése rögzítette a korábbi években végrehajtott államosítások eredményét, és kiindulópontul szolgált a bányajog terén a megváltozott, új társadalmi és gazdasági körülményeknek megfelelő jogalkotásnak. A Bánya- és Energiaügyi Minisztérium kezdeményezésére 1951-ben készült is törvénytervezet, amely azonban nem volt alkalmas a kérdések rendezésére, de az átfogó szabályozás összes feltételei ebben az időben még nem is alakultak ki.

A gazdasági alapon végbement minőségi változás ugyanis a bányászatban olyan gyors iramú fejlődést indított meg, hogy azt a bányászati jogszabályok kodifikálása inkább fékezte, mint elősegítette volna. A rugalmas, ideiglenes jogszabályalkotás alkalmasabb volt a szocialista termelési viszonyok kialakulásának elősegítésére.

A felszabadulás óta eltelt másfél évtized alatt kialakult új szervezet és új elvek alapján folytatott gyakorlat érlelte meg azokat a tapasztalatokat, amelyek lehetővé tették, hogy a Habsburg-elnyomás alatt ránk oktrojált, a feudál-kapitalista idők társadalmi viszonyait tükröző idegen törvény helyébe az első magyar — szocialista

— bányatörvényt megalkossuk. A munkálatokat 1959-ben kezdte meg az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség és a Nehézipari Minisztérium.

Az alapvetően megváltozott viszonyok között az 1854. évi bányatörvény nyilvánvalóan nem szolgálhatott kiindulási alapul. Ezért a javaslatban foglalt szabályokat a bányászatban ténylegesen kialakult életviszonyok és jogi kapcsolatok mélyreható tanulmányozásával, az utóbbi évtizedben kiboesátott bányajogi részletszabályok felülvizsgálatával, rendszerbe foglalásával és általánosításával kellett kidolgozni.

E munkában értékes segítséget jelentett a Szovjetunió 1927. évi úttörő-jellegű bányatörvényének és a szocialista államok bányajogi kódexeinek tanulmányozása. A népi demokráciák közül főleg a Lengyel Népköztársaság, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság, valamint a Bolgár Népköztársaság bányatörvénye szolgált sok közvetlen tanulsággal.

Az előkészítés munkája az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség és a Nehézipari Minisztérium irányítása alatt bizottságokban, a szakemberek széleskörű bevonásával folyt. A bizottságok részletesen foglalkoztak a szabályozás alá kerülő kérdések mindegyikével, összegyűjtve a vonatkozó új és korábbi hazai jogszabályokat, külföldi joganyagot, szakmunkákat stb. A kérdések alaposabb feldolgozását több helyszíni vizsgálat és a baráti államok bányajogi kérdéseinek közvetlen kapcsolatok útján történő megismerése is elősegítette.

A javaslat tartalmának helyes kialakításához döntő mértékben járult hozzá a tervezetek felett tartott széleskörű vita. Ennek során bányászok, a bányavidéken működő párt- és szakszervezeti vezetők, a bányaiüzemek vezetői, a bányaműveléssel foglalkozó tudósok, tehát mindazok, akiknek munkáját a tervezett szabályozás közvetlenül érinti, a tervezetet bírálat alá vették, és javaslataikkal hozzájárultak ahhoz, hogy ez az új bányatörvényjavaslat a legmegfelelőbb megoldások megválasztásával segítse elő a bányászat fejlődését és ezzel a szocializmus építését.

III.

Az az alapvető ok, amely a bányászati termelő tevékenységet az egyéb ipari tevékenységtől határozottan elválasztja, jelenlegi viszonyaink között is fennáll. A bányászat ma is olyan ingatlanokon és ingatlanok alatt folytatja tevékenységét, amelyeknek a felszíne mások kezelése és művelése alatt áll, és amelyeknek az esetek többségében nem is az állam a tulajdonosa (termelőszövetkezeti földek, családi lakóházak stb.). E területeknek bányászat céljára történő igénybevétele, a bányászat folytán szükségképpen beálló károsodások továbbra is sajátos jogi szabályozást kívánnak.

A bányászat körében kizárólagossá vált társadalmi tulajdon azonban olyan lényeges új elemeket vitt be a bányajogba, amelyek folytán minőségi különbség áll fenn a szocialista bányajog és a kapitalista bányajog között.

Ez a minőségi különbség mind a termelés gazdaságossága, mind a bányászat biztonsága, mind pedig a munka megbecsülése terén kidomborodik.

A kapitalista termelés gazdaságossága, a minél nagyobb profitra való törekvés és a bányaművelés maximális biztonságának megteremtése között feloldhatatlan ellentmondás van, hisz minden olyan beruházás, amely a biztonság fokozását szolgálja, a tőkés vállalkozó profitjának csökkenését eredményezi. Ezért a tőkés bányászat megelégedett az olyan minimális biztonsági rendszabályok előírásával, amelyek a termelés lehető folyamatosságát biztosították.

Ugyanakkor közismert a kapitalista bányászat rablógazdálkodása, amely nem sok gondot fordított az ásványi nyersanyag védelmére, s lényegében a tőkés vállal-

kozó pillanatnyi nyereségének rendelte alá az ásványkincsek kiaknázását vagy kiaknázatlanul hagyását.

Ezzel szemben a szocialista bányászat a legmesszebbmenően szem előtt tartja a biztonság és a gazdaságosság elvének töretlen érvényesülését. Állandóan fokozza a bányaművelés biztonságát, keresi és megvalósítja azokat a módszereket, amelyek a legfőbb értéket jelentő ember életének, testi épségének és egészségének védelmét szolgálják. Ugyanakkor gondot fordít arra, hogy a társadalom tulajdonában álló ásványkincsből az kerüljön kiaknázásra, ami a társadalom érdekeinek kielégítését a leginkább szolgálja, és a kitermelés olyan módon történjék, hogy az a legcsekélyebb szükséges ráfordítással a legnagyobb eredményt biztosítsa.

A dolgozó ember egészségének, életének védelme mellett a munka megbecsülése az a harmadik sajátos vonás, amely a szocialista bányajogot minőségileg megkülönbözteti a kapitalista bányajogtól. A társadalomnak azokat a tagjait, akik e fáradságos és veszélyes munkára vállalkoznak s ezzel a társadalom alapvető szükségleteit elégítik ki, a munka alapján álló társadalmi rendszerünk különös megbecsülésben részesíti.

E három fő különbségből folynak azok a további alapelvek, amelyek a kapitalista bányajoggal szemben jellemzőek a szocialista bányászatra. Ilyen alapelv, hogy a társadalom számára hasznosítható minden ásványi nyersanyag (szén, ércek, kőolaj, kő stb.) kitermelése egységes alapelvek szerint történik, szemben a korábbi joggal, amely a kitermelt ásványok jellege szerint lényeges különbségeket tett (szabad ásványok, földtulajdonosi rendelkezés alatt álló ásványok, fenn nem tartott ásványok, stb.);

a kitermelést kizárólag szocialista szervezetek — állami vállalatok, kivételképpen szövetkezetek — végzik; ez kiküszöböli a bányatulajdonon alapuló kizsákmányolás lehetőségét;

a kitermelés folytán állandóan csökkenő készletek fokozott védelemben részesülnek;

a bányavállalat és az ingatlantulajdonos között korábban fennállt feloldhatatlan ellentmondást a különböző érdekek összhangba hozatala váltja fel, végül

az ország ásványvagyonának megismerése közvetlen állami feladattá vált, amelynek megvalósítását terv alapján működő állami kutató szervek biztosítják.

A vázolt alapelvek tükrözik a társadalmunk szerkezetében végbement változást, összhangban állnak népi demokráciánk társadalmi-gazdasági rendjével, és elősegítik a szocializmus felépítését.

IV.

A vázolt alapelvek egyszersmind a javaslat legfontosabb rendelkezéseit is adják. A javaslat öt részre, ezen belül fejezetekre és alcímekre oszlik.

Az első rész általános rendelkezéseket tartalmaz (a törvény célja és hatálya, a bányászati jog, a bányavállalat és bányauzem). A második rész a földtani kutatásról és a bányaművelésről, a harmadik rész a bányászok erkölcsi és anyagi megbecsüléséről rendelkezik, a negyedik rész a bányahatóság hatáskörét állapítja meg, az ötödik rész pedig egyes és záró rendelkezéseket tartalmaz.

A szerkesztésnél az elv az volt, hogy a jogi, a műszaki és a biztonsági rendelkezések kövessék egymást. Ezeket a rendelkezéseket a bányahatóság tevékenységének jogi szabályozása foglalja szerves egységbe.

A javaslat egyébként csak az időálló rendelkezéseket tartalmazza, így a kormányzati szervek szükség esetében mindig megtehetik a társadalmi és technikai fejlődés által követelt új intézkedéseket.

R É S Z L E T E S I N D O K O L Á S

E L S Ő R É S Z

Általános rendelkezések

1. FEJEZET

A törvény célja és hatálya

1—2. §

1. A javaslaton — mint arra az általános indokolás már utalt — két alapgondolat húzódik végig: a biztonság és a gazdaságosság elve. Az első alapelv azt a szemléletet juttatja kifejezésre, amellyel a dolgozó nép társadalma az embert mint legfőbb értéket tekinti. A második alapelv világossá teszi, hogy a bányászati tevékenység a nép vagyonának kezelését jelenti, s azok, a kik a nép vagyonával sáfárkodnak, felelősek ennek leggazdaságosabb kezeléséért is. A gazdaságosság követelménye megkívánja a bányászatban az olyan termelési módszerek alkalmazását, amelyek a konkrét időszakra előírt termelési feladatok teljesítése mellett az adott technikai fejlődési fokon még gazdaságosan kitermelhető egész ásványvagyon hasznosítását biztosítják s lehetővé teszik a bányászati tevékenység tervszerű, gazdaságos folytatását a következő tervidőszakok számára is.

2. A javaslat kerüli a túlságosan részletekbe menő, a határesetek megoldásában elvesző, aprólékos szabályozást és ehelyett inkább a felmerülő esetek minél szélesebb körét igyekszik megragadni. A javaslat azonban a tipikustól eltérő esetek eldöntésére is segítséget ad azzal, hogy az 1. § (2) bekezdésében előírja a törvény rendelkezéseinek gazdasági és társadalmi rendünkkel összhangban való értelmezését.

3. A javaslat egyik fő feladata, hogy kifejtse, konkrét tartalommal töltsse meg Alkotmányunk 6. §-ának azt a rendelkezését, amely szerint „az egész nép vagyona-ként az állam és a közületek tulajdona; a föld méhének kincsei, . . . a bányák”. E feladatot elsősorban éppen a javaslat hatályossági körének megállapításával kell biztosítani.

Bár a bányászati tevékenység jellegzetes termelési forma, amelynek elhatárolása az egyéb termelőtevékenységektől a gyakorlatban nem okoz nehézséget, ennek jogi megfogalmazása bizonyos kérdéseket vet fel. A bányászati tevékenységgel teljesen azonos technológia egyéb termelési ágakban is használatos (pl. mélyépítés, tereprendezés, földalatti vasútépítés, artézi kútúrás, stb.), s ezektől éppen a tevékenység tárgya, a hasznos ásványok felszínrehozatala választja el.

Az utóbbi megfontolás arra vezetett, hogy — jóllehet a jog célja, hogy emberi magatartások, emberi tevékenység számára állítson fel szabályokat — a javaslat hatályossági körének megállapításánál elsősorban a termelési tevékenység tárgyából indult ki. E tevékenység tárgyát jelöli meg az Alkotmány az idézett „a föld méhének kincsei” kifejezéssel s e fogalmat fejti ki a javaslat a legszélesebb értelemben, idevonván a földkéreg minden szilárd, folyékony és gáznemű alkotó elemét, amelynek bányászati művelettel történő kitermelése vagy hasznosítása a nép gazdaság számára szükséges.

Meg kell itt említeni, hogy a régebbi jogalkotás a bányatörvény hatálya alá tartozó ásványokról rendszerint kizáró felsorolást (taxációt) adott. Ezzel a módszerrel a javaslat szakít: egyrészt azért, mert az Alkotmány a föld méhének kincseit megszorítás nélkül veszi társadalmi tulajdonba, másrészt mert az ilyen felsorolás a technika fejlődésével és hazánk ásványkincseinek egyre kiterjedtebb meg-

ismerésével gyorsan elavulna. A végrehajtási rendelkezések feladata, hogy példalózó jelleggel felsorolják azokat az ásványokat, amelyek kitermelését hazánkban jelenleg bányászati tevékenységnek kell tekinteni.

4. Mint ismeretes, korábbi bányatörvényünk különbséget tett az ún. „fenntartott” és „szabad” ásványok között. Az előbbi csoportban felsorolta azokat az ásványokat, amelyek kitermeléséhez a földtulajdonos hozzájárulása nem volt szükséges, s az államtól kapott bányajogosítvány birtokában voltak kitermelhetőek. A második csoportba tartozott a többi ásvány, ezek felett a föld mindenkori tulajdonosa rendelkezett. Nem nehéz ebben a szabályozásban a feltörekvő kapitalisták és a kiváltságaikat védő földesurak kompromisszumát felismerni.

Bár az ásványok említett kettéválasztására vonatkozó korábbi szabályokat az Alkotmány már idézett 6. §-a alapján nem tekinthetjük hatályosnak, az ásványkincs egységes szemléletének gyakorlati következményei eddig nem valósultak meg s a „szoros értelemben vett bányászat” és a „kő- és egyéb bányászat” különálló szabályozása továbbra is megmaradt. Nem szorul részletesebb indokolásra, hogy a javaslatnak e helyzetet is meg kellett szüntetnie, és ez a megfontolás is a javaslat hatályossági körének a fentiekben vázolt általános megfogalmazása mellett szólt.

5. A 2. § (1) bekezdésének általános meghatározása a vizet is magában foglalná, hiszen az a földkéregnek folyékony alkotórésze. A javaslat azonban szem elől tévesztette volna a tényleges életviszonyokat, ha nem vetett volna számot azzal, hogy a vizek hasznosítása jellemző módon nem a bányászati tevékenység körében történik. Éppen ezért a javaslat kivételt állapít meg a vizek tekintetében, és azokra elsősorban a vízügyi jogszabályok rendelkezéseit rendeli alkalmazni (2. § (2) bek.).

Ugyanakkor a bányászat és a vízgazdálkodás között igen szoros kapcsolatok állnak fenn: jelentősek a bányavizekkel kapcsolatos kérdések, az ásványolajbányászatban a mélységi vizek felhasználása sokszor szükséges a termeléshez stb. Ezekre vonatkozóan a javaslat további részletrendelkezései adnak eligazítást (50. §), a bányászati és a vízügyi szakszervek együttműködését pedig a javaslat záró rendelkezései szabályozzák (62—63. §).

2. FEJEZET

A bányászati jog

3—6. §

1. A javaslatnak ez a szakasza összhangban az Alkotmánynak azzal a tétessel, hogy a föld méhének kincsei az egész nép tulajdonában állnak kimondja, hogy a bányászat az állam kizárólagos joga. Az államosítási törvények két legfontosabb ásványunkra: a szénre és bauxitra ugyan már úgy rendelkeztek, hogy a kutatás és termelés joga az államot illeti és ez az elv a gyakorlatban a korábbi bányatörvény ún. „szabad” ásványi nyersanyagai tekintetében is érvényesült, ennek ellenére a törvényesség biztosítása megköveteli, hogy az államot illető egységes és kizárólagos bányászati jog a törvényben kifejezésre jusson (3. §).

A kutatás és a termelés jogának az állam részére való biztosítása komoly gazdasági érdekek (tervszerűség, gazdálkodás, hitelellátás, árpolitika, stb.) megvalósítását szolgálja. Ez kapcsolja be a bányai part a tervgazdálkodás keretébe és ezáltal válik lehetővé a bányászat biztonságának és gazdaságosságának érvényesülése.

2. Szövetkezetek vagy társadalmi szervezetek részére a javaslat bányászati tevékenység folytatását csak az állam jogán és úgy engedi meg, hogy ezzel — elsősorban a helyi nyersanyagbázis növelése érdekében — lehetővé tegye az állami bányászat által gazdaságosan nem művelhető és iparilag kevésbé jelentős ásványi

nyersanyagok megfelelő kitermelését. A mezőgazdasági termelőszövetkezetek részére a 39/1954. (VII. 15. M. T.) számú rendelet már eddig is lehetővé tette, hogy segédüzemi jelleggel építési anyagok előállításához szükséges alapanyagokat (kavics, kő, homok, agyag, mészkő) kitermeljenek, azzal a korlátozással, hogy a termelés, csak a közös gazdaság, a tagok, s indokolt esetben más termelőszövetkezetek szükségletének kielégítésére szolgálhat. A javaslat ezt a lehetőséget valamennyi szövetkezet, továbbá társadalmi szervek részére is kiterjeszti.

Természetesen szövetkezet vagy társadalmi szerv csak különös indok alapján végezhet bányászati munkát, éspedig csak a föld felszínén.

Az említett kereteket meghaladó szövetkezeti bányászat csak egészen kivételesen, a Minisztertanács engedélyével folytatható (4. §).

3. A javaslat — gyakorlati megfontolások alapján — megengedi, hogy a földtulajdonos (kezelő, használó) a földje felszínén előforduló kavicsot, követ, homokot vagy agyagot személyes vagy kisebb helyi szükségletre (pl. építkezési anyagként) kitermelhesse. Ez természetesen nem terjedhet a kitermelés élethivatásszerű vagy iparszerű gyakorlásáig és csak abban az esetben engedhető meg, ha az állam azon a helyen bányászati jogát nem érvényesíti. Az ilyen termelés nem folytatható üzemszerű keretek között sem, így a föld tulajdonosa robbantást nem végezhet és gépi erőt a kitermelésnél nem használhat (5. §).

4. A szocialista államok között már évek óta fennálló kölcsönös gazdasági együttműködés keretében lehetőség van arra, hogy az állam más baráti állammal együttesen fejtsen ki a javaslat alá tartozó tevékenységet. A javaslat főleg ilyen esetekre gondolva írja elő, hogy az ország területén belül folyó minden bányászati tevékenységre a hazai jog az irányadó, hacsak nemzetközi szerződés másként nem rendelkezik (6. §).

3. FEJEZET

Bányavállalat, bányauzem

7—12. §.

1. A javaslat meghatározza az állam bányászati jogát gyakorló gazdálkodó szerveket, s ezeket a gyakorlatban használatos „vállalat”, „bányászati tröszt”, „bányatröszt” elnevezések összefoglalásával a „bányavállalat” névvel jelöli meg. A bányavállalat a bányatörvényből folyó jogok és kötelességek alanya.

A bányavállalatok felügyeleti (főfelügyeleti) szerveknek alárendelve fejtik ki tevékenységüket, ezek a szervek látják el a vállalat egész termelőtevékenységének irányítását. Ez az irányító munka a bányavállalatok tekintetében nem mutat mód-szerbeli vagy elvi eltérést az egyéb ipari termelőegységek irányításától, ezért a javaslat ebben a vonatkozásban csak utal a valamennyi állami vállalat irányítására és ellenőrzésére vonatkozó általános szabályokra (7. §).

2. A bányászat sajátosságai — főként a fokozott veszélyesség, valamint a bányamunka ellenőrzéséhez megkívánt szakértelem — szükségessé tették, hogy a bányászat szakfelügyeletét erre a célra létrehívott külön hatósági szerv, a bányahatóság lássa el. Ennek részletes jogkörét a javaslat későbbi rendelkezései (negyedik rész) határozzák meg közelebbről.

A bányahatóság szakfelügyeleti hatósági jogköre a bányavállalat elsődleges bányászati jellegű főtevékenységén kívül kiterjed a melléktevékenységre is. Ez a melléktevékenység igen széleskörű lehet és a törvényjavaslat csak példalozó felsorolással a legfontosabbakat emeli ki. A példalozó felsorolás egyes jellegzetes bányászati melléktevékenységeket tartalmaz, hogy ezzel is irányt mutasson a szén-

bányászat, ércbányászat, ásványbányászat, kőolaj- és földgázbányászat keretében folytatott bányászati melléktevékenység elhatárolására. A részletesebb szabályok kialakítása a végrehajtási rendelet feladata (8. §).

3. Bányászati tevékenységet nemcsak a szoros értelemben vett bányavállalatok végeznek. Így pl. a cementgyárak nagyüzemi jellegű kőbányákat, agyagbányákat művelnek, azonban a cementgyárnak a bányászat nem főtevékenysége. Ezek a melléküzemként üzemben tartott bányák a termelés technológiája, veszélyessége, a külszínhez fűződő kapcsolatok, stb. szempontjából egy tekintet alá esnek a bányavállalatok bányáival, indokolt tehát, hogy a bányatörvény rendelkezései ezekre is kiterjedjenek (9. §).

4. A bányavállalatok és egyéb bányászatra jogosított szervek a bányászati tevékenységet üzemegységekben végzik. A bányauzem jelentőségét elsősorban az adja meg, hogy a javaslat az ellenőrzés és a felelősség tekintetében ezt tekinti alapegységnek és, hogy ehhez kapcsolódik a műszaki vezető felelőssége is. Emellett azonban a javaslatnak számos szabálya (így pl. a műszaki üzemi terv készítése, az üzemek minősítése az egyes veszélyforrások szempontjából, a bányamentőszolgálat, stb.) közvetlenül az üzemhez kapcsolódik (10. §).

5. A javaslat 11. §-a a bányauzem felelős műszaki vezetőjének és felelős műszaki vezetőhelyettesének kijelöléséről rendelkezik. Tekintettel a műszaki vezető rendkívül nagy felelősségére, a javaslat részletes szabályokat tartalmaz a felelős műszaki vezető és helyettese kijelölésére. A bányászat veszélyessége és a műszaki vezetővel szemben támasztott szakmai követelmények szükségessé teszik, hogy a bányavállalattól független bányahatóság is elbírálja, hogy a javaslatba hozott műszaki vezető, képzettségénél és gyakorlatánál fogva, alkalmas-e e munkakör betöltésére. A javaslat megszabja, hogy milyen (bányamérnöki vagy bányatechnikai) képesítést és milyen tartamú bányauzemi gyakorlatot kell megkövetelni. A javaslat jelenlegi, még eléggé szűkös szakember ellátottságunkkal számol, amikor felhatalmazza a bányahatóságot arra, hogy indokolt esetben e követelmények alól felmentést adhasson. Ez a szabály lehetővé teszi, hogy azok a műszaki vezetők, akik az elmúlt időkben hibájukon kívül nem szerezhettek magasabb képzettséget, de ezt gyakorlatlalt pótolták és helyüket kifogástalanul megállják, a javaslat törvényerőre emelkedése után is helyükön maradhassanak. A jövőre vonatkozóan azonban a szakmai képesítés követelményének — a javaslat célkitűzéseinek valóráváltása érdekében — egyre fokozottabban érvényre kell jutniuk.

A bányahatóságot a hozzájárulás joga mellett megilleti a hozzájárulás visszavonásának a joga is. Itt azonban a javaslat a termelés folyamatossága fontos szempontjának figyelembevételére érdekében előírja, hogy a bányahatóság a jóváhagyás visszavonása során a bányauzem felügyeleti szervével együttesen járjon el. Ez módot ad arra, hogy a felügyeleti szerv az alkalmatlannak bizonyult műszaki vezető pótlásáról gondoskodjék.

A javaslat — elsősorban a biztonság és a felelősségtudat fokozása érdekében — a műszaki vezető működésének olyan fontosságot tulajdonít, hogy műszaki vezető (helyettes) hiányában az üzem folytatását megtiltja.

6. A felelős műszaki vezető felelőssége kiterjed minden, a bányatörvény és az ennek alapján kiadott műszaki és biztonsági rendelkezés végrehajtására és azok megtartásának ellenőrzésére.

Ha a bányauzemben műszaki vezető jogkörébe tartozó kérdésben mulasztást észlelnek, ezért elsősorban a műszaki vezető felel, s felelőssége alól csak akkor mentesülhet, ha bizonyítja, hogy a szabálytalanság elkerülésére mindent megtett; így főleg a dolgozókat megfelelő oktatásban részesítette, a szükséges utasításokat kiadta, az egyes feladatok elvégzésére munkatársait megfelelően választotta meg, és munkájuk

kat a szükséges mértékben ellenőrizte, sőt szükség esetén a mulasztókkal szemben saját hatáskörében felelősségrevonást alkalmazott.

A műszaki vezető felelőssége önként értetődően nem érinti más személyeknek beosztásuk, illetve munkakörük alapján fennálló felelősségét.

Fontos gyakorlati kérdést rendez a javaslatnak az a szabálya, amely kimondja, hogy a felelős műszaki vezető felettesei, annak felelősségi körébe tartozó kérdésben utasítást csak a felelős műszaki vezetővel egyetértésben adhatnak. Ez a szabály elejét veszi annak, hogy a műszaki vezető felelőssége olyan intézkedésért is feleljen, amelyet felettesei az ő tudta nélkül, vagy akarata ellenére tettek. E rendelkezés alól csak a közvetlen életveszély vagy egyéb súlyos károsodás veszélye a kivétel (12. §).

MÁSODIK RÉSZ

Földtani kutatás, bányaművelés

I. FEJEZET

Földtani kutatás

13—18. §

1. A javaslat az állami szervek köteletségévé teszi a nyersanyagok lelőhelyének feltárását, mennyiségük és minőségük megállapítását, valamint mindezek nyilvántartását. Ezt az állami tevékenységet ugyancsak a tervszerűségnek kell jellemeznie.

A földtani kutatás helyes megszervezése, lebonyolítása és ellenőrzése, az ország földtani megismerése az ipar részére azt az előnyt jelenti, hogy adatokat nyer a földben lévő készletekről és tartalékokról. A földtani adatok alapján tud dönteni abban a kérdésben, hogy hol érdemes bányát nyitni. Az iparra ugyanakkor az a kötelezettség hárul, hogy bányászati tevékenységet ne kezdjen, bányát ne nyisson kielégítő földtani kutatás, megfelelő készletszámítás nélkül.

Az állami földtani kutatás nálunk az utóbbi 10 év alatt vált intézményessé. Amíg a bányászat döntő mértékben magántulajdonban volt, a jövedéki mélykutatások és a nemesfémek utáni kutatás kivételével a kutatás magántevékenységeként folyt le.

Az államosítások után iparáganként szervezték meg a kutatást, majd 1955-ben az országos kutatás összefogása megkívánta, hogy e feladatkört központi szerv lássa el. Ennek alapján az akkori Szénbányászati Minisztérium Földtani Igazgatóságából fejlesztették ki az Országos Földtani Főigazgatóságot, amelynek hatósági jogköre kiterjed az ország összes ásványi vonatkozású geológiai munkálatainak legfelsőbb szakmai elvi irányítására, ennek keretében az ásványi nyersanyagkutatás egységes és tervszerű fejlesztésére.

A javaslat a kutatási tevékenységet is beilleszti a tervezésbe s e célból országos földtani kutatási terv megállapítását írja elő. A terv, amely egyezteteti az állami szervek kutatási tevékenységét, a Minisztertanács jóváhagyását igényli. A távlati tervezés a földtani hatóság feladata; az iparági geológiai tevékenységnek ehhez kell alakulnia, de az iparági sajátosságok figyelembevételével (13. §).

2. A földtani kutatási terv többfajta tervből (távlati, éves, stb.) áll, ezért ezek jóváhagyásának a módját nem a törvény, hanem a végrehajtási rendelet részére volt indokolt fenntartani.

Az országosan folyó tervszerű földtani kutatás mellett a termeléssel közvetlenül kapcsolatos kutatási munkák is szükségesek. Ezek jórészt a termelés pillanatnyi

szükséglete szerint merülnek fel, s így nem tervezhető és többnyire nincsenek is összefüggésben az ásványi nyersanyagok lelőhelyének a felkutatásával, hanem már folyó kitermelés számára adnak tájékoztató adatokat. Ilyenek pl. a hegyszerszerkezetek viszonyaira, az ásványkészlet minőségére, a víz és gázvédelemre, az ásványi nyersanyagok hőmérsékletére vagy egyéb tulajdonságainak megállapítására irányuló kutatások. Ezeket nem lenne helyes az országos kutatási tervbe iktatni, s ezért ezekre a javaslat kivételt állít fel; e kutatások folytatása a bányavállalatok (bányaüzemek) közvetlen hatáskörébe tartozik.

A (3) bekezdés arról rendelkezik, hogy egyéb vállalatok (pl. téglagyárak agyagkutatást) csak a központi földtani hatóság engedélyével végezhetnek. Szövetkezetekre, társadalmi szervekre és magánszemélyekre ugyancsak fennáll az engedélykérési kötelezettség.

Felvethető az a kérdés, hogy magánszemélyek és szövetkezetek részére indokolt-e a kutatás lehetővé tétele, vajon az állami kutatás fejlettsége és tudományos felkészültsége nem biztosítja-e az ország teljes földtani megismerését. A javaslat álláspontja szerint azonban az állam bányászati jogának indokolatlanul merev értelmezését jelentené az ilyen kutatási tevékenység kizárása, hiszen az állam bányászati tevékenységét csak elősegíthetik az ilyen kezdeményezések. Megerősítik ezt az álláspontot Lengyelország állami kutatási szerveinek tapasztalatai.

Az ilyen kutatási engedély azonban idegen területen való kutató tevékenységre nem jogosít, ezért a kutatásra jogosítottnak a felszín tulajdonosával (kezelőjével) megállapodást kell kötnie.

A kutatási engedély nem jelent egyúttal jogosultságot a kitermelésre, erre a javaslat 3—6. §-ában foglaltak az irányadók (14. §).

3. A javaslat szerint a kutatásokat összetett (komplex) módszerekkel, tehát nemcsak gyakorlati célokat, hanem a tudományos igényeket is kielégítő módon kell elvégezni. A jelentős költségekkel folyó kutatásoknak nem szabad csak egy ásvány felkutatására törekedniük, hanem a kutatóknak a fűrőberendezés által feltárt összes rétegsort meg kell vizsgálnia abból a szempontból, hogy azok milyen ásványi nyersanyagokat mutatnak ki.

A földtani kutatás is aknák, vágatok, gépek segítségével történik, ezért rendelkezik úgy a javaslat, hogy a kutatás biztonságos végrehajtása felett a bányahatóság ugyanolyan szakfelügyeletet gyakorol, mint az egyéb bányászati tevékenység felett.

Ugyancsak a biztonság, de elsősorban a felszín biztonsága követeli meg az ún. „kivett helyek” védelmét. Nem lenne ugyanis helyes, ha a kutatás minden megkötöttség nélkül folyhatnék pl. belterületen, közlekedési célt szolgáló területen, ipartelepek területén, álló vagy folyóvíz medrében stb. A javaslat a Minisztertanácsot hatalmazza fel arra, hogy meghatározza azokat a közérdekből védendő területeket, intézményeket, amelyeken a kutatás csak a bányahatóságnak az illetékes hatósággal egyetértésben megadott engedélyével megszabott feltételek mellett folytatható; az ilyen együttműködés biztosítja, hogy a kutatás szempontjai mellett az illető felszíni létesítmény stb. különleges szempontjai is érvényre jussanak. Illetékes hatóság alatt ebből a szempontból az államigazgatásnak az a szerve értendő, amely egyébként szakfelügyeletet gyakorol a kérdéses terület, építmény stb. felett (15. §).

Mint hogy a kutatás eredményessége fontos népgazdasági érdek, a javaslat (16. §) az állami szerveket és szövetkezeteket arra kötelezi, hogy a földtani kutatást mozdítsák elő.

4. A javaslat (17. §) meghatározza annak köteleseit is, aki a tervszerűen szervezett állami kutatás keretein kívül hasznos ásványra bukkan. Így pl. tudo-

mányos célú kutatás, kitermelés, mélyépítés, kútfúrás stb. során a földből a réteg-soroknak és a földtani viszonyoknak megfelelően különböző ásványi nyersanyagok kerülhetnek elő, amelyeknek az értékelése az ország ásványvagyon szempontjából fontos lehet. Ezért az állami, társadalmi szerv és szövetkezet, amely ilyen leletre bukkan, köteles azt a központi földtani hatóságnak bejelenteni. Hasonló bejelentési kötelezettséget ír elő a javaslat magánszemélyek részére is. Minthogy polgári jogi szabály, hogy a találó jutalomra tarthat igényt, ezt az elvet az ásványi nyersanyagok vonatkozásában is érvényesíteni kell.

5. A kutatási munkák a felszínnek olyan természetű igénybevételével járhatnak mint a bányászati termelési tevékenység, ezért az állami kutatószervek számára ugyanezeket a jogokat és kötelezéseket kellett előírni (18. §).

2. FEJEZET

Bányaművelés

Bányatelek

19—20. §

1. A bányatelek a bányajogban hagyományos fogalom. Ez az intézmény a bányajogban ma is szükséges, mert meghatározza a föld felszínének és mélyének a bányászat céljára elhatárolt részét.

A felszín védelme és a szomszédos bányák együttműködésének intézményes biztosítása adja meg a bányatelek jelentőségét. A bányatelek megállapítása esetén csak megfelelő műszaki előírások megtartásával és a bányavállalat előzetes hozzájárulásával lehet építkezni. Így nem fordulhat elő az, hogy a már kijelölt bányatelken évek múltán az építményeket le kelljen rombolni, mert alatta az ásványi nyersanyagot lefejtik.

2. Az említett szempontok egyformán érvényesek a föld alatt folytatott és a külfejtéssel művelt bányákra, ezért — eltérően a korábbi szabályozástól — mindkét művelési mód esetén egységes szabályok szerint bányatelek megállapítása szükséges.

3. A földtulajdonos (kezelő, használó) saját használatra történő, nem üzemszerűen végzett kő-, kavics-, homok- vagy agyagkitermeléséhez (5. §) — a kitermelés jelentéktelenségére tekintettel — nincs szükség bányatelek megállapítására. Az üzemszerű tevékenység folytatásához azonban a bányatelek megállapítása akkor is elengedhetetlen, ha e tevékenységet a javaslat 4. §-a alapján szövetkezet vagy társadalmi szerv végzi.

4. A javaslat a bányahatóságra bizza a bányatelek megállapítását (20. §). A bányatelek megállapítása módot ad a felszíni létesítményekben (ipartelepek, közlekedési utak, vasutak, lakótelepek) érdekelt hatóságok meghallgatására és ezzel az érdekek kölcsönös összeegyeztetésére. Ugyanakkor az Országos Földtani Főigazgatóság igazolása, amelyben tanúsítja, hogy a tervezett bányatelek területének földtani kutatását a megkívánt mértékben elvégezték, biztosítja, hogy a nagyjösszegű beruházást kívánó aknák mélyítése és egyéb bányászati létesítmények megvalósítása olyan területen történjék, ahol az ásványvagyon ehhez a reális alapokat megadja.

5. A bányatelkek bányahatósági nyilvántartása nemcsak a folyamatos bányászati tevékenységről ad hiteles eligazítást, hanem a bányászati tevékenység befejezése után (pl. utólag előálló károsodások esetén vagy bányák újranyitásánál) értékes kiinduló adatokat szolgáltathat.

Bányák telepítése

21—22. §.

1. A javaslat alapvető elvének megfelel az a rendelkezés, hogy új bányát telepíteni vagy bővíteni csak a biztonsági követelmények kielégítésével szabad. Az egyéb figyelembeveendő szempontokat — mint pl. a kutatások megfelelő elvégzése, a gazdaságosság stb. — a Minisztertanács határozza meg.

2. A javaslat a termelés közvetlen érdekeitől független bányahatóság hatáskörébe utalja annak engedélyezését, hogy épülő új, korszerűsített vagy bővített bányában a tényleges termelési tevékenység üzemszerűen megindítható legyen. Nyilvánvaló, hogy a bányahatóság ilyen engedély kiadásától tartózkodni fog, amíg nem látja biztosítottak a biztonságos üzemvitelt, vagy ha a meginduló termelés a beruházási munkák tervszerű befejezését akadályozná.

Műszaki üzemi terv

23—24. §

1. A javaslat a népgazdasági tervezéssel nem foglalkozik, mivel ezt a mindenkori országos érvényű tervutasítások szabályozzák. A népgazdasági tervnek a bányauzemekre bontott része, mint egy-egy tervidőszak termelési és gazdasági főfeladata az alapja a bányauzem műszaki üzemi tervének. Ebben a tervben a bányauzem térképen, táblázatokban és szövegben megtervezi azt a bányaművelési és üzemgazdasági tevékenységet, amelynek megvalósítása a népgazdasági tervben megadott feladatok teljesítéséhez szükséges.

2. A bányauzem műszaki üzemi terve a bánya tervidőszakának alapokmánya, amelyet a bányavállalat (tröszt) vezetője felülvizsgál és tervtárgyalás után — esetleges módosításokkal hagy jóvá. A jóváhagyás előtt azonban a bányahatóság a hozzá meghatározott időben beterjesztett tervet felülvizsgálja, megteszi észrevételeit, résztvesz a tervtárgyaláson és engedélyezi a tervet az ügykörébe tartozó fejezetek vonatkozásában.

3. A terv megvalósítása során a földtani és művelési viszonyok előre nem látható megváltozása (pl. vetődések, elemi veszélyek) a műszaki üzemi tervtől való indokolt eltérést tehetnek szükségessé. A bányauzem vezetőjének erre vonatkozó tervmódosítási javaslatát ugyanolyan jóváhagyási — engedélyezési eljárásnak kell alávetni, mint az eredeti tervet, mert ez biztonsági- műszaki- gazdasági következményekkel járhat.

A javaslat rendelkezéseket tartalmaz előzetes módosító eljárás nélkül is a tervtől való eltérés lehetőségére, amit általában elemi veszélyek váratlan bekövetkezésével kapcsolatos mentő- elhárító-tevékenység tesz szükségessé (24. §).

Üzemeltetési szabályok

25—30. §

1. Az üzemeltetési szabályokkal a javaslat elsősorban azt kívánja biztosítani, hogy a bányászati munkát, a munka sokrétűsége, a föld alatti munka nehezebb ellenőrizhetősége (szétszórt egyedi munkahelyek) ellenére is, biztonsági szempontból egységes elvek szerint lehessen ellenőrizni. Ugyanakkor az üzem sajátosságainak figyelembevételével elkészült szabályzatok a szükséges mértékig érvényesülni hagyják a helyi adottságokat.

A szabályzatoknak, de főként a technológiai előírásoknak fokozott szerepük van a biztonságos munkavégzés feltételeinek biztosításán kívül a műszaki szín-

vonat emelése és az anyagtakarékosság szempontjából is, így pl. a korszerű ácsolási szabályzatok egyúttal az importból származó faanyag felhasználását is csökkentik (25. §).

2. A 26—27. §, a bányászat működéséhez szükséges föld alatti és föld feletti létesítmények engedélyezésével és ellenőrzésével kapcsolatos hatásköri kérdéseket rendezti.

3. A megbízható naprakész állapotban levő bányatérkép az alapja a szilárd éves és távlati tervkészítésnek, a folyó munkálatok irányításának, az elvégzett bányaműveletek rögzítésének és — nem utolsósorban — baleset esetén a bányamentési munkák hatékony irányításának. Ez teszi indokolttá az e feladatra kijelölt személy (bányamérő) különleges felelősségét a bányatérképek pontosságáért, nehogy visszásságok fordulhassanak elő.

A bányahatóságnál megőrzött bányatérképek lehetővé teszik, hogy a régi bányaműveletekkel határos területeken újabb bányászást — akár jóval későbbi időben is — a szükséges biztonsági előírások mellett lehessen végezni (28. §).

4. A népgazdaság nyilvánvaló érdeke, hogy ásványkincseink kitermelése veszteségmentesen — tehát a legcsekélyebb mennyiségű értékes ásványkincs visszahagyásával — történjék. Ennek ellenére időnként a helytelenül értelmezett „könnyebb” tervteljesítés ürügye alatt előfordul olyan feltárt és termelésre előkészített ásványi nyersanyagkészletek visszahagyása, amelyek az átlagosnál nagyobb költséggel termelhetők ki. A javaslat a készletek visszahagyására vonatkozó szabályok bányahatósági ellenőrzés alá helyezésével az ásványvagyon fokozottabb védelmében az ilyen visszásságoknak elejét veszi (29. §).

5. A külszín védelme és az esetleges későbbi bányászat biztonsága megkívánja, hogy a bányaműveletek szüneteltetése, illetve megszüntetése előtt a későbbi veszélyforrásokat kiküszöbölő intézkedések történjenek (használható anyagkészletek kimentése, üregek, nyitott térségek tömedékelése, beomlasztása, vízveszély esetén a szomszédos bányauzemektől való elzárás stb.) (30. §).

3. FEJEZET

A bányászat biztonsága

Általános biztonsági szabályok

31—34. §

1. A bányamunka biztonsága a felszabadulás óta eltelt másfél évtized alatt igen jelentős mértékben fejlődött. A felszabadulás előtt országos érvényű általános biztonsági szabályzat nem volt érvényben. A felszabadulás után 1951-ben az akkori Bánya- és Energiaügyi Minisztérium Bányarendészeti Osztálya kiadta az Általános Bányászati Biztonsági és Egészségvédő Szabályzatot a szén-, érc- és ásványbányászatra. A szabályzatot 1953-ban kiterjesztették a kőbányászatra.

A 31. §-ban foglalt rendelkezések célja, hogy megteremtsék a rendezett, biztonságos munkakörülmények megvalósítását, továbbá az új szocialista munkafegyelem fokozottabb biztosítását. Emellett a javaslat — újszerű módon — minden államigazgatási szervnek, tehát a bányászattal csak közvetett kapcsolatban álló szervnek is, kötelességévé teszi, hogy a bányászattal kapcsolatos kérdésekben, hatáskörükhöz mérten, legyenek tekintettel a bányászat biztonságára és ennek megfelelő intézkedéseket tegyenek.

2. A javaslat a biztonság kérdését nem elszakítottan szemléli, hanem összekapcsolja a műszaki fejlesztés, a bányamunka korszerű technikájának problémáival. Éppen ezért a javaslat megköveteli a korszerű technika alkalmazását, és annak

megfelelően írja elő a biztonsági és egészségvédelmi szabályok érvényesítését. Ez egyformán szolgálja a dolgozók élete, testi épsége és egészsége, az ásványi nyersanyagkészlet és a bányavagyon, valamint a bányaművelés által érintett egyéb társadalmi érdekek védelmét (32. §).

3. Alapvetően fontos rendelkezéseket tartalmaz a javaslat (33. §) a baleset-elhárítási oktatásról, továbbá a biztonsági szabályzatokból történő vizsgáztatásról. Általánosan elfogadott követelmény, hogy bányamunkát csak az végezhet, aki a munkába történt felvétel alkalmával és foglalkoztatása során rendszeres balesetelhárítási oktatásban részesül.

Ezt a nagyfontosságú követelményt azonban a javaslat nem korlátozza a fizikai munkásokra, hanem — megfelelő szinten — kiterjeszti a bányauzem minden vezető és ellenőrző munkakört betöltő műszaki dolgozójára, sőt a bányászat legfelsőbb irányító szervére is. A rendelkezés hatályosságát biztosítja az a követelmény, hogy aki a vizsgán nem felel meg, annak addigi munkakörét betöltenie nem szabad.

4. A javaslat általános biztonsági szabályai között fontos helyet foglal el a bányamentő szolgálatra vonatkozó rendelkezés. Ez módot ad arra, hogy a végrehajtási szabályoknak megfelelően minden földalatti bányauzem meghatározott számú kiképzett bányamentővel rendelkezzen és kapcsolatban álljon olyan mentő-állomással, amely szükség esetén gyors és eredményes segítséget tud számára nyújtani (34. §).

A bányát fenyegető veszélyek megelőzése

35—37. §

1. A javaslat alapelveként mondja ki, hogy a bányászokat a bányavállalat köteles megvédeni a bányászat veszélyeivel szemben (35. §).

2. A magyar föld alatti bányászat, különösen a szénbányászat a fő veszélyforrások: a víz, a tűz, a gáz, szénporrobbanás és a kőzetnyomás szempontjából a nemzetközi átlagnál nehezebb körülmények között dolgozik.

E fokozott veszélyforrások indokolják azt a különös gondot, amelyet a javaslat e veszélyek megelőzésére fordít (36. §). A hatékony védekezésnek már a kutatási munkálatok során meg kell kezdődnie.

3. A termelés megindítása után a megelőző védekezés lehetőségeit be kell építeni az üzem műszaki gazdasági tervébe. A védekezés általában jelentős költséggel jár, s a tervbe való felvétellel költségfedezetük is biztosítást nyer, tehát a munkák maradéktalan végrehajtása megkövetelhető és ellenőrizhető (37. §).

Intézkedések üzemzavar és balesetek esetén

38—40. §

1. Ha a bányauzemben az előírt megelőző rendszabályok ellenére is bekövetkezik az üzem zavartalan menetét gátló esemény (üzemzavar vagy baleset), akkor szervezeten kell gondoskodni a veszély megszüntetéséről és a kár mértékének legkisebbre korlátozásáról. Ezt a célt szolgálja a javaslat a szovjet bányabiztonsági tapasztalatok alapján bevezetett üzemzavarelhárítási és megszüntető tervek intézményesítésével (38. §).

2. A balesetet vagy üzemzavart követő bányahatósági vizsgálat feladata a felelősség tisztázása mellett — s azonos súllyal — olyan intézkedések megtétele, amelyek a hasonló esetek megelőzésére alkalmasak. A javaslat kiemeli a bányahatóságnak ezt a kötelezettségét. Az eddigi szabályozással szemben fontos újítása

a javaslatnak az a szabály, amely a bányahatóság felelősségmegállapító hatáskörét a balesettel nem járó súlyos üzemzavarokra is kiterjeszti. Nemcsak az üzemi baleset, de más veszélyes esemény is származhat az üzemvezetés mulasztásából, gondatlanságából, s itt a felelősség tisztázása mind a társadalmi tulajdon védelme, mind a hasonló esetek megelőzése szempontjából igen fontos.

A bányahatósági vizsgálat haladéktalanul nyomon követi a balesetet vagy üzemzavart s így megállapításai jelentős segítséget nyújtanak az esetleges büntetőbírósi vagy fegyelmi felelősségrevonáshoz. A büntetőbíróságok a bányahatóságnak ezt a segítséget messzemenően igénybe is veszik, azonban a bányahatósági vizsgálat — éppen az operatív jellegéből folyó gyorsaság folytán — a bírói eljárás útján történő megállapításokat nem pótolhatja. Ezért mondja ki a javaslat, hogy a bányahatóság megállapításai a bíróságot nem kötik (39. §).

Védőpillér

41. §

1. A bányászat termelési tevékenysége nyomán kényszerűen megbomlik a felszín alatti kőzetek eredeti elhelyezkedése. Elmozdulások keletkeznek, melyek külszíni létesítményeket rongálnak meg, vagy tesznek teljesen használhatatlanná. Ezért a bányászati műveleteket mindenkor úgy kell megtervezni és elvégezni, hogy a gazdaságosság szem előtt tartásával a bánya létesítményeit és a külszín lakóépületeit, folyó vagy állóvízeit károsan ne veszélyeztessék, vagy állagukban csak olyan megrongálódások keletkezzenek, melyek helyreállítási költsége kisebb mint a megóvásukra visszahagyott hasznos ásványkincs népgazdasági értéke. Ezt a követelményt a bányászat védőpillérek visszahagyásával oldja meg.

A külszíni létesítmények védelmét a bányahatóság már a bányatelek megállapítása alkalmával előírja, s tételesen meghatározza a védőpillérrel megóvandó objektumokat. Ugyancsak a bányahatóság szabja meg a bányauzem külszíni és föld alatti létesítményeinek védelméhez szükséges védőpilléreket. A védőpillérek határain belül vágatot hajtani, vagy bármilyen egyéb műveletet végezni csak a hatóság engedélyével szabad. Hasonló módon kell védekezni a régi műveletek közelében, valamint a karsztvízveszélyes területeken is.

2. Adott esetben a védőpillér kijelölése helyett gazdaságosabbnak mutatkozhat a külszíni létesítmény áttelepítése, ha ennek költségei kisebbek mint a védőpillérben visszahagyandó hasznos ásványi nyersanyag népgazdasági értéke. Ezért a javaslat megadja a lehetőséget a védőpillér helyett a veszélyeztetett létesítmény lebontására vagy áttelepítésére.

4. FEJEZET

Bányakárok. Újrahasznosítás

42—45. §

1. A javaslat előkészítésénél elsősorban azt a kérdést kellett eldönteni, szükséges-e a bányászati tevékenységgel kapcsolatos kártalanítás külön szabályozása, vagy kielégítőek-e a Polgári Törvénykönyv rendelkezései. Az a tény, hogy a jogszerűen és a társadalom érdekében folytatott bányászati tevékenység szükségképpen, a biztonsági szabályok megtartása mellett is, károkozással jár (pl. talaj-süppedések, kutak elapadása stb.) az előbbi megoldás mellett szól. A jogszerű magatartás által okozott kár megtérítése ugyanis a vétkesség nélküli felelősségnek még a veszélyes tevékenység folytatásából eredő kártérítésnél is jellegzetesebb esete.

A kártalanítási kötelezettségnek minden olyan esetben, midőn a bányászat működése és a kár bekövetkezte között megvan az okozati összefüggés, kétségtelenül fennáll az indoka: A bányászati tevékenység az egész népgazdaság érdekében folyik, az ennek következtében előálló károsodás sem a társadalom egyes tagjait (pl. családi ház-tulajdonos dolgozó kisembereket), sem azok csoportjait (első-sorban termelő szövetkezeteket) nem terhelheti.

A javaslat a kifejtetteknek megfelelően a bányakárok megtérítése tekintetében önálló szabályozást tartalmaz, ugyanakkor ezt az intézményt beilleszti polgári jogunk általános rendszerébe és az eltéréseket a lehető legszűkebb körre szorítja (42. § (2)—(3) bek.).

A népgazdaság és magánérdek összhangjának biztosítása érdekében a javaslat alapvető elve az, hogy a bányászati tevékenység során elsősorban a kár megelőzésére és elhárítására kell törekedni és csak, ha ez nem lehetséges, kerüljön sor kártalanításra.

2. A bányakár fogalmát a 42. § (3) bekezdése határozza meg. Ebbe a körbe tartozik az ingatlanban, épületben, az ingatlan más alkotó részében és tartozékában, lényegében tehát a külszíni ingatlanban, valamint a vízelvonásban jelentkező károsodás. Ezek ugyanis azok a tipikus esetek, amelyek a bányászkodás folytatásával fel szoktak merülni. Az ingó vagyontárgyakban és a személyekben okozott károk esetén a polgári jog általános szabályai irányadók, kivéve, ha ezek a károk bányakárral kapcsolatban merültek fel. Ilyen esetben a kettős eljárás a károsult szempontjából se lenne kívánatos és az állami szerveket is feleslegesen terhelné.

3. A leggyakrabban előforduló és általában kisebb összegű mező- és erdőgazdasági jellegű károkat pénzben kell megtéríteni, az egyéb károk tekintetében — és itt főként az épületkárok a jelentősek — a főszabály a természetbeni kártalanítás, hogy a bányászati tevékenység területén a lakóházak és a közösséget szolgáló egyéb létesítmények állaga ne csökkenjen. E főszabály alól a kivételeket a végrehajtási rendelet szabályozza. A kártalanítás módja tekintetében a javaslat választási lehetőséget ad a károsultnak, ha természetbeni kártalanítás esetén értékkülönbötet kellene fizetnie.

A javaslat a kár megelőzésére is rendelkezést tartalmaz. A cél az, hogy a bányászati tevékenység során keletkező károk megelőzése érdekében már a távlati tervek figyelembevételre kerüljenek és az építésügyi hatóság ne adjon építési engedélyt a területrendezési tervekben bányaművelés céljára fenntartott területen. A bányatelek határain belül pedig csak az építésügyi hatóságnak a bányavállalat hozzájárulásával adott engedélyével, illetve az engedélyben megszabott feltételek megtartása esetén adható építési engedély. Az e szabályok megsértésével emelt épületben bekövetkezett kárért kártérítés nem jár (43. §).

4. A kártalanítási igény érvényesítése tekintetében a javaslat azt a célt tartja szem előtt, hogy a károsult minél gyorsabban jusson az őt megillető kártalanításhoz. Ezért alapvető szabály a felek megegyezése s ezért a bányavállalat köteles a károsultnak megfelelő kártalanítást felajánlani. Ha megegyezés nem jön létre, a kártalanításról az ingatlan fekvése szerint illetékes járási (járási jogú városi, városi kerületi) tanács végrehajtó bizottságának igazgatási osztálya dönt. A kártalanítási ügyek gyors elintézését biztosító eljárás mellett, a felekre nézve is teljesen megnyugtató döntés biztosítását szolgálja a javaslat ama rendelkezése, hogy a jogerős államigazgatási határozattal meg nem elégedő fél a határozat jogerőre emelkedésétől számított 30 napon belül az ingatlan fekvése szerint illetékes bíróság előtt keresetet indíthat (44. §).

A javaslat szerinti eljárás hasonló a kisajátítási kártalanítási eljáráshoz, ami nemcsak azért indokolt, mert a jogkereső állampolgárok számára megkönnyíti a

jógszabályokban való eligazodást, hanem azért is, mert a kártalanítási igény érvényesítése a megrongált és véglegesen használhatatlanná vált telek kisajátításához is vezethet (46. § (3) bek.).

5. Az újrahasznosítás teljesen új intézménye jogrendszerünknek.

A bányaművelés jelentős változásokat okoz a külszínen, amelyek megváltoztatják a táj képét, a vízgazdálkodási viszonyokat és befolyásolják a megbolygatott föld termőképességét. A népgazdaságnak igen komoly érdeke fűződik ahhoz, hogy a bányászati tevékenység megszűnte után megtörténjen a tájrendezés és a külszíni terület újrahasznosítás céljára alkalmas állapotba kerüljön. Mind a lengyel, mind a cseh bányatórvény komoly figyelmet szentel az újrahasznosítás kérdésének. Hazánkban a szakemberek már hosszabb ideje foglalkoznak a kérdés tanulmányozásával és — főleg a külszíni fejtésekkel kapcsolatban — hasznos gyakorlati tapasztalatok is állnak rendelkezésre. A kül- és belföldi tapasztalatokat kívánja összegezni a javaslat, amidőn a bányavállalat köteletségévé teszi, hogy mielőbb, de legkésőbb a bányászati tevékenység befejeztével a tájrendezést hajtsa végre és ezzel a területet újrahasznosítás céljára alkalmas állapotba hozza. A rekultiváció két részből áll, és pedig a tájrendezésből és az újrahasznosításból. A tájrendezés a bányavállalat feladata, az újrahasznosítás pedig azé a szervé, amelynek ügykörébe az újrahasznosítással kapcsolatos tevékenység tartozik és amelynek e célból a terület kezelését átadják.

A javaslat a bányavállalat tájrendezési kötelezettségét beilleszti tervgazdálkodásunk rendszerébe, amidőn kimondja, hogy a tájrendezést a bányavállalat köteles megtervezni; ílymódon már a tervekben kell biztosítani az újrahasznosítás előfeltételeit. Abból a célból, hogy a tájrendezés a népgazdaság érdekeinek és a gazdaságosság figyelembevételével történjen, a terveket az érdekeltek bevonásával kell kidolgozni. Minthogy a tájrendezésben az illetékes tanács a közvetlenül érdekelt szerv, amely dönteni tud abban a kérdésben, hogy az adott külszíni terület — a távlati tervek figyelembevételével — milyen célra kerüljön felhasználásra, a határozathozatal jogát erre a szervre kell bízni. Tekintettel az újrahasznosításhoz fűződő jelentős népgazdasági érdekre, a végrehajtást a bányahatóság ellenőrzi.

5. FEJEZET

Ingtalanok és vizek használata

A felszíni ingatlantulajdon korlátozása

46—49. §

1. Minthogy a bányászati tevékenység csak meghatározott felszíni földterület használata mellett folytatható, a bányavállalatnak jogot kell adni a bányászkodáshoz szükséges felszíni földterület megszerzésére, illetve használatára.

Ez az igénybevétel a célnak megfelelően különböző lehet. A javaslat térítés nélkül tűrésre kötelezi az érintett ingatlantulajdonosokat, illetőleg állami tulajdon esetében az ingatlan kezelőjét, ha az igénybevétel az ingatlan további használatát egyáltalán nem vagy csak elenyésző mértékben érinti (pl. megfigyelések és mérések végzése, szeizmikus vizsgálatok, jelek elhelyezése).

Ha a bányászati tevékenység a felszíni ingatlan rendeltetésszerű használhatóságát korlátozza anélkül, hogy azt megszüntetné, a bányavállalat javára szolgálmi jog alapításával kell a bányászati tevékenység folytatásához szükséges létesítmények (vezetékoszlopok, állomások, stb.) elhelyezését és működtetését biztosítani. Ennek fejében az ingatlantulajdonost kártalanítás illeti meg.

Végül, ha az igénybevétel olyan mértékű, hogy az ingatlan eredeti céljára egyáltalán nem, vagy csak súlyos nehézségek árán lenne használható, az ingatlant az általános szabályok szerint ki lehet sajátítani. Más állami szerv kezelésében levő ilyen ingatlant az erre vonatkozó szabályok szerint a bányavállalat kezelésébe kell átadni (46. §).

2. A bányavidékeken a lakosság és a bányavállalat között sok súrlódás keletkezett abból, hogy a régebbi közigazgatási hatóságok építési engedélyt adtak — a bányászati szervek megkérdezése nélkül — „bányatelkek által lefedett” területen is. A javaslat ennek elkerülésére a károkat megelőző intézkedéseket vezet be. Így a bányatelekek határai között fekvő ingatlanoknak házhely kialakítása céljából történő megosztását és az építési engedély kiadását a bányavállalat előzetes engedélyéhez köti. Ennek során a bányavállalat előírhatja az építkezésnek olyan módját (pl. beton alapozás, a szerkezet megerősítése), amely alkalmas az épületkárok megelőzésére.

Ugyancsak az építkezések körüli bizonytalanság megszüntetését és a kárveszély elkerülését célozzák a javaslatnak azok a rendelkezései, amelyek a bányászat által előreláthatólag igénybeveendő területen építési tilalom vagy korlátozás életbe léptetését teszik lehetővé (48—49. §).

Vízhasználati jog

50. §

A bányavizek felhasználása a bányavállalatot illeti, ha azonban a bányavizet a felszínen kívánja elvezetni, ehhez — az általános vízgazdálkodási érdekek megóvása és különösen a vizek tisztaságának biztosítása végett — vízjogi engedélyre van szüksége. Ugyancsak a vízügyi jogszabályok szerint történik a bányák részeltetése a felszíni vizek használatában is.

A bányavíz mennyiségének változásáért a javaslat szerint a bányavállalat nem tehető felelőssé. Ennek a rendelkezésnek különösen a karsztvízveszélynek kitett bányavidéken van jelentősége, ahol a vízmennyiség állandósága nem biztosított.

6. FEJEZET

Műszaki fejlesztés

51—52. §

1. A szocialista magyar bányászat, amely az államosítás alkalmával viszonylag elmaradott szintű technológiát örökölt, fokozott intézkedésekkel törekszik a nehéz fizikai munka megkönnyítésére és a termelékenység növelésére. A hazai földtani adottságok nem teszik lehetővé a külföldi bányászat műszaki fejlesztését célzó intézkedéseinek egyszerű átvételét. Ezért önálló kutató munkára van szükség, amelynek során a műszaki fejlesztést célzó intézkedéseket gazdaságossági elemzéssel kell alátámasztani, s előnyben kell részesíteni az olyan fejlesztési célkitűzéseket, amelyek egyúttal a bányamunka biztonságát is fokozzák (51. § (1) bek.).

2. A műszaki fejlesztési tevékenységet megelőző kísérleti kutató munka hatékonyságát célozza a javaslat, amikor egyrészt előírja a szervezett, azaz a legfontosabb feladatokra irányított és a párhuzamosságoktól mentes kutató munkát, másrészt annak tényleges gyakorlati felhasználását is szorgalmazza. Ezen a téren egyébként támaszkodni kell az olyan nemzetközi tapasztalatok gyümölcsöztetésére is, amelyek hazai bányáinkban célszerűen alkalmazhatók (51. § (2) bek.).

3. A dolgozók szakmai képzéséről és továbbképzéséről a Munka Törvénykönyve rendelkezik, éppen ezért a javaslat csupán utal az oktatás kiemelkedő fontosságára, mert a műszaki fejlesztés elengedhetetlen feltétele a bányászatban dolgozók szakmai tudásának magas színvonalra történő emelése. Ezt a célt szolgálja a javaslatnak az a rendelkezése is, amely lehetővé teszi, hogy az illetékes miniszterek — a mindenkori fejlődést figyelembe véve — egyes munkaköröket képesítéshez köthessenek (52. §).

HARMADIK RÉSZ

A bányászok erkölcsi és anyagi megbecsülése

53—56. §

1. A bányáipar rendkívül munkaigényes. A bányászok nehéz és veszélyes munkája ismeretes az ország dolgozó népe előtt. Azok a veszélyek, amelyek a bányászt a munkahelyén napról napra fenyegetik és állandó megpróbáltatásnak teszik ki, a legkorszerűbb védelmi berendezésekkel és fokozottabb műszaki felügyelettel sem háríthatók el. Ezt bizonyítják a statisztika adatai is. (A Statisztikai Szemle 1957. évf. adatai szerint az 1951—1956. évek átlagában az összes ipari üzemi balesetből 35% esett a bányászatra, ami a dolgozók létszámát tekintve a többi iparágéhoz képest a legmagasabb.) A bányászok hősi munkája kivívta az egész dolgozó társadalom megbecsülését és ezt kívánja a javaslat kifejezésre juttatni azzal, hogy önálló részt szentel a bányászok erkölcsi és anyagi megbecsülésének.

2. A javaslat lényegében összefoglalja a bányászokat megillető megbecsülésnek már eddig is bevezetett különféle megnyilvánulásait. Így a „bányásznapi” törvénybeiktatása (54. § (1) bek.) méltó emléket állít azoknak a nehéz politikai küzdelmeknek, amelyeket a bányászok az elnyomás éveiben vívtak a megélhetésért, a szervezkedési szabadságért, a szakszervezeti jogok elismeréséért és kiterjesztéséért. A bányásznapi ünnepélyességét emeli, hogy ekkor osztják szét a bányászatban hosszabb ideje munkát teljesítő fegyelmezett dolgozók „húségjutalmát” és tüntetik ki az arra érdemes bányászokat (54. § (2) bek.).

3. A javaslat gondoskodik a bányászat műszaki-történeti értékű hagyományainak összegyűjtéséről, amelyek a bányászat műszaki fejlődéstörténetének értékes bizonyítékai, s a tudományos kutatás szempontjából is hasznosíthatók.

A bányászat műszaki tárgyu emlékei gyűjtésére 1957-ben Központi Bányászati Múzeum létesült Sopronban azzal a céllal, hogy a bányászati muzeális tárgyak központi gyűjtését irányítsa és megszervezze. Emellett természetesen a bányavidékeken működő múzeumoknak is feladata, hogy gyűjtsék a bányászatnak a tájegységre jellemző anyagait (54. § (4) bek.).

A törvény nem sorolja fel azokat a külön rendelkezéseket, amelyek a bányászok bérezésére és munkafeltételeire, a külön-jutalmakra, a társadalombiztosítási kedvezményekre stb. vonatkoznak, mert ezeket külön jogszabályok rendezik. Ugyanakkor megadja a felhatalmazást a hagyományosan kialakult sajátos bányászati kedvezmények szabályozására.

NEGYEDIK RÉSZ

Bányahatóság

57—61. §

1. A javaslatnak az általános indokolásban is kiemelt két vezető gondolata : a biztonság és a gazdaságosság. Ezek az alapgondolatok nemcsak a javaslat érdemi rendelkezéseinek tartalmát hatátozzák meg, hanem a javaslat intézményes biztosítékot is kíván teremteni ahhoz, hogy ezek a szempontok a bányák gyakorlati munkájában minél hatékonyabban megvalósuljanak.

Ez a célkitűzés, a javaslat végrehajtásának intézményes biztosítása az alapja annak, hogy a javaslat különös hangsúllyal törekszik a bányahatóság helyzetének szilárd megalapozására és jogkörének megfelelő megállapítására. A bányahatóság bányajogunknak nem új intézménye : a megfelelő állami szakhatóságok szinte egyidősek a magyarországi bányászkodással, s a múltnak ezt az intézményét a szocialista államszervezet is átvette, de jelentős mértékben új tartalommal töltötte meg. Az állami bányahatóságok főfeladata a történelmi múltban a király regáléjogának érvényesítése volt, a kapitalizmus magyarországi megerősödése óta pedig elsődlegesen annak az államhatalomnak a képviselője, amely a tőkés szabadverseny szabályainak megtartására ügyelt (bányaszabadság, kutatási szabadság), s összeegyeztette a feltörekvő ipari kapitalizmus érdekvédelmét az elsősorban a földesurak érdekeit szolgáló felszínvédelemmel. Emellett a kapitalizmussal velejáró „gyári törvényhozással” egyre fokozódott a bányahatóság szerepe a munkavédelmi — biztonsági előírások feletti felügyelet terén.

Az új, nevében is megújított bányahatóság főfeladatait a bányák állami tulajdona határozza meg. E hatóság szaktudása és gazdag tapasztalatai anyaga révén a bányák szigorú értelemben vett „szakfelügyeletének” ellátása mellett segítségnyújt részükre termelési feladataik ellátásában, — s ugyanakkor függetlensége révén hatékonyan őrködik a javaslatban foglalt szabályok legpontosabb megtartásán.

2. A bányahatóság országos hatáskörű szerve az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség, amely közvetlenül a Minisztertanácsnak van alárendelve. Ezt szükségessé teszi egyfelől az a tény, hogy bányászati tevékenység — bár annak zöme a nehézipari miniszter ügykörébe tartozik — más miniszterek és országos hatáskörű szervek felügyelete alatt is folyik. Ennél azonban súlyosabban esik latba az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség helyzetének meghatározásánál a szocialista államokban is érvényesülő az a megfontolás, hogy a bányászat különlegesen veszélyes helyzetére, valamint az ásványvagyon helyes kezeléséhez fűződő népgazdasági érdekekre tekintettel, minden minisztériumtól független szervet kell megbízni a törvény végrehajtásának intézményes ellenőrzésével (57. §, 58. § (1) bek.).

A bányahatóság területi szervei a kerületi bányaműszaki felügyelőségek, — ezek keretében működnek a körzeti bányaműszaki felügyelők (58. § (2) bek.).

3. A bányahatóság vázolt feladatainak hathatós biztosítása, valamint az irányító tevékenység gyakorlati megvalósítása érdekében a javaslat az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség elnökét felhatalmazza általános érvényű szabályzatok kiadására. Ennek során együttműködik az érdekelt miniszterekkel és a Szakszervezetek Országos Tanácsával (59. §).

4. A bányahatóságot a javaslat felruhazza a felelősségteljes feladatainak ellátásához szükséges jogi eszközökkel (60. §). Hatósági működését az államigazgatás keretében fejti ki, ezért eljárására az államigazgatási általános eljárási szabályok érvényesek, a javaslatban felsorolt s a bányászat sajátosságaiból folyó néhány kivétellel (61. §).

ÖTÖDIK RÉSZ

Vegyes és záró rendelkezések

A mélységi vizek felszínrehozatalának bányahatósági szakfelügyelete. A bányahatósági szakfelügyelet kiterjesztése

62—64. §

1. A mélységi vizek felszínrehozatala rendszerint a bányászatban alkalmazott-hoz hasonló technológiával történik. Ez teszi indokolttá, hogy ebben a vonatkozásban a javaslat megfelelő együttműködést ír elő a vízügyi hatóságok és a bányahatóság között. Ennek fontosságát az 1959. évi tudományos mélységi víz ankét is alátámasztotta (62—63. §).

2. Ugyancsak az alkalmazott technológia rokonsága és a munkálatok fokozott veszélyessége indokolja a javaslatnak azt a rendelkezését, amely szerint a Minisztertanács a bányahatóság szakfelügyeleti jogkörét és a bányatörvény egyes rendelkezéseinek hatályát kiterjesztheti egyéb tevékenységre. Ilyen tevékenység lehet, pl. a brikettgyártás, széndúsítás, a robbantással végzett munkálatok, a barlangkutatás, a kőolaj, a gáz- és a kőolajtermékek távvezetése. Ez utóbbiak fontosságát az e tárgyban kötött nemzetközi egyezmények keretében létesített és létesítendő távvezetékek csak fokozzák (64. §).

Szakszervezetek

65. §

A szakszervezeteknek — éppen úgy, mint az egyéb iparágak tekintetében — a bányászat vonatkozásában is megvannak a sajátos feladatai. A javaslatban előírt feladatok végrehajtásánál nem nélkülözhető a szakszervezetek közreműködése. Ennek sikeres megvalósítása érdekében szükség van az állami szervek és a szakszervezetek megfelelő együttműködésére. Erre utal a javaslat 65. §-a.

Hatálybalépés, végrehajtás

66. §

A záró rendelkezések szokásos tartalmából ki kell emelni az átmeneti rendelkezések kibocsátására szóló felhatalmazást. A javaslat hatálybalépése ugyanis a már működő bányák tekintetében a javaslat rendszerére való áttérés érdekében számos intézkedést tesz szükségessé. Ilyen pl. a műszaki vezetők képesítésének felülvizsgálása és indokolt esetben a képesítés alóli felmentés megadása, a már működő bányauzemek bányatelkeinek megállapítása, az ilyen bányákra vonatkozó újrahasznosítási tervek kidolgozása, a szövetkezetek már működő bányauzemeire a javaslat 4. §-ában megszabott kő- stb. bányászati engedélyek kiadása stb. Ezeknek az intézkedéseknek tervszerű, az illetékes miniszterekkel összehangolt végrehajtása megfelelő átmeneti időszak közbeiktatását kívánja meg.

Budapest, 1960. november 21. napján.

Dr. Münnich Ferenc s. k.
a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszti
Kormány elnöke.